

list

LETO X
ŠT. 6/7
10. JULIJ 2004

Dvojna številka 600 SIT

ISSN 1581-8373

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

Strani: 28 - 44

Tema meseca:

ŠOLSKI UTRIP

Knjižnica Velenje
Titov trg 05

3320 Velenje

Poštnina plačana pri pošti
3325 Šoštanj

Na svidenje, šola! Hura, počitnice!

Jožica Andrejc

D r o b n a

Jaz sem droben,
droben list,
ki drevo mu daje hrano.
To drevo
iz zemlje rase,
zemlja
pa je vir življenja
in življenje
vir človeštva
in človeštvo
to je hrast,
ki človeku
daje rast.

POZIV

List poziva vse, ki vidijo svet okoli sebe, ki jim ni čisto vseeno, ki bi radi poročali o dogodkih in sporočali svoja opažanja, ki bi radi postali popularni dopisniki Lista, ki bi radi nabirali dopisniške izkušnje, ki bi bili radi deležni zavistnih pogledov sosedov, ki se jim ni nerodno izpostaviti, obvladajo računalnik in po možnosti elektronsko pošto in jim 1 tolar za en udarec na tipko tipkovnice ni premalo, da postanete dopisniki Lista.

Oglasite se na e-naslov list@so-stanj.si, ali pokličite na telefon 041-987-634. Kadarkoli!

List poziva tudi tiste, ki bi radi na hitro obogateli!

Lahko postanete prodajalec oglasnega prostora v Listu. Višina plačila je odvisna od uspešnosti prodaje.

Vse z namazanimi jeziki ter drugimi kvalitetami prodajalcev, ki jim je ta ponudba izziv, vabimo, da se oglasijo na e-naslov list@so-stanj.si, ali pokličejo na telefon 041-987-634.

OBVESTILO

»lokalnim« politikom in članom sveta Občine Šoštanj

Vsebinsko strukturo revije List omejuje obseg strani, obseg pa je odvisen od višine razpoložljivih sredstev.

Revija List se tako tiska na 40-tih straneh (+ 4 strani ovitka), kar je glede na izkušnje dovolj, da je na teh straneh možno v primernem obsegu relativno dobro vzdrževati načrtovano strukturo rubrik in tako obdelati vse pomembnejše dogodke na področju Občine Šoštanj in izven, ki tudi zanimajo naše bralce. Pri tem pa se je potrebno zavedati dveh dejstev:

- List je mesečnik in se ne more odzivati na dnevne aktualnosti (in)
- List nastaja izključno na podlagi prispevkov nepoklicnih sodelavcev, zato je visoka profesionalnost revije posledica velikega entuziazma sodelavcev.

Motiv za ta dopis pa ni v želji po predstavitvi revije, ampak vplivi predvolilnega obdobja na celo vrsto nenavadnih intervencij predvsem iz političnih krogov na urednika in nekatere druge sodelavce Lista. Zato vas želim na ta način obvestiti, da bo »premik« rubrike »Politika« iz sledeče. (6/7.) številke Lista v naslednjo, (8.) številko, zgolj rutinski zaradi večje aktualnosti objavljenih tem na eni in omejen obseg revije na drugi strani. Takšen »premik« ne delamo prvič, saj smo v prejšnjih številkah že premikali rubrike kot so »Šport«, »Kultura«, »Dogodki in ljudje«, »Varnost«, »Naša občina« in »Poskrbimo zase«.

Hkrati izkoriščam priložnost, da vas pozovem, da nam najkasneje do **10. avgusta** pošljete podatke, kdo iz vaših vrst namerava aktivno sodelovati na jesenskih volitvah, da bomo lahko s temi osebami opravili krajše razgovore ter jih predstavili v že omenjeni 8. številki Lista, ki bo izšla zadnji četrtek v avgustu. To bodo tudi zadnje politične objave pred volitvami, ki jih ne bo potrebno naročiti in plačati po ceniku Lista (150.000,00 SIT/stran, razen za tiste in v obsegu, s katerimi že imamo sklenjene pogodbe).

odgovorni urednik

List

Revija za kulturna in druga vprašanja Občine Šoštanj in širše.

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor

Fotografija na naslovnici:

Dejan Tonkli

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Lektoriranje

Jožica Andrejč
(Za razpise in objave odgovarja naročnik.)

Priprava redakcije

Milojka Komprej

Tisk

Grafika Gracer Celje

Natiskano

900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za LIST št. 8 (avgust 2004), pošljejo ali dostavijo najkasneje do 16. avgusta 2004.

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

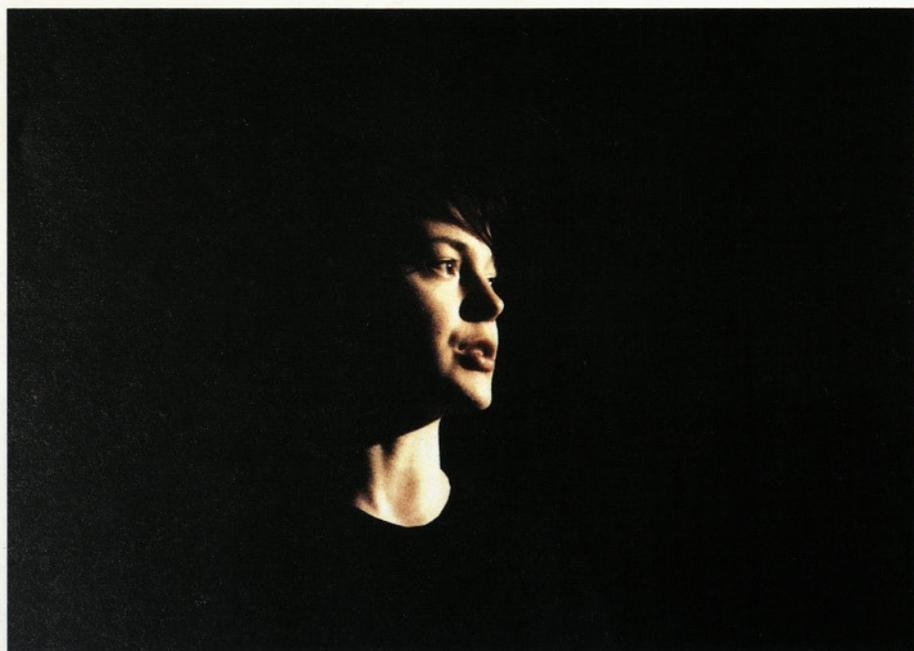

Foto: Dejan Tonkli

Utrinki iz srečanja gledaliških skupin Slovenije.

4	Fotografija meseca
5	Uvodnik
6	Naša občina
7	Politika
8	Dogodki in ljudje
24	Tema Meseca
	Šolski utrip
40	Spomini
	Dr. Josip Vošnjak
44	Linhartovo srečanje gledaliških skupin Slovenije
60	Prostorske informacije
64	Naša naravna dediščina
	Kraški izvir Ljubije
66	Utrinki iz življenja cerkve
67	Svetloba
68	Prometni kotiček
70	Potopis
	Tajska
72	Čez Uršljo goro
	Kulturni natroski s Koroške
74	Knjige
	Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj
76	Hotenja
78	Križanka
79	Anketa

Foto: Deep blue

DEEP BLUE

Na svidenje, šola! Hura, počitnice!

Jožica Andrejc

Čeprav smo vsi že komaj čakali konec šolskega leta, še posebej osmošolci, so se ti po končanem pouku še kar vračali v šolo in žalostno posedali po šolskih stopnicah. Kakšen dolgčas da je, so tarnali. Kak dan prej so se vsi veselili v enakih majicah poslavljali od šole, peli himno in na vrata učilnic lepili še zadnja sporočila o učiteljih in šoli. Tudi na valeti so se dostojno poslovili in z domiselnim programom spravili v smeh starše in učitelje. No, pa niso več naši. Vsa leta smo dihali z njimi, se veselili njihovih uspehov, se žalostili ob porazih, čeprav morda tega niso čutili. Še zadnje dni smo držali pesti, da bodo zbrali dovolj točk za vpis na šolo, ki so si jo izbrali. In večini je uspelo. Sedaj jih čakajo bolj ali manj zaslužene počitnice – v okrilju družine. Tu bodo sedaj namesto v šoli. Prav tako drugi otroci.

Naenkrat bodo imeli časa na pretek. Kam z njim? Večina je že celo leto sanjala o tem, kako se bodo med počitnicami končno naspali. Potem pa televizija, računalnik ... Saj res, kakšne možnosti pa še imajo poleg bazena? Ko preletim napovednik prireditev za junij, sta od 32 prireditev samo dve namenjeni otrokom, in sicer Torkova peta: ustvarjalne delavnice (za otroke do 12 let) in konec meseca Sončno mesto na Slemenu za otroke od 5. do 15. leta. Ali bo julija in avgusta kaj več? Upajmo, kajti že otroke bo treba vzgojiti za to, da bodo potem, ko odrastejo, "znali" kdaj obiskati kakšno prireditev, kar pa menda nas, odraslih v mladosti niso prav dobro naučili. Tudi vedno manj otrok hodi s starši na počitnice na morje, še manj v hribe. In ker so navajeni, da je večino dni med letom napolnjenih s šolo in šolskim delom, res naenkrat ne vedo, kaj bi počeli. Usmeriti jih moramo starši. Danes je na voljo veliko informacij in napotkov, kako oblikovati zadovoljiv način življenja, kako v družini uskladiti delo in prosti čas. Vendar prebrati in se o tem zgolj pogovarjati, dostikrat ni dovolj.

Otroci so domov prinesli izkaze – plačilo za letoletno delo. Starši so jih bolj ali manj ponosno pregledali. Nekateri so bili zadovoljni, drugi zopet ne. Otroci pričakujejo potrditev staršev,

da so dobro delali, saj so dali vse od sebe, se skušali pokazati v najboljši luči. Pričakujejo pohvalo za svoj trud. O sebi imajo zelo različne samopodobe. Nikar jim ne dovolimo, da bi se podcenjevali. Spodbujajmo jih pri njihovih dobrih namerah in jih usmerjajmo. Imeti rad samega sebe, se popolnoma sprejemati, je osnovni pogoj, da smo lahko dobri in uspešni posamezniki in takšna je potem tudi celotna družba. Šele ko sebe v celoti sprejemamo, lahko sprejemamo tudi druge. Družina pa je tista, ki otroku oblikuje prvo samopodobo.

Močno pa je na samopodobo otrok vplivala tudi šola, še posebej devetletka. Prvo leto te je za nami. Šest- in dvanajstletniki so se spopadali z novim načinom dela, z novimi učnimi načrti. Če so se prvi še veliko igrali, za slednje tega ne moremo trditi. V sedmem razredu devetletke so bili učenci ocenjeni kar pri 15 predmetih, kar pa ni mačji kašelj. Res je, da so si tri predmete izbrali sami, a so morali izbirati le med omejenim številom ponujenih. V naslednjem šolskem letu bosta obvezna le dva izbirna predmeta. Upajmo, da bodo tako manj obremenjeni. Tudi z nivojskim poukom so se srečali prvič: pri slovenščini, matematiki in angleščini. Eno uro tedensko so poglobljali snov v bolj homogenih skupinah, na različnih nivojih težavnosti. Drugo leto jih čaka zunanja diferenciacija, kar pomeni, da bodo pri imenovanih predmetih vse ure delali na različnih nivojih. Tudi ocenjevanje pri teh predmetih bo drugačno – v obliki točk od 1 do 10. Te se bodo šele konec leta pretvorile v ocene od 1 do 5. Vse te novosti učenci, starši in učitelji čakamo z mešanimi občutki.

Pa vendar, do jeseni je še daleč. Vse ob svojem času. Najprej napolnimo izpraznjene baterije z aktivno preživetim prostim časom. Počitnice izkoristimo za dejavnosti, za katere nam je med šolskim letom zmanjkalo časa. Izpolnimo si kakšno skrito željo. Ne pričakujmo, da nam jih bodo drugi izpolnili. Raje jim mi izpolnimo njihove, ponudimo jim svojo pomoč, svojo prisotnost, svojo popolno pozornost. Več ko dajemo, več tudi prejemamo.

Minilo je 13 let

Ob dnevu državnosti

Dan državnosti smo tudi letos v šoštanjski občini počastili 24. 6. pri spomeniku borcev druge svetovne vojne na Močevskem vrhu v Skornem. Programu, ki so ga oblikovali Štajerski rogisti, sekstet Gaberški cvet in skornski kulturniki Mateja, Mitja, Vesna in Sara, so sledili govorniki, ki so vsak s svojega vidika pa v skupnem duhu osvetlili pomen 25. junija leta 1991. Od takrat je preteklo 13 let in Slovenci smo v svoji državi trdno in odločno na poti zastavljenih ciljev.

Foto: Dejan Tonki

V Skornem se je »utrdila« osrednja občinska proslava ob Dnevu državnosti. Spregovoril je župan Milan Kopusar.

Predsednica turističnega društva Maša Stropnik je bila v svojem pozdravnem govoru dokaj kratka. Navezala se je na besede prvega predsednika republike Slovenije in pozdravila goste, med katerimi je bil tudi župan Občine Šoštanj Milan Kopusar, ki je med drugim dejal:

Še danes nas čakajo novi izzivi. Čeprav stremimo k brisanju mej in povezovanju z drugimi narodi, nikakor ne smemo pozabiti na lastno kulturno identiteto. Skrbeti moramo za svoj jezik in običaje ter ohranjati ponos in enotnost, ki sta nas krasila v dneh osamosvojitve. Skušati moramo zmanjševati nesoglasja in nestrpnosti - tako med državami kot tudi navznoter. Prav nesmiselno stopnjevanje nacionalnih in drugih razlik lahko pripelje do grozot, ki se dogajajo po svetu. Zaradi njih se je pozabilo na temeljno in univerzalno vrednoto - človečnost. Tu lahko vsak posameznik odigra še kako pomembno vlogo. Preden gledamo širše, moramo pomesti pred svojim pragom. Ne smemo pozabiti na negovanje medsebojnih odnosov. Čeprav so pogosto v dobi elektronske pošte in mobilnih telefonov osebni stiki postavljeni na stranski tir, si moramo tudi za njih vzeti čas. V tem duhu moramo tudi vzgajati naše otroke, jih spodbujati, naj se dobivajo na igrišču, skačejo 'gumitvist', grede na bazen, preberejo kakšno knjigo...

Dr. Valter Pirtovšek, predsednik KS Skorno Florjan, je v svojem slogu in suvereno nagovoril zbrane: Zbrali smo se da bi proslavili in počastili najlepši praznik, ki ga ima neka domovina, to je dan državnosti. Imeti domovino je poseben dar, ki pa Slovincem ni bil dan iz neba.

Tudi Dušan Ajtnik, predstavnik veteranov vojne za Slovenijo območne izpostave Velenje, je navezal svoje besede na čas izpred trinajstih let in na današnje doživljanje svobodne Slovenije.

Med zbranimi gosti je bilo tudi nekaj vidnih predstavnikov zveze borcev, med drugim tudi tovariš Povše.

Po končanem svečanem delu je sledilo veselje, katerega znajo v Skornem dobro pripraviti. Še posebno, ker so jim pri tem pomagali fantje narodnozabavnega ansambla Spev.

Milojka Komprij

OBČINA ŠOŠTANJ

OBVESTILO UPORABNIKOM ZAJETIJ PITNE VODE

Na podlagi zakona o vodah in poziva ministrstva za okolje, prostor in energijo Občina Šoštanj obvešča vse uporabnike zajetij, namenjenih za lastno oskrbo gospodinjstva s pitno vodo, da morajo za uporabo teh zajetij pridobiti dovoljenje Agencije Republike Slovenije za okolje. Za pridobitev tega dovoljenja je potrebno izpolniti

VLOGO ZA PRIDOBITEV VODNEGA DOVOLJENJA ZA RABO VODE ZA LASTNO OSKRBO S PITNO VODO, ki jo dobite v tajništvo Občine Šoštanj (1. nadstropje), in jo posredovati na Agencijo RS za okolje najkasneje do 10. avgusta 2004.

Dovoljenje za rabo vode iz zajetja, namenjenega lastni oskrbi gospodinjstva ali več gospodinjstev, pridobi uporabnik zajetja brezplačno ne glede na lastništvo zemljišča, na katerem so objekti in naprave za odvzem vode.

Dodatne informacije lahko dobite na tel. št. 03/ 8984 300.

Uprava Občine Šoštanj

PREJETA POŠTA - OBČINA ŠOŠTANJ			
Znak del.stev.	Prisoben	U 3-06-2004	
	Priloga-vrednosta:	1993	Reš:
REPUBLIKA SLOVENIJA			
MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PROSTOR IN ENERGIJO			
Dunajska c. 48, P.P.653, 1000 Ljubljana, Slovenija			
Telefon: (01) 47 87 400 • Telefaks: (01) 47 87 422			

Številka: 355-02-29/2004
Datum: 28.5.2004

VSEM ŽUPANJAM IN ŽUPANOM

Zadeva: POZIV ZA PRIDOBITEV VODNE PRAVICE ZA RABO VODE ZA LASTNO OSKRBO S PITNO VODO

Spoštovani,

na podlagi zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02) morajo gospodinjstva za lastno oskrbo s pitno vodo pridobiti dovoljenje. Dovoljenje za uporabo zajetja, namenjenega lastni oskrbi gospodinjstva s pitno vodo, pridobi uporabnik vode iz zajetja ali več uporabnikov, če je zajetje namenjeno lastni oskrbi s pitno vodo več gospodinjstev. Postopek za pridobitev dovoljenja za uporabo zajetja, namenjenega lastni oskrbi gospodinjstva s pitno vodo, se mora začeti najkasneje dve leti po uveljavitvi zakona o vodah, to je do 10. avgusta. 2004.

Dovoljenje za rabo vode iz zajetja, namenjenega lastni oskrbi gospodinjstva ali več gospodinjstev, pridobi uporabnik zajetja ne glede na lastništvo zemljišča, na katerem so objekti in naprave za odvzem vode. Lastnik ali drug posestnik zemljišča, na katerem se nahaja zajetje, mora rabo zajetja za namene lastne oskrbe s pitno vodo dopustiti, če vode iz zajetja sam ne rabi ali, če to omogoča izdatnost vodnega vira.

Prosimo vas za pomoč pri širokem obveščanju gospodinjstev, pravnih in drugih oseb, ki si oskrbo s pitno vodo zagotavljajo sami, da morajo do 10. avgusta 2004 posredovati vlogo na Agencijo RS za okolje, Vojkova c. 1b, Ljubljana, na priloženem obrazcu.

Predlagamo naslednje načine obveščanja:

- objava obrazca vloge z napolnilom za vložitev vloge v vašem občinskem časopisu,
- direktno pozivanje gospodinjstev po evidencah, s katerimi razpolagate,
- možnost pridobitve obrazca vloge v vaši informacijski pisarni,
- napotitev občanov na Pisarne Agencije RS za okolje (nahajajo se v Murski Soboti, Mariboru, Celju, Novem mestu, Ljubljani, Kranju, Novi Gorici in Kopru), kjer bodo lahko izpolnili in oddali vlogo za pridobitev vodnega dovoljenja.

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo je, preko ustreznih inšpekcijskih služb, pristojno za nadzor nad izvajanjem zakona o vodah, zato vas prosimo, da naš poziv razumete tudi kot prošnjo za pomoč vsem tistim, ki nimajo dostopa do informacij o obveznostih iz zakona o vodah, in jim omogočite, da čimprej pridobijo obrazec vlog ter jih izpolnjene dostavijo na navedeni naslov.

Prosimo vas tudi, da vlagateljem zahteve za izdajo dovoljenja za uporabo zajetja, namenjenega lastni oskrbi gospodinjstva s pitno vodo, pojasnite, da se jim bo vodna pravica podelila brezplačno.

Za vse dodatne informacije smo vam na voljo na naslov gordana.kerekes@gov.si ali tel.: 01 478 40 00 (ga. Gordana Kerekes, Agencija RS za okolje, Vojkova 1b, Ljubljana).

S spoštovanjem.

Mag. Janez Kopač
MINISTER

Priloga:
- obrazec vloge

SDS zboruje

A praviš, da afera Petek še dolgo ne bo razjasnjena?? je predsednik OO SDS Šoštanj Vojko Krneža na eni izmed konferenc vprašal poslanca SDS v državnem zboru Mirka Zamernika. Verjetno ne, saj si predvsem oni gori na vrhu tega ne želijo,? mu je le-ta odvrnil. Ja, žal,? je pritrdil Peter Radoja.

Da so ženske v politiki še kako aktivne, sta dokazali letošnji nagrajenki OO SDS Šoštanj gospa Nada Krivec in gospodična Nataša Verdenik, ki sta si s svojim delom v smislu razpoznavnosti stranke in pomoči pri organizaciji in izvedbi prireditev prislužili priznanje bronaste vrtnice.

Zmaga je naša

NSi krščanska ljudska stranka občinski odbor Šoštanj je imela dne 10. 06. 2004 letni občni zbor, ki ga je sklical predsednik g. Drago Koren.

Vabilu se je odzval tudi g. Nace Polajnar, ki je tudi v izvršilnem odboru NSi krščanske ljudske stranke. Na začetku občnega zbora je na harmoniko zaigral Urban Kavšak. Potem je bil pozdrav predsednika, ki je podal nekaj vzpodbudnih besed o delovanju stranke in o načrtih za naprej. Predstavil se je nam tudi g. Nace Polajnar z izjemnim nastopom, ki je vse prisotne zelo navdušil. Vse skupaj nas je veselilo, da članstvo NSi OO Šoštanj narašča. Na koncu smo ob skromni zakuski še malo pokramljali in zrlji z optimizmom v prihodnost.

Da smo občni zbor lahko izpeljali, gre seveda v prvi vrsti zahvala članom NSi OO Šoštanj, simpatizerjem, znancem, prijateljem. Na občnem zboru smo tudi resno mislili na volitve dne 13. 6. 2004 v evropski parlament. Seveda smo bili vsi v pričakovanju, kako se bodo volitve iztekle in komaj čakali ta dan na večerne ure. Pričakovali smo visok rezultat, kajti »ZDAJ« je bil čas za to. Brez pomisleka lahko napišem: uspel nam je zgodovinski met! Večina Slovencev je zaupalo NSi krščanski ljudski stranki 23,50 %. Rezultat, ki napoveduje spremembe v Sloveniji. Čakali smo ta dan in spremembe, ki smo jih željni že vsi Slovenci.

Naj izkoristim priliko in bi se na tem mestu zahvalil vsem, ki ste kakorkoli pomagali in oddali glas NSi krščanski ljudski stranki. Kaj kmalu bodo tudi državnoborske volitve, na nas pa je, da v jeseni potrdimo tak rezultat, da lahko Sloveniji zagotovimo najboljše in še enkrat rekli »ZMAGA JE NAŠA«. Kajti nam ni vseeno, kaj se v Sloveniji dogaja zadnja leta.

Želim vam prijetne počitnice in nabiranje moči za nove podvige »ZDAJ« je naš čas.

Roman Kavšak

Foto: J. K.

Nova Slovenija se zahvaljuje vsem volilkam in volilcem za izkazano zaupanje

Foto: J. K.

Ko prihodnost postane vsakdanja, štejejo načelna dejanja.

LDS
LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE
ŠOŠTANJ

ZA OBČINO ŠOŠTANJ, KER NAM JE BLIZU

Ko zaprem oči - slike in poezija

Slavico Tesovnik smo v Mestni galeriji Šoštanj v začetku meseca maja spoznali preko dveh smeri ustvarjanja - likovne umetnosti in poezije in najbrž se je marsikateremu prisotnemu nehote utrnulo vprašanje. Katera smer je tista, ki bo prevesila na svojo stran? Ali pa bosta morebiti obe hodili vstric v družbi s fotografijo, s katero se Slavica tudi ukvarja. A verjetno bo Tesovnikova v pravem trenutku začutila, v čem je njena moč, in usmerila energijo in svojo ustvarjalnost v izbrano.

Najmočnejša sila

*Dve duši
v krog sta stopili.
Ljubezen
je bila z njima.*

*Dve telesi
objeli sta se močno.
Strast ju je vodila.*

*Od takrat do danes
je LJUBEZEN prepletena s STRASTJO
najmočnejša zemeljska sila.*

Slavica Tesovnik

Kakor koli že, v tem času je v galeriji na ogled njena razstava slikarskih del, kateri sta besede na pot podala kar dva likovna ustvarjalca, akademska slikarja Terezija Bastelj in Denis Senegačnik. Prva je Slavico začutila kot ustvarjalko in osebo, ki je na področju ustvarjanja napredovala skupaj s svojim osebnostnim razvojem, Senegačnik pa je v zloženki, izdani ob tej priložnosti, zapisal, da slikarstvo Slavice Tesovnik lahko brezkompromisno opredelimo kot posredno zastavljene in realizirane slikarske zasnove, kjer smo priča nadgradnji klasične slikarske konstrukcije v formatu. Slavica je s svojim pristopom začela otipavati postmodernistično eksperimentiranje, kar pomeni, da z uporabo sodobnih medijev postavlja v skušnjava gledalca, ta pa se postavi v funkcijo ocenjevalca umetnosti.

Razstavljeni dela upodabljajo podobe iz narave, veliko je detajlov in drobnih predmetov, vse skupaj pa je sestavljeno tako iz toplih kot iz hladnih kombinacij, živahnih barvnih nians.

Odpertju razstave je botroval lep kulturni program, ki ga je prispevala vokalna skupina Savinjski rožmarin, in pa avtoričine pesmi, ki

jih je skupaj z vezno besedo prebirala Milojka Komprej. Razstavo je odprl župan Občine Šoštanj in poslanec v DZ Milan Kopušar, Zavod za kulturo pa vas vabi, da si jo ogledate do 4. 6. 2004.

M.K.

Razstava ročnih del

V Mestni galeriji Šoštanj je bilo 10. 6. odprtje razstave ročnih del iz bogate zakladnice naše ljudske umetnosti, ki so jo pripravile prebivalke Belih Vod. Razstavi na pot je botrovala manjša razstava, ki so jo v Belih Vodah pripravili za materinski dan in se je nato na pobudo predsednika KS g. Petkovnika in s sodelovanjem Občine Šoštanj in Zavoda za kulturo Šoštanj razširila in postavila v galeriji. Razstavljeni izdelki so presenetili po svoji izvirnosti in bogastvu domišljije njihovih avtoric in tudi avtorjev. Prti, prtički, obleke, gobelini, različna vezenja in drugi izdelki, ki jim ni enakih. Vsak je narejen s posebno skrbnostjo in ljubeznivostjo, ki jim daje svoj pečat.

Na odprtju so zapele pevke iz Belih Vod, recitarala je Mojca Goličnik, o pomenu vezenja in vezenin pa je spregovorila Jasna Mazej. Med drugim je povedala:

Ženske znajo ceniti takšne drobne umetnine.

»Vezenje kot likovno snovanje je krašenje tkanin z ornamentami v barvi tkanine ali s kombinacijami različnih barv niti, ki se jih na različne načine všiva v tkanino.

Prvi primeri vezenin na Slovenskem se pojavijo v 15. stoletju, in sicer vezene brisače in velikonočni prtiči. Množično pa se je vezenje v Sloveniji pojavilo šele v 19. stoletju.

Med slovenskimi narodnimi vezeninami so najpogosteje zastopane in najbolj razširjene gorenjske ljudske vezenine s križci ter belokranjske vezenine - tkaničenje, štepanje in raličenje.

Vezenje ima svoj prvotni izvor v samostanih

in gradovih, od koder se je počasi širilo v meščanske hiše in na kmetije. Znanje vezenja se je prenašalo iz roda v rod.

Z vezenjem so si dekleta in žene krajšale čas, največ vezenin pa je v preteklosti nastajalo za potrebe ženitovanjskih skrinj oziroma nevestine bale. Pa poglejmo, kaj je sodilo v nevestino balo: vezene prevleke za zglavnike in rjuhe, vezene brisače ter namizni prti, ponekod tudi vezene zavese.

V 18. in 19. stoletju je bila na Slovenskem najbolj razširjena izdelava vezenih namiznih prtov. Vezeni velikonočni prtiči, s katerimi so se prekrila velikonočna jedila v jerbasih za velikonočni blagoslov, so se začela uporabljati kasneje.

Na ljudskih vezeninah prevladujejo cvetlični motivi.

Leta 1918 je izšla knjiga Narodne vezenine na Kranjskem, ki je bralca v sliki in besedi seznanjala z zakladi ljudske umetnosti na področju vezenin ter služila kot priročnik pri vezenju. Pred 2. svetovno vojno je skoraj vsaka hiša pri nas imela izvod teh ljudskih vezenin. Med prvo in drugo svetovno vojno so narodne vezenine poleg čipkarstva gojili na Osrednjem državnem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani ter v ženski obrtni šoli v Ljubljani. Učenje vezenja s križci in tkaničenje je prav tako bilo sestavni del pouka gospodinjstva v osnovnih šolah.

Tudi pesem sodi v bogato ljudsko izročilo.

Razstava je bila na ogled do 22. junija, razstavljeni pa so: Anica Miklavžina, Brigita Ledinek, Marjeta Mazej, Bernarda Štifter, Milka in Ivan Maze, Štefka Visočnik, Fanika Petkovnik, Apolonija Bačovnik, Peter, Miran in Slavko Bačovnik, Jerneja Goličnik, Mojca in Ana Goličnik, Marija Goličnik, Štefka Lenko, Neža Lenko, Andrej Lenko, Marija Lenko, Helena Medved, Janika Medved in Cilka Ovčjak.

Gotovo bi tudi v prihodnosti veljalo razmišljati o predstavitvah te vrste umetnosti in jih redno vključevati v kulturni program.

Milojka Komprej

Pregneteno in zapečeno

Šolsko leto 2003/04, je na nek način končano tudi za študijski krožek pri univerzi za III. življenjsko obdobje, preko katerega so slušatelji lončarili v Topolšici. Igor Bahor, njihov mentor je od oktobra lani do junija vodil dve skupini po štirinajst in dvanajst članov, začetniško in nadaljevalno. Program je odobren z ministrstva za šolstvo in je več ali manj utečena zadeva, saj bodo kmalu zaokrožili deseto leto. Tečajniki so imeli redne ure enkrat tedensko in so se preko teorije in prakse seznanjali z obsesnostjo keramičarstva.

Igor Bahor, mentor, nam je o delovanju krožka in o delu povedal naslednje:

»Lončarski študijski krožek je organiziran že od leta 1995. Takrat sem tudi opravil mentorski izpit. Interes študentov je izredno velik, saj se število tečajnikov iz leta v leto povečuje. Zaradi razlik v že pridobljenem znanju in v izkušnjah ter zaradi velikega števila udeležencev je nastala potreba po dveh skupinah. Trenutno poteka delo v začetnem in nadaljevalnem krožku v učilnicah, ki jih je za te namene prijazno odstopila Bolnišnica Topolšica.

Vsaka skupina se vsako novo šolsko leto dopolnjuje z novimi člani. Seveda iz skupine tudi odhajajo iz različnih razlogov. Kljub vsemu pa je vsaka skupina homogena celota, kjer so se stkale prijateljske vezi, ki jih tečajniki zelo skrbno negujejo.

Učni in delovni cilji skupin so ostali ves čas isti. Nastala je le razlika v podajanju snovi. Do tega je prišlo zato, ker sem se prilagajal skupini, njenemu znanju in spretnosti. Pomemben mi je demokratičen odnos, ki mi ga je na nek način narekovala tudi skupina sama.

Dve skupini sem organiziral preprosto zato, ker me je v to vodilo doseganje ciljev - učnega in delovnega. Začetniki imajo izjemno velike ambicije po izdelovanju določenih izdelkov. Žal tega ne morejo uresničiti, ker imajo premalo tehnoloških znanj. To pa rado privede do razočaranj. Tečajniki, ki so krožek obiskovali že dalj časa, s tem so si pridobili več spretnosti in tehnoloških znanj, pa so lahko izdelovali zahtevnejše izdelke. Tako so zadovoljni oboji in nihče ni prikrajšan.

Začetniški tečaj je dobil nekakšno tečajniško obliko študijskega krožka. Pri tem so tečajniki sledili mojim demonstracijam različnih keramičnih tehnik oblikovanja in predavanjem o tehnologiji keramike.

Cilj tega tečaja je, da se tečajniki seznanijo

jo s širino tehnologije izdelovanja keramike in znotraj nje odkrijejo svoje interese in rokodelske spretnosti.

Nadaljevalno skupino sestavljajo predvsem tečajniki, ki že imajo izkušnje s področja keramične tehnologije, oblikovanja, etnologije, arheologije, prav tako je dobrodošel vsak, ki članom skupine odgovarja, čeprav bi po znanju mogoče bolj odgovarjal začetniški skupini.

Omejitev pri oblikovanju skupin je predvsem v številu tečajnikov. V skupino sprejemamo upokoјence kot tudi aktivno zaposlene, pa tudi študente in dijake. Tako skupina postane zanimiva, ker je sestavljena iz različnih profilov ljudi, ki pa jih družijo skupni interes - KERAMIKA.

Cilji nadaljevalnega študijskega krožka se prilagodijo interesom tečajnikov in jih oblikujemo skupaj na prvih srečanjih. Poudaril bi rad, da tečajnike obravnavam kot sogovornike s področja keramike. Sami imajo že veliko izkušenj, ki so si jih pridobili v večletnem delu in učenju. Mojo pomoč lahko dobijo pri reševanju konkretnih vprašanj in problemov, ki mi jih kot mentorju lahko postavijo. Lahko rečem, da si učne in delovne cilje postavlja vsak posameznik sam. Probleme rešujemo tako, da jih kot mentor vodim do odgovora (vsakega posameznika) ali pa jih poiščemo skupaj. Odvisno je od narave problema. Ta način imenujem reševanje osebnih projektov.

Izdelki, ki jih tečajniki izdelujejo, nosijo v sebi določene likovne elemente. Tečajniki se radi primerjajo med seboj. To včasih privede do tekmovalnosti. Posledica tega pa je ljubosumje, pojavijo se trenja in določena napetost v skupini. Temu se skušam izogniti tako, da pri svojih ocenah in evalvaciji ne uporabljam besede LEPO in GRDO. Za podajanje takšnih ocen tudi nimam potrebnega znanja in izobrazbe. Tečajniki se morajo zadovoljiti z oceno, ki jim jo lahko dam kot tehnolog, poznavalec keramičnih tehnoloških postopkov. Če želijo drugačno oceno, jo morajo poiskati drugje.

Opazil sem, da se mnogi odločajo za vzporedne obiske drugih krožkov, kot so razne likovne delavnice, slikarski in kiparski krožki in podobno. Pridobljene izkušnje pa spretno uporabijo pri izdelovanju keramičnih izdelkov.

Tečajniki s časom spoznajo, da se skrivnost mojstrstva skriva v detajlih. In pojavi se zelo visok nivo samokritičnosti.

Nekateri tečajniki obiskujejo sestanke zgolj zaradi druženja in izmenjave izkušenj. Ustvarjajo pa v njim primernejšem okolju. To je običajno domača delavnica.

Drugim odgovarja delovno vzdušje v skupini. Združena spoznanja in izkušnje pa pomagajo pri osebni rasti in dvigu kvalitete in kriterijev pri realizaciji osebnih projektov.

Eden od osnovnih ciljev študijskega krožka je širjenje obzorja in dvig kvalitete demokratičnega odnosa med različno mislečimi, ki jih družijo podobni interesi, kar je tehnologija keramike. Ta odnos skupina nadgradi z skupnimi izleti in obiski muzejev, restavratorskih delavnic, galerij, razstav in drugih podobnih skupin in posameznikov, ki se ukvarjajo tako ali drugače s keramiko.

Kaj daje študijski krožek okolju?

Tečaji se dogajajo v delavnicah, ki se nahajajo v Topolšici. Topolšica je turistični kraj in postaja prepoznavna tudi zaradi lončarske dejavnosti. To pomeni, da lončarstvo v Topolšici poleg drugega pritegne tudi določen sloj turistov, ki jih lončarstvo zanima in gojijo do lončarstva poseben odnos.

Kaj daje študijski krožek meni?

Dober občutek, ko se spoznanje, da se danje dobrega vrača pomnoženo, v življenju izkaže kot resnično.

Foto: Arhiv

O kompleksnosti keramike lahko govori samo tisti, ki se je učil, z njo dela in nadgrajuje svoja spoznanja. Lončarske šole v Sloveniji ni in tudi Igor Bahor je svoja znanja in spoznanja pridobil preko praktičnega dela in literature, ki je v glavnem v tujih jezikih. Pri Bahorju so se lončarji seznanjali s klasično keramiko, majolika (s prekrivno glazuro), fajansa (s transparentno glazuro), zaključili pa so z rakujem, to je tipom keramike, ki izvira na japonskem. Raku je zanimiv tudi zaradi preproste tehnologije.

In še za konec. Na koncu je seveda raku piknik, ki ni keramična tehnika, je pa do stopen zaključek dela, ki sta si ga organizirali obe skupini.

Milojka Komprij

»Smo svobodno zmešani«

35. let MePZ Svoboda

Foto: Tekauc

Mešani pevski zbor Svoboda se je ob svoji 35-letnici predstavil tako, kot je treba. Praznovanje je bilo v dvorani Kulturnega doma v Šoštanju, ki je tudi zibelka zbora. Številni ljubitelji petja in zbora so prisostvovali programu, ki je potekal v dveh delih. Na praznovanju so številni pevci prejeli Gallusova priznanja, rdeča nit slovesnosti pa je bila modna revija, prikaz oblek, ki so jih nosili pevci zbora skozi leta delovanja. Ivan Sevšek, predsednik zbora, je v svojem sicer svečanem govoru misli obrnil na šaljivo stran, kar je dalja celotni predstavitvi zbora prisrčen pečat.

Kje je meja med profesionalizmom in amaterstvom? »V tem, kakšen pristop ima kdo do dela in ustvarjanja,« je pevcem na pot povedal Peter Rezman, predstavnik sklada za kulturne dejavnosti. »In ker je tako, lahko našemu zboru rečemo, da so profesionalci.«

Pevci sami pa so v svoji himni, za katero je besedilo napisala Metka Atelšek, glasbo pa Klementina Mežnar, zapeli: Smo svobodno zmešani ...

Kot je bilo že prej omenjeno, je rojstno mesto zbora Svoboda v Šoštanju. Nastal je iz cerkvenega mladinskega zbora, do leta 1978 ga je vodil zborovodja Julij Pačnik. O tem bi se seveda dalo širše razpredati, vendar je dejstvo, da je zbor prevzel za rojstni dan leto 1969, ko je pristopil k takrat DPD Svoboda.

Po letu 1978, je zbor za štiri leta prevzela Danica Pirečnik, za njo pa ga že več kot dvajset let uspešno vodi Anka Jazbec.

Zbor je v svojih letih delovanja dosegel lepe uspehe, ki so plod vztrajnega dela in zanosa, ki je gonilna sila tega zbora. Seveda so bile tudi krizice in krize, ki pa so jih, kot kaže, uspešno reševali.

Poleg tega, da zbor odlikuje zahteven reper-toar, po katerem je prepoznaten na državnem nivoju in širše, se znajo prilagoditi priložnosti in poslušalcem. Zbor je na državnih tekmovanjih Naša pesem do sedaj dosegel eno zlato, pet srebrnih in pet bronastih plaket mesta Maribor, leta 1992 pa še bronasto plaketo na mednarodnem tekmovanju v Mariboru.

Na številnih gostovanjih je zbor navezal prijateljske stike, eno od njih je rodilo uspešno sodelovanje. S komornim orkestrom Vrhnika in MePZ Mavrica z Vrhniko nas vsako leto razveselijo na novoletnem koncertu.

Zbor je gostoval v Makedoniji, na Madžarskem, Nizozemskem in v Nemčiji ali pa še kje in redno sodeluje v različnih projektih, v katerih zavzema vidno vlogo.

Leta 1995 je posnel svojo prvo kaseto in zgoščenko Zaljubilo se je sonce, leta 2001 pa

drugo To smo mi. Poleg tega, da snema za radio, je njihovo ime tudi na drugih skupnih kasetah in zgoščenkah.

Pevci v zboru so se skozi čas menjali, zbor so nekateri zapustili, drugi prišli in spet tretji so se po krajšem ali daljšem premoru vrnili. Ne glede na to, da so člani zbora različnih poklicev, starosti in statusov, vlada v zboru kar neverjetna enotnost in skupna klima, ki jih tudi sicer dviguje nad ostalimi. Če bi rekli, da je za to krivo vodstvo, to sta nedvomno Anka Jazbec, njihova zborovodkinja, in Ivan Sevšek, predsednik zbora, ne bi rekli nič narobe. Seveda k temu pripomorejo še nekateri posamezniki, ki so na tak ali drugačen izvirni in domiselni ter z osebnimi vložki popestrijo program zbora.. Za svoje ima zbor tudi fante iz ansambla Spev, ki je prepoznaven v narodnozabavnih krogih.

Kot že rečeno, je bilo praznovanje prisrčno profesionalno. Za ta namen izbran program je prehajal iz težjega dela v manj zahtevnega pa se spet dvignil na profesionalno raven. Modna revija oblek, ki so jih nosili pevci skozi čas, je bila zanimiva in izvirna, posamezni šaljivi dodatki in medklici, nadvse sproščeni in osvežujoči. Na prireditvi so blesteli solisti Milena Mežnar, Judita Kolenc, Vesna Golob, Suzana Ramšak, Mateja Jurkovnik, Ivan Sevšek in Franc Sevcnikar, izvirnost pa so s spremljavo

utrdili Klementina Rednak Mežnar, Katja Drev, Boštjan Mežnar, Kristjan Kolenc in Marko Berzelak. Poleg tega je nastop Boštjana, Erika, Kristjana in Marka, znanih pod imenom Spev, poskrbel za »domač« vložek, himna Svobode z refrenom »svo svobodno zmešani« pa je nakazovala prijateljsko in sproščeno vzdušje, ki vlada v zboru.

Za veliki finale smo si privoščili pesem Dan ljubezni, ki smo jo peli kar vsi, na oder pa so se povzpeli tudi bivši pevci zbora, ki so ob petintrideseti obletnici prišli poslušat svoje prijatelje. Najbrž je bilo marsikomu žal, da je zapustil zbor iz tega ali onega razloga. In najbrž bo marsikomu za vedno ostal spomin na trenutke, prežete s pesmijo in prijateljstvom ali »tumhajt« aktivnostmi.

Dobitniki Galusovih značk:

Zlate: Zvonka Vrčkovnik, Vinko Grobelnik, Janko Rebolj, Jože Rovšnik, Franc Sevcnikar, Franc Jazbec.

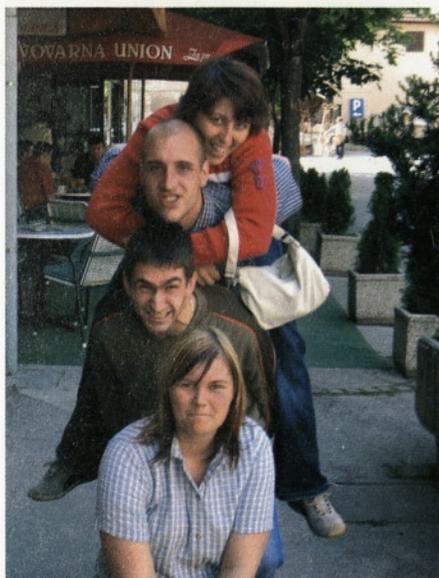
Srebrne: Stanka Sevcnikar, Irena Skornšek, Ivan Sevšek, Milena Mežnar, Marjana Mežnar, Jožica Verdenik, Jože Verdenik, Milena Hriberšek, Darja Trpin, Klementina Mežnar Rednak in Janez Razboršek.

Bronaste: Mateja Jurkovnik, Tatjana Napotnik, Marko Kodrun, Romana Ovčar, Vesna Golob, Judita Kolenc, Andreja Dermol, Katja Drev, Mitja Mežnar, Sanja Podvratnik, Tadej Kolenc, Peter Anželak, Matevž Podvinšek in Mojca Mikek.

Z roko v roki

Od četrta, 27. 5., do sobote, 29. 5., se je v Šoštanju dogajal nov projekt, imenovan Z roko v roki, ki smo ga organizirali člani Mladinskega kulturnega centra Šoštanj (MKČS). V glavah naših članov se je rodil že kar nekaj časa nazaj in potrebovali smo kar nekaj moči in potrpljenja, da smo ga izvedli. Že sam naslov Z roko v roki nam izda, da sam težko kaj narediš. Potrebuješ roko, da ti pomaga ali vsaj svetuje.

Za vrtece in nižjo stopnjo osnovne šole smo pripravili lutkovno igrico Mojca Pokrajculja. Zaigrali smo jo člani MKČS. V četrtek zjutraj smo nestrpnost pričakovali malčke in ko smo zaslišali njihove glasove v dvorani Kulturnega doma Šoštanj, smo vedeli da gre zares. Odigrali smo solidno in ko so začeli malčki prositi še za ponovitev predstave, je vsa trema izginila in odigrali smo še enkrat, tokrat še bolje. Z vsako predstavo smo bili boljši.

Mojca Pokrajculja, Zajček, Jelen in Lisička – v živo.

V petek smo za višjo stopnjo obeh osnovnih šol organizirali predavanje o MKČ-ju. Kaj vse takšna organizacija prinaša, katere ugodnosti, prednosti. Predavali so člani Mladinskega kulturnega centra Velenje, in sicer predsednik Aleš Ojstrešek ter člana Mitja Gregorič in Alenka Crnica. Mitja je s seboj pripeljal še mlado rapersko skupino Fire, ki je nastala v glasbenih delavnicah MKČ v Velenju. Skupina je sestavljena treh mladih Velenjčanov, ki še vsi obiskujejo osnovno šolo. In fantje so svoje vrstnike dobro zbudili. Zvečer pa smo imeli literarni večer v Mestni galeriji Šoštanj.

Na deževno soboto pa nam je uspelo izpeljati še športno prireditev, in sicer nogometni turnir.

Tako se je zaključil naš projekt Z roko v roki, za katerega želimo, da bi postal vsakoletni dogodek.

Zahvaljujemo se še obema osnovnima šolama ter Vrtcu Šoštanj, Zvezi prijateljev mladine Šoštanj, Občini Šoštanj, Zavodu za kulturo Šoštanj, ŠŠK Velenje, MC Velenje in Hincio d.o.o.

KatjaR

Imenitna razstava

Usnjarstvo, ena najstarejših in kot so leta 1851 poročale Novice »eno nar imenitnih obertnijstev našiga cesarstva«, je tema razstave, ki si jo je do srede septembra mogoče ogledati v prostorih Tehniškega muzeja Slovenije v Bistri pri Vrhniki. Po odmevnih in dobro obiskanih postavitvah v preteklem letu v Šoštanju in letos maja v Trziču jo je pod svoje okrilje vzela še osrednja slovenska institucija za varovanje tehniške dediščine. Skupaj z razstavo, ki jo je Muzejsko društvo Vrhnika pripravilo o vrhniški usnjarni, daje vpogled v bogato usnjarsko tradicijo v Sloveniji – lani je namreč 100 let svojega delovanja praznovala Tovarna obutve Peko, minilo pa je tudi kar 215 let, kar je v Šoštanju začela z delom usnjarska delavnica družine Vošnjak, zametek tovarne Franz Woschnagg & sinovi oziroma kasnejše Tovarne usnja Šoštanj.

Čeprav je bila z razvojem usnjarstva v Šoštanju povezana predvsem družina Vošnjak, ima usnjarska obrt tu daljšo tradicijo. Prvič se posredno omenja že leta 1649. Podatek zasledimo v privilegijih celjskih usnjarjev, ko se med kraji, ki sodijo v celjski usnjarski ceh, pojavi tudi Šoštanj. Tudi šoštanski kronist Franc Hribnik v svojem delu Mesto Šoštanj omenja usnjarsko obrt. Pravi, da je v mestni kroniki za leto 1788 zapisano, da sta v Šoštanju dva usnjarja, enako število pa je navedeno tudi za leto 1872. Do leta 1930 je usnjarstvo kot obrt izginilo iz kraja – usnjarni obeh sorodstvenih vej družine Vošnjak sta ob koncu 19. stoletja že prestopili mejo med obrtjo in industrijsko proizvodnjo.

V Šoštanju sta namreč od leta 1788 pa do leta 1908, ko je prišlo do stečaja usnjarne slovenske veje rodbine Vošnjak, delovali dve tovarni iste družine. Izšli sta iz usnjarske delavnice Josipa Vošnjaka, ki je leta 1750 začel usnjariti v Šoštanju. Ta je leta 1788 za svojega prvorojenca Mihaela kupil hišo z usnjarsko delavnico Josipa Toterja (stala je na mestu kasnejše Tovarne usnja Šoštanj), njegov drugi

sin pa je podedoval domačo delavnico.

Franz Woschnagg je kupil tovarno svojega propadlega sorodnika in zaposlil vse njegove delavce, potem ko je pripomogel k njegovemu stečaju. Medtem ko sta bili prej obe usnjarni znani proizvajalki likanca za navadno in fino konjsko vprego, je tovarna Franza Woschnagga ustrezno novim tržnim zahtevam, ki jih je narekoval čas po prvi svetovni vojni, razširila proizvodnjo na vse vrste usnja in z izdelavo podplatnega usnja dosegla svetovni sloves. Tovarna je »preživela« tudi drugo svetovno vojno, po njej pa kot državna last delovala vse do novejšega časa.

Tita Porenta s Tržiškega muzeja in Mateja Medved iz Muzeja Velenje, sta v Bistri predstavili razstavo.

Foto: Lisi

Spomin na tovarno, ki je leta 1999 zaradi nerentabilnosti prenehala delovati, ostaja v Šaleški dolini še vedno živ. Tako se je ob obuditvi nekdanjega tradicionalnega Katarininega sejma porodila ideja združiti ga z razstavo o usnjarnih in na pobudo Občine Šoštanj je v sodelovanju z Muzejem Velenje (pritegnjena sta bila tudi Tržiški muzej iz Trziča in Tovarna obutve Peko) nastala pričujoča razstava.

Mateja Medved

Pesniški prvenec Mira Perovca

VKnjižnici Šoštanj je bila predstavitev literarnega prvenca orodjarja in proložnostnega pesnika Mira Perovca z naslovom Orodjarska poezija. Da gre za zbirko pesmi, priča že naslov, avtor pa jih je izdal v samozaložbi ob svoji 50-letnici. Miro Perovec je Družmirčan, rojen leta 1954. Strojno tehnično šolo je končal v Velenju, dela pa v Gorenju v Velenju. Tudi harmoniko kdaj potegne, njegov glas pa je bilo slišati v mnogih zborih, kot so MePZ Gorenje, MePZ Svoboda in Šaleški oktet.

Na predstavitev je prišlo veliko ljudi, prijateljev in sodelavcev, avtor pa nam je v pogovoru z vodjo knjižnice v Šoštanju Marjano Boruta razkril marsikatero iz svojega življenja in svojega ustvarjanja. Vmes je prebiral svoje pesmi, v kulturnem programu pa so sodelovali še Oktet Zavodnje in Trobilni kvartet pod vodstvom Mirana Šumečnika. Vsak od gostov je dobil v dar rumeni tulipan, simbol Avsenikove pesmi Rumeni tulipan. Nadvse prisrčna predstavitev je bila popestrjena z Mirovimi verzji, izpisnimi na lesenem orodju za valjanje testa, ki jih Miro podarja svojim prijateljem.

Poeziji na pot je treba omeniti spremno besedo Jožice Andrejč, ki je o avtorju in njegovem delu med drugim zapisala: Z vso zavzetostjo se je avtor lotil tudi abrahamovih kronik in vanje vpletel najpomembnejše dogodke slavljenec. Kjer mu ni treba slediti akrostihom, so njegovi verzji bolj tekoči. Pesniški izraz je preprost, razumljiv, prav tako tudi rime, s katerimi poskuša zaključiti skoraj vsak verz. V pesmih so pogoste ljudske fraze, stalne besedne zveze, ki jih ljudje radi uporabljamo. Ne manjka tudi kakšna slabšalna beseda, če vsebina pesmi to dovoljuje.

Foto: Marijan Tekauc

Nekaj njegovih pesmi pa je tudi osebno izpovednih. V njih je čutiti avtorjev odnos do rojstne vasi, do planin, do drage. V teh verzih je zaznati drugačno, resnejše razpoloženje kot v priložnostni poeziji. V spominih se vrača V ROJSTNO VAS Družmirje. Pa ne le v spominih, tudi v resnici pogosto na bregu jezera s pogledom išče mesto, kjer je skoraj pred tridesetimi leti stala njegova rojstna hiša in kjer je preživljal otroštvo in mladost.

V knjižice, kjer se Miro zahvaljuje vsem, ki so mu pomagali pri izdaji zbirke, še posebej Orodjarni Gorenje, je na koncu zapisal:

*Prijatelji znanci, domači,
rad vas vidim, rad vas imam,
na vse vedno mislim,
saj samo še vas imam.*

Milojka Komprej

Moj DMK

Letos so v Šaleškem študentskem klubu že štirinajstič zapored pripravili DMK oziroma festival Dnevi mladih in kulture, ki je trajal od 20. maja do 5. junija.

Festival je od leta 1991, takrat je bil to enodnevni dogodek, zrasel do danes v velik projekt. Prireditve DMK obiščejo študentje iz bližnje in daljne okolice, se pa med njimi najde kakšen neštudent ali večni študent ali

The Stroj.

pa tisti, ki bi radi to še postali. Letos so med vsemi dejavnostmi (naj jih naštejemo samo nekaj: fotografska delavnica, športna turnirja v badmintonu in tenisu, plezanje in gokard) izstopali glasbeni dogodki. Med drugimi so na letošnjem DMK-ju nastopili Laibach, The Stroj, večna diva Josipa Lisac, Slon in Sadež, Trubači Elvisa Ajdinovića in Srečna mladina.

Sama sem se DMK-ja udeležila prvič 1998 leta, to je, če preštejem vsa leta nazaj, ravno nake na polovici zaporednega izvajanja festivala. Takrat sem lahko v spremstvu sestre odšla na grad poslušat Demolition group in Res Nullius ter ostale ... Spomnim se, da so Kepone (ZDA) pili domači šnops. Spomnim se, da je bil lep večer, da smo sedeli na travi, da smo s sošolkami divjale na Res Nullius. Spomnim se, da sem se takrat totalno zagledala v saksofonista od Demolition group in da sem si že naslednji teden kupila njihov CD. Od takrat naprej mi je ostalo

v zavesti, da se maja nekaj dogaja v Velenju in da se je potrebno tega udeležiti. Tudi letos sem se udeležila DMK-ja. Na žalost ne tolikokrat, kot sem si želela.

Nisem pa spustila sobote, 29. 5. Že popoldne sem iskala "press center", da sem dobila svojo karto in z njo dovoljenje za fotografiranje. Tisti čas, ko sem stala zunaj pred dvorano, so imeli vajo The Stroj. Totalno navdušena nad zvoki, sem dobivala kurjopolt in sem se zaradi tega čudila sama sebi.

Tako smo se s kolegicami dobile pred Rdečo dvorano, odšle še vsaka na eno pločevinko piva in nato prisluhnile divjemu bobnanju in odhitele poslušat The Stroj. Na začudenje dvorana ni bila pretirano polna, ampak moje mnenje je takšno, da je prišel res tisti, ki je hotel. Vsaj po dolgem času se nisem počutila kot na rojstnem dnevu 16 letnika, (tako mnenje je

Laibach.

imel prijatelj na zadnji prireditvi, ki sem se je udeležila v Rdeči dvorani). The Stroj sem prav tako kot Laibach slišala prvič. Mogoče sem prav iz tega razloga bila zelo navdušena nad njimi. Predvsem nad The Stroji, ki so izvedli pravi spektakel in sem jih spremljala z odprtimi usti. Laški tolkalci svoje instrumente poiščejo na odpadu, jih obdelajo do te mere, da lahko nato izvedejo to, kar so v soboto. Začudena nad njihovim nastopom, v katerem je neverjetna količina fizične moči in energije, nisem opazila, da me je član skupine skoraj vso polil s snovjo, s katero je bruhal ogenj. Med njihovim nastopom pa me je kolega vsake toliko časa butnil, ko je videl, da se sprehaja po dvorani kateri od skupine Laibach. The Stroj so nas totalno ogreli, zato nisem bila samo jaz na trnih, ampak kar vsa dvorana.

Laibach so začeli s svojim delom že takrat, ko mene še ni bilo. To je več kot pred 20 leti. Skupina prihaja iz Trbovelj in je ni potrebno

posebej predstavljati, ker nase že dolgo opozarjajo. Še vedno so najbolj prepoznavni slovenski glasbeni fenomen, lahko rečemo, v svetovnem glasbenem stroju t. i. popularne glasbe. Po nekajletnem zatišju so izdali nov album *Wat*, ki ga trenutno promovirajo širom po Evropi.

Prvi spomin na Laibach in državo NSK (Neue Slowenische Kunst) me popelje v Gaberke, v našo dnevno sobo, kar nekaj let že nazaj. Takrat sem po radiu prvič slišala Laibach ter njihov *Life is life*.

In zdaj sem jih imela priložnost slišati v živo. V svojem slogu so odigrali še eno predstavo. Obiskovalci smo z različnimi občutki doživljali njihov nastop. Začudena sem bila predvsem nad zelo dodelano, skoraj robotsko usklajenostjo celotne zasedbe. Ampak najbrž je to zato, ker želijo, da je tako.

S polno spominsko kartico fotografij in posnetkov sem odšla po koncertu še na par pijač. V klub, v katerega sem prvič vstopila 1998. Ta je moj "final destination" ob vikendih še danes. Zunaj smo do zgodnjih jutranjih ur doživljali koncert in kakopak obujali spomine na pretekla leta.

Takšen je moj DMK.

Katja Rezman

Diplomanti ALU na velenjskem gradu

Na dvorišču Velenjskega gradu je od 14. junija - 18. junija potekala že tradicionalna kolonija mladih slikarjev študentov, ki so končali zadnji letnik akademije. V Velenju je pet dni bivala in ustvarjala polovica študentov zadnjega letnika: Nataša Colja, Mihajlo Hodin, Barbara Jurkovšek, Luka Leskovšek, Klemen Volavšek, Iva Tratnik, Karmen Bajec in Nataša Moškrič. Mentorica letnika je bila prof. Metka Krašovec.

Zanimivo je, da so ustvarjali v tradicionalnem slikarstvu in s pogosto prisotnostjo figure, celo portreta. Kolonijo že vse od začetkov podpira Mestna občina Velenje, Akademija za likovno umetnost Ljubljana, v zadnjih letih pa se je pridružilo tudi Gorenje d.d.. Kolonijo je organiziral Muzej Velenje- Galerija (prej Kulturni center Ivan Napotnik - Galerija).

Strokovna žirija je izbrala tri nagrajence in od vsakega udeleženca po eno sliko za stalno zbirko Galerije. Dela nagrajencev preteklih ko-

Foto: MKB

lonij so že mesec dni na ogled na Velenjskem gradu.

2. julija ob 19. uri bo v Galeriji, Titov trg 5, Velenje podelitev nagrad in odprtje razstave slik udeležencev XV. kolonije. Razstavo bosta odprla prodekan ALU Bojan Gorenc in župan Mestne občine Velenje Srečko Meh.

Letošnja razstava se 24. avgusta iz Velenja seli na Ljubljanski grad.

M.K.B.

Pobiranje jajc v Gaberkah

*Pozdravljen bodi, svet Florjan,
za varuha si nam izbran.
Pred ognjem in poplavami
naj bomo vedno varni mi.*

Zanimivo je, da je maj nekoč veljal za fantovski mesec, zato ni čudno, da še vedno obstaja obred sprejemanja novincev v fantovsko družbo ravno v tem mesecu, in sicer na god sv. Florjana (4. maj). Sveti Florjan je znan kot zavetnik gasilcev, poleg tega pa je svetnik, ki je bil našim ljudem ravno zaradi verovanja, da jim bo v nesreči vedno stal ob

Zanimanje za pobiranje jajc je med mladimi fanti še vedno veliko.

strani in jim pomagal, vedno zelo pri srcu. Sv. Florjana danes najdemo na nešteti podobah in kipih, ko z golido v roki gasi gorečo hišo pred seboj.

Po stari šegi gredo »ledik« fantje na florjano zvečer po vasi od hiše do hiše pobirati kokošja jajca, ki jih dekleta skrijejo v okolici svojih hiš. Preden pa so se odpravili na pot, so v svoje vrste sprejeli še tri nove mlade fante. Znameniti krst na mostu so na svoji zadnjici čutili še dolgo v noč. V Gaberkah ta običaj že leta izvajajo kar v noči s 1. na 2. maj, ko je vzdušje še praznično in še ni šolskih in službenih obveznosti. Za mladince je sicer ta čas zelo naporen, saj pred tem že nekaj noči prebijo zaradi priprave kresa (potrebno je stražiti kres, da ga kdo ne zažge), same izvedbe kresa in pospravljanja po kresu. In vsemu temu še sledi nočno pobiranje jajc po vasi, ki ga mora spremljati veselje in prepevanje ob spremljavi harmonike. Posebej je naporno za novince, ki morajo nositi polne koše jajc.

Žal pa smo po mnogih letih letos v Gaberkah ostali brez našega edinega Florjana.

»Kosov Flerjan« je v visoki starosti po hudi bolezni lansko leto umrl. Dolgoletna tradicija je že bila, da so ga pobiranci jajc za njegov god vedno obdarili z buteljko vina ter mu zapeli pesem o svetem Florjanu.

Po naporni noči se prileže zajtrk, ki si ga fantje pripravijo iz umešanih jajc. Vsak ima seveda svoj recept, tako da je okusnost jedi zelo odvisna od glavnega kuharja.

Jajca nato fantje prodajo, denar pa se namenja za delovanje mladinskega društva.

Glede na veliko zanimanje fantov nič ne kaže, da bi običaj izumrl.

Gospodinjam in dekletom pa želimo, da jim kokoške še dolgo pridno nesle jajca.

Pa še naš pozdrav: ko ko ko ko ko ...

Aleksander Grudnik, Zdenka Mazej

Foto: A. Grudnik

Iz bližnjega grma so fantovski krst opazovala za ženitev godna dekleta.

Foto: A. Grudnik

S Pristave je zopet zadišalo po oglju

Brez fajfe ne gre.

Pristava, vasica na hribu, stisnjena med Gaberkami, Velunjo, Ravnami in razvalinami gradu Forhtenek, je bila še pred leti skoraj nepoznana celo prebivalcem bližnje okolice. V kraju je vladalo mrtvilo. Pa se je našlo nekaj krajanov, ki jih je to začelo motiti, in odločili so se, da bodo vložili nekaj volje in truda v to, da bo kraj postal lepši in zanimivejši za obiskovalce, s čimer se bo povečala tudi njegova prepoznavnost. Leta 1996 so zato uradno registrirali Turistično društvo Pristava, v katerega so vključeni skoraj vsi krajanje Pristave. Že takoj so pričeli z olepševanjem kraja in popraviljem cest. Po vsakoletnih čistilnih akcijah je sedaj v gozdovih, travnikih in za cesto vedno manj smeti, morda tudi na

račun večje osveščenosti vaščanov. Še vedno pa se najdejo brezvestni obiskovalci, ki jim ni mar za trud krajanov. Ob prihodu na Pristavo pritegnejo pogled zanimivi smerokazi, ki obiskovalce pozdravijo, vodijo skozi kraj, opozorijo na turistične točke, usmerjajo do posameznih domovanj krajanov in kažejo poti v druge vasi. Krajanje so se zavedali, da imajo v kraju dva zelo pomembna objekta kulturne dediščine: razvaline gradu Forhtenek in opuščeni rov rudnika. S pomočjo Zavoda za spomeniško varstvo so očistili in uredili okolico gradu ter namestili reflektorje, tako da se ponoči vidijo ostanki gradu daleč naokoli. Leta 1999 so pričeli z obnovitvijo vhoda v skoraj 100 let star opuščeni rudnik, saj ga je v tem času zemlja

skoraj popolnoma zasula. Okoli 15m dolg rov je bil izkopen v času od leta 1895 do leta 1905. »Strokovnjaki« so na podlagi najdb in študij skleпали, da je tu bogata žila premoga. Pa se je izkazalo, da globlje, kot so kopali, manj je bilo sledu o premogu. Ostal pa je rov, v katerem je ob podrobnejšem pregledu na stenah že možno opaziti zanimive skulpture, ki so rezultat delovanja vode na apnenec.

Po izkušnjah vemo, da ljudi v svoj kraj najlaže privabiš z organizacijo zanimivih prireditve, predvsem takih, ki pomenijo v bližnji in širši okolici nekaj edinstvenega in navadno kasneje prerastejo v posebnost tega kraja. Kakšen kilometer pod gradom Forhtenek so člani društva uredili prireditveni prostor z brunarico, urejenimi toaletami in šankom, kjer na leto organizirajo tri velike prireditve. Na praznik dela, 1. maja, nas že nekaj let vabijo na tradicionalni pohod na Forhtenek, ki je na koncu poplačan z golažem, vedno pa v goste povabijo tudi priznan ansambel. V mesecu maju ali juniju priredijo veselico t. i. Jajčerijo s ponudbo jajčnih jedi. Že tretje leto po vrsti pa enkrat na leto ponujajo ogled kuhanja oglja, občasno pa organizirajo tudi žganjekuho. Celotno dogajanje se razvleče tudi do treh tednov, spremljata pa jo gostinska in glasbena ponudba. Kuhanje oglja si je bilo letos možno ogledati v času med 10. in 20. junijem, Pristavčani pa so poskrbeli tudi za pestro ponudbo jedi in zabave. V soboto zvečer (12. junija) se je bilo možno okrepčati z jajčnimi jedmi, naslednji dan, v nedeljo, pa je bila pestra ponudba jedi z žara, ki jo je spremljala glasba dua Jasa. Prireditelji so postavili tudi velik šotor, da bi se s tem izognili preveliki odvisnosti od muhastega vremena. Njihova odločitev se je izkazala za pravilno, saj je obe manifestaciji spremljal dež. Zaključek celotne prireditve je bil naslednjo nedeljo, ko so kopo razdrli.

Foto A. Grudnik

Do ideje o kuhanju oglja je prišlo ob čisto slučajnem srečanju z izkušenim ogljarjem Rudijem Strmčnikom, ki se je s kuhanjem oglja srečal že v rani mladosti. Ponudil jim je svojo pomoč in sedaj že tretje leto skupaj z domačinom Bojanom Miklavžino tvorita »oglarški team«. Pri delu jima pomagajo tudi ostali krajanje. Ker je kopo potrebno nadzorovati dan in noč, sta si v bližini uredila bivališče – kožarico, kamor se lahko umakneta na počitek. Ko sva ju vprašala, kako kaj shajata skupaj, se kar nista mogla dogovoriti o tem, kateri je bolj glasen »smrčac«. Ogljarja poskrbita tudi za

kulinarično ponudbo. Na lesenem ognjišču v kožarici si namreč za malico skuha polento in jo bogato zabeljeno z ocvirki ponujata tudi obiskovalcem.

Oglar Ruda zelo rad pove tudi kakšno anekdoto, ki se je pripetila med kuhanjem oglja. Ena izmed njih, ki jo je povedal v spomin na svojega dobrega prijatelja, gre nekako takole.

šla kar gola spat. Obleka do jutra ni bila suha, kopa pa tudi ni bila še do konca »porihtana«. Zato sta kar v Adamovem kostimu splezala na kopo in jo poskušala spraviti v red. Mimo mlina pa je vodila pot, po kateri so hodili ljudje ob nedeljah k maši. Ko so ju gola in čisto blatna na vrhu kope zagledale ženske, so menda pričele vpiti in bežati na vse strani. Ruda se še zdaj

pravo drv, nadaljuje z graditvijo kope, zažiganjem kope na strženu, spremljanjem kuhanja oglja. Vse skupaj pa se konča z razdiranjem in ohlajanjem nastalega oglja. Navadno iz 4 klafter drv nastane 1,5 tone oglja, ki je dobro kurivo za žar in gre dobro v promet ravno v tem toplejšem obdobju, v času piknikov in prireditev na prostem.

Foto A. Grudnik

Pristavčani so že pravi mojstri postavljanja kop.

Foto A. Grudnik

Kopa je zakurjena.

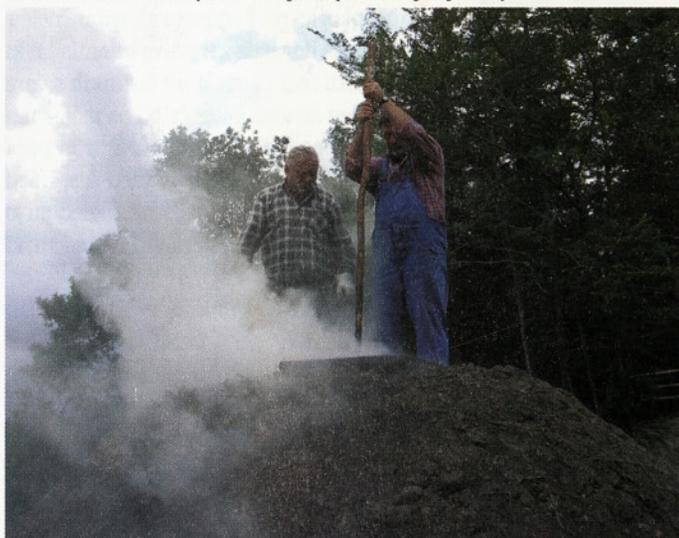

Foto A. Grudnik

Bojan ponosno »žoka« po kopi.

Foto A. Grudnik

Ruda: »Medveda se ne bojim in lahko z njim spim!«

Že kot osnovnošolec je mladi Rudi med počitnicami rad pomagal starejšim oglarjem in si na ta način prislužil nekaj denarja. Nekega poletja je tako pomagal Janovemu Francu, sicer invalidu brez rok, ki mu je bilo oglarjenje edini vir zaslužka. Kopo sta postavila pri Zaluberšku v Plešivcu, v bližini mlina, v katerem sta potem tudi prebivala. V soboto zvečer je pričelo močno deževati in zemljo je pričelo s kope dol odnašati. Kopo je bilo seveda potrebno hitro nazaj »porihtati«. To sta storila kar z golimi rokami, zaradi česar sta bila od mokre zemlje čisto »usrana«. Nič drugega jima ni preostalo, kot da sta se slekla in oblačila oprala v bližnjem grabnu in jih dala sušiti. Potem pa sta

sprašuje, kaj so si takrat uboge ženske mislile o njiju.

O poteku kuhanja oglja je bilo podrobno napisanega že v Listih iz prejšnjih let, zato s tem ne bova zapolnjevala prostora. Morava pa povedati, da je na mestu kuhanja oglja na Pristavi urejena tabla, kjer je z besedami in slikami podrobno predstavljena celotna procedura. Tudi oba oglarja sta zelo zgovorna in sta vedno pripravljena odgovarjati na vaša vprašanja. Tistim, ki se želijo podrobneje spoznati s tem delom, pa priporočava, da se vsak dan zapeljejo na Pristavo in tako na lastne oči spremljajo celoten potek. Ta se prične že s pri-

Letos ima Turistično društvo Pristava v načrtu še eno veliko prireditev. 29. avgusta bodo namreč s kulturnim programom predstavili zloženko, na kateri bo slikovito prikazano delovanje društva ter sam kraj Pristava. Zloženske bodo obiskovalcem na voljo na turistični kmetiji Apat, pri Ledineku in na posameznih prireditvah. In to bo samo še en korak več, ki bo pripomogel k večji prepoznavnosti tega majhnega kraja.

Zdenka Mazej, Aleksander Grudnik

Vzhodna Turčija v Gaberkah

Kulturno-turistično društvo Kulturnica Gaberke je v aprilu organiziralo predstavitev diapozitivov s potovanja po vzhodni Turčiji. Diapozitive sta predstavila svetovna popotnika Igor Koren in Marjan Gomboc. Popotnika sta nas popeljala na sprehod skozi Kurdistan, povzpeli smo se na najvišji vrh Turčije, na koncu pa smo zaveslali po zgornjem toku reke Evfrat. Vzhodna Turčija je po pripovedovanju številnih popotnikov veličastna. To je povsem drugi svet, ki se ga menda ne da razumeti, ne da bi ga doživeli. Vpliv naše civilizacije se da čutiti le v večjih mestih, sicer pa je tu še veliko tradicionalnega življenja. Občudujemo lahko visoke anatolske planjave. Sicer pa so skozi te kraje potekale slavne karavanske poti, civilizacijski prehodi; to so kraji dogajanja mnogih pustolovskih filmov in zgodb.

Foto: A. Grudnik

Dogodivščine Igorja in Marjana so prevzele vse navzoče.

Na skrajnem vzhodu Turčije, tik ob Iranski meji, leži najvišja turška gora Ararat (5132 m), po turško Būyūk A?ri da?i, po slovensko pa Velika ognjena gora. Biblijski o?ak je ugasil vulkan, večno pokrit s snežno kapo, osamelec, ki stoji med tremi svetovi: iranskim in vzhodnjaškim na vzhodu, semitsko-arabskim na jugu in arijsko-kavkaškim na severu. Vzpon nanj pomeni pravo trofejo, saj je višina kar zavidljiva. Vrh je bil sicer desetletje zaprt za tuje planince, ki za varen vzpon nujno potrebujejo vodiča. Ararat sicer imenujejo tudi Noetova gora. V Svetem pismu je zapisano: »Sedemnajsti dan sedmega meseca je ladja obstala na araratskih gorah. Vode so še naprej upadale vse do desetega meseca; prvi dan desetega meseca so se prikazali vrhovi gora.« (1 Mz 8, 4-5). Prva gora, ki jo omenja Sveto pismo na zgoraj navedenem mestu, je povezana s poročilom o vesoljnem potopu, ki je nekakšen »teološki prikaz« naravne katastrofe izjemnih razsežnosti v Mezopotamiji in se je vtisnila v spomin tam živečih ljudstev. »Vesoljni potop«

je morebiti povezan z dvema velikima rekama Mezopotamije - Evfratom in Tigrisom, ki sta za to območje vir blagostanja, ker dajeta vodo za namakanje polj, lahko pa se njuna dobrodejna moč spremeni v uničevalno, če spomladi, ko se v gorah, izpod katerih izvirata, začne topiti sneg, narasteta tako močno, da prestopita bregove in pokrajino poplavita. Struga reke Evfrat je v zgornjem toku vpeta med visoke stene težko prehodnega, vendar veličastnega goratega območja Turčije, kjer je edino možno potovati s čolnom po reki. Naši popotniki so si privoščili nekajdnevno veslaško dogodivščino, ki je bila naporna in polna adrenalina, saj so bili popolnoma odrezani od civiliziranega sveta.

Na splošno pa so tam ljudje prijazni, večinoma pa se da z njimi pogovarjati kar z rokami. Razumejo te pa tako po svoje. Njihova hrana je sicer zelo okusna, vendar pred zaužitjem obroka ni priporočljivo pokukati v kuhinje restavracij, saj te lahko zaradi izredno slabih higienskih razmer mine tek. Za prebavne motnje pa tako vemo, kako jih preprečiti. Zanimivo je tudi, da mobilni telefon skoraj povsod »vleče«, tako da se človek počuti zelo blizu doma.

Udeleženci predavanja pristnih občutkov obeh popotnikov seveda nismo mogli podoživeti, zato nam preostane le, da se tudi mi podamo na posebno dogodivščino spoznavanja teh krajev.

Z. Mazej, A. Grudnik

Po rožah se pozna

Star pregovor, »da se po rožah pozna, kjer je dekle doma«, drži, kot drži tudi to, da starejša dekleta po navadi vzgajajo še lepše rože.

Foto: Deljan Tonkili

Marta Obšteter iz Raven ve z rožami. To se pozna vse naokrog njihove hiše, kjer v vsakem kotičku nekaj zeleni in cveti.

Še posebno je Marta že leta in leta ponosna na svoje amarilise, za katere se ve, da je z njimi kup sitnosti. Poleti v vrtu, pozimi nekaj časa v temi, nato v zemlji, pa na hladnem, pa nato na bolj toplem ... v glavnem kup stvari, ki marsikateri ne gredo. Marti pa uspeva celo to, da amarilise malce zamoti v njihovem cvetenju in namesto da bi krasile okna marca, se veselo bohotijo pred hišo v maju in juniju.

Res čudovit pogled na številne cvetove! Kar okrog sto jih bo, ko bodo vsi v polnem razcvetu.

Nasvet za lep vrt: tako kot vsako živo bitje potrebujejo rože predvsem skrb in ljubezen.

M.K.

Salamiada v Lokovici

V ponedeljek, 26. aprila, ko se še vsi niso docela odpočili od naporene birmе, se je v Lokovici pri Kompreju ali natančneje v baru Nataša dogajala zanimiva salamiada, ki je kot vsaka tudi ta imela pri lastnikih salam tekmovalen značaj. »Mogoče bo pa moja zmaga!« se je porajalo v vsaki glavi in to upravičeno. Za salamo si je treba vzeti čas, imeti veselje in voljo, da jo pripelješ tako daleč, da jo lahko ponudiš, tanko narezano, prijateljem, ki pridejo na obisk.

Na krožniku za komisijo, to so sestavljali Martin Kugonič, Igor Ribezel in Nataša Verdenik, se je znašlo osem salam, ki se kaj dosti niso razlikovale med seboj. Domači mesarji, ki so salame naredili in jih korajžno razstavili, so bili: Simon Srebre, Peter Radoja, Emil Ledinek, Franc Kešpret, Jože Praznik, Janko Hudej, Zvonko Kešpret in Anton Florjanc.

Komisija, ki je z ocenami od ena do pet ocenjevala vonj, barvo, sestavo in seveda okus, je imela sila težko delo. Vse so dišale, vse so imele pravo rdečkasto barvo, nekatere z malo več špeha, nekatere malo manj, okusne so bile pa seveda vse. Na koncu je bilo, kakor koli že, treba najti »tapravo«.

Medtem so se v sosednji sobi že slišali harmonikarski toni izpod prstov Janka Hudeja, a vsi so čakali rezultate, ki tako dolgo niso prišli.

Tretje mesto je zasedla salama Janka Hudeja. Na drugo se je uvrstil Anton Florjanc, prvi pa je bil Zvonko Kešpret ali po domače Donikov. Ostalih pet tekmovalcev si je delilo četrto mesto in tudi prejelo govejo nagrado.

Tako je bilo zadovoljstvo ali pa nezadovoljstvo zaokroženo.

Foto: Ervin Skornšek

Po uradnem delu je kajpada prišel tudi zabavni. Narezki so bili obilni, vsak je izmed narezanih salam iskal svojo in poskusil še sosedovo, na koncu pa so se le vsi strinjali s komisijsko: slabe ni, vse so zelo dobre, a zmagovalna se za las razlikuje od ostalih.

Plesa in veselja je bilo do poznih nočnih ali zgodnjih jutranjih ur, Nataši in Ervinu pa drugo leto spet na svidenje.

Nataša Vedernik

Življenje je lepo, če ga živiš

Pred kratkim je praznovala 90 let Anica Kos in če ji ob njenem lepem jubileju nismo stisnili roke, nam ostane, da jo poiščemo preko črk in besed. In stavkov o nekem življenju, ki zori polno in bogato kljub jeseni in bremenom težkega življenja.

V rani mladosti se je preizkusila kot starejša sestra v družini enajstih otrok. V Zibiki je bila rojena in bili so preprosti kmetje. Težko se je izsolala, od ust si je pritrgovala, da je imela za šolo. A ji je uspelo. Tako kot nežno otroštvo v številni družini je bilo tudi njeno kasnejše življenje obkroženo z mladimi ljudmi, saj je poučevala na nižji stopnji osnovne šole.

Kako življenje teče. Otroštva ni bilo več, postala je mlada žena. Živela je v Mariboru. Trpek in žalosten je spomin na drugo svetovno vojno. Mlada ljubezen ni doživela zorenja in staranja. Moža ji je vzela tuberkuloza. Ostala je sama. No, ne sama, dve deklici sta ji ostali, ki jih je imela s prvim možem.

Sama nemočna in v stiski je pomagala partizanom, se izpostavljala nevarnostim in tvegala. Bila je zaprta v Celjskem piskru. Za domovino. To ji še danes veliko pomeni.

Drugi mož je bil profesor in tudi vse štiri hčere Mara, Mira, Ivica in Vida so višje in visoko izobražene, na kar je Anica zelo ponosna. Izobrazba ji veliko pomeni in splošna razgledanost je tudi njena odlika. Časopisi,

televizijski dnevnik, komentariji, poročila. Redno spremlja dogajanje v svetu in doma in marsikaj jo jezi. Ni tako, kot bi moralo biti. O marsičem poda svoje mnenje in pri nobeni temi ne ostane brez besed.

S hčerko Vido in njeno družino živijo v Šoštanju. Sem se je preselila leta 1956, ko je njen mož dobil službo ravnatelja. Sama je bila učiteljica na tej šoli in si med poučevanjem privoščila tudi kakšen izlet z učenci. Tudi z družino je rada hodila na izlete in se je enkrat z deklicami kar sama odpravila na Triglav. Žal se je njihov izlet končal skoraj tragično. Anici je spodrsnilo in le skala je preprečila, da ni zdrsnila v prepad. Težko ranjena se je komaj prebila do Staničeve kočice, kjer je poiskala prvo pomoč. Nikoli več ni šla na Triglav. Njene hčere pa velikokrat.

Foto: Arhiv

Po letu 1967 je drugič vdova. Ni rada sama. Zato večkrat povabi na dom hčere, ki so se odselile. Tudi svoje vnuke povabi, ki jih je deset, in trije pravnuki se tudi oglasijo. In četrti jo bo razveselil novembra. Ko so skupaj, je veselo in zabavno. Pogovarjajo se in smejejo in lepo jim je.

Vrt je rada obdelovala. Z zetom Tonijem sta uredila gredice, potem pa je uspevala zelenjava in rožice so krasile površine. Zdaj sama ne more več, pa svetuje, kako in kaj. In zvečer ko je televizijski dnevnik, člani družine že vedo, da je to njen čas.

Čas novic, dogajanja in komentarjev. Svetovna politika, vojna v Iraku, evropske volitve. EU in konec šolskega leta - nič ji ni neznano, nič ji ne uide. Zato niti ni hudo, če je noge ne nesejo več tako daleč. Svet je blizu preko ekrana in tisti, ki jih ima rada, pridejo k njej.

Milojka Komprij

LAS - Lokalna akcijska skupina

Vtorek, 25. maja 2004, je v prostorih Mestne občine Velenje potekalo zelo odmevno delovno srečanje o problematiki in preprečevanju zasvojenosti v lokalnih okoljih Savinjsko-Šaleške in Koroške regije. Organizator srečanja je bila Medobčinska lokalna akcijska skupina (LAS) za preprečevanje zasvojenosti z drogami v Mestni občini Velenje, Občini Šoštanj in Občini Šmartno ob Paki. Vabljeni so bili župani, predstavniki družbenih dejavnosti, šolstva, zdravstva, sociale, zaposlovanja, policije, nevladnih organizacij in staršev iz 15 sosednjih občin. Droge ne poznajo meja, ne izbirajo med mestom in podeželjem, problematika kliče po sodelovanju in povezovanju v razvijanju lokalnih mrež in partnerstva. Namen delovnega srečanja je bil ravno v tem, da udeleženci spoznajo principe delovanja in povezovanja partnerjev na področju preprečevanja zasvojenosti v lokalnih skupnostih in poiščemo skupne možnosti regijskega povezovanja na tem področju. Preko 90 udeležencev srečanja je v uvodnem delu prisluhnilo pozdravnim besedam župana Mestne občine Velenje gospoda Srečka Meha in predsednici Medobčinske LAS Velenje gospe Vilmi Kutnjak. Nato je sledila predstavitev Medobčinske LAS Velenje, edine delujoče LAS v Savinjsko-Šaleški in Koroški regiji od 32 delujočih LAS v Sloveniji. Koordinator LAS v Sloveniji z Urada za droge RS Matej Košir je predstavil nedavno sprejeti Nacionalni program na področju drog 2004-2009 in položaj LAS ter njihove prioritete naloge za delo v prihodnje. Nato so sledile analize stanja Medobčinske LAS Velenje, Centra za preprečevanje in zdravljenje odvisnih od nedovoljenih drog Velenje, Centra za socialno delo Velenje in Policijske postaje Velenje.

Srečanje je doseglo svoj vrh ravno v delovnih skupinah, ki so bile zastavljene po tematskih področjih, in sicer: 1. skupina »Odvisnost - lokalna skupnost - šola - starši«, 2. skupina »Odvisnost - lokalna skupnost - zdravstvo«, 3. skupina »Odvisnost - lokalna skupnost - sociala, nevladne organizacije, zaposlovanje« in 4. skupina »Odvisnost - lokalna skupnost - policija«. Udeleženci, razdeljeni po področjih, so predstavili obstoječe programe in dobro prakso, problematiko, potrebe in skupne možnosti za nadaljnje delo ter nadgradnjo obstoječega.

Dragica Kauzar,
koordinatorka medobčinske LAS

Stropnikovi

Kdo ve, kdo je bil seme za naše drevo življenja ...? To smo se spraševali, v srcu pa se je rojevala želja, želja po snidenju treh generacij Stropnikove rodbine.

Tako smo se v soboto, 29. maja, zbrali pri cerkvi sv. Antona v Skornem nad Šoštanjem, kjer smo darovali mašo za naše drage pokojne sorodnike, ki so prispevali čudovit delček v lepem mozaiku naše rodbine. Prosili smo za mir, razumevanje, zdravje ter hkrati izrazili

Foto: Arhiv

Stropnikovi.

upanje, da bi se naša rodbina ohranila pokončna in ponosna na svoje korenine.

Ponosni, da smo del Stropnikove »žlahte«, smo se odpravili v zibelko naše rodbine, na Madlešnikovo domačijo, kjer se nam je pod kozolcem obetalo nadvse prijetno, morda celo malce nostalgčno popoldne.

S svojim obiskom med kosilom so nas počastili duhovniki: dekan g. Pribožič ter kaplana g. Babič in g. Rancigaj.

Izza oblakov so sramežljivo kukali tako zeleni sončni žarki, a nas, druženja željnih, to ni motilo. Vsak izmed nas je prinesel s seboj nekaj posebnega: svoje življenje, prijazno besedo, humor, ob katerem se nasmejimo do solz, lepo petje, ob katerem nam zastane dih. Veseli smo, da je vsak prispeval delček sebe, da nam je bilo lepo.

Manjkala ni niti torta, na kateri smo upihnili svečko kot spomin na prvo srečanje Madlešnikove rodbine. Ob tej priložnosti smo

simbolično predali ključ naših korenin, ki ga je z veseljem in ponosom sprejel eden od šestih oz. dveh še živečih otrok rodbine in se s tem obvezal, da bo on tisti, ki bo poskrbel, da se bomo čez leto ali dve ponovno srečali.

Kar prehitro se je zvečerilo, a s tem zabave še ni bilo konec. Nekateri smo vztrajali pozno v noč, vsi skupaj smo se poslovili z mirom in veseljem v duši ter srečni, saj je naše srce bogatejše za še en prelep dan, ki se ga bomo še dolgo spominjali, vsaj do prihodnjega srečanja Madlešnikove rodbine.

M.K.

senečenja. Ni jim bilo težko, saj so se okrog zakoncev Kumer vedno sukali ljudje, ki so znali poskrbeti za dobro voljo. Ali pa je zanjo poskrbel kar Ivan sam.

Zakoncema Kumer iz Raven pri Šoštanju je uspelo tisto, kar le malokomu. V petdesetih letih sta si uredila lep dom, v katerem sta vzgojila tri hčere in naj je bilo lepega in gorja v enakem številu, še vedno znata drug drugega spravljati v dobro voljo.

Ivan Kumer je pred upokojitvijo delal v TEŠ, najprej kot strojni mehanik, nato pa kot izme-

Foto: Arhiv

Kumerjevi.

Recimo življenju: »Še!« 50. let zakoncev Kumer

Maj je čas za ljubezen in poroke. Tudi tiste, kjer sta ženin in nevesta pravzaprav že mož in žena. Tiste so najbolj zanimive in cenjene. Ko po petdesetih letih mož reče ženi ali žena možu, da jo(ga) ima rad(a) in da jo(ga) ceni ter spoštuje, potem to zagotovo velja.

Tak dogodek je bil 22. maja v Ravnah pri Šoštanju, ko sta si poročno zaobljubo izpred petdesetih let pred pričama izrekla Angela in Ivan Kumer. Kot se spodobi, ju je k obljudi zavezal župan Občine Šoštanj Milan Kopušar, zaprisego pa sta potrdili tudi poročni prič.

»Ohcet« je bila v znanem gostišču v Ravnah, svatje pa so poskrbeli za številna vesela pre-

novodja transporta. Še bolj kot pridnega delavca ga ljudje poznajo kot muzikanta, katerega skupina Ravenskih godcev spravlja v dobro voljo ljudi vsepovsod, kamor jih povabijo.

Angela je bila predana mama trem hčeram Veri, Vidi in Majdi. Med tem ko so odraščale, je skrbna mama in gospodinja postala tudi dobra delavka v TEŠ, kjer je tudi dosegla upokojitvev.

V Ravnah pri Šoštanju sta si z možem postavila lep dom, kjer uživata sadove svojega življenja. Ob razigranosti šestih vnukov Mateja, Lidije, Marka in Mojce ter doma živečih Dejana in Boštjana pa je njuno veselje še večje.

Življenje nas zna včasih tudi prijetno presenetiti. Petdeset let skupnega življenja je eno izmed takšnih presenečenj, zaradi katerih se spleča potruditi.

Milojka Komprij

Izlet čez dvajset let (1984 - 2004)

Maturanti takratnega 4. TS srednje tehniške šole na tedanjem RŠC-ju in sedanjem ŠCV smo bili že od vsega začetka izredno složni in aktivni. Ta sloga in aktivnost se je izražala na vseh šolskih (učni uspeh) in občolskih področjih in dejavnostih (šport, kultura, zabava, delovne akcije). Vse te aktivnosti, ki sta jih podpirala in usmerjala tudi razrednika (v prvem letniku ga. Irena Pilih ter v naslednjih treh letnikih g. Albin Vrabič), so pustile na nas trajen pečat. To povezanost in pripadnost čutimo še danes. Tako smo skozi vsa ta leta ohranjali medsebojne stike ter jih na rednih srečanjih (vsaj 5-letnih) še povečevali in utrjevali.

Tako se je na 15. obletnici porodila ideja, da bomo 20. obletnico obeležili malo drugače. Odpravili naj bi se po poti našega maturantskega izleta. In kdo bi si mislil - beseda je meso (beri izlet) postala. Takrat smo dijaki in učitelji 4. letnika strojnih tehnikov Šolskega centra Velenje organizirali 10-dnevni maturantski izlet po bivši Jugoslaviji. Znatno del poti je potekal po Črni gori.

In res. Ustanovil se je organizacijski odbor (Albin Vrabič, Damijan Kanduti, Igor Razbornik, Samo Mernik, Gregor Kladnik), ki je na tej ideji začel resno delati. Mi pa ne bi bili mi, če ne bi želeli dodati izletu nekaj več. V okviru te ponovitve smo donirali ter uradno predali ministrstvu za šolstvo programsko opremo za srednje šole Črne gore. Za lažjo izvedbo vseh potrebnih aktivnosti pa smo ustanovili tudi društvo CONCORDIA, 4. TS, celotna akcija pa je dobila tudi uradno ime: TARA 1984-2004

V torek, 27. aprila, smo se ob drugi uri zjutraj pred Rdečo dvorano že spravljalni na avtobus za Zagreb, kjer nas je čakalo letalo za Dubrovnik. Saj veste: EMŠO, družine in divji vsakdanjik nam niso pustili, da bi se cijazili z vlaki in avtobusi kot pred dvajsetimi leti. Oglede starega jedra Dubrovnika smo sedaj doživeli popolnoma drugače. Vmesna vojna je naredila svoje, nekaj pa tudi čas, tako da vse opazuješ z drugimi očmi. Nato nas je pot vodila preko hrvaško-črnogorske meje do Boke Kotorske.

Čez Kotorski zaliv smo si pot skrajšali s trajektom, nato pa jo nadaljevali do Budve. Lepote starega dela mesta smo si tokrat ogledali prvič. Pred dvajsetimi leti je bil ta del zaprt zaradi potresa. Obnova je trajala kar predolgo, ampak se je izplačala. Stari del Budve je res krasen. Kar pa je za okolico težko reči, saj košev za smeti

skoraj ne poznajo.

Ker smo upoštevali osnovno pravilo (!) na takšnih izletih, da če so ljudje lačni in žejni, so tečni, nas je miza za kosilo že čakala pri zelo hvaljeni gostilni Pri Krstu. In res nas niso razočarali. Gostje so nas ob nazdravljanju gledali malo postrani, ker smo kosilo pričakali ob slovenskih narodnih in nekaj ČRTICAH (dvignjeni kozarci v vrsti). Krsto nam je obljubil, da nas čez 20 let on časti s kosilom, samo da še pridemo! Pred namestitvijo v hotelu v Bečićih smo obiskali še Sveti Štefan, ki še vedno vabi s svojo znamenitostjo.

Psihično nas je na črnogorski ritem življenja (ne trči, ajde da sednemo, odmorimo se malo, več dolgo sedimo) na avtobusu pripravil izjemni lokalni vodič Mili. V hotelu pa nas je čakala še fizična priprava na Taro, ta ima namreč v tem času samo devet stopinj - v hotelu smo bili brez tople vode! Nas niti ni tako motilo, so pa žene nekaj več godrnjale. Ampak kdo v Črni gori pa poslušaj ženske?!

Drugi dan smo si ogledali Kotor, ki je res vreden ogleda. Sledila je tura na Lovčen z vmesnim ogledom pršutarne Bukovica in malico (osnovno pravilo!), da smo se podložili za vzpon do Njegoševe grobnice. Nič takega razen izjemno zavite ceste, ki ima za avtobuse kar preostre ovinke. In pa cesta je bila na zadnjih dveh kilometrih še pod snežnimi zameti. To pa seveda Črnogorcev ne moti - bo že sonce opravilo svoje! Tako smo se zasopihali že do prve ploščadi, do koder ponavadi vozi avtobus. Nato pa vzpon po 461 stopnicah na 1660 m n.v.

Zvečer so nas v hotelu, kjer smo uradno predali programsko opremo kot donacijo, že čakali ljudje iz Ministrstva za šolstvo Črne gore. Zato gre vsa zahvala Igorju in njegovim firmi PIA.

Jože in Baki (pa še kakšen se je našel) sta priprave za Taro vzela zelo resno in svojo vzdržljivost ob navijačih preizkusila v morju. Le-to je imelo 16 stopinj - prav prijetno v primerjavi s Taro. Še sreča, da je bila tema, tako nismo opazili njunih drgetajočih ustnic in kislih nasmehov na obrazu ob trditvi: »Sej ni tk mrzla voda.«

Zjutraj smo se podali na pot od Budve do Ščepan polja. Približno 180 kilometrov poti se vije po zelo lepi pokrajini. Predvsem zadnji del poti ob akumulacijskem jezeru na reki Pivi. Sam jez nas je vse osupnil, še posebej ob nerganju čuvajev, da je fotografiranje strogo prepovedano. Globina 220 m ni kar tako!

Na koncu našega štiriurnega potovanja so nas čakala terenska vozila. Strpali smo se v stare kripe in kaj hitro pozabili na neudobnost zaradi res adrenalinske vožnje. Da moraš z džipom dvakrat "rido jemat", kot se radi izrazi-

mo, se redko vidi, še redkeje doživi. Mi pa smo to celo preživeli! Za vsak slučaj »izhoda v sili« smo imeli zadnja vrata kar odprta. Vendarle nam je uspelo priti do tabora. Vse srečne, ker smo živi, nas je čakala že naslednja težava. Kako se spraviti v neoprenske obleke? Največ problemov je imel naš črnogorski vodič Mili, ki mu je zelo nagajal njegov »sprednji nahrbtnik«. Ampak pošteno: tudi med nami se je našel kakšen s podobnimi problemi! Pred startom smo bili postreženi z zelookusnim burekom in kislim mlekom, nato je sledilo še skupinsko slikanje in skok v čolne.

Kanjon Tare je dolg 82 km in sega v globino do 1300 m. Po velikosti je drugi na svetu, takoj za kanjonom reke Kolorado. S tem smo povedali vse. Zaradi dokaj visoke vode smo mi opravili samo zadnjih 10 kilometrov. Ura in pol vožnje nam je minila vse prehitro. Polni enkratnih vtisov in mokri od brzic smo na koncu nekateri še zaplavali po sicer deroči in ledeni Tari. Na naslednji obletnici bo voda vključena v program! To je že bilo odločeno. Po skoku v suhe obleke nas je čakala pečena ovčatina in ribe ter pot nazaj do hotela, ki pa je hitro minila. Vodič Mile je celo pot stresal šale na svoj (črnogorski) račun. Kakšno, tudi na račun Slovencev, pa smo pristavili še mi.

Pa še zadnje presenečenje. Topla voda v hotelu! Pa ravno sedaj, ko smo se navadili na naravne temperature.

Zadnji dan pa je v Budvi sledila še ponovitev »drogiranja ure«?!?! Že pred 20 leti se je kazala potreba, danes pa še veliko bolj, po ustavitvi časa! Ker smo takrat govorili samo o »drogi« iz Portoroža, smo čas »zdrogirali« prav na poseben način, ki smo ga preizkusili tudi tokrat. Definitivno: »Po taki drogi časa ne požene nobeno urarstvo več!«

Res nam je uspelo. Donirali smo kvalitetno programsko opremo, štiri dni druženja, smeha in obujanja spominov, ob zaključku, izmenjavi vtisov in slovesu se je orosilo tudi prenekatero oko. Veliko pa smo tudi doživeli ob otvoritvi rafting sezone na Tari, prav tako na Lovčenu, v hotelu pa tudi še niso bili pripravljeni na goste (hladna voda). V čas naših srednješolskih dni smo popeljali še naše žene, ki so nam pritrdirale, da smo res izjemni fantje. Dale so nam tudi vedeti, da našega druženja ob 30-letnici ne bodo zamudile. Kaj spet izjemnega si bomo domislili za takrat? Idej je že kar nekaj, ampak nekaj skrivnosti pa še mora ostati.

Je v Sloveniji, ma kaj, v Evropi še kje kdo tak?!

Organizacijski odbor
zanj Grega

Medpodjetniški izobraževalni center

Mnogi med vami, ki se vsakodnevno vozite na relaciji Šoštanj-Velenje-Šoštanj, se sprašujete, le kaj pomenijo bele table MIC, ki nase začnejo opozarjati že takoj v križišču v smeri jezera. Pri Restavraciji Jezero pa nas usmerijo nazaj proti Velenju in kasneje za stari jašek, kjer do nedavnega ni bilo prav ničesar. No in tukaj se je začela zgodba resno odvijati že leta 2002, ko je bil kot prvi v Sloveniji ustanovljen MIC. V juniju 2003 je bila zatem s soglasjem Ministrstva za šolstvo, znanost in šport RS, Ministrstva za gospodarstvo RS, Premogovnika Velenje, Mestne občine Velenje in Šolskega centra Velenje sklenjena pogodba o sofinanciranju izgradnje medpodjetniškega izobraževalnega centra z učnimi delavnicami za Šolski center Velenje. Dela so uspešno stekla in tako smo v petek, 11. junija 2004, točno popoldne dočakali slavnostno otvoritev. Naložba je veljala 400 milijonov tolarjev.

mora biti bolj izkoriščena tudi za izobraževanje odraslih. Če tega ne storimo, se ne zavedamo, kako visoka je cena opreme. Šole so se dolžne odpreti odraslim, ki smo jim dolžni zagotoviti računalniško pismenost,« je poudaril minister Gaber. Na novo bo »omreženih« 88 šol po Sloveniji. In tudi ob tej priliki se je izkazalo, da je naložba uspešna, saj je večtočkovna videokonferenca hkrati potekala na petih šolah, in sicer sta sodelovala po dva dijaka na ŠC Velenje, po dva na tehniškem šolskem centru v Novi Gorici in po dva učenca zaključnih razredov osnovnih šol Srečka Kosovela Sežana, Matije Čopa Kranj in Hruševca iz Šentjurja. Z dr. Slavkom Gabrom so se pogovarjali o prehodu iz osnovne šole v srednjo. Pred otvoritveno slovesnostjo so dijaki in profesorji centra predstavili obiskovalcem priprave na mojstrske izpite, ki so pravkar potekali, in seveda tudi sodoben pristop samega praktičnega izobraževanja v elektro in strojnih programih. Pripravljena je bila tudi razstava mednarodnih projektov, v katerih sodeluje Šolski center Velenje, in pa rezultati projektov Virtu Orientation, ki je del programa Leonardo

da Vinci.

Ivan Kotnik, direktor Šolskega centra Velenje, je pred samo otvoritvijo poudaril, da je v izobraževanje vključenih 3717 dijakov, študentov in odraslih. »Prva faza Medpodjetniškega izobraževalnega centra Velenje pomeni še korak dlje v prizadevanjih za pridobitev kakovostnejših, predvsem pa uporabnih praktičnih znanj za

vsakega udeleženca naših izobraževalnih programov. K uresničitvi tega je pripomoglo socialno partnerstvo s podjetji v dolini, predvsem pa z našim soustanoviteljem Premogovnikom Velenje. Zgodba še ni končana. Prihodnje leto načrtujemo izgradnjo druge, nekoliko kasneje še tretje faze. Dosedanje izkušnje so pokazale, da smo na pravi poti. Po svojih najboljših močeh si bomo zaposleni prizadevali, da bodo udeleženci zadovoljni in ob koncu izobraževanja bolj samozavestni, kot so bili ob vstopu.« Slovesnosti so se udeležili še poslanec v Državnem zboru RS Jože Kavtičnik, direktor Premogovnika Velenje dr. Evgen Drvarič, ki je naglasil, kako so si ob položitvi temeljnega kamna za MIC jasno zastavili cilje in ob tej priložnosti tudi dosegli enega od njih. Izrazil

je tudi prepričanje, da bodo na ŠCV znali izkoristiti potencialne te pomembne pridobitve. Da pa je »naša želja po izobraževanju še naprej močna in potrebna«, nas je opozoril v svojem nagovoru tudi župan Mestne občine Velenje g. Srečko Meh. Po njegovih besedah pa vsega tega ne bi mogli doseči, če ne bi bilo med njimi tolikšne povezanosti, saj prav Stari jašek postaja nov prostor, na katerem se odvijajo drugačni procesi kot pred 10 leti. Tako je na tej lokaciji sedaj urejeno 3200 kvadratnih metrov površin in za zdaj urejenih 19 sodobnih, specializiranih učilnic za področja elektro stroke in strojništva. To pa so nadomestne učne delavnice, ki so jih predstavili z območja Gorenja. Vsa tehnologija je nadgrajena s strani dijakov in profesorjev samih.

Kot je bilo slišati na sami prireditvi, je to »PRAVA TOVARNA ZA BODOČE MOJSTRE«. Center omogoča pridobitev praktičnih znanj za dijake in odrasle.

Zdravko Kočevar

Minister dr. Slavko Gaber je »daljinsko« odprl MIC.

Že dopoldne je v prostorih multimedijske učilnice, ki je opremljena z najsodobnejšo računalniško in multimedijko tehnologijo, potekala video konferenca, kateri je prisostvoval minister za šolstvo g. Slavko Gaber. Ob tej priložnosti je seznanil prisotne o nadaljnjih namerah opremljanja šol z računalniško tehnologijo: tako naj bi bili ravno sredi akcije 4-krat 6000 računalnikov. Že letos naj bi kupili še več kot 455 osebnih in 433 prenosnih računalnikov in še veliko ostale multimedijske opreme, kot so digitalni fotoaparati in projektorji. Trenutno pa je opremljenost šol takšna, da na en računalnik pride v osnovnih šolah 19 učencev, na srednjih šolah pa 10 dijakov na računalnik, saj je v vseh vzgojno-izobraževalnih zavodih skupno preko 23000 računalnikov. »Ta oprema

Zakrožili sodelovanje. Uspešno.

Nastopi učencev Glasbene šole Frana Koruna Koželjskega Velenje, oddelek Šoštanj so tekli v Mestni galeriji Šoštanj skozi vse šolsko leto in privabljali številne ljubitelje glasbe. Za konec pa so se v teh prostorih predstavili še učitelji in tudi oni pokazali, s kakšnim znanjem nastopajo pred uka željnimi učenci. Nastop učiteljev je tako zakrožil sodelovanje Zavoda za kulturo Šoštanj in glasbene šole in hkrati napovedal enako dogajanje na istem mestu v naslednjem šolskem letu. Nastop

pili so Suzana Hribar, Gorazd Topolovec in Tea Plazl, Zmago Štih in Davor Plamberger, Rok Šinček, Miran Šumečnik in Matjaž Železnik.

Vodja oddelka glasbene šole v Šoštanju, Sonja Beriša, je bila ta večer prisotna kot poslušalka, ki je ploskala svojim sodelavcem.

Milojka Komprij

Na gradbišču nove šole

Na gradbišču poleg osnovne šole KDK je od 3. januarja letos, ko so se začela gradbena dela izgradnje I. faze nove osnovne šole v Šoštanj, vse dni živahno. Dela potekajo po terminskem planu, z zamikom ali plusom dveh dni.

Hrup in podvojena varnost v obliki visokih ograj in podobnega vzbujajo v učencih in učiteljih Kajuhove šole mešane občutke. Tudi nasploh se v šoli sproti prilagajajo situaciji. »Pri utrjevanju temeljev s piloti je bil hrup zelo moteč. Na šoli smo zadevo rešili tako, da smo v tem času izvedli dejavnosti, ki so potekale izven šole,« je povedal ravnatelj Kajuhove šole Darko Menih, ki vsak dan v živo spremlja napredek pri gradnji.

Glavna zemeljska dela so se pričela 3. januarja letos in do sedaj je v grobem zgrajenega že večina poslopja. Konec gradbenih del je predviden za oktober letos, potem bi se začela opremljati notranjost šole. Realno ali pa vsaj načrtovano je, da se bo pouk v novi šoli pričel 1. 9. 2005.

In kaj pomeni nova šola za Šoštanj? Šola je zasnovana v obliki črke V, ločen je vhod za učence

Foto: Lisi

prve triade ter tako imenovane hrupne učilnice. Zanimiva bo likovna učilnica, ki ima izhod na prosto za ustvarjanje v naravi. Osrednji del tvori večnamenski prostor, kjer je možnost jedilnice, v prvem nadstropju bodo upravni prostori in v drugem knjižnica in multimedijška učilnica.

Po prvi fazi, ki teče zdaj, bo v 2. fazi tekla izgradnja športne dvorane, ki bo sicer povezana s šolskim poslopjem, vendar bo uporabna tudi širše in bo omogočala različne športne prireditve.

Šola bo nudila številne nadstandarde njenim uporabnikom, pouk pa bo lahko obiskovalo 840 učencev v 30 učilnicah na 6188 m².

Ta trenutek je nova šola največja v Sloveniji, nadomeščala pa bo obe do sedaj obstoječi osnovni šoli.

Pogodbena vrednost brez opreme znaša 1.368.000.000,00 sit in se bo pokrivala iz sredstev Ministrstva za šolstvo RS in investitorja Občine Šoštanj.

Šola bo, ko bo dograjena, nedvomno velik uspeh za Občino Šoštanj in že zdaj nakazuje pozitiven razvojno pot naše skupnosti.

Milojka Komprij

Teden gozdov

Zadnji teden v maju je že nekaj let proglašen za Teden gozdov. V tem tednu gozdarji Zavoda za gozdove gozd in dogajanja v in ob njem še posebej predstavimo širši javnosti. Vsako leto poudarimo določeno področje; letošnja osrednja tema so bili primestni gozdovi oz. gozd v mojem mestu. Zato smo osrednjo prireditev Območne enote Nazarje pripravili v Velenju, v čudovitem okolju parka vile Herberstein.

Osrednjo prireditev na našem območju smo združili z otvoritvijo obnovljene trim steze v gozdu Herberstein.

Na osrednji prireditvi v Velenju smo gozdarji predstavili zloženko »Gozd v mojem mestu«; na posterjih smo prikazali primestne gozdove, razglasili smo drevo leta – staro drevo iz duplom, imenovano »duplarka«; študijski krožek Univerze za 3. življenjsko obdobje se je predstavil s posterji Graščinski parki Šaleške doline; predstavili smo tudi rezultate ankete dobre volje – Moj gozd.

Vsako leto ob tednu gozdov dobijo priznanja in praktične nagrade najboljši gospodarji gozdov

Foto: Arhiv

Najboljše vsako leto pohvalijo.

iz vseh petih krajevnih enot Zavoda za gozdove; letošnji nagrajenci so bili: KE LUČE: Aleš Klemenšek, po domače Ložekar iz Logarske doline; KE LJUBNO: Alojz Kumprej – Globočnik iz Tera; KE GORNJI GRAD: Franc Prek, p. d. Mavrč iz Florjana pri Gornjem Gradu; KE NAZARJE: Alojz Kokovnik - p. d. Završnik iz Črete in KE ŠOŠTANJ: Ivan Juvan ml., po domače Žohar iz Zavodenj.

Priznanje za »naj gozdarja« Območne enote Nazarje je iz rok velenjskega župana prejel Franci Strmšek, revirni gozdar in vodja Krajevne enote Gornji Grad.

Prireditve so s kulturnim programom popestrili učenci osnovne šole Gorica.

V okviru tedna gozdov so potekale še druge dejavnosti. Tako so gozdarji sodelovali pri izbiri in sadnji sadik na sprehajalni poti Nazarje – Mozirje, pri zasaditvi turističnega centra Vrbje na Ljubnem; sodelovali smo tudi pri izdelavi sprehajalno rekreacijske poti Mozirje - Blate in vodili po gozdnih učnih poteh.

Šoštanski gozdarji smo pripravili že 4. ko-

lesarjenje ob Tednu gozdov. Tokrat iz Velenja v Topolšico malo drugače: po gozdnih in stranskih cestah primestnih gozdov. Ustavili smo se na gozdni učni poti Konovo – Deberca, pri Obujevi lipi; krajši počitek smo imeli pri gostoljubni kmetiji Maček v Ravnah. Ogledali smo si park pri Sanatoriju Ravne in se preko Lajš popeljali do Topolšice, kjer smo se tudi razšli z željo, da nas bo naslednje leto na 5. kolesarjenju več in da bo lepše vreme kot tokrat.

Gozdarji želimo, da se pomena gozdov zavedamo vse leto in ne le ob Tednu gozdov!

Milan Pogorelčnik

Varna nevarna motorna žaga

Zavod za gozdove Slovenije je v okviru rednega izobraževanja lastnikov gozdov pripravil skupaj s srednjo gozdarsko šolo

Foto: Arhiv

iz Postojne dvodnevni seminar o varnem delu z motorno žago. Število nesreč pri delu v gozdu (tudi smrtnih) uvršča Slovenijo v sam evropski vrh, zato so taki seminarji še kako dobrodošli.

Sedemnajst lastnikov gozdov (najmlajši je imel 15, najstarejši pa 51 let) je prvi dan poslušalo teoretični del o motornih žagah (sestavni deli, čiščenje, vzdrževanje, brušenje) in pridobljeno znanje so preizkusili na svojih motornih žagah. Nato je na pripravljenem poligonu sledil praktični prikaz podiranja, kleščanja in prežaganja drevesa s strani inštruktorja, tečajniki pa so prikazana dela ponovili.

V drugem dnevu seminarja pa je sledila prava akcija – delo v gozdu. V tri skupine razdeljeni tečajniki so teorijo prenesli v prakso, saj so morali pod nadzorom inštruktorja posekati in izdelati drevo. Nekateri »stari mački« so delo opravili hitreje in morda manj natančno in varno, drugi so bolj pazili na naučeno pravilno tehniko dela. To najbolj velja za skupino šestih najmlajših (najstarejši je imel 22 let), ki se dela z motorno žago šele učijo, saj so trije med njimi prav na seminarju posekali svoje prvo drevo.

Omeniti velja, da je prav tak seminar dva dni poprej potekal tudi za revirne gozdarje območne enote Nazarje, ki so svoje že zarjavelo znanje s tega področja obnovili, določene stvari pa slišali prvič. Tudi v gozdarstvu gre razvoj tehnike naprej in na novo pridobljeno znanje je pomembno pri svetovanju lastnikom gozdov.

Tomaž Gradlišnik

Tam, kjer je hodil Prežihov Voranc ...

••• so dan pred letošnjimi Binkoštni hodili tudi šoštanjski planinci, ki so se udeležili prvega pohoda Od Kotelj do Belih Vod. Znani pisatelj Lovro Kuhar oz. Prežihov Voranc je napisal delo Od Kotelj do Belih Vod, kjer je zapisal svoje spomine iz mladosti, ko so na Binkošti romali k cerkvi Sv. Križa v Belih Vodah. Podrobno je opisal pot in vse večje kmetije ob poti in tako verjetno nehoti napisal tudi potopis in hkrati tudi vodnik po tej poti.

Mnogi Korošci še vedno ohranjajo tradicijo romanja ob Binkoštnih iz Kotelj oz. Naravskih Ledin na Sv. Križ. Na pot se odpravijo že v soboto in do večera prispejo na Sv. Križ, kjer prenočijo in se zjutraj udeležijo sv. maše, nato pa se vrnejo na Koroško. Lep običaj, ki ima mnogo pristašev tudi med mladimi.

Na pobudo Občine Šoštanj je Planinsko društvo Šoštanj uvrstilo v program dela društva za leto 2004 pohod Od Kotelj do Belih Vod. Tako je bil 29. maja 2004 v sodelovanju Občine Šoštanj in PD Šoštanj organiziran prvi pohod, ki se ga je tudi zaradi ne najboljše vremenske napovedi udeležilo le 11 planincev, a ti z veliko mero pozitivne energije.

Poseben avtobus je pohodnike odložil pri glav-

Foto: Bojan Rotovnik

ni cesti Kotlje-Ravne na Koroškem in pohod se je začel s krajšim vzponom na Prežihovo domačijo, kjer so si ogledali v spominsko sobo preurejeno domačijo in nato nadaljevali pot do Naravskih Ledin. Po krajšem počitku na planinski koči je pot pohodnike vodila do Križana in nato do Andrejevega doma na Slemenu, kjer je občina pripravila prijetno presenečenje za vse pohodnike. Do Belih Vod so pohodniki prišli po neprometni gozdni cesti in nato se je pri Savineku zaključil pohod. Pohodnike je čakal samo še prevoz z avtobusom nazaj v Šoštanj in prvi pohod se je zaključil. Vreme je zdržalo, dobre volje pa tudi ni manjkalo.

Planinsko društvo Šoštanj bo v sodelovanju z Občino Šoštanj ta pohod organiziralo tudi v letu 2005. Planinsko društvo Ravne na Koroškem in Občina Ravne na Koroškem sta že potrdila svoje sodelovanje. Torej, vabljeni na drugi pohod, ki bo dan pred Binkoštni!

Bojan Rotovnik

»Deep blue« - modra globina

Potapljači na šoštanjskem bazenu

Najbrž je lahko žal tistim, ki so 11. junija letos na šoštanjskem bazenu zamudili izviren prikaz potapljaške opreme, potapljanja in vsega, kar je s tem v zvezi. Prikaz so pripravili člani društva Deep blue. Društvo deluje od leta 1998 pod okriljem Slovenske potapljaške zveze, svoj sedež pa imajo v Velenju. Že kar tradicionalen prikaz si je žal ogledalo premalo šolarjev, ki jih te vrste dejavnost gotovo zanima. Veliko zanimanje je zbudila razstava slik podvodnega sveta, še posebej, ker je bila postavljena v avtentično okolje - v vodo. Na ogledu je bilo kar 30 slik priznanega podvodnega fotografa Milana Tomažina - Tysona. Marsikdo od obiskovalcev se je lahko preizkusil v potapljanju, prireditev pa je popestrila živa glasba. Dogajanje je spremljal Radio Velenje, tako da je bila prireditev res odmevna in si takih in podobnih še lahko želimo.

Člani društva Deep blue so usposobljeni za potapljanje na dah, podvodni ribolov in za potapljanje z avtonomno opremo. V društvu je 12 članov, predsednik društva je od vsega začetka Marko Kolenc, sedež imajo v Velenju, kjer se tudi dobivajo vsak tork Tudi na področju Občine Šoštanj deluje aktivno že štiri leta. Septembra 2001 so na šoštanjskem jezeru organizirali čistilno akcijo Svetloba v jezeru, nedavno pa se je šest članov udeležilo večdnevne akcije iskanja pogrešanega ribiča. Na bazenu Šoštanj so že tretje leto organizirali športno naravoslovni dan s predstavitvijo

Foto: Deep blue

raznih vrst potapljanja. Predstavitve je nadvse zanimiva in poučna in traja približno 20 minut. Obljubljajo, da bodo drugo leto spet na bazenu.

Člani društva se financirajo predvsem sami, tako so na njihovih plečih tudi razne udeležbe drugod, kot je potapljanje v Rdečem morju ali Franciji, kamor jih je v teh letih že zaneslo.

Gotovo bodo osvojili še veliko globin, v katerih jim lahko zaželimo samo srečo. Pa da bi tudi delovanje na suhem ne bilo preveč sušno.

Milojka Komprej

Športni vikend v Zavodnjah

Športno društvo Zavodnje je 10. obletnico prenove igrišča praznovalo športno. Nekaj zelo aktivnih članov, pod vodstvom predsednika Cveta Grabnerja, je na domačem športnem igrišču prvi vikend v juniju pripravilo pravi športni spektakel. V soboto, 5. junija, je potekal

Odbojkarice...

Foto: Arhiv

Foto: Arhiv

... in nogometaši iz Zavodenj.

rekreativni turnir v malem nogometu, v nedeljo, 6. junija pa rekreativni turnir v odbojki za moške in ženske ekipe. Turnir je bil zelo dobro organiziran, poleg igralcev se ga je udeležilo tudi precej navijačev. Kljub temu da vreme organizatorjem ni bilo najbolj naklonjeno, dobrega razpoloženja med igralci in navijači ni manjkalo, za kar znajo člani Športnega društva Zavodnje zelo dobro poskrbeti.

V soboto je na turnirju v malem nogometu sodelovalo 9 ekip. Prvo mesto je osvojila ekipa GE Commerce iz Šmartnega ob Paki, druga je bila ekipa Rdeči vrage iz Velenja in tretja ekipa Šoštanj. V nedeljo je na turnirju v odbojki sodelovalo 10 moških in 4 ženske ekipe. Od slednjih so prvo mesto osvojila domača dekleta - ekipa Sirene, druga je bila ekipa Čebelice iz Šoštanja in tretja ekipa TGP Florjan. Med moškimi so prvo mesto osvojili igralci ekipe Venišnik, druga je bila ekipa Troti in tretja ekipa Generacija 81 iz Velenja.

Romana Anželak

Diabetiki - športno

Vsako leto se diabetiki iz cele Slovenije zberejo na športnem srečanju, ki je bil letos na Ptuj. Tudi diabetiki iz Društva diabetikov Velenje smo se udeležili tega srečanja.

Kljub slabemu vremenu smo se 29. maja odpeljali na Ptuj.

Da ne bi bili na avtobusu lačni in žejni, je IO pripravil malice in vodo. Za to priliko smo dobili tudi majice z našim logotipom.

Ko smo prispeli na Ptuj (izmed vseh društev smo bili prvi), so nas lepo pričakali. Dobili smo spominske torbe z malico, predstavitev njihovega društva ter mesta Ptuj in blok za kosilo. Ker smo bili med prvimi, smo imeli še nekaj časa in smo si ogledali stari del mesta Ptuj. Mestni stadion se je napolnil. Bilo je več kot 1200 članov vseh društev iz Slovenije. Zaigrala nam je godba, pozdravile so nas ptujske mažoretke in še pristanek padalcev smo počakali, nato pa smo se prijavili za tekmovalce v odbojki, namiznem tenisu, streljanju z zračno puško. Komur so se ta tekmovalca zdela naporna, se je lahko udeležil pohoda do term in se šel kopat ali pa se je z avtobusom odpeljal do gradu Borl, potem pa nadaljeval pot po haloških gorah. Naši tekmovalci so pobrali nekaj medalj, in sicer za 1. mesto v streljanju z zračno puško, 2. mesto v odbojki na mivki ter 2. in 3. mesto v namiznem tenisu.

Tudi v plavanju in pohodništvu smo bili dobri, saj smo vsi prispeli na cilj ter pojedli zasluženo kosilo. Po razglasitvi rezultatov nam je zaigral ansambel Ptujskih 5. Najbolj vzdržljivi so ob padanju dežja tudi zaplesali.

Slišali smo tudi čudoviti glas Alberta Gregori-

ča, ki je kljub sladkorni bolezni še zelo vitalen.

Po enkratno preživetem dnevu smo si obljubili, da se še bomo takole družili, saj takšna druženja in aktivnosti pripomorejo k boljši urejenosti krvnega sladkorja, kar pa je cilj vseh nas.

Naše društvo se je ustanovilo pred 20 leti. 17. 4. 2004 smo imeli volilni občni zbor v jedilnici TEŠ. Igrala nam je glasbena skupina Spomin, vse navzoče pa je pozdravila tudi predsednica Zveze diabetikov Slovenije ga. Vlasta Gjura-Kaloper, dr. med. in podpredsednik Zveze diabetikov Slovenije g. Ivan Pavlič.

Našemu povabilu so se odzvali tudi g. Bojan Kontič, podžupan MO Velenje, g. Štefan Szabo, podžupan Občine Šoštanj, in g. Alojz Podgoršek, župan Občine Šmartno ob Paki.

Zelo zanimivo predavanje nam je pripravil diabetolog dr. Damjan Justinek iz Bolnišnice Topolšica, povabilu pa sta se odzvala tudi dr. Borut Stravnik in sestra Slavica Šumnik iz diabetološke ambulante Velenje. Na občnem zboru so bilo prisotni 204 člani.

Predsednica društva Romana Praprotnik

Kegljji padajo

Društvo upokojencev Šoštanj je v četrtek, 27. maja, slovesno izročilo kegljišče s kroglo na vrvici (rusko kegljišče) svojemu namenu pri hotelu Vesna v Topolšici.

Slavnost je s pozdravom zbranim športnikom in gostom začel predsednik pododbora DU, g. Stanislav Penšek. Za njim sta zbranim spregovorila še predsednik Medobčinske zveze društev upokojencev, g. Hubert Mravljak, in predsednik društva upokojencev Šoštanj, g. Leopold Kušar (na sliki pri rezanju traku). Poudarjen je bil pomen športno-rekreativne dejavnosti upokojencev. Kegljanje s kroglo na vrvici je namreč za oba spola zelo primerno, ker ne zahteva večjega fizičnega napora.

Po svečanem uvodnem delu se je med seboj pomerilo 7 moških in 7 ženskih štiričlanskih ekip: moške in ženske ekipe DU Mežica, DU Pesje, DU Škale, DU Šmartno ob Paki, DU Šoštanj (PO To-

Foto: Arhiv

polšica) in DU Velenje ter moška ekipa DU Vinska Gora in ženska ekipa DU Šoštanj (PO Zavodnje).

Med ženskimi ekipami so bile najboljše Topolščanke, med moškimi pa Škalčani.

Za uspešno postavitve kegljišča gre zasluga Medobčinski zvezi DU, Krajevni skupnosti Topolšica, Hotelu Vesna iz Topolšice, predvsem pa delovnim članom DU pododbora Topolšica.

Stane Mazej

Komunaliada 2004

Vsakoletno druženje delavcev komunalnega gospodarstva ima večplasten pomen za to dejavnost. Poleg športnega udejstvovanja in izmenjave izkušenj - pregleda tudi prizadevanja za razumevanje pomena in vloge tega dela gospodarstva, oceni dejanski ekonomski položaj komunalnih podjetij ...

Foto: Arhiv

Letošnje druženje je imelo poseben simbolični pomen, saj je bilo obeleženo z več pomembnimi dogodki. Po organizacijski plati je bilo letošnje že 20. po vrsti, vsako leto je bolj množično.

A. P.

Prenova

Občina Šoštanj je našla sredstva in obnovila igralno površino na znamenitem »rokometnem« igrišču v Šoštanju! 25. maja letos so po rezanju trakov organizirali pester športni dan za odrasle.

Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Za štiri dlani petic

V sredo, 16. 6., je župan Občine Šoštanj povabil k sebi osmošolce, učence, ki so bili vseh osem leti odlični.

V ambientu Vile Široko so naši bodoči intelektualci poklepetali z županom Milanom Kopusarjem, ki jih je nagovoril v smislu bodočnosti in ustvarjanja pogojev zanjo. Generacija, ki se poslavlja letos, je ena zadnjih, ki še obiskuje Kajuhovo ali Biba Roeckovo šolo, kajti v šolskem letu

2005 naj bi se pouk pričel v novi, eni šoli.

Učenci so prejeli praktično darilo, župan in Verbičeva, pomočnica župana za družbene zadeve, pa sta se zahvalila tudi razrednikom in ravnateljema.

Prijetno vzdušje je zaokročila skupna fotografija, ki bo učencem spomin na lep osnovnošolski dosežek.

Odlični iz šole Bibe Roecka so: Jasmina Grudnik, Jernej Hudournik, Samo Jan, Špela Koren, Luka Kovač, Lucija Rožič, Darian Žerdoner ter Aleksander Pečovnik in Jana Šramel. Razredničarki sta Danica Švarc in Marica Rožič. Na Kajuhovi šoli so bili odlični: Špela Fajdiga, Eva Srebernjak, Vesna Potočnik, Armin Lambizer, Anže Rosec, Jurij Spital, Ema Hozjan, Maja Mikuž, Nina Muršič in Lea Štraki.

Mimo uradnega in neuradnega so se na mizi ponujale jagode s smetano. Bog, kako so dobre!

Foto: Dejan Tonkili

Milojka Komprej

8. a OŠ KDK

Prva vrsta:
Eva Srebnjak, Tadej Skornšek, Matic Mešič;

druga vrsta:
Matej Ježovnik, Klemen Belavič, Gašper Plaskan, Špela Fajdiga, Zvezdana Zager;

tretja vrsta:
Ines Kralj, Tjaša Lesnik, Venišnik (razredničarka), Anže Rosec, Urban Kavšak, Denis Podkrižnik, Davor Radaković;

četrti vrsta:
Dijana Maksimović, Mia Rogelšek, Armin Lambizer, Vesna Potočnik, Jure Aplinc, Kristian Hosner.

8. a OŠ BR

Prva vrsta:

Špela Sedovnik, Admir Husanović, Jasmina Grudnik, Špela Koren, Samo Jan, Danica Švarc (Razredničarka);

druga vrsta:

Lucija Rožič, Denis Murtič, Ervin Hriberšek, Darko Žerdoner;

tretja vrsta:

Lika Kovač, Špela Božič, Tajda Kavčič, Maja Trap, Rok Vrtačnik;

četrti vrsta:

Mateja Kotnik, Lilijana Podvinšek, Matic Lampreht, Peter Mežnarc;

peta vrsta:

Miran Pesek, Klemen Mevc, Jernej Hudournik, Bojan Anžej, Matej Budja.

8. b OŠ KDK

Prva vrsta:

Sandi Kešpret, Jurij Spital, Matej Stropnik, Jure Videmšek, Klemen Štrigl;

druga vrsta:

Albina Grabner (razredničarka), Danijel Ostojič, Sabina Halilović, Azra Mujaković, Mateja Menih, Alena Ferenčak, Nastja Zajc;

tretja vrsta:

Sebastjan Kusterbanj, Nino Harb, Jamina Lovrić, Jan Dolar, Valentina Hrastnik.

8. b OŠ BR

Prva vrsta:
Minira Šačiri, Ingrid Herić, Nina Balant, Denis Godec, Matic Dolinšek;

druga vrsta:
Sanja Ristić, Anita Pergovnik, Urša Gorišek;

tretja vrsta:
Semir Delić, Karmen Ledinek, Jana Šramel, Katja Habe, Marica Rožič (razredničarka);

četrti vrsta:
Simon Pečovnik, Aleksander Pečovnik, Goran Ledinek, Nejc Jelenko. (Manjka Mitja Kotnik).

8. c OŠ KDK

Prva vrsta:
Klemen Tajnik, Nina Muršič, Mario Lukačič;

druga vrsta:
Gašper Šmon, Janez Glasenčnik, Janez Vrabec, Selmir Poljak, Aleksandra Rober;

tretja vrsta:
Klara Karlovčec, Denis Kujović, Mateja Sijarto, Sabina Žnidar (razredničarka), Kristina Gregorc, Ema Hozjan, Lea Štraki;

četrti vrsta:
Urban Napotnik, Janez Napotnik, Žan Delopst, Katja Lipnik, Maja Mikuž, Rebeka Delopst.

Osnovna šola Karla Destovnika Kajuha Šoštanj

Kajuhovci v šolskem letu 2003/2004

Ob listanju šolske kronike in ogledovanju fotografij se šele zavemo, koliko dogodkov se je nagnetlo v to kratko obdobje od septembra do junija.

Močno je v življenje in delo na Kajuhovi šoli posegla gradnja nove šole v neposredni bližini. Ko so zaropotali prvi stroji, smo bili vsi vznemirjeni. Ropota niso ukrotile niti debele stene stare šolske stavbe, ki je leto poprej praznovala častljivo obletnico. Hrup je prve dni preglasil celo najglasnejše učence in šolski živžav med odmori. Radovedno smo stegovali vratove in skozi okna opazovali ogromne stroje, ki so dovažali in odvažali gradbeni material, dvigali težka bremena, utrjevali temelje. Pogled je zastirala živobarvna ograja, s katero so gradbeni delavci obdali staro in novo šolo. Zidovi nove šole pa so rastle kot gobe po dežju. Tako smo približno istočasno zaključili pouk v letošnjem šolskem letu in postavili šolo pod streho.

Pod streho pa smo spravili tudi številna tekmovanja na različnih področjih, tako športna kot tista, na katerih se preverja znanje na posameznih področjih. Vse dejavnosti je težko omeniti, kaj šele o njih kaj več napisati. Nekaterih pa ne moremo izpustiti, saj so pomembni za celo šolo.

Na odru zaključne prireditve se je zvrstilo kar 146 odličnjakov, kar je točno tretjina vseh učencev. Takih, ki so vseh osem let stali na tem odru, ker so bili vsa leta odlični, pa je bilo 10, in sicer Špela Fajdiga, Eva Srebernjak, Vesna Potočnik, Armin Lambizer, Anže Rosec, Jurij Spital, Ema Hozjan, Maja Mikuž, Nina Muršič in Lea Štrakl.

Tako kot vsako leto so se naši učenci kar množično vključevali v različna tekmovanja. Omenili bomo le tiste, ki so dosegli vidnejše uspehe.

Slovenščina: 4 bronasta priznanja. Srebrna sta prejela Borut Hribernik, 7. b

in Ema Hozjan, 8. c.

Fizika: 8 bronastih priznanj. Srebrna sta prejela: Neža Delopst, 7.b in Maja Ramšak, 7.b.

Matematika: 59 bronastih priznanj.

Zgodovina: 6 bronastih priznanj, srebrno je prejel Jure Aplinc 8.a.

Angleščina: 3 bronasta priznanja, srebrno je prejel Anže Rosec iz 8. a razreda.

Srebrna so prejeli Matic Hudournik, 7.e, Dare Jelenko, 7.a in Urška Šmid, 7.c.

Kemija: 9 bronastih priznanj. Luka Klobčar iz 7b pa je prejel srebrno in zlato priznanje.

Zemljepis: 3 bronasta priznanja.

Logika: 13 bronastih priznanj. Srebrna so prejele Petra Plantak, 7.e, Neža Delopst, 7.b in Vesna Potočnik, 8.a. Neža Delopst je prejela tudi zlato priznanje.

V Veseli šoli je dobilo bronasto prizna-

nje 52 učencev. Srebrna so prejeli: Hana Videmšek, Vida Verdev, Vid Delopst, Urška katanec, Urška Kok, Gašper Andrejč, Miha Lampret, Matic Mrak, Lana Zaveršnik, Uroš Polovšak, Žiga Rosec,

Neža Delopst, Dare Jelenko, Borut Hribernik, Staša Ledinek, Andreja Turk, Jure Aplinc, Anže Rosec, Gašper Plaskan in Armin Lambizer.

Zlata priznanja Vesele šole so prejeli:

Pergovnik, Katja Drev, Mateja Drev, Eta Ferenc, Klemen Lesnik, Ana Bahor, Sergeja Hostnik, vsi iz 3. c.

Na likovnem področju so učenci uspešno sodelovali na več natečajih. Državno nagrado ob dnevu OZN sta prejeli Alma Paloš in Mirela Muminović, 7. r. devetletke za likovno delo "Tudi čistila so strup za naše vode"; na razstavi v Galeriji Slovenj Gradec pa so razstavljali še učenci: Anže Rosec, 8. r.; Špela Dobrovnik, Suzana Konečnik, Halil Hodžić, Mojca Kolar, Nina Sedovšek, Katja Bizjak in Nataša Vodovnik, 7. r. devetletke; Mojca Mešl, Tjaša Ločan, 7. r.; Vendi Stropnik, 5. r.

Na regijskem natečaju ZPM iz Velenja in državnem natečaju v Mariboru Evropa skozi kulturo in šport je bilo razstavljeno delo učenca 7. r. devetletke Nejca Delopsta z naslovom Tekmovanje.

Klemen Drev in Damir Mušič sta prejela nagrado na natečaju "Naravne in druge nesreče - nevarne snovi", ki ga je razpisalo Ministrstvo za obrambo in Uprava RS za zaščito in reševanje - izpostava Celje.

Na državni razstavi Likovni svet otrok v domačem Šoštanju je državno nagrado prejelo 17 učencev, in sicer: Nikol Hosner, Tjaša Ostervuh, Katja Podgoršek, Samo Uršnik, Jernej Blagotinšek, Mitja Stropnik, Urban Bukovič, Sandi Barukčič, Petra Ovčjak, Urška Aplinc, Teo Čeh, Dragana Gavrič, 5. r.; Halil Hodžić, Petra Pečnik, Mojca Hudales, 7. r. devetletke; Tjaša Zager, Sabina Verdev, 7. r.

Na temo "Čisto okolje - kakovost življenja - varstvo naravnih virov", ki jo je razpisal Petrol, je državno nagrado za likovni izdelek dobila petošolka Nina Atelšek.

Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje v sodelovanju z Inštitutom za ekološke raziskave že vrsto let organizira projekt "Odpadek naj ne bo samo odpadke". Tudi letos so se v ta projekt vključili sedmošolci devetletke. Največ pozornosti so namenili ločenemu zbiranju odpadkov in novi ureditvi zbiralnic odpadkov. Učenci so za nalogo pripravili načrt zbiralnic v šolskem okolišju. Med nagrajenimi izdelki je bil tudi letak Jerneja Planklja iz 7. d razreda. Za nagrado je polepšal dan sebi in sedmim sošolcem, saj so se lahko odpeljali na izlet na Bled. Splačalo se je potrditi.

Učenci 7. razredov naše šole že de-

Rok Ostervuh, Gregor Menih, Mojca Podgoršek, Jure Ledinek, Urška Aplinc, Nejc Borovnik, Tjaša Ostervuh, Rok Andrejč, Blaž Lihteneker, Jan Klobučar, Tjaša Konovšek, Jernej Plankelj, Matic Hudournik, Petra Plantak, Miha Drev,

Vid Delopst, 3.b, Urška Aplinc, 5.a, Blaž Lihteneker, 5.b, Matic Hudournik, 7.e, Petra Plantak, 7.e, Neža Delopst, 7.b in Maja Ramšak, 7.b.

V tekmovanju Turizmu pomaga lastna glava pa so priznanja prejeli Vita

Šolski utrip

set let vsako leto sodelujejo v projektu "Varujmo in ohranimo Šaleško dolino". Iščejo ideje za izboljšanje naravnega okolja v Šaleški dolini in njeni okolici, saj bi tudi oni radi živeli v čistejšem in bolj zdravem okolju. Njihove zamisli so preprostejše in lažje uresničljive, nekatere pa so tudi zahtevnejše in se lahko uresničijo kasneje. Najboljše predloge skrbno oblikujejo na plakatih, ki jih oceni strokovna komisija. Veseli so, da s tem lahko prispevajo k čistejši okolici. Naši sedmošolci so vsako leto dosegali dobre rezultate in tudi letos so si 7. c prislужili izlet na na Bled.

Dobri rezultati ne pridejo sami od sebe. Priprava na tekmovanje zahteva nemalo odrekanja, veliko volje do dela in tudi ustrezne motivacije. Zelo pomembno je, kako zna mentor usmeriti učence pri delu, jih spodbujati, da prehitro "ne vržejo puške v koruzo".

Z učenci so se na posameznih področjih trudili naslednji mentorji:

LOGIKA: Irena Rotovnik Aplinc;

KEMIJA: Slavica Krebs;

ANGLEŠČINA: Marjana Menih;

ZGODOVINA: Sabina Žnidar;

SLOVENŠČINA: Anka Voh;

VESELA ŠOLA: Marija Jakopič;

TURIZMU POMAGA LASTNA GLAVA:

Darja Rotovnik;

FIZIKA: Danica Verdev;

MATEMATIKA: Irena Rotovnik Aplinc,

Mitja Pranjčič, Albina Grabner;

VARUJMO IN OHRANIMO ŠALEŠKO

DOLINO: Slavica Krebs;

ODPADEK NAJ NE BO ODPADEK:

Anica Pudgar,

LIKOVNI NATEČAJI: Alenka Venišnik;

ŠPORTNA TEKMOVANJA: Nataša

Stevančević, Teo Torej.

Tudi spodbuda staršev je zelo dobrodošla. Tam, kjer doma ni ustrezne klime in spodbude za dodatno delo, kjer se starši prehitro zadovoljijo s šolskim uspehom svojega otroka, od tistih otrok težko pričakujemo kakšne boljše rezultate.

Zavedamo se, da smo marsikak dosežek nevede ali nehote izpustili. Številne dejavnosti centralne šole in obeh podružnic v Topolšici in Zavodnjah ste lahko spremljali ob dnevih odprtih vrat, na raznih prireditvah in srečanjih s starši. Seveda ste tudi naslednje šolsko leto prsrčno vabljeni k sodelovanju.

Stara šola se bo za nekaj tednov odpčila od otroškega vika in krika. Vendar ne bo uživala takšnega miru kot prejšnja leta, saj bo ob njej še naprej živahno na gradbišču. Upamo, da bo jeseni, ko se zopet,

Če hočeš doseči svojo srečo, lahko greš, kakor daleč te ponesejo sanje.

Jožica Andrejč

menda zadnjič, odpro stara šolska vrata, nova šola že zasijala v vsem sijaju. Vsem, ki pa skozi naša šolska vrata ne boste več stopili, ker ste osnovnošolsko obveznost že zaključili, želimo veliko uspeha na naslednji stopnički izobraževanja.

Športni rezultati v šolskem letu 2003/04

V preteklem šolskem letu ste se učenske in učenci naše šole zelo izkazali na športnem področju, osvojili ste veliko število pokalov in medalj.

KOLEKTIVNE IGRE :

Na medobčinskih tekmovanjih ste v konkurenci devetih šol kar sedemkrat osvojili 1. mesto: v odbojki na mivki učenci in učenke, v odbojki učenci in učenke, v mali odbojki učenci in učenke ter v namiznem tenisu ekipno; 2. mesto so v košarki osvojile starejše učenke; 4. mesto v košarki pa mlajši učenci; tako so vaše prsi krasile zlate in srebrne medalje.

Uspehi so se nadaljevali na področnih tekmovanjih, kjer ste zopet zmagali v odbojki in se tako uvrstili na državno četrtfinale, tam so starejši učenci slavili zmago, učenke pa so osvojile 2. mesto. Tekmovanje ste zaključili na državnem polfinalu, kjer so učenci osvojili 2. mesto in za las zgrešili državno finale, učenke pa so končale na 4. mestu. Tudi v odbojki na mivki je bilo državno polfinale najvišji domet obeh ekip, učenci so bili 4., učenke pa so si delile 7.-9. mesto. Enako so do polfinala odlično igrali namizni tenis ekipno.

INDIVIDUALNE ŠPORTNE PANOGE :

Sabina HALILOVIČ - 1. mesto na področnem tekmovanju v metu krogle, 2. mesto na državnem tekmovanju v metu krogle;

Klemen BELAVIČ - 4. mesto na področnem tekmovanju v metu krogle;

Davor RADAKOVIČ - 5. mesto na področnem tekmovanju v metu krogle;

Petra OVČJAK - 4. mesto na področnem tekmovanju v teku na 300 m;

Eva SREBERNJAK - 6. mesto na področnem tekmovanju v teku na 60 m;

Tanja GAJŠEK - uvrstitev na državno finale v šolskem plesnem festivalu;

Davor ZEČEVIČ - uvrstitev na državno finale v šahu;

Lea ŠTRAKL - 25. mesto na državnem finalu v alpskem smučanju;

Nastija LESNIK - 13. mesto na državnem finalu v alpskem smučanju;

Urban KAVŠAK - 13. mesto na državnem finalu v deskanju na snegu;

Gašper KOŽELNIK - 6. mesto na medobčinskem tekmovanju v atletskem troboju.

Priznanje za VZORNEGA ŠPORTNIKA ŠOLE pa je prejel DAVID ZAPUŠEK.

Moč in vzdržljivost ter izjemna volja do dela so lastnosti, ki najbolje opisujejo Davida Zapuška. Te kvalitete so mu omogočile, da je v res izjemnem finišu zmagal na področnem tekmovanju v krosu. Sodeloval je v vseh šolskih ekipah v igrah z žogo, kjer s svojo borbenostjo vedno igra vodilno, leadersko vlogo. Prav posebno poglavje pa je njegovo košarkarsko znanje, kajti košarka je njegova ljubezen. Trenira pri KK Elektra, ki je v kategoriji starejših dečkov v tekmovalni sezoni 2002/2003 osvojila 2. mesto v državi, kar je res izjemen uspeh. Za ta rezultat so bili nagrajeni kot najbolj perspektivna športna ekipa v občini. David pa je že dve leti član regijske košarkarske reprezentance, kjer je zaradi svojih sposobnosti prevzel tudi vlogo kapetana. V tekmovalni sezoni 2002/2003 je poleg košarke igral tudi malo odbojko za OK Šoštanj Topolšico, ki se je z dobrimi igrami povzpela v sam slovenski vrh in na koncu osvojila 2. mesto v državi. Zapi, kot mu pravijo prijatelji, je s svojim odnosom do športa res pravi vzor mlajšim. ČESTITAMO!

Letos pa je bilo podeljvano tudi posebno športno priznanje, in sicer nežnejšemu spolu za VRHUNSKE REZULTATE NA ŠPORTNEM PODROČJU. Če ste pri tem pomislili na SABINO HALILOVIČ, je bil to zadetek v polno. Že dolgo na šoli ni bilo učenke s tako izjemnimi športnimi rezultati, kot jih dosega Sabina. Že kot šestošolka je igrala v vseh šolskih reprezentancah v igrah z žogo in takrat v konkurenci osmošolk z žensko nogometno ekipo osvojila 5. mesto v državi. Tudi v košarki in odbojki je s svojo izjemno borbenostjo in vzdržljivostjo vedno igrala vodilno vlogo, s samozavestjo, ki jo je izžarevala, pa je bila strah in trepet za nasprotnice. Rokomet pa je športna panoga, kjer je doma, saj že vrsto let trenira pri ŽRK Vegrad Velenje, kjer igra zelo uspešno tudi za starejše kategorije. V svoji kategoriji starejših deklic pa s svojim znanjem izstopa, zato so jo poklicali tudi v državno rokometno

reprezentanco. Poleg dobrih rezultatov v kolektivnih športnih panogah pa je še bolj uspešna kot posameznica, še posebej tam, kjer sta pomembna moč, vzdržljivost in hitrost.

Tako je pred dvema letoma v Šmartnem pri Litiji na državnem finalu v krosu brez večjih težav premagala vse nasprotnice in osvojila naslov državne prvakinje. Za ta rezultat je bila proglašena kot najbolj perspektivna mlada športnica v občini. Temu res vrhunskemu rezultatu je v začetku junija 2004 dodala še en izjemen uspeh, in sicer je najprej na področnem atletskem tekmovanju zmagala v metu krogle, na državnem finalu v Ljubljani pa je osvojila odlično 2. mesto v Sloveniji in z rezultatom 10.85 m izboljšala šolski rekord. To je bilo le nekaj biserov, s katerimi si je zaslužila priznanje za vrhunske rezultate na športnem področju.

Mentorja : Tejo TOREJ, prof. in
Nataša STEVANČEVIČ, prof.

Osnovna šola Bibe RoECKA Šoštanj

V šolskem letu 2003/2004 smo postali ponosni devetletkarji

Navadno začenjam svoja poročila z zgražanjem nad tem, kako čas beži, kako hitro tečejo šolska leta in kako pošiljamo v srednješolske ustanove nove, znanja željne moči, ki jih, roko na srce, jeseni vedno pogrešamo v svojih klopeh, saj s svojim delom in kreativnostjo v njih puščajo močan pečat.

Letos v resnici ni nič drugače, pa bom vseeno začela z radostnim vzklikom: "Hura, pa smo jih dočakali!" Počitnice, seveda. Bolj kot kadarkoli prej smo jih težko pričakovali vsi, ki smo zaorali ledino nove devetletne osnovne šole. Ni nas utrudilo šolsko delo, ki nam je kmalu postalo izziv in veselje, pač pa številne novosti ter navajanje nanje. Na

koncu smo seveda vsi zmagovalci, zadovoljni z opravljenim, zato si bomo privoščili kratek oddih in se polni pozitivne energije jeseni ponovno podali novim izzivom naproti.

V šolskem letu 2003/04 je tudi OŠ Bibe Rōcka postala devetletna osnovna šola, saj je pod svojo streho sprejela 30 šestletnikov, učencev 1. razreda devetletke, šest učencev je ta program obiskovalo na podružnični šoli v Ravnah, ter 43 bivših petošolcev, ki so jeseni postali učenci 7. razreda devetletke, tisti torej, ki so nosili pretežke šolske torbe in bili pri petnajstih predmetih številčno ocenjeni. Premostili smo vse težave, sprejeli novosti in prišli do spoznanja, da je devetletka nekaj posebnega in lahko med ponujenim vsak najde nekaj zase, pa tudi končni uspeh je bil lepši kot sicer.

Drugače pa je naše življenje teklo po ustaljenih tirnicah, pridno in redno smo hodili v šolo, kopicili nova znanja in veščine ter jih ob vsaki priložnosti kar se da uspešno nagradili s pohvalami in priznanji z različnih področij. O učencih z zlatimi in srebrnimi priznanji smo se obsežneje razpisali v prejšnji številki Lista, zato jih bomo tukaj le omenili in poudarili, da so bili v mesecu juniju za svoje delo nagrajani s sprejemom pri gospodu županu Milanu Kopusarju ter praktičnim darilom, podobna čast pa je doletela tudi učence, ki so dosegli odlični učni uspeh vseh osem let. Na naši šoli je bilo takšnih devet - Jasmina Grudnik, Jernej Hudournik, Samo Jan, Špela Koren, Luka Kovač, Lucija Rožič, Darian Žerdoner (vsi 8. a), Aleksander Pečovnik in Jana Šramel (oba 8. b), sedem učencev pa s svojimi sposobnostmi in rezultati kandidira za pridobitev Zoisove štipendije. Pet osmošolcev je imelo omejitev vpisa v srednješolske programe, vendar so bili zaradi odličnih rezultatov na eksternem preverjanju iz znanja slovenščine in matematike vsi sprejeti v prvem krogu in tako všolani na željne programe.

Na šolskem tekmovanju iz znanja **MATERINŠČINE** je letos sodelovalo 18 učencev sedmega in osmega razreda, ki so svojo pozornost ob spretnem mentorstvu Sonje Bric in Danice Sovič posvečali besedilu sodobne slovenske avtorice Maje Novak z naslovom Cimre.

Sedem učencev je prejelo bronasta Cankarjeva priznanja - Dario Šiljeg, Urška Videmšek (oba 7. r.), Jasmina Grudnik, Špela Koren, Aleksander Pečovnik, Lilijana Podvinšek in Lucija Rožič (vsi 8. r.), na vseslovenskem tekmovanju, ki je bilo marca v Celju, pa so šolo zastopali Aleksander, Lilijana in Lucija, slednji sta prejeli srebrni Cankarjevi priznanji.

Šolskega tekmovanja iz znanja **TU-JEGA JEZIKA - ANGLEŠČINE** se je pod vodstvom Zdenke Klanfer ter Vide Rehar udeležilo 16 osmošolcev. Bili so zelo uspešni, saj si je pet udeležencev državnega tekmovanja po zaslugi Jane Šramel in Dariana Žerdonerja zagotovilo dve zlati priznanji, potem ko sta omenjena učenca dosegla vse možne točke na testu, uspeh pa so dopolnili Aleksander Pečovnik s srebrnim priznanjem ter Luka Kovač, Peter Mežnarc in Lucija Rožič z bronastimi priznanji.

Na naravoslovnem področju so si učenci, kot že vrsto let do sedaj, nabrali zavidanja vredno število priznanj. Na **MATEMATIČNE** izzive se je pod mentorstvom Julite Jamnikar in Marije Podvratnik pripravljalo kar 66 učencev od 3. do 8. razreda, skupaj so osvojili 20 bronastih Vegovih priznanj - Nejc Galof, Gregor Menih (oba 3. b), Katja Podvinšek, Črt Skornšek (oba 4. b), Katka Koren, Matej Tomažin (oba 5. a), Anja Podvratnik (5. b), David Jan, Rok Pisanec (oba 7. c), Anja Hrastnik, Matevž Menih, Jana Obšteter (vsi 7. d), Saša Grobelnik, Lidija Juvan, Darja Pergovnik, Dario Šiljeg, Matic Štumpfl (vsi 7. b), Jernej Hudournik, Luka Kovač in Darian Žerdoner (vsi 8. a). Sedem učencev je zastopalo šolo na regijskem tekmovanju, s katerega so se vrnili z dvema srebrnima priznanjema sedmošolcev devetletke Roka Pisanca in Jane Obšteter, ki je bila celo zmagovalka med vsemi devetletkarji, ter dvema srebrnima priznanjema sedmošolke Lidije Juvan in osmošolca Luka Kovača.

Na šolskem tekmovanju iz znanja **FIZIKE** je v mesecu marcu sodelovalo 16 učencev sedmega in osmega razreda. Mentorici Julita Jamnikar in Marija Podvratnik sta jim ob zaključku izročili 5 bronastih ter 4 srebrna Stefanova priznanja, ki so si jih na regijskem nivoju v Celju pridobili sedmošolca Darja Pergovnik in Dario Šiljeg ter osmošolca

Špela Koren in Jernej Hudournik. Poleg omenjenih je bronasto Stefanovo priznanje osvojil tudi Luka Kovač.

Vsako leto čaka učence najprej tekmovanje iz **LOGIKE**. Tudi letos je na šolskem nivoju pomerilo moči in postavilo na preizkušnjo svoje logično mišljenje precej učencev od 5. do 8. razreda. Osvojili so sedem bronastih priznanj, in sicer Katka Koren in Dea Zager (5. a), Rok Pisanec (7. c), Jana Obšteter (7. d), Žiga Jamnikar (7. a), Lidija Juvan (7. b) ter Lucija Rožič (8. a). Na regijskem tekmovanju smo pod vodstvom mentorja Darka Juga postali bogatejši za štiri srebrna priznanja, ki so jih prejeli Katka Koren, Dea Zager, Rok Pisanec in Lucija Rožič.

Na tekmovanja iz znanja **KEMIJE** pripravlja učence mentorica Marica Rožič, ki jih zna kljub zahtevni snovi vedno motivirati za doseganje najvišjih rezultatov. Na šolskem tekmovanju so sedmo- in osmošolci prejeli 8 bronastih Preglovih priznanj, poleg udeležencev tekmovanja na državnem nivoju še Urška Videmšek. Sedem učencev je zastopalo šolo na državni ravni, srebrno Preglovo priznanje je prejela sedmošolka Darja Pergovnik, najboljša pa sta bila ravno tako sedmošolca Dario Šiljeg in Mia Zager z zlatima Preglovima priznanjema. Osmošolci Špela Koren, Lucija Rožič, Darian Žerdoner in Aleksander Pečovnik so osvojili bronasta priznanja.

Pod mentorstvom Jožice Razbornik - Kukovičič se zelo uspešno udeležujemo tudi tekmovanj iz znanja **ZGODOVINE** in **ZEMLJEPISA**.

Tema letošnjega zgodovinskega tekmovanja, ki se ga je na šolskem nivoju udeležilo 23 učencev sedmega in osmega razreda, je bila Svet in Slovenci med prvo industrijsko revolucijo in prvo svetovno vojno. Z bronastimi priznanji so ga zaključili Dario Šiljeg, Urška Videmšek (oba 7. b), Špela Koren, Luka Kovač, Lilijana Podvinšek, Lucija Rožič (vsi 8. a) ter Goran Ledinek in Jana Šramel (oba 8. b). Na državno tekmovanje v Velenju sta se uvrstila Dario Šiljeg in Lucija Rožič, oba pa prejela srebrno priznanje.

Na zemljepisnem področju tekmujejo učenci v trojicah. Letos so šolo na regijskem tekmovanju v Gornjem Gradu uspešno zastopali osmošolci

Samo Jan, Luka Kovač in Aleksander Pečovnik.

Bera priznanj na različnih predmetnih področjih je bila resnično bogata, saj je na šolskih tekmovanjih sodelovalo več kot 180 tekmovalcev, dvajsetim nastopom na regijski ravni pa s ponosom dodajamo še ravno toliko državnih, na vseh pa so se učenci okitili z 61 bronastimi, 18 srebrnimi ter 4 zlatimi priznanji, ta dosežek pa zasluži iskrene čestitke, namenjene učencem in njihovim mentorjem, seveda z željo po kvalitetnem delu še vnaprej.

Poleg rednega šolskega dela pa naši učenci sproščajo svojo energijo tudi na številnih drugih področjih - so navdušeni "veselošolci", pridni bralci, privrženci kulturnih, glasbenih, športnih in raziskovalnih dejavnosti, zavzeti planinci in taborniki, novinarji, pisci in dopisniki in še kaj.

Na prvi stopnji VESELE ŠOLE Pila in Pila PLUS je tekmovalo 113 učencev od 3. do 8. razreda centralne in podružnične šole, 24 se jih je uvrstilo na drugo stopnjo tekmovanja, sedem kasneje še na državno tekmovanje. Vodji tekmovanja Vida Rehar in Zlatka Hudej sta bili aprila tudi gostiteljici državnega tekmovanja na naši šoli, lepe uvrstitve pa so dosegli Suzana Podvinšek (3. r.), Katka Koren in Patricija Sušec (obe 5. r.), Tatjana Lakič in Dario Šiljeg (oba 7. r.) ter Jasmina Grudnik in Lucija Rožič (obe 8. r.).

Cici vesele šole so se udeležili 104 učenci 1. in 2. razreda centralne in podružnične šole Ravne ter 36 učencev 1. razreda devetletke, prav vsi pa so prejeli Cici pohvalo za sodelovanje.

Knjižničarka Lidija Volk je letos znova pritegnila k branju večino naših učencev. Pod njenim mentorstvom in ob pomoči razrednih učiteljic ter učiteljic slovenščine je KAJUHOVO BRALNO ZNAČKO opravilo več kot 90 odstotkov vseh otrok na centralni šoli ter podružnici Ravne, ki so bili za svoj trud nagrajeni z gledališko predstavo "Belo in črno" v izvedbi šolske dramske skupine Bibe, katere mentorica je prav tako Lidija Volk. Ob svetovnem dnevu knjige so naši učenci podarili mnogo knjig, ki jih je kasneje občina namenila knjižnicama Bolnišnice Topolšica in Doma za

varstvo starejših občanov Velenje.

Za osemletno zvestobo lepi knjigi in bralni znački je bilo v Velenju v organizaciji Zveze prijateljev mladine Velenje v začetku junija s spominskimi priznanji in plesno predstavo "1 : 0 - FIČO BALET" nagrajenih 33 osmošolcev. Letos so mladi bralci prvič prejeli tudi dve knjižni nagradi, darilo Mobitela.

Vsakoletno sodelujemo na SLOVENSKEM KNJIŽNEM KVIZU v organizaciji Knjižnice Otona Župančiča Ljubljana. Letos je bila njegova tema Miško Kranjec in Prekmurje, mentorici Lidiji Volk pa je uspelo k sodelovanju pritegniti kar 240 učencev, 48 jih je bilo nagrajenih z ogledom filmske predstave. Tema kviza v prihajajočem šolskem letu je Srečko Kosovel in Primorska in ne gre dvomiti, da bo tudi tokrat pritegnil številne mlade vsevede. Učenci in učitelji smo si v naši mali knjižnici, ki se odlično povezuje z okoliškimi, izposodili več tisoč knjižničnih enot, največ seveda mladinskega leposlovja.

K opravljanju angleške bralne značke READING BADGE sta mentorici Zdenka Klanfer in Vida Rehar pritegnili 159 učencev od 4. do 8. razreda. Skupaj so prejeli 141 priznanj, knjižne nagrade pa 17 učencev.

Že osmo leto zapored je bil na šoli pod mentorstvom Danice Sovič organiziran fakultativni pouk DRUGEGA TUJEGA JEZIKA - NEMŠČINE. Zanimanje za to obliko pouka je precejšnje predvsem pri višješolcih, ki se kasneje vključujejo v štiriletne programe z dvema tujima jezikoma in jim takšno učenje pomeni lažji prehod na zahtevnejši srednješolski nivo. V okviru tega pouka imajo učenci možnost opravljati tudi nemško bralno značko DER BÜCHERWURM, ki jo organizira ljubljanski Oxford center. V tem šolskem letu so jo opravili Jasmina Grudnik, Samo Jan, Klemen Mevc, Darian Žerdoner in Goran Ledinek. Prvič pa je nemščina zaživela tudi kot izbirni predmet v sedmem razredu devetletke, zelo uspešno se je vanj vključilo 27 učencev naše šole.

Na šoli aktivno sodelujemo pri različnih gibanjih in projektih. Tako so naši uspešni MLADI RAZISKOVALCI v okviru gibanja Mladi za razvoj Šaleške doline ponovno izdelali tri kakovost-

ne naloge in jih sredi aprila uspešno predstavili na Šolskem centru Velenje. Osmošolki Lilijana Podvinšek in Jasmina Grudnik sta pod mentorstvom likovne pedagoginje Mije Žagar izdelali nalogo z naslovom Kipar Ivan Napotnik, sedmošolki Amadejo Komprej in Nastjo Slemenšek pa je mentorica Jožica Razbornik - Kukovičič vodila skozi zanimiva spoznanja o kovačih in kovaški obrti v šoštanjski občini. Pod okriljem iste mentorice je nastala tudi zelo poučna naloga o razvoju industrije v Šaleški dolini, ki jo je izdelal sedmošolec Dario Šiljeg. Nikakor ne smemo prezreti uspeha bivše učenke, sedaj uspešne gimnazijke Vesne Švarc, ki je skupaj s sošolko izdelala izvrstno nalogo z naslovom Kam se pa tebi mudi, v kateri je obelodanila vsakodnevno stisko s časom na vseh področjih ter si prislužila prvo nagrado med srednješolci.

Učenci sedmih razredov devetletke in sedmih razredov osemletke že od samega začetka sodelujejo pri projektih ERIC-a in Zveze prijateljev mladine Velenje.

Devetletkarji so letos pod mentorstvom Jožice Razbornik - Kukovičič in Danice Sovič pri okoljevarstvenem projektu ODPADEK NAJ NE BO SAMO ODPADEK izdelali plakata, s katerima so skušali ponazoriti razvejanost za bojnikirov za ločeno zbiranje odpadkov v domačem kraju. Oba plakata sta bila izbrana med deset najboljših, učenci 7. c razreda pa so s svojim poželi največ zanimanja in pohval ter zasedli prvo mesto, s tem pa so si prislužili tudi nagradni izlet na Bled.

Istega izleta sredi junija so se za uspešno opravljeno delo v projektu VARUJMO IN OHRANIMO ŠALEŠKO DOLJNO udeležili tudi učenci obeh sedmih razredov. Pod vodstvom mentorice Sonje Bric in Vide Rehar jim je uspelo pripraviti zanimiva plakata, ki sta bila po odločitvi komisije uvrščena med deset najboljših, plakat učencev 7.a celo na drugo mesto.

Uspešno udejstvovanje naših učencev zasledimo tudi na različnih likovnih, literarnih in drugih nagradnih natečajih.

Učenci likovnega krožka, ki ga vodi mentorica Mija Žagar, skrbijo za urejenost šolskih panojev, likovno opremljajo šolsko glasilo, ob prireditvah so zadolženi za urejanje prostora in

pripravo scene, izdelujejo šolske novoletne voščilnice in novoletno dekoracijo, vendar vseeno najdejo dovolj časa, da se pokažejo in izkažejo tudi izven šole. Vsakoletno sodelujejo v MALI NAPO-TNIKOVI KIPARSKI KOLONIJI v Zavodnjah, letos so šole zastopale Jana Obšteter (7. d), Jasmina Grudnik in Lilijana Podvinšek (obe 8. a), ki so iz odpadnih kosov lesa oblikovale prostostoječo plastiko. Na LIKOVNEM SVETU OTROK so se v tem šolskem letu predstavili Sanel Salkič (5. b), Denis Balant, Sašo Bračič, Rok Pisanec (vsi 7. c) in Nastja Stropnik Naveršnik (7. d). Na regionalnem natečaju EVROPA V ŠOLI je šola zastopala deset učencev, in sicer Daša Tajnik (1. d), Vid Puc (2. a), Ajda Ledinek (2. b), Jure Puc (3. a), Katja Podvinšek (4. b), Petra Menih (5. a), Matej Srebre (5. b), Eva Bolha (7. c) ter Andrej Ciglar in Tanja Potočnik (oba 7. d). Likovna izdelka Daše Tajnik in Katje Podvinšek sta bila razstavljena tudi na razstavi v Mariboru. Na nagradnem natečaju ZOO Ljubljana so zelo uspešno sodelovali naši najmlajši, učenci 1. razreda devetletke, ki so za svoje izdelke na temo Šimpanzi prejeli posebno nagrado za slikarski izdelek. Nagrade in vodenega obiska živalskega vrta so se veselili skupaj z mentoricami Polono Ramšak, Lilijano Ograjenšek in Sašo Kokol.

Nikakor ne smemo prezreti dela novinarjev in dopisnikov, ki ga usmerjajo učiteljice slovenščine Sonja Bric, Danica Sovič in Lidija Volk. Šolsko glasilo Najstnik, katerega urednica je Sonja Bric, je izšlo ob dnevu odprtih vrat ter zopet navdušilo s pestrostjo in izgledom. Poleg mesečnega objavljavanja šolskih zanimivosti v Listu občine Šoštanj ter občasnih objav v lokalnem tedniku Naš čas s svojimi prispevki bogatimo še številne literarne natečaje. Najuspešnejši smo bili na natečaju EVROPA V ŠOLI, na katerem sta priznanja za svoje prispevke prejeli Eva Bolha (7. c) in Nastja Stropnik Naveršnik (7. d), prav tako pa smo stalni gostje Roševih dnevov v Celju.

Učenci DRAMSKEGA KROŽKA BIBE, ki ga vodi Lidija Volk, so se z ekološko igro "Belo in črno" predstavili na podelitvi bralnih značk, na občinski prireditvi ob dnevu Zemlje ter na zaključni prireditvi ERIC-ovega projekta Varujmo in ohranimo Šaleško dolino.

Mentorica Metka Berk in njeni pevci

skrbijo za šolski glasbeni podmladek. Sodelovanje OTROŠKEGA in MLA-DINSKEGA PEVSKEGA ZBORA ter INSTRUMENTALNE SKUPINE na številnih prireditvah v šoli in izven nje je prava popestritev dogajanja, uspešni pa so tudi takrat, ko gre zares, recimo na glasbeni prireditvi obeh šol "Kdor poje rad, ostaja mlad", kjer je sodelovalo precej naših pevcev, najodmevnejši rezultat pa je z zmago na festivalu dosegla sedmošolka Helena Gril. Prireditve nižješolcev poleg pevcev zaznamujejo odlični nastopi DRAMSKEGA KROŽKA RAZREDNE STOPNJE, ki ga vodi Mojca Šabec, ta učiteljica pa že nekaj let uspešno vodi ŠOLSKI RADIO, ki je najglasnejši ob aktualnih dogodkih, ob petkih pa krajša odmore s prijetno glasbo.

Naša šola vestno sodeluje v UNICEF-ovih akcijah. Pod mentorstvom Jožice Razbornik - Kukovičič smo iz leta v leto uspešnejši pri prodaji Unicefovih artiklov, aktivni pa smo tudi pri dopisovanju in vključevanju v Unicefovo medmrežje. Za sodelovanje v akciji Slovenskega odbora za UNICEF "S šolo v življenje" je naša šola prejela posebno zahvalo Unicefa.

Predstavniki ŠOLSKE SKUPNOSTI, ki jo krmari Mija Žagar, se redno udeležujejo dejavnosti MZPM Velenje ter medobčinskega, regijskega in državnega otroškega parlamenta; letos se je medobčinskega srečanja, na katerem je tekla beseda o humanih medsebojnih odnosih, udeležilo osem višješolcev, Tina Tavčar pa je zastopala regijo tudi na nacionalnem otroškem parlamentu v Ljubljani.

Opravljenе plesne vaje s plesnim venčkom osmošolcev, njihova valeta, uspešno sodelovanje v kroških TEŠ-a, za kar se vsem mentorjem in organizaciji iskreno zahvaljujemo, dejavnosti PROMETNEGA KROŽKA, ki pod vodstvom Jožice Ramšak skrbi za varnost naših otrok v prometu in vsakoletno organizira kolesarski izpit za četrtošolce - v tem šolskem letu so ga pod vodstvom Marije Praprotnik in Darinke Kurnik opravili vsi učenci - seznanja učence s prometno etiko in predpisi, sodeluje v raznih prometnih akcijah, zelo uspešen je bil tehniški dan na temo prometa, in organizira tečaj za sedmo- in osmošolce, ki želijo pridobiti izpit za kolo z motorjem, vestno delo RDEČEGA KRIŽA s Polono Ramšak in Marico Rožič, uspešno izpeljani kulturni, športni in naravoslovni

dnevi, šole v naravi, zaključne ekskurzije, delo ŠOLSKE SVETOVALNE SLUŽBE s pedagoginjo Jelko Peterlin, ki skrbi za telesni, osebni in socialni razvoj učencev, vpis novincev, sodelovanje z vrtcem in zdravstvenim domom, predvsem pa za delo z učenci s posebnimi potrebami, medsebojno pomoč ter poklicno orientacijo, in požrtvovalno delo tehničnega osebja, učiteljev in vseh, ki v prispevku morebiti niso poimensko omenjeni, pa so ravno tako pomembni delčki mozaika naše uspešnosti, ki jo s strokovno, vestno in natančno usmerja ravnateljica Zdenka Klanfer.

Športna pedagoga Anton Rehar in Boris Plamberger sta zaslužna za vidne rezultate naših učencev pri različnih športnih dejavnostih, v ospredju so seveda košarka, odbojka in atletika, pa smučanje, rokomet, nogomet ... na šolskih, medobčinskih, regijskih ter državnih tekmovanjih. Omenili bomo le najodmevnejše rezultate, prav vsi tekmovalci pa si za svoje dosežke zaslužijo pohvalo.

Začnimo pri najmlajših. Kljub temu da zanje še ni organiziranih tekmovanj v različnih športnih panogah, učenci prvih in drugih razredov vestno tekmujejo v programu Zlati sonček, tretje- in četrtošolci pa v podobnem programu Krpan. Te aktivnosti jim pomagajo razvijati čut za športno udejstvovanje na tekmovanjih predmetne stopnje.

Naše košarkarske ekipe, ki so trikrat tedensko marljivo vadile pod koši, so se udeležile štirih medobčinskih tekmovanj in dosegle naslednje rezultate - mlajši dečki in mlajše deklice (5. in 7. razred devetletke) ter starejše deklice (7. in 8. razred) so zasedli odlično 2. mesto, starejši dečki (7. in 8. razred) pa so bili tretji.

Iz leta v leto postaja na naši šoli atraktivna športna panoga odbojka. Letos je pri tej dejavnosti sodelovalo 62 učencev, vse kategorije (mlajši in starejši dečki ter mlajše in starejše deklice) pa so se na medobčinskih tekmovanjih uvrščale na najvidnejša mesta, saj smo v vseh kategorijah zasedli 3. mesto, le starejše deklice so bile četrte. V odbojki na mivki so naši učenci na medobčinskem tekmovanju zasedli 2. mesto in se tako uvrstili na polfinalno državno tekmovanje v Maribor.

Tudi šolska atletska reprezentanca je pod mentorstvom obeh omenjenih pedagogov blestela. Ekipe tretje- in

četrtišolcev se je udeležila medobčinskega tekmovanja v atletskem troboju v Velenju in osvojila 3. mesto, prav tako tretje mesto med posameznici pa je zasedla učenka 4. b Nastja Meh. Re-representanca višješolcev se je uspešno udeležila finalnega državnega ekipnega tekmovanja v Kranju, med posamezniki je Matic Lenart postal državni prvak v skoku v daljino, poleg njega pa se je na državno tekmovanje posameznikov v Ljubljani uvrstil tudi Miran Pesek. Omenimo še odlični rezultat in osebni rekord v skoku v višino Mie Zager, ki znaša zavidljivih 143 centimetrov.

Čeprav je nogomet na naši šoli zelo priljubljena športna panoga, vidnejše rezultate dosegamo šele v zadnjih letih. Letos so starejši dečki na medobčinskem tekmovanju dosegli 3. mesto, mlajši dečki pa so bili šesti. Iz naših vrst prihajata tudi odlična nogometaša Usnarja, v kategoriji U-11 Žarko Ilič in v U-15 Anel Omerović. Na tekmah ob otvornosti asfaltiranega igrišča v Šoštanjju smo bili v kategoriji starejših dečkov z rezultatom 6:2 boljši od vrstnikov KDK, med mlajšimi dečki pa smo z enakim rezultatom klonili.

Odlično organizirane in vodene smučarske šole v naravi puščajo omembe vredne rezultate tudi na tekmovanjih v smučanju. Na področnem tekmovanju na Golteh so šole uspešno zastopali Špela Sovič, Eva Bolha, Anja Hrastnik, Špela Koren, Maja Trap, Matevž Menih, Urban Rotnik, Kristjan Rudolf, Marko Hriberšek, Matic Lamprecht, Rok Vrtačnik in izjemni Tomaž Sovič, najboljši slalomist in drugi veleslalomist med svojimi letniki v Sloveniji.

Na zaključni prireditvi smo proglasili tudi najboljše športnike šole. Prvo mesto med deklicami je zasedla Špela Božič, drugo si je s svojimi rezultati prislužila Špela Koren, tretja pa je bila Nina Balant. Športnik šole je postal Luka Kovač, drugega in tretjega mesta pa sta se veselila Miran Pesek ter Denis Godec. Letos smo prvič podelili tudi prehodna pokala za najboljši športni razred. Med dečki so zmagali učenci 7. a, med deklicami pa učenke 7. b razreda.

Med učenci od 1. do 8. razreda je mnogo navdušenih TABORNIKOV, zato mentorica Helena Urh nima težav s kvalitnim delom Rodu Pusti grad Šoštanj. Na šoli deluje 14 vodov, ki imajo svoje vodnike med višješolci naše šole ter srednješolci, našimi nekdanjimi učen-

ci. Taborniki si skozi leto pridobivajo taborniška znanja in veščine, se družijo na srečanjih, zimovanjih, čajankah, taborjenju, raznih akcijah ... Na taborniških mnogobojih je potrebno pokazati precej znanja ter spretnosti in ravno v tem so naši taborniki med najboljšimi v Sloveniji. Uspehe s področnega mnogoboja nadgrajujejo na državni ravni. Ekipa prvošolčkov devetletke Orli in mucke je dosegla najvišjo oceno, prvega mesta po kategorijah so se veselile ekipe Super punce (1. r.), Pipike (2. r.), Stare mame na rolerjih (3. r.) ter Mamuti (7. r. devetletke). Nič manj niso navduševale Bicke (7. r. devetletke; 2. mesto), Vealke (4. r.; 3. mesto), Smrklice (2. r.; 4. mesto), TBH (4. r.; 4. mesto) in drugi. Za razvedrilo in oddih skrbijo taborniki v Sončnem mestu na Slemenu ter na taborjenju v Ribnem pri Bledu, ki bo letos od 19. do 28. julija.

V sodelovanju z Mladinskim odsekom PD Šoštanj na šoli že celo desetletje deluje PLANINSKI KROŽEK, ki ga vodita Vida Rehar in Danica Švarc. Letos je bilo vanj vključenih 40 učencev od 3. do 8. razreda, ki so se srečevali na sestankih, sodelovali na prireditvah, snežkovanju, pri izvedbi Planinskega ŽIV ŽAV-a, na proslavi ob stoletnici PD Šoštanj, pri organizaciji državnega orientacijskega tekmovanja, se udeleževali tekmovanj, pohodov in se veselili izletov v naravo; realizirana sta bila dva - srečanje mladih planincev na Čreti in novembrski obisk Mozirske koč, pohod na Lepenatko so morali zaradi slabega vremena odpovedati. Na planinskih orientacijskih tekmovanjih je ekipa A (Matej Kotnik, Marko Hriberšek, Mirko Ilič, Denis Pučko) na regijskem nivoju na koncu zasedla 4. mesto, ekipa B (B1 - Matej Gomboc, Marko Medved, Mitja Meh, Luka Ravnjak, Matej Urbanc; B2 - Matej Budja, Ervin Hriberšek, Luka Kovač, Aleksander Pečovnik) pa 3. mesto. Na januarskem državnem tekmovanju je ekipa osmošolcev zasedla 19. mesto. Na regijskem tekmovanju MLADINA IN GORE, ki je bilo sredi novembra, so osmošolci Jana Šramel, Samo Jan, Luka Kovač in Aleksander Pečovnik dosegli 3. mesto, sedmošolci Matej Gomboc, Marko Medved, Luka Ravnjak in Dejan Slemenšek pa 12. mesto. Dejan in Matej Budja, Luka Kovač in Aleksander Pečovnik so za uspešno opravljen test iz Planinske šole prejeli priznanja Planinske zveze Slovenije. Naši pla-

ninci vzorno sodelujejo z Mladinskim odsekom in PD Šoštanj ter s svojimi literarnimi prispevki polnijo njihovo glasilo Planinski popotnik.

Na centralni in podružnični šoli Ravne se učenci zelo uspešno udeležujejo tudi pri ŠAHOVSKEM KROŽKU. Na centralni šoli je mentorica Julita Jamnikar pritegnila k šahovski igri kar 39 učencev. Skozi celo šolsko leto so se udeleževali različnih tekmovanj in dosegali lepe rezultate. V oktobru so učenci na šahovskem turnirju v Šoštanjju zasedli ekipno 3. mesto, osnovnošolsko ligo velenjske regije pa zaključili z 2. mestom. V začetku januarja je bilo klubsko regijsko tekmovanje celjske regije, kjer so najvidnejše rezultate dosegli Špela Sovič (1. mesto v skupini D-14), Lucija Sovič (2. mesto v skupini D-12) ter Patricija Sušec (5. mesto v skupini D-12). Konec januarja so se "Sovičeva dekleta" uvrstila na 8. posamično državno tekmovanje v Kranju - Špela je zasedla 10., Lucija 11., Magdalena pa 31. mesto. Na državnem tekmovanju na Bledu v začetku februarja sta zopet blesteli Lucija in Špela z 10. oz. 13. mestom. Sredi aprila se je naša ekipa udeležila 7. državnega ekipnega tekmovanja in zasedla 3. mesto.

Na podružnici v Ravnah so navdušeni šahisti prav vsi učenci, šola pa pod mentorstvom Rudolfa Olupa slovi po šahovski tradiciji in izjemnih dosežkih, saj že vrsto let posegajo po najvišjih rezultatih na državnem nivoju, ekipno in posamično. Letos so si priigrali tako odmevne rezultate, da smo jim v tej številki Lista namenili posebno pozornost s samostojnim prispevkom. Šah pa nikakor ni edina aktivnost podružnične šole v Ravnah, saj učenci pridno berejo, zelo uspešno tekmujejo na veselošolskem tekmovanju ter vzorno skrbijo za higieno zob, saj so v akciji Čisti zobje zasedli prvo mesto in s tem osvojili naslov državnih prvakov Slovenije, za kar so prejeli številne praktične nagrade, intervju z njimi je prenašal Val 202, s čestitko in kasneje obiskom na šoli pa jih je počastil tudi šoštanjski župan Milan Kopušar. Ponovno pa moramo izpostaviti delovanje dramskega krožka, ki ga vrsto let uspešno vodi Daniela Olup in v okviru katerega nastajajo domiselne točke za popestritev kulturnega dogajanja v kraju.

Naša šola je vedno odprto in aktivno sodelovala z vsemi, ki so si tega

sodelovanja želeli, radi smo pomagali in bili hvaležni za vsako pomoč in pozornost. Gospa ravnateljica Zdenka Klanfer je ob dnevu odprtih vrat, ki smo ga tokrat prihranili za konec šolskega leta, nagovorila vse prisotne, učence pohvalila za doseženo in ves trud, vtkan v šolsko delo, se zahvalila staršem za sodelovanje in pomoč pri vzgajanju in izobraževanju otrok ter izrekla pohvalo in zahvalo vsem učiteljem in delavcem šole za korektno in kvalitetno opravljeno delo.

Hvala vsem, ki ste na kakršenkoli način pozitivno zaznamovali naš šolski vsakdan. Želimo vam prijetne počitniške dni in vam kličemo nasvidenje na prvi septembrski dan, ko nas bodo v tančico meglic odeta še komaj poletna jutra spomnila, da nas šolski zvonec kliče k novim zmagam. O tem, da se bo potrebno tudi naslednje leto o njih na dolgo in široko razpisati, pa nikar ne dvomite.

Za OŠ Bibe Roca Šoštanj
Danica Sovič

Od zrna do kruha

Na Podružnični šoli Ravne v občini Šoštanj vsaka 4 leta izvedejo projekt z omenjenim naslovom. Najprej obdelajo teoretično poglavje o zdravi prehrani, higieni in pravilni ustni higieni, potem v praktičnem delu zbirajo jesenske pridelke s kmetije in pripravijo razstavo le teh ter sodelujejo pri pripravi okusne enolončnice v šolski kuhinji pod strokovnim vodstvom pedagogov.

Udeleženci in njihovi izdelki.

V drugem delu sledi ogled Brinečevega kmečkega mlina v Rečici, seznanijo se z vrstami semen in vrstami moke ter degustacijo njihovih proizvodov v novi pekarni in prodajalni. V tretjem delu obiščejo pekarno Rednak Tatjane in Mirana v Lučah v Zgor.Savinjski dolini. Pod strokovnim vodstvom njihovega peka izdelajo pekarske izdelke, jih spečejo in odnesejo domov. V četrtem delu pa si na kmetiji Pečovnik Metode in Marjana (p.d. Konovšek v Ravnah) ogledajo pripravo in peko kruha v krušni peči. Za zaključek pripravijo še nastop za starše ob obloženih mizah s kmečkimi dobrotami, mladi glasbeniki pa se izkažejo s poskočnimi vižami. Seveda vse dokumentirajo s fotografijami.

Na deželi je še vedno lepo!

Najbolj beli zobje - v Ravnah!

V dvorani Tivoli v Ljubljani je bila 20. 5. 2004 razglasitev najboljših v tekmovanju za čiste zobe ob zdravi prehrani.

Nagrajenci za trud!

Tekmovanje poteka že 21 let v organizaciji STOMATOLOŠKE SEKCIJE SLOVENSKEGA ZDRAVNIŠKEGA DRUŠTVA. Letos je tekmovalo 681 osnovnih šol in 43 vrtcev. Na podružnični šoli Ravne si učenci vsako jutro umivajo zobe doma, v šoli sledi umivanje po malici, vsak petek imajo še želiranje zob in večerno umivanje zob doma. Kontrolo čistoče zob opravljajo praviloma nenapovedano, enkrat mesečno sestre ZD Velenje, in sicer: Irena Šumer, Irena Skrinar, Patricija Hanžekovič in Betka Pižorn pod vodstvom vodje zobozdravstva dr. Miloša Ležajčiča. Po rdeči

tabletki dobijo za evidenco čistoče zob še zajčka (zobje so odlično umiti) ali polža (zobje so zadovoljivo umiti) ali črva (zobje bodo naslednjic čisti). Evidenco vodijo na razredni tabeli (skupno) in na kartončkih za starše, ki jih mesečno podpišejo (individualno).

1. mesto in s tem naslov DRŽAVNIH PRVAKOV Republike Slovenije so letos osvojili učenci OŠ Bibe Roca Šoštanj - podružnična OŠ RAVNE pod vsakodnevno vodstvom učiteljice Daniele Olup in učitelja Rudija Olupa. Svečanost v Ljubljani je popestrila glasbena skupina Game over. Državni prvaki so bili nagrajeni s številnimi praktičnimi nagradami.

Intervju z nagrajenci je prenašal tudi VAL 202. Za varno vožnjo je poskrbel Edo Ovčjak. Za polepšanje popoldneva je sledil še večurni ogled živalskega vrta. Na šolo Ravne so dobili tudi telegram šoštanjkega župana Milana Kopušarja, ki je izrazil čestitke in ponos ob osvojitvi laskavega naslova državnih prvakov v ustni higieni. Ta nas je v torek, 22. junija 2004, ob prisotnosti Alenke Verbič, tudi obiskal. V 13 letih samostojne Republike Slovenije je bil to prvi obisk predstavnikov občine na šoli Ravne, ki letos praznuje že 105. rojstni dan. Učencem in učiteljema sta izrazila zadovoljstvo nad doseženimi uspehi v tem šolskem letu in jima čestitala za osvojeni naslov državnih prvakov v tekmovanju za čiste zobe ob zdravi prehrani in za 3. mesto na ekipnem državnem šahovskem tekmovanju v Ljubljani. Spomnila sta se tudi minulih uspehov ravenških šahistov, ki so že osemkrat stali na stopničkih na državnem nivoju, za dvakratni naslov državnih prvakov Vesele šole, za dolgoletno osvajanje bralnih značk ter številnih nastopov na prireditvah v kraju in več desetletno aktivno delovanje učiteljev na kulturnem področju.

Učencem in šoli sta izročila večje število zanimivih knjižnih nagrad, šolarji pa so se zahvalili s kulturnim programom in domačimi dobrotami. Odprta vprašanja pa bodo pospešeno reševali po izgradnji nove OŠ

v Šoštanju, ki bo sprejela učence 1. 9. 2005

Dan prej, v ponedeljek, 21. 6. 2004, so nas obiskali tudi predstavniki ZD Velenje. Tako so nam čestitali direktor ZD Velenje dr. Jože Zupančič, vodja

zobozdravstva dr. Miloš Ležaič in pet medicinskih sester, ki opravljajo kontrolo čistoče zob. Na šoli Ravne so bili veseli slike, šopka, lepih besed, diplom, zobnih past, obeskov za ključe in tako velike pozornosti s strani zdravstvenih delavcev. Učenci šole so pripravili krajši priložnostni kulturni program.

Pripravil Rudi Olup

Srečanje otrok sosednjih dežel, združenih v Evropi

in učitelj iz Poljske, Češke, Avstrije in Slovenije - učenci OŠ Karla Destovnika Kajuha Šoštanj in učitelj Toni Miklavc.

Po uvodni pogostitvi s kruhom in soljo so nas odpeljali še v novozgrajeni dom za mladino "Jugend & Familiengaestehaus". Tu smo se nastanili za cel teden, kolikor je trajal tudi naš obisk pri naših severnih sosedih.

Po pozdravnem govoru smo se spoznali z vsemi udeleženci tega srečanja in kar precej utrujeni, sicer že kar pozno, legli k počitku.

Naslednji dan zjutraj smo začeli ustvarjati v delavnicah, ki smo jih imeli vsak dopoldan do kosila. Delavnic je bilo pet, in sicer: risanje, modeliranje,

mači priznani kapljici vina "Schilcher".

Največji vtis je na vse nas naredil izlet v Gradec, kjer so nam ob strokovnem vodenju pokazali največje turistične in kulturne znamenitosti tega mesta. Čeprav je marsikdo v Gradcu že bil, ga na tak način še gotovo ni doživel. Po ogledu graške radijske in televizijske hiše ORF ter kosilu v McDonaldsu smo imeli tudi nekaj časa za nakupe, potem pa nas je v parlamentu sprejel nihče drug kot sam deželni glavar Štajerske gospod Purr, ki nas je pozdravil kar v slovenščini. Po sprejemu smo se odpravili na ogled mesta. Zelo zanimivo in kar malce nenavadno se nam je zdelo, ko so nam razložili, da so v Gradcu največ gradili italijanski arhitekti in da je mesto

Z združenju Evropo se je rodila tudi ideja o projektu "Os severjug". Ideja in izvedba tega res odlično organiziranega mednarodnega srečanja otrok je nastala in bila izvedena pod okriljem naše pobratene šole Haupt Schule II iz Deutschlandsberga. Največje zasluge za celo organizacijo in prijetno vzdušje, ki nas je spremljalo na vsakem koraku, gre do ravnateljici ge. Heleni Gross.

V ponedeljek, 10. maja 2004, smo se v popoldanskih urah zbrali pred šolo v Deutschlandsbergu po petnajst otrok

izdelava klopotca, izdelava reliefov in igra senc. Vse delavnice so se na koncu projekta v soboto, 15. maja, tudi predstavile na razstavi, ki so jo obiskali vsi vidnejši politični predstavniki tega območja in tudi veliko število prebivalcev prijaznega in gostoljubnega mesta. Z mentorji smo se sporazumevali slovensko, nemško, češko, poljsko in včasih še z rokami in nogami.

Vsak popoldan je bil rezerviran za ogled bližnjih in malo bolj oddaljenih krajev in njihovih znamenitosti. Poleg mesta Deutschlandsberg smo si ogledali še grad nad mestom in muzej v njem, domačo oljarno bučnega olja v bližnjem mestu in vinsko klet, v kateri so najbolj uživali učiteljice in učitelji ob do-

tako rekoč italijansko.

Ko smo se vozili nazaj, je bila v avtobusu že kar "ta prava" atmosfera, tako da nas je prihod v naš mladinski dom kar prehitel. Po večerji smo nadaljevali s slovensko - poljskim večerom, kjer smo se predstavili s prekmursko narodno "Če bi ges fčelica" in solistom Marjanom poželi res buren aplavz.

Teden je minil prehitro in spet smo se morali pripraviti za pot nazaj domov. Zadnji dan je bila še velika prireditev ob zaključku našega bivanja in istočasno svečana otvoritev mladinskega doma, v katerem smo stanovali. Knjigo gostov, v kateri smo bili prvi vpisani otroci vseh štirih držav, so svečano predali direktor-

ju doma na sami prireditvi.

Na ta dan smo bili še posebej veseli obiska našega ravnatelja profesorja Darka Meniha, ki se je tudi udeležil te prireditve in ob tem navezal stike ne samo z gospo ravnateljico Helene Gross, s katero se šoli srečujeta že nekaj let, ampak tudi s političnimi veljaki tega območja in tudi s predstavniki šol, ki so sodelovali v tem projektu. Povabil jih je, da obišejo našo občino in našo šolo, čeprav je še trenutno v izgradnji. Vse stroške bivanja, vseh ogledov in prevozov so velikodušno prevzeli organizatorji in njihovi sponzorji.

Čeprav se je vedno prijetno vrniti domov, bi kakšen teden, v zdaj tudi našem mestu Deutschlandsbergu, še kar "držali". Zahvaljujemo se vsem mentorjem in učiteljem in vsem, ki so pripomogli, da smo se na obisku pri sosedih v Avstriji počutili ne samo kot sosedje, ampak tudi kot prijatelji.

Seme je vrženo in vsi skupaj obljubljam, da ga bomo negovali, da bo vzkliko in zrastle v mogočno drevo prijateljstva in sodelovanja.

Pia Mirnik, 7.c

OŠ Karla Destovnika Kajuha Šoštanj

učiteljice Kajuhove šole.

Popoldne smo povabili starše in druge goste, vendar dvorana ni bila tako polna kot dopoldne. Za ZLATO NOTO so se tokrat morali še posebej potruditi, saj je zdaj šlo zares.

Simpatična povezovalca Lea in Rok sta predstavila vse nastopajoče in njihove skladbe, pevci obeh osnovnih šol pa so peli pod budnim očesom komisije, ki so jo sestavljali: g. Davor Plamberger, g. Zdravko Zupančič, g. Janko Hudej in g.

Bili smo na izletu

Ves teden je bilo bolj slabo vreme in prav strah nas je bilo, da se bo naš izlet "potopil". Toda ne, zbudili smo se v čudovit dan in polni pričakovanj smo se izpred šole odpeljali proti Podčetrtku.

Drago Koren.

Konkurenca je bila velika in med gledalci sta posebno velik aplavz požela edina fanta Marjan s prekmursko narodno Če bi ges bila fčelica in Mitja z vsem dobro znano Komar.

Večina pesmi je pela ... o čem drugem kot o ljubezni.

Strokovna komisija ni imela lahkega dela. Nagrade so prejeli štirje najboljši: Helena Gril za pesem POGLEJ ME V OČI,

Tina Tavčar za pesem RITEM STRASTI, Nina Berložnik in pesem MOJ OČKA ter

Mitja Stropnik za pesem KOMAR.

Nagrade je prispevala Kajuhova šola, in sicer:

1. nagrada: snemanje videospota,
2. CD-predvajalnik,
3. mikrofona,
4. komplet RW-CD.

Festival ZLATA NOTA 2004 se je tako zaključil in kliče: Na svidenje spet drugo leto z novimi glasbenimi talenti!

Jožica Andrejč3

Šofer je vozil lepo počasi, a kljub temu je bilo nekaterim učencem slabo. Toda tudi na slabost smo pozabili, ko smo se pripeljali v Olimje, kjer smo si najprej ogledali mini živalski vrt in jezdili ponije. To je bilo čudovito doživetje in kar nismo se mogli odpraviti naprej. Naslednja postaja je bil samostan in tretja najstarejša lekarna v Evropi. Tudi tu je bilo zelo zanimivo. Od tam smo se odpravili v DEŽELO PRAVLJIC, ki smo jo vsi najteže pričakovali. Zelo nam je bilo všeč. Nazadnje smo se ustavili še na Jelenovem grebenu, kjer smo pojedli, kar je še bilo v naših nahrbtnikih, in zapravili preostali denar za sladoled.

Po fotografiranju za spomin smo se zadovoljni in nekoliko utrujeni od lepih doživetij in sonca odpravili proti domu.

Učenci in učiteljice
OŠ Karla Destovnika Kajuha
POŠ Topolišica

Kdor poje rad 2004

S pesmico v žepu
in risbico v glavi
nikdar in nikoli
te dolgčas ne gnjavi.

S pesmico v glavi
in risbico v žepu,
čeprav si doma,
si lahko na potepu.

Tako so se že četrtič - torej že kar tradicionalno - v letošnjem maju, mesecu ljubezni na pevski potep odpravili učenci - pevci obeh šoštanjskih šol in se pomerili v petju. Pevci so se morali kar na štirih prireditvah potruditi za vedno bolj zahtevno občinstvo. Najprej je šestnajst tekmovalnih skladb poslušalo najmlajše občinstvo, učenci od drugega do četrtega razreda, nato so vsem korajžnim vrstnikom zaploskali malo starejši učenci obeh šol, na zadnji dopoldanski prireditvi pa so uživali sedmo- in osmošolci, še posebej na koncu, ko so zapele še

Življenje v mojem kraju nekoč in danes

Projekt Vrtca Šoštanj

V Vrtcu Šoštanj so v skupini od 4-6 let v šolskem letu 2003/04 pripravljali zanimiv projekt Življenje v mojem kraju nekoč in danes in v okviru tega izpeljali nekaj podprojektov na temo: košare, čebelarstvo, voda, trgovina, gasilci, planinci in kruh. Ob koncu leta so se s celoletnim delom predstavili v Kulturnem domu Šoštanj.

Polna dvorana obiskovalcev je bila priča pristrčnemu nastopu otrok, v avli pa jih je presenetila izvirna in kar neverjetna razstava, ki so jo pripravili otroci in vzgojiteljice Vrtca Šoštanj. Njihov trud je bil poplačan z gromkim aplavzom in odobravanjem obiskovalcev razstave. Razstavo si še lahko ogledate v avli kulturnega doma, videli pa so jo že mnogi, med njimi tudi obiskovalci in nastopajoči na Linhartovem srečanju, kjer nekateri kar niso mogli izraziti dovolj občudovanja. Ob odprtju razstave, ki je bilo 2. 6., je ravnateljica vrtca Vesna Žerjav zbrane pozdravila z naslednjimi besedami:

“Vsak kraj ima svoje značilnosti, ki so odraz ustvarjalnosti ljudi, pečat pa dajejo kraju nekatere dejavnosti, ki so tradicionalne ali pa to šele postajajo. Da pa lahko le-te zaživijo in se ohranijo, se mora z njimi seznanjati čim širši krog prebivalcev, v njih mora sodelovati tudi vrtec. Vrtec, ki se vanje ne vključuje, ki jih ne pomaga razvijati, ki otrok ne seznanja z njimi, zanemarija bistveno vlogo vzgojnega dela v okolju. Tradicionalne dejavnosti v okolju ustvarjajo most med vrtcem in okoljem, kar je pomembno za medsebojno sožitje ljudi - majhnih in velikih. To pa je temeljna kulturna vloga, ki jo lahko ima vrtec v neposrednem okolju.

Izkušnje iz otroštva so podlaga za poznejše človekovo mišljenje in dejavnost. Ker se te vtisnejo v zavest, se iz njih oblikujejo poglavitne človekove lastnosti. Na pridobivanje izkušenj pa odločilno vpliva tudi okolje, ki neguje in spodbuja otroško radovednost z ustvarjanjem ustreznih pogojev. Predšolskega otroka zanima mnogo stvari, zato se težko dalj časa osredotoči le na eno. Predšolski otrok potrebuje pomoč odraslih. Prebujajoča radovednost se lahko pri otroku razvije ali pa hitro mine, če je odrasli ne opazimo in ne spodbujamo. Z vzpodbujanjem in ohranjanjem otrokove radovednosti pa razvijamo tudi ustvarjalnost - svobodno izražanje domišljije, ki je pri otrocih brezmejna.

Predšolski otroci živijo v svetu sedanjosti in nimajo predstav, kaj pomenita preteklost in prihodnost. Kljub temu pa jim lahko s primernimi vsebinami in načinom dela približamo življenje in delo nekoč ter tradicije, ki iz tega izhajajo. Z vključevanjem v dejavnosti, ki se dogajajo v sedanjosti, vplivamo na njihovo dogajanje in vrednotenje preteklosti ter jih spodbujamo k ohranjanju vrednot. Tako oblikujemo njihov odnos do kulturne in naravne dediščine tudi v prihodnosti.

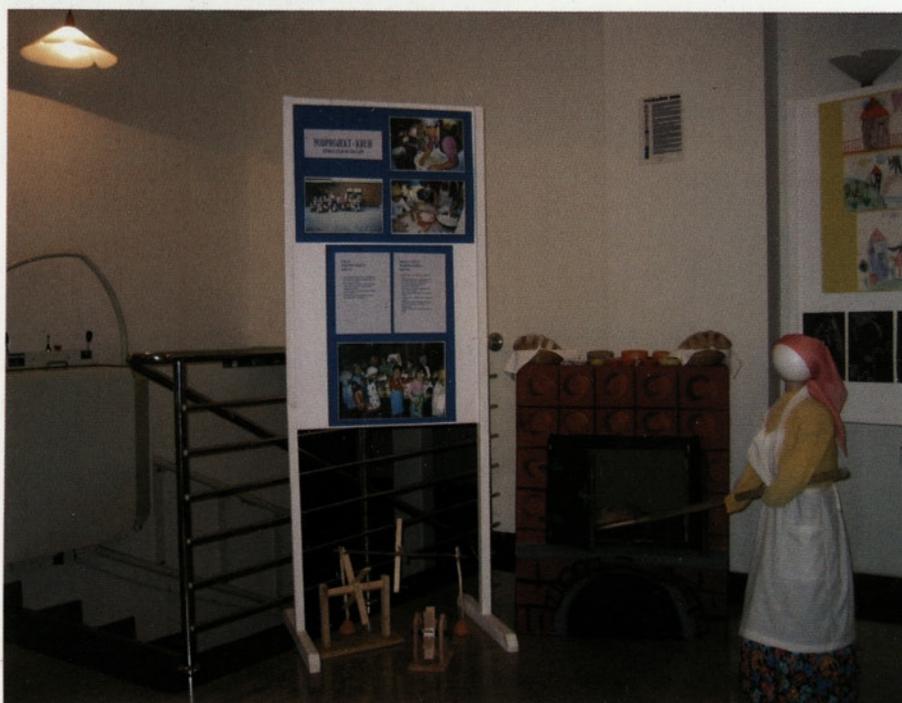
Človek je del družbenega okolja, v katerem raste, živi in deluje. Da bi lahko otroci sodelovali z okoljem, vplivali nanj in ga pozneje spreminjali, morajo postopoma spoznati bližnje družbeno okolje in hkrati dobivati vpogled v širšo družbo.

Otroci spoznavajo svoj domači kraj in se seznanjajo s tem, kako so ljudje tod živeli v prejšnjih časih, hkrati pa se postopoma seznanjajo z zgodovinskimi spremembami v širši družbi in svetu.

Vključevanje v širše okolje pomeni tudi vključevanje v kulturo, v kateri živimo. Poleg vključevanja v lastno kulturo in nacionalno tradicijo je potrebno že zgodnje seznanjanje z drugimi kulturami in civilizacijami (življenjskimi navadami, tradicijami, praznovanji), ki nudi osnove za vzgajanje medsebojne strpnosti in spoštovanje drugačnosti.

Poleg tega obstaja kultura, ki se razvija tako, da se otroci učijo od otrok. To so igra, pesmi, rime, šaljivke, izštevank, uganke, besedne igre, pravljice, ki so preživele kot skupna dediščina skozi generacije in tvorijo pomembno sestavino življenja, dela in dejavnosti v vrtcu.

Posebnosti našega kraja in njegovih tradicij so nas spodbudile k iskanju načina, kako otroke na izviren način motivirati k raziskovanju okolja, v katerem živijo. K nalogi smo pristopili z vso odgovornostjo, saj se zavedamo, da naglih rešitev ni, lahko pa veliko prispevamo z "vzgojo za jutri" in upamo, da bo nekoč obrodila bogate sadove. Da bi otroci na njim ustrezen in ustvarjalen način spoznavali in raziskovali svoje okolje in dejavnosti v njem, smo se odločili za metodo projektnega dela. Prepričani smo, da bo takšno spoznavanje kraja v otrocih pustilo prijetne občutke in spoznanja, ki jih bodo zaznamovala še v pri-

hodnosti in jih spodbujala k razumnemu življenju v svojem kraju in z njim.

V našem vrtcu smo projekte že delali, vendar ne tako obsežno kot tega. K takemu delu so nas pritegnile velike možnosti za svobodno izbiro vsebin, metod in oblik dela, kar že samo po sebi razvija ustvarjalnost otrok in vzgojiteljic ter omogoča visoko kooperativnost med vsemi udeleženci v projektu.

Tu je bila povezanost med vrtcem in starši, drugimi zunanjimi posamezniki, ki so bili pripravljene s svojim znanjem in izkušnjami popestriti delo v vrtcu. Tako obogaten program pa otrokom nudi mnogo možnosti za zadovoljevanje njihovih potreb in interesov."

Vzgojiteljice so morale dobro proučiti zgodovino kraja in okolice, da so lahko otrokom dale neke iztočnice. Iz tega so nastali posamezni podprojekti. V enoti Maja so spoznavali narodne običaje in noše; kako se pridobiva volna in kaj vse se iz nje lahko naredi.

Kako so si posamezen podprojekt postavili in ga potem po etapah spoznavali in izvajali, je razvidno iz današnje razstave.

Razstava bo na ogled v avli Kulturnega doma Šoštanj čez počitnice, za ogled se lahko najavite na 03 898 43 39.

Milojka Komprej

Lučka na gradu

V petek, 11. 6. 2004, smo se drugi najmlajši iz vrtca Lučka z našima vzgojiteljicama Bernardo in Vanjo odpravili na Pust grad.

Kljub temu da naši starši niso bili prepričani v naše sposobnosti, smo veselo zakorakali cilju naproti. Po poti so nas čakale različne naloge od petja pesmice Naša četica koraka, oponašanja različnih živali, poznavanja drevesnih barv do štetja. Vse smo uspešno opravili. Na pol poti so nam palčki pripravili sokove, a vedeli smo, da nas na koncu čaka veliko presenečenje, zato smo še toliko bolj pohiteli proti vrhu.

Ko smo prisopihali do cilja, smo zagledali naše starše, ki so se začudeno spraševali, kako smo v tako kratkem času prišli na vrh. Dobili smo zaklad v obliki Kinder jajčke. Vzgojiteljici Bernarda in Vanja pa sta dobili v roke zemljevid z nalogami, po katerem sta prišli do skritega zaklada. Ob rahlem dežju in kričanju: "Kdor ne pride na Pusti grad, ni Slovenc!" smo se imeli zares lepo.

Zaključek sta popestrila še gasilec Leon in avtobusni prevoznik Edo, ki sta nas nabasala v gasilni avto in kombi ter nas odpeljal domov. Ampak verjeli ali ne, tudi peš bi šlo!

Upamo, da nam bodo sedaj naši starši verjeli na besedo, da postajamo veliki in nam lahko namenijo že kakšen daljši pohod.

Vsa zahvala velja našima celoletnima spremljevalkama Bernardi in Vanji, da sta nas razumeli in vzpodbujali v lepih in tudi težkih trenutkih. Znali sta iz nas posameznikov narediti dobro skupino in to je tisto, kar danes nekaj velja.

Vsekakor pa se želimo tudi starši celotne skupine otrok na tem mestu zahvaliti obema vzgojiteljicama, njunim sodelavkam in sodelavcem ter vodstvu Vrtca Šoštanj za prizadevno delo. Izredno veseli smo tudi, da je tudi Občina Šoštanj našim malčkom priskočila na pomoč z ureditvijo novih otroških igrišč ob obeh ustanovah. Le nove varnejše ograje ob enoti Lučka si še želimo.

Vsem skupaj lepa hvala in lepe počitnice!

(d)

Dr. Josip Vošnjak

Miran Aplinc, prof.

Letos mineva že 170 let, odkar se je v Šoštanju rodil naš znameniti rojak dr. Josip Vošnjak. Poznamo ga kot zdravnika, bil pa je tudi ustanovitelj posojilništva na Slovenskem, liberalni politik, državni in deželni poslanec in eden najpomembnejših slovenskih dramatikov 19. stoletja.

Osnovno šolo - trivialko - je obiskoval v Šoštanju, od 1843 je obiskoval tretji razred Glavne šole v Celju in naslednje leto celjsko gimnazijo. Šolanje je nadaljeval v Gradcu, na Dunaju in 1852. leta začel s študijem medicine, ki ga je zaključil 1857. leta in bil promoviran v doktorja medicine in nato še kirurgije. Kot zdravnik je delal do leta 1895, ko se je upokojil in živel v Visolah nad Slovensko Bistrico, kjer je tudi umrl.

Življenje v Šoštanju in Joseph Woschnagg

Rojen je bil 4. januarja leta 1834 kot tretji otrok v družini usnarja Mihaela Woschnagga in Jožefe, rojene Križan. Vemo, da sta bili v Šoštanju dve veji Vošnjakov. Poudariti moramo, da se je Josip Vošnjak rodil pri Mihelnu, v družini usnarjev Woschnaggov, ki jim je konec 19. stoletja uspelo povzdigniti svojo obrt na industrijski nivo. Nemalo tako uspešni na tem področju so bili tudi sorodniki Vošnjaki - pri Bošnjaku, ki so prav tako razvijali svojo obrt v industrijo in so trdno stali na slovenski strani.

V zakonu Mihaela Jožefe Woschnagg je bilo rojenih osem otrok, to so bili na hišni številki 54 rojeni:

- Maria, rojena 2. 1. 1831-1912;
- Franz Xaver, rojen 22. 10. 1832;
- **Josip**, rojen 4. 1. 1834-1911;
- Ferdinand, rojen 5. 10. 1835 -17. 4. 1866;
- Mihael III., rojen 18. 9. 1837-1920;
- Lucija, rojena 15. 12. 1838;
- Vincencija, rojena 8. 3. 1840.

Iz knjige rojstev župnije sv. Mihaela v Šoštanju je razvidno, da je bila umrljivost otrok v tistem času izredno velika. Splošno gledano je bila smrt otroka v 19. stoletju, predvsem v njegovi prvi tretjini, nekaj povsem vsakdanjega. Vsak drugi mrlič je bil zagotovo otrok, o čemer pričajo podatki za konec stoletja, saj je neverjetnih 45,51 odstotkov ljudi umrlo do desetega leta starosti. Po šestem letu starosti, pa »le« 27,78 odstotka.

Dejstvo, da je pri Woschnaggih preživelo toliko otrok, priča o zdravju družine in njenem dobrem socialnem položaju. Številna družina je živela v hiši z vrtom, ki je imela kuhinjo, shrambo, več spalnih sob, vinsko klet in hleve z živino. Poleg osemčlanske Woschnaggove družine sta v hiši živela še očetova starša in bržkone tudi nekaj služinčadi, saj se Josip spominja, da mati od ranega jutra do poznega večera ni ne trenutek postajala brez dela, pomagala pospravljati po sobah, gledala, če je pri živini vse v redu, in še zlasti za domačo mizo vedno sama pripravljala jed. Sama je očitno stregla tudi staremu očetu in babici, največ opravka pa je imela s kopico otrok, »za toliko nemirnih glav skrbeti, da imajo kolikor tolikor snažno perilo in ...« *»Otrokom, fantom, se pač ni smilila nova suknjica, ne nove hlačice, kadar smo pri otroških igratih letali drug za drugim, plezali čez vrtni plot, da so se trgale ... Zmerom je morala biti pripravljena šivanka, da prišije kak gumb ali na obleki kako zevajočo rano zakrpa. Vse to je mati prenašala z največjo potrpežljivostjo in če je bil že prevelik šunder, grozila nam je, da nas zatoži ateju. Toda to je samo malo časa pomagalo, kajti »Bog visoko, car daleko.«* Otroci so vedeli, da oče navadno pride iz delavnice le ob kosilu, mali južini in večerji in vedeli so tudi, da mati na njih vpliva bolj z naukom in dobro besedo kakor s kaznimi. Šibe se celo niso bali, ker je ni bilo pri hiši, čeprav je bila v tistih časih običajen pripomoček dobre vzgoje tako doma kot v šoli.

Goričar jo Josipovo mamo opisal kot manjšo žensko, trdno gospodarico v maniri starega meščanstva, ki je imela pregled čez vse gospodarstvo. Zaradi velike družine in številne služinčadi je tudi ona opravljala gospodinjstva dela. Ob velikih praznikih so se po patriarhalnih običajih vsi zbrali doma in jedli, skupaj s služinčadjo, za veliko družinsko mizo. Doma je mati otroke vzgajala s pridnostjo, zgledom in v krščanskem duhu. Te vrednote so ostale vodilo Josipu Vošnjaku skozi vsa leta šolanja in življenja.

Sin Josip Vošnjak je v Spominih zapisal, da je

njegova mati skrbela za dom, oče pa je cele dneve delal v delavnici in je domov prihajal samo na kosilo in popoldansko malico. Oče Mihael II. je bil za tiste čase zelo dober in razumen »ekonom« in je sledil novostim, med drugim je prebiral Kmetijski list in skušal bolj ali manj uspešno uvajati nove kmetijske rastline. Nobenega pomembnejšega podjetja se ni lotil, če se poprej ni posvetoval z ženo Agatho Jožefo. Sin Josip je v spominih zapisal, da je bil do žene dober, kdaj pa kdaj se je razjezil in s »*kakšno naglo besedo tudi mamico zadel. Žal mu je potem bilo in spet je vladal mir v hiši.*«

Tudi oče je hodil ob nedeljah in praznikih v cerkev, vendar ni pretiraval. V življenju je bil zmeren, saj v krčme ni zahajal. Vino iz domačega vinograda je imel kar v svoji kleti, a ga kljub temu nihče nikdar ni videl okajenega.

Svojege očeta se Josip spominja kot neumorno delovnega, varčnega, preprostega in razumnega tudi v pogovoru. Le tako je lahko dvema sinovoma omogočil študij in tudi ostalim otrokom ustrezno dediščino. Kot premožen, ugleden in napreden meščan je na pobudo sina Josipa leta 1874 ustanovil posojilnico v Šoštanju in bil njen ravnatelj vse do smrti leta 1879.

Podobe staršev in družinskega vzdušja, kakor jih je Josip doživljal v svojem otroštvu in mladniški dobi, so precej skope. Opazno je, da razen brata Mihaela in veliko manj brata Franza nikoli ni zabeležil ničesar o ostalih bratih in sestrah. Malina Schmidt - Snoj pa pravi, da jih je kot ponavljajoče modele rad opisoval v svojih literarnih pripovedih ... Ne gre le za idealizirano slovensko katoliško družino, temveč tudi za tisti čas dovolj izjemno življenjsko realnost, v kateri je Vošnjak sam živel. Pri tem je zanimivo, da Vošnjak očetovega dela ni omenjal in tudi v kasnejšem času je usnjarno omenil le mestoma. Verjetno ga to delo že v mladosti ni zanimalo, kasneje pa je, ker je bil določen za šolanje, odšel v svet.

V času Josipove mladosti so bili Woschnaggi že med uglednejšimi in premožnimi meščani Šoštanja, saj še ni bilo tovarn za izdelavo usnja, zato so usnarji dobro shajali in so bili po mestih

in trgih nekakšni aristokrati med drugimi obrtniki in so prav gotovo imeli višji socialni status kot večina tržanov. V tistem času je predstavljala, denimo, posest vinograda statusni simbol, ki je gotovo ločil premožne od manj premožnih trških rodbin. Tudi Mihael II. Woschnagg je imel posestvo in vinograd v Lokovici. Od leta 1866 so svoje vinograde imeli tudi njegovi sinovi Josip, Mihael in Franz Xaver. Posesti v Visolah nad Slovensko Bistrico jim je na dražbi kupil oče Mihael. Preden je Jožef II. razpustil samostane, je posestvo pripadalo bistriškimi minoritom.

Tudi druga veja Vošnjakov iz Šoštanj je bila premožna. Leta 1864 so posedovali poleg usnjarne še vinograd v Kavčah pri Velenju in posestvo, na katerem so lahko redili 12 glav živine.

Dr. Bogumil Vošnjak je kasneje v Šoštanju živeče sorodnike označil kot meščane in obrtnike, kot srednji stan bidermajerskega formata in mentalitete. Po slikovitih besedah Josipa Vošnjaka so bili Šoštanjčani v prvi polovici 19. stoletja »bolj revni rokodelci, ki so se mogli le s tem preživeti, da so imeli nekaj zemljišča. In kot je za druge trge, je tudi za Šoštanj veljalo, da: »kadar gredo purgarji na polje, ni nobenega kmeta doma.«

Dejstvo, da družina ni bila revna, je bilo v prvi polovici 19. stoletja še posebej pomembno. Za otroke je bila okoliščina, da niso bili rojeni pod slamnato kmečko streho, prva srečna okoliščina njihovega otroštva. Najstarejši sin Franz je bil po tradiciji določen, da bo prevzel usnjarsko obrt, mlajša brata Josipa in Mihaela pa je oče poslal na študije. Oče Mihael II. je tudi ostalim otrokom priskrbel lepo dediščino, ki je v tistih časih marsikdo v Šoštanju ni zmogel.

Šolanje

Naslednja srečna okoliščina Woschnaggovih otrok je bila, da si je oče spričo tolikšnega družinskega blagostanja upal poslati v šole kar dva sinova, Josipa in mlajšega Mihaela. Josip Vošnjak sam pravi, da je bilo v malem trgu Šoštanj takrat le pet dijakov, ki so nadaljevali šolanje. To so bili: Josip in Mihael, graščakov sin Ferdinand Mayr, Eder in neki Zapušek. Ker je bilo šolajočih se Šoštanjčanov zares malo, so mu od leta 1844 rekli »Mihelov študent.« Oče in mati nista silila sinov v duhovniški stan, dopustila sta jima svobodno voljo pri izbiri študija, čeprav je znano, da je Josip še kot dijak v Gradcu nameraval postati duhovnik, a so ga leta 1848 od tega odvrnili sošolci – starejši dijaki.

V nižjo šolo v Šoštanju so šli seveda vsi otroci, kar je bilo nekako samoumevno pri Woschnaggovih, ki so to vsakodnevno šolanje bili zmožni plačevati. Starši so nasploh raje svoje otroke pošiljali na delo ali jih zadrževali doma, da so jim

pomagali pri delu. Otroci naj bi denar prinašali, ne pa da bi ga zanje še trošili, vsekakor pa so obstajali razločki med mestom in podeželjem.

Šole, ki so jih lahko obiskovali eni ali drugi, so bile različne, vendar v predmarčni dobi običajno v nemščini. V nasprotju s kmečkimi otroki so trški večinoma že od doma znali nemško. Tako je bilo tudi v Šoštanju in tudi v Woschnaggovi družini. »V naši hiši smo med sabo navadno nemško govorili, toda znali smo tudi slovensko. Čutili pa se nismo ne za Nemce ne za Slovence, ker se za narodnost sploh nikdo ni menil do l. 1848 in nam je jezik le bil sredstvo, da se sporazumemo med seboj in z drugimi.« Josip je imel spet srečo: slovenščina mu je bila domač jezik in mu tedaj, ko se je v srednji šoli sam zavestno odločil, da je Slovenec, ni delala prevelikih težav. Ker je že od malega znal nemško, mu vstop v šoštanjko nemško šolo ni povzročal težav. Če po drugi strani pomislimo, kakšen šok je doživel šestletni otrok, ki je prišel v prvi razred »in ni ničesar razumel«. Kot pravi Vošnjak, se niso »učili niti črke slovensko brati ali pisati, imeli smo nemški abecednik, nemško čitanko, nemško računico in nemški katekizem.« Vsa sreča v nesreči je bila, da je njihov učitelj Peter Musi vseeno z otroki govoril slovensko, saj je bil po Vošnjakovih besedah »slovenskega mišljenja že v času, ko drugi vedeli niso, da smo sploh Slovenci na svetu.« Josip ga je še kasneje rad obiskoval, saj je bil Musi vesel, da je postal navdušen narodnjak. Musi je kasneje spremljal tudi druge otroke iz Woschnaggove družine. O tem priča Musijeva pesem Ženinu in nevesti, zapeta ob poroki Josipove starijše sestre Marije z očetovim bratrancem Vincencem leta 1849. Poročivnico je dal celo natisniti: »Poročivnica Ženjini, gospodu Vincencu Wožnaku in nja nevesti, Mimici Wožnakovi, ki sta oba častitiga, blažitniga roda, / Deržita se staršev slovitiga zgleđa.«

Vpliv učitelja Petra Musija na Woschnaggove otroke je bil prav gotovo odločilen za njihovo nadaljnjo življenjsko pot. To so bili nasveti staršem za vse življenje: naj se le izučijo kake obrti in se razgledajo po svetu, tudi če bodo ostali na kmetiji. Naj se ne prepuščajo malodušju in potrnosti ob neuspehih z besedami: »Vunder pa, če ravno tu in tam eno drevo odleti, ne bodem jenjal po mnogih skušnjah sadonosnic rediti. Saj tudi vas sto učencev učim in zna biti, da se jih komaj deset izobrazilo bode, kakor želimo, vunder še zato šole ne bomo poderli.« Dva od takih desetih sta prav gotovo bila tudi brata Josip in Mihael.

Peter Musi je svetoval učiteljem, naj otrokom veliko pripovedujejo v lepi slovenščini, starši naj se z otroki zares ukvarjajo, naj ne bodo prestrogi in naj jih podučijo o varčnosti. Svojega učitelja je Josip ohranil v lepem spominu. Čeprav ne vemo,

kaj je odnesel od prvih šolskih let, se zdi, da mu učiteljevi nasveti niso ostali tuji. Morda se to kaže v njegovi naravoslovni naravnosti, obenem globoki vernosti, vitalnem premagovanju malodušnosti, aktivnosti, narodni zavzetosti, nekonfliktnosti v odnosih z ljudmi. Nenazadnje sta se oba brata v kasnejših letih poleg političnega udejstvovanja ukvarjala tudi z gospodarskimi zadevami. Na drugi strani vemo, da varčnost in gospodarnost nista bili ravno Josipovi odliki. To je morda učitelj privzgojil njegovemu mlajšemu bratu Mihaelu, ki je kasneje ustanavljal slovenske posojilnice in hranilnice, tako imenovane »vošnjakovke«. Te ustanove so kljub nemškemu odporu omogočale, da je počasi nastajal kapital slovenskega liberalnega meščanstva in tako postajal neodvisen od nemškega.

Omenili smo, kako ugodno in zdravo je vplival na Josipa in Mihaela učitelj Musi. Ker vemo, da so obiskovali šolo v Šoštanju vsi otroci Woschnaggov, lahko verjamemo, da je učitelj Peter Musi tako pozitivno vplival tudi na njih, čeravno ne smemo zanemariti vpliva staršev, o čemer smo že govorili.

Tudi najstarejši sin Franz Xaver, ki je bil določen, da bo ostal doma in nadaljeval z usnjarskim, se je kasneje praktično odlikoval na gospodarskem področju in se udeleževal kot njegova brata na področju hranilništva. Po končanem osnovnem šolanju se je izučil za poklic usnjarskega, kar je bilo po cehovskih pravilih pogoj za dodelitev obrti.

Sestra Vincencija se je 17. novembra leta 1861 poročila z Josipom Goričarjem, meščanom in zemljiškim posestnikom iz Mozirja. Njegov oče je bil prav tako usnjarski mojster. Maks Goričar omenja, da je najmlajša sestra Lucija umrla tri dni po rojstvu. Brat Ferdinand je živel v Šoštanju kot trgovec, v hiši v trgu na številki 57. Zaradi možganske kapi je umrl 17. aprila 1866, star trideset let.

Najstarejša sestra Marija, rekli so ji tudi Mimica, se je 12. februarja leta 1849 poročila z bratrancem Vincencem Vošnjakom (Vožnakom). Zakon je trajal trinajst let, ko je mož 2. julija 1862 pri 44. letih umrl. V njunem zakonu se je rodilo pet sinov: Rajko, Vinko, Ivan, Franc in Mihael. Sin Ivan je nadaljeval z razvojem domače usnjarne in se narodnostno opredelil za slovensko stran. Kasneje se je Marija še enkrat poročila. Drugi mož je postal Ivan von Justenberg.

Službovanje in politična opredelitev

V letu 1860 je cesar Franc Jožef z Oktobrskega diplomo odpravil absolutizem in ga nadomestil z vladavino državne konstitucije – državnega zbora. Dr. Josip Vošnjak je stopil v politiko s svo-

jim prvim političnim dejanjem, ko je zbral 1200 podpisov za zahteve Slovencev. V tem času se je seznanil s slovenskimi narodnjaki v Celju in Mariboru in se trudil med ljudmi obujati narodno zavest. V tem času se je tudi sam začel podpisovati slovensko - Vošnjak. Uveljavil se je kot govornik, agitator ob volitvah in pisal številne članke v Bleiweisove Novice, Slovenca, kasneje tudi v Slovenskega gospodarja in Slovenski narod. Ustanavljal je čitalnice, govoril na taborih, kjer je govoril o potrebi po zedinjenju Slovencev in vedno poudarjal materialno plat združitve, s čimer so imeli tabori velik odmev med slovenskim kmečkim prebivalstvom. Le-to je v Zedinjeni Sloveniji ob gospodarskih momentih, odstranitvi tujega uradništva in tuje gospode lahko videlo tudi rešitev iz gospodarske krize.

Po svojem političnem prepričanju je bil liberallec, ki je v svojih političnih proglaših razglašal svobodomiselnost Slovencev, ki niso »starokopitneži in reakcionarji«. Zahteval je svobodo združevanja in shajanja, večje politične svoboščine v tisku, sodstvu itn. Slovensko narodno gibanje je bilo takrat konzervativno, zato so njegove ideje nudile politično možnost tistim Slovcem, ki jih je odpor proti konzervativnosti silil v naročje nemškega liberalizma. Vendar se je kot večina slovenskih liberalcev izogibal odločnejšemu boju za svoje ideje. Tudi znotraj slovenskega tabora so bila nasprotja. Ta neskladnost med konzervativnim in naprednim se je izražala ob volitvah leta 1871, ko je moral dr. Josip Vošnjak za podporo izjaviti, da je veren katoličan.

Šele leta 1872, po preselitvi v Ljubljano, je z novim liberalnim geslom »Vse za domovino, omiko in svobodo« začel slovenski »kulturni boj«. S tem se je slovensko narodno gibanje prvič odkrito razdelilo na klerikalno in liberalno stranko.

V letih do 1876, ko se je začela doba slogaštva, so se slovenski politiki med sabo silovito spopadali, kar je tudi doprineslo političnemu porazu pri volitvah. Po letu 1876 je prišlo do relativne pomiritve in sloge, ki je imela na zunaj konzervativno podobo vse do konca 19. stoletja.

Njegov ugled je močno zrasel, ko je bil štajerski deželni poslanec v deželnem zboru v letih od 1867 do 1878. Leta 1873 je postal državni poslanec in to funkcijo opravljal dvanajst let. V kranjski deželni zbor je bil izvoljen v letih od 1877 do 1895.

Dr. Josip Vošnjak je bil vodilni politik v slovenski politiki do začetka osemdesetih let 19. stoletja. Klerikalci so svoje politične nasprotnike imenovali kar vošnjakovce, vendar njegova politična avtoriteta ni bila popolna, saj sta bila ob njem zelo pomembna dr. Valentin Zarnik in Josip Jurčič. Po smrti slednjega je politični vpliv Josipa Vošnjaka pričel upadati. Nasprotja so se

poglobila in liberalna stranka se je razdelila na dva dela.

V letih 1887 in 1888 je Vošnjak še bil odgovorni urednik Slovenskega naroda in bil do leta 1895, ko se je upokojil, kranjski deželni poslanec in odbornik, v novi liberalni stranki pa ni več sodeloval.

Literarno delo

Deloval je tudi na kulturnem področju, bil je ustanovni član Maticе slovenske (1865), Slovenskega gospodarja (1867), Slovenskega naroda (1868), pisateljskega društva (1872), Družbe sv. Cirila in Metoda, Dramatičnega društva v Ljubljani.

Vsekakor je bil Josip Vošnjak prijatelj kmetov, čeprav ni izhajal iz tega stanu. V člankih je opozarjal na pomen gospodarske samostojnosti slovenskega kmeta in obrtnika (objavljal je v kalendarju Družbe sv. Mohorja, letopisih Slovenske maticе, napisal knjigo Umno kletarstvo (1837). Pisal je povesti, znan je roman *Pobratimi*. Krajše spise je objavljval v Ljubljanskem zvonu, spomine *Na silvestrov večer*, tragikomedije, igre in za zgodovino našega javnega življenja dragocene *Spomine*. Bil je politik, organizator, narodni gospodar in leposlovec. Kot narodni prebuditelj je imel močan vpliv na ljudi tudi v Šaleški dolini: na Jožefa Raka, Ivana in Vinka Ježovnika, Karla plemenitega Adamovica. Vsi ti so se zaradi njegovega vpliva tudi politično udejstvovali in kandidirali za župane, deželne odbornike, državne poslance. Sodeloval je tudi z bratom Mihaelom za izgradnjo železnice proti Velenju in med drugim ustanovil tudi lekarno v Šoštanju.

Posojilništvo

Vošnjak je povezal tudi narodnostne in gospodarske strani življenja. Slovenci od mestne hranilnice v Celju niso imeli koristi, saj je gledala le na Nemce, zato so bili vezani na bogate posojilodajalce. Dr. Josip Vošnjak se je zgledoval po Založnah, čeških zadružnih hranilnicah in posojilnicah, ustanovljenih, da bi pomagale ljudstvu. Ideja sega v leto 1866, ko je J. Sernek predlagal, da bi kmečko zadružništvo rešili z založnicami za denar »brez dragega intabuliranja za poroke ali menice v zajem.« Vošnjak se je oprijel ideje in naslednje leto je že poudarjal potrebo po ustanavljanju posojilnic. Leta 1868 je na obisku v Pragi pridobil podatke in praktične nasvete o založnicah (češko - Založnah) in obiskal posojilnico v Roudnicah. Vošnjak je poskusil praktično, saj je vedel, da je za uveljavitev slovenskega političnega programa potrebna trdna gospodarska organizacija.

Prva poskusa ustanovitve posojilnic v Mariboru in Šmarju sta bila neuspešna, kasneje je stvar stekla. Po novih načelih so ustanovili posojilnice v: Ljutomeru leta 1872, Ziljski Bistrici na Koroškem, Šoštanju in Mozirju leta 1874, v Metliki (1875), v Ormožu (1876), Hranilno in posojilno društvo (1875).

Zelo pomembno na gospodarskem področju je bilo sodelovanje - pobuda dr. Josipa Vošnjaka za ustanovitev šoštanske posojilnice, ki je nastala leta 1874. Ustanovni člani hranilnice so bili: dr. Josip Vošnjak, Fran Rapoc, Mihael starejši Woschnagg, Franc Woschnagg, Mihael mlajši Vošnjak in drugi. Širše posojilništvo vseeno ni zaživelo vse do leta 1879, ko je njegov brat Mihael ustanovil Celjsko posojilnico.

Visole

Josip Vošnjak se je v času službovanja velikokrat vračal v Visole nad Slovenjsko Bistrico. Že leta 1866 mu je oče Mihael kupil vinogradniško posestvo, kamor se je v vseh teh letih rad zatekal. Oče mu je kupil posestvo na dražbi, na katero se je sam pripeljal iz Šoštanja, saj Josip s svojo zdravniško prakso tega ni zmož. Tudi njegova brata sta imela tam vsak svojo posest. Po upokojitvi leta 1895 je živel na posestvu, se ukvarjal z vinogradništvom, pisal spomine, povesti in članke.

Manj je znano, da je bil Josip Vošnjak tudi poročen. Vpadljivo je, da žene v svojih Spominih skorajda ne omenja. Vemo, da je to bila Katarina, rojena Ozmič, viničarska hči iz bližnje Tinjske Gore. V njenem zakonu so se rodili Maria, Rosa, Ludmila in sin Samo Mihael, ki je padel kot major v prvem mesecu prve svetovne vojne. Ludmila je umrla kot otrok, Minka se je poročila z nadučiteljem Francem Kranjcem iz Sv. Barbare pri Vurbergu. Drugo hči Rožo je poročil Josip Kautzner. V letu po smrti žene Katarine je Josip vidno hiral in umrl 21. oktobra leta 1911. Pokopan je ob svoji ženi na pokopališču na Venčesu, ki spada k fari Visole. Na pogrebu je ob grobu spregovoril pokojnikov prijatelj in domači župnik. Dejal je prav primerno: »Njegove povesti niso razdirale, ampak zidale, njegovi igrokazi niso sejali plevela in ljulike, temveč kleno zrno. Njegovi poučni spisi niso hodili na visokih koturnih učenostih, ampak po gladki poti preproste razumljivosti. Slednjič je rajnik kot politik zvesto služil domovini. Za pravice zapuščenega naroda se je zavzemal z vso odgovornostjo in vztrajnostjo.«

Ali smo tudi danes tako narodno zavedni, da lahko te besede še veljajo?

(Konec)

Polomimo si noge!

Linhartov dnevnik 2004

3. junij 2004

Pripravite odre! Glumači prihajajo!

Noč je. Zunaj sije polna luna, ta, ki s plimo in oseko ne dviga le morja, ampak tudi duše in duha. Poleg tega se mi v to svetlobo vtihotaplja spomin na neko davno pijansko popevko, ki smo jo njega dni lajali v blede obraz te iste lune. Takole je šla zabavljaska pesem: »Ble-da luna mi na popek sije ...« Vzdušje za gledališče. Vzdušje za komedijo ali tragedijo. Vzdušje kot nalašč.

Zdaj nikoli več ne bo tretjega junija 2004. Je namreč že četrti junij, ob tretji uri zjutraj, ko pošteni in utrujeni ljudje spijo. Mene pa so tri gledališke predstave, ki sme jih videl sinoči, tako vznemirile, da me je zvalo iz postelje k bledemu siju monitorja, ki ima podoben (ampak res samo podoben) izziv, kot ga ima za pesnika belina nepopisanega lista. List je mislečemu vedno izziv!

Dan, vreden tega dnevnikega zapisa, se je po svoje začel dopoldne, na vrtu Kavarnе Šoštanj, kamor nas je na kratko popivanje povabil »dvorni« fotograf Lista Dejan T., ves lep, poštirkan, odišavljen in odločen, da nas počasti s svojim zadnjim honorarjem od Lista. Oznanil je, da »ga danes ne bo«, ker praznuje dan svojega rojstva. Kaj ga ne bi? Kdo ga ne bi? Vsi ga! Zato bo njegova odsotnost opravičena (bomo

že kako), omizje pa kljub svečanemu trenutku ni naročilo omame za kri, temveč kofeinsko poživilo, zakaj obetal se je dolg dan. Dolg, pozno v noč. V jutro naslednjega dne – evo!

Kdo pa so bili »omizje«? Bili smo Kajetan Č., direktor Zavoda za kulturo, Milojka K., strokovna sodelavka istega zavoda, že omenjeni Dejan T., fotograf Lista, Zen A., dopisnik Lista, in moja malenkost, ki sem zaradi fotografove odsotnosti tega dne vskočil tudi kot fotograf Lista na 43. srečanju gledaliških skupin (ljubitelskih kakopak) Slovenije, imenovanih tudi Linhartovo srečanje.

Dogajanje: Šoštanj, seveda, od 3. do 5. junija 2004.

K omizju pa moramo prišteti tudi štiri mobilne telefone, ki so, ne da bi sploh opazili, povzročili zvrhano mero nevljudnosti in so razbijali družbo, da pogovor ni stekel v nobeno smer, ampak se je venomer znova razdrobil.

Sicer pa nič čudnega, saj je bilo obveznosti za ta dan še veliko, če posebej za Kajetana in Milojko. Samo ta dva sta vedela vse, kar je treba vedeti, da je Linhart stekel, in si zadovoljni in nevoščljivi sosedje ne bi mogli privoščljivo in pomilovalno brusiti jezikov, da je tako, kakor pač je, zato, ker je Šoštanj majhen, ker je oder v kulturnem hramu neopremljen, ker so Gaberke na oni strani Karpatov, ker je Zavod za kulturo Šoštanj mlada in neizkušena institucija in kar je še takšnih priročnih opazk, ki gredo vse prerade z jezika.

Omizje se je na ogreth blazinah kavarniških stolov kmalu zamenjalo, saj so omenjeni odhiteli opraviti še zadnjo kopico nujno potrebnih drobnih nalog. Tudi tistih, ki so po koncu prireditve neopravljene za vedno izginile s spiska

potrebnih in nujnih. Vse za to, da je srečanje teklo gladko kot po olju, čeprav je bilo, tako kot je pri takšnih stvareh v navadi, tudi veliko improviziranj.

Dan se je prevesil v popoldne in malo pred peto popoldne sem prikorakal pred Kulturni dom Šoštanj in se iskreno in veselo začudil množici, zbrani pred vrati, ki jih je v hram kulture, kot vedno, odprl Anc. Uzrl sem kopico znanih obrazov, kulturniških, novinarskih in enega lokalnega politika. Čeprav ni v moji navadi, da bi se javno postavljaj in okolju oznanjal, kako poznam tega ali onega pomembnega moža (ali žensko), sem vendarle z veseljem pozdravil znanca, urednika in novinarja kulturnih oddaj na TV Slovenija Petra K., ki me je davnega leta 1982 v Gradišču v Slovenskih Goricah kot nadebudnega mladega pesnika začetnika postavil pred kamero na ramenih robustnega snemalca. Isti večer sem na sprejemniku ob koncu TV-dnevnika ves zgrožen opazil, da se je pleša na moji glavi kljub pozni mladosti ali rani starosti (kdo bi vedel) razbohotila do neslutnih razsežnosti.

Uzrl sem kopico znanih obrazov, kulturniških, novinarskih in enega lokalnega politika.

Foto: List

43. srečanje gledaliških skupin Slovenije

Seveda je bila v množici kopica kulturnikov in gledališnikov, ki so vedno tukaj, na vogalu vrat pa se je edini politik župan Milan K. pogovarjal z novinarjema Našega časa Stanetom V. in Mileno K. P.

Ko je Anc velel vstopiti, sem v množici na vratih ogovoril »kulturno« Nevo T., ki je še vedno zelo aktivna, kulturna in folklorna in Neva kot Neva me je seveda mimogrede »oštela«, zakaj vabljenim nismo narisali načrt, kako se iz Šoštanja pride v Gaberke ... Nič ni veljalo moje izgovarjanje, da jaz nima z vso stvarjo nič – ko pa sem ji vendar iz oči bral, da naj se ne izgovarjam, ker da sem tudi jaz »kulturnik« in tako soodgovoren, da bo najbolj kulturni dogodek v mojem mestu tega dne uspel v vsakem pogledu. Uspeh pa je najlaže izmeriti s številom obiskovalcev prireditve ... Zaman bi bilo v kratkem času Nevi ali komur koli drugemu razlagati »mojo« filozofijo, da je na vsaki prireditvi ali predstavi vedno natančno toliko ljudi, kot jih mora biti, in da drugih pravzaprav sploh ni treba, tudi če so dvorane prazne ... Pa je na tem mestu tudi treba reči, da ni lepšega plačila (ljubiteljskim) kulturnikom, kot so polne dvorane in energija, ki se pretaka med odrom in publiko. To je bilo zvečer tega dne še posebej očitno v Gaberkah (moji rojstni vasi, he, he ...), kjer je polna dvorna toplo in z navdušenjem sprejela gledališnike izpod šmarskega kozolca, čeprav letalska proga med Šoštanjem in Gaberkami, speljana čez potopljeno družmirsko polje, tega dne ni obratovala in so gledalci večinoma prišli kar peš ... iz sosednjih hiš, a o tem nekaj več kasneje.

Nato se je skoraj točno ob petih začelo zares. Dvorana se je napolnila, kot se v Šoštanju napolni. Skoraj prazni stali bili samo prvi dve vrsti, ker je, kot že rečeno, prišel samo en politik, kljub temu da smo bili sredi predvolilne kampanje za EU parlament – in je kar prav, da je tako, kot je. Kaj pa hoče Šoštanj v Evropi?

Ugasnile so luči - čez čas, ker je sistem prižiganja in ugašanja luči v šoštanjskem kulturnem domu silno zapleten. Pomožne odrske luči imajo stikala v avli pred odrom, serija tipkal za luči v dvorani pa se skrivaj v mračnem kotu odra, da le redki mojstri v prvo zadenejo pravo tipkalo in lučke občinstvu vedno veselo pomežiknejo, preden

ugasnejo. Glavne odrske luči pa morajo nastopajoči vedno prinesiti s sabo in jih prižigati in ugašati, kakor vedo in znajo, ali pa ostati v nehvaležnem mraku, kot bi nanje sijala blede luna ... iz začetka tega dnevnika.

In potem se je zares začelo.

Mojster s harmoniko je ekstatično zaigral.

Mojster s harmoniko je ekstatično zaigral skladbo, ki ni bila ne valček ne polka, predstavnica Zavoda za kulturo Šoštanj je morala v hipu pozabiti na vse obveznosti, ki so jo še čakale prihodnje dni ter se osredotočiti na prijazen pozdrav gostitelja. Župan Občine Šoštanj pa je nato na koncu govora z odra simbolno odprl 43. Linhartovo srečanje in tisti hip ni bilo v parterju nobenega politika. Ne lokalnega ne globalnega.

Tisti hip v parterju ni bilo nobenega politika več.

Mojster harmonike je nato prav tako ekstatično zaigral še drugo skladbo, ki tudi ni bila ne valček ne polka, na odru je zažarela rdeča luč in nato še ena, obe sta bili usmerjeni v publiko, in v mraku na oni strani žarečih lučk se je ustavila postava Sinjebradca.

Prva predstava srečanja ljubiteljskih gledaliških skupin Slovenije 2004 se je pričela.

Najbolj prav bi bilo, da o predstavah ne bi napisal nič. Kot sem rekel prej, smo bili na predstavi vsi, ki smo tja spadali in nas je to zanimalo, kaj bi

drugim razkladali, kako (nam) je bilo. Pa ni vljudno in je prav, da za zgodovino ohranimo nekaj bežnih vtisov vsaj za tiste, ki pa bi čez kakšno leto prišli na to predstavo, a takrat tega srečanja in te predstav ne bo več. V tem je pač čar gledališča; v minljivosti.

Tako so otvoritveno predstavo odigrali dijakinje in en dijaki Gimnazije Brežice in Ekonomske in trgovske šole Brežice, ki so v koprodukciji z »zasebnim« Sati-ričnim gledališčem Cerjak in pod vodstvom dveh profesionalcev Dunje Zupanec in Borisa Kosa naštudirali delo Pierra Barbiera *Improvizacija o Sinjebradcu*. V maniri starogrških gledališč z zborom se je na zelo špartanski sceni, na kateri so bili le stoli, odvila zgodba »sodobnega videnja pravljice o nezadovoljnem ženinu, ki mori svoje neveste«, kot je zapisano v precej okusno urejeni programski knjižici. Iz knjižice je razbrati, da so vsi nastopajoči predstavo postopno (z)gradili najprej z »učenjem svobodnega, nevezanega mišljenjskega gibanja na osnovi asociacij«, temu pa je sledila koreografija – torej gibanje teles igralk in igralca. Predstava presega običajno »igro«, kot si jo zamišljamo mi na vasi, še zdaleč pa ni bila kakšen ludistični bav-bav ali modno burkaško improviziranje brez repa in glave, kot nam ga je (za drag denar) pred kratkim demonstriral Matjaž Javšnik. Razumljiva igra, zelo malo teksta, izpovedna koreografija in igra kravat kot simbolom ujetosti in »morilskega orodja« je zaokrožila celoto. Med obiskom zaodrja, kamor me je povabil »lastnik« gledališča Slavko Cerjak, pa je bilo slišati tudi zadovoljstvo in pohvale nastopajočim iz ust režiserja. Morebitne graje in podrobnejše analize nisem utegnil slišati, ker sem že hitel na drugo predstavo tega dne, ki je bila odigrana v Gasilskem domu Gaberke.

Iz ust režiserja je bilo slišati pohvale.

Pot do Gaberk je bila še bolj zavita kot običajno. Bil sem sopotnik v družinskem avtu Milojke K., ki ga je za tri dni spremenila v službeno vozilo Linhartovega srečanja. Sedeži so se šibili od razne ropotije, ki je na takšnih srečanjih obvezna, avto pa je imel na poti iz Šoštanja v Gaberke podobno nalogo kot karirasto pobarvane »katrce« na letališčih z napisom »Follow me«. Le da Milojkina družinska ladja nima napisa »Follow me«, ampak »Hvala bogu, da sn Štajerc« in ni vodila letala, temveč avtobus igralcev v Topolšico. Takrat me je resno zaskrbelo, kako bodo obiskovalci res našli Gaberke, če prebivalci z one strani Slovenije sami ne najdejo poti niti v turistični center Šaleške doline – Topolšico ...

Pred drugim prizoriščem 43. Linhartovega srečanja - Gasilskim domom Gaberke - nas je pozdravil rdeč kockast avtomobil z napisom »Burek teater«, mene pa je brez pozdrava z zaskrbljenim pogledom ošinil Kajetan Č. ter vzkliknil, češ da tu zdaj ni nobenega gasilca, elekrika pa da nekaj ne »štima« ... Kaj naj bi mu oporekal? Dejstvo je, da sem rojen Gaberčan. Še več. Skoraj rojen sem bil (če mama za tistih nekaj dni ne bi šla v celjsko bolnišnico) v gabrškem gasilskem domu in nesporno je res, da sem poznal vsako ped tiste hiše, vključno z vsemi stikali, žicami, žarnicami in tako dalje in tako naprej. Le časovno se vsa reč nekako ni ujemala. Jaz sem se s svojimi starši iz gaberškega gasilskega doma izselil davnega leta 1969. Tisto čarobno hiši z vitkim lesenim stolpom pa so podrli nekje na začetku devetdesetih let, ne da bi mene kaj vprašali. (Kot so podrli Iriče, Anžeje, Mehe, Opšetrje, izselili Mlinarje, Obrckale in ...) S tem nadomestnim gasilskim domom, ki je tudi gostil letošnje srečanje, pa nočem imeti nič, še posebej zato, ker se z gledališko infrastrukturo, v primerjavi s porušenim gasilskim domom v Gaberkah, ne more primerjati. Na ta način je bila, najbrž nehote, prekinjena cvetoče odrska dejavnost v Gaberkah. Garažnega platoja, ki je dvignjen za meter nad dvorano, ni mogoče trajno urediti kot gledališki oder z vsemi potrebnimi pritliklinami, praktikabli, kulisami in seveda reflektorji, kot bo to nekoč primer v Šošatnju. Zabaviščne dvorane, ki je v prvi vrsti namenjena sestankovanju, malicanju, prepevanju in popivanju, pa ni mogoče trajno spremeniti v eleganten in akustič-

no urejen parter z udobnimi naslanjači. Zato me »očitek« direktorja Zavoda za kulturo Šoštanj, da »zdaj ni tu nobenega gasilca«, sploh ni prizadel, kajti čudil sem se od vsega začetka, da so to lokacijo izbrali za eno od dveh Linhartovih odrov 2004. Če bi mene vprašali za nasvet, bi jim namreč gladko odsvetoval ... in naredil Gaberčanom krivico, saj se je zopet izkazalo, da gledališče v resnici niso samo opremljen oder in izvrstna gledališka skupina, ampak tudi kultivirani gledalci, za kakršne so se na tej prvi predstavi Gaberčani izkazali in s tem »upravičili« zaupanje selektorja predstav. Hkrati so Gaberčani dokazali, da občutek za gledališče v Gaberkah kljub neustrezni infrastrukturi ni zamrl vse od »Vrsnakovih« časov.

Gledališče Pod kozolcem iz Šmartnega ob Paki se je publiki Linhartovega srečanja v Gaberkah predstavilo s komedijo Mrtvi ne plačujejo davkov Nicola Manzaria, pod režijskim vodstvom ene polovice Strašnih Jožetov – Krajnca. Druga polovica je nadvse suvereno in uspešno pa tudi rutinirano »strašila« na odru v glavni vlogi in z Mijo Žerjav, ki je igrala njegovo ženo, silovito vlekla predstavo od ene do druge salve smeha in spontanih aplavzov, ki so oder in dvorano v Gasilskem domu Gaberke zlili v celoto.

Skepsa režiserja, ki mi jo je previdno izrazil pred predstavo, češ da bo sceno kar težko narediti znosno v tako siromašnih pogojih, se je ob toplem sprejemu publike gotovo izgubila. V kratkem klepetu pred predstavo in na koncu ob čestitkah pa sva dve ali tri prekrizala tudi o »novem« ansamblu izpod kozolca. Budnemu očesu pač ne more uiti, da je kozolec v resnici precej popravljen, izgubljene late so nadomestili, streho popravili, tlake utrdili in počedili ter predstavili velko ekipo, kar 19 igralcev in igralcev z vsem potrebnim

Jože Robida in Mija Žerjav sta silovito vlekla predstavo.

spremstvom. Res pa je tudi, da so nosilni stebri kozolca ostali stari, čvrsti in zdravi in da tri, kot v vsaki dobro stoječi hiši, podpirajo ženske. Četrtega pa že omenjena Strašna Jožeta z drugimi stari asi iz Šmartnega ob Paki.

Potem smo odbrzeli nazaj v Šoštanj in med uživanjem hitre vožnje sem imel čast spoznati in poklepetati z dramsko umetnico Alice Č., rojeno v Pragi. Povedala nam je, kako je, na videz nežno »dekle«, trdno postavilo na noge lutkovni oder v Velenju in kot je povedala, že žanjejo velike uspehe. Jaz pa sem si, ko mi je opisala ustroj in okolje tega gledališča, tiho mislil, da bo požela še precej uspehov, če se budnemu očesu programskega sveta te »inštitucije« ne bo kdaj na oder izmuznila kakšna lutka, ki bi bila preveč podobna brkatemu županu ...

In že smo prihiteli v šoštanjski kulturni hram, kjer so nas pričakali nabrušeni komedijanti iz Žirov z znamenito veseloigro Carla Goldonija Sluga dveh gospodarjev. Napol prazno dvorano je od devete do enajste ure zvečer razganjalo od energetskega naboja harlekinsko odetih glumačev pod »trdo« režijsko roko Petra Militareva. Ta je izvrstno postavil nosilne like klasične burke, spretno pa porabil tudi energijo sicer redkih, igralsko šibkejših posameznikov, tako da je predstava v celoti delovala zelo uravnoveženo, kar se zdi eden večjih izzivov ljubiteljskih gledaliških skupin, ki ne morejo »kupovati« profesionalcev, in se rado zgodi, da močni posamezniki pogosto zasenčijo ostali del ansambla.

Igro so krasile drobne domislice, nekakšni avtoironični refleksi, kot na primer glavni igralec kar na odprti sceni vpraša vsem vidnega »šepetalca« s kopijo teksta v rokah: »Kje pravzaprav smo?« Ali pa, ko dva zaslepljena igralca oštejeta »lučkarje«, da so reflektorji premočni. In tako res pričarajo vtis, ki ga režiser napove v programskem listu, ko o igri zapiše: »To »zašpičeno« situacijsko komedijo naj krasijo čiste odrske akcije, ahistoričnost, neopredeljen prostor in čas dogajanja, nekako tako, kot da bi jo potujoča gledališka skupina prilagajala krajem in času, kjer nastopa. Tako se je ustavila tudi v Žireh in zato ni nič čudnega, če si je prilastila nekaj krajevnih značilnosti.« Najbrž tudi tisto, da imajo britof v Žireh že poln ...

Foto: List

Igro so krasile drobne domislice.

Prvič po osmih letih, kar bivam v mestu Šoštanj, sem vsaj za nianso zaznal, kakšno bi tudi lahko bilo šoštanjsko nočno življenje, vsaj ob koncih tedna, če že ne vsak dan ... A ko sem po praznih cestah mesta svetlobe kolovratil skozi Kajuhov park in Prešernov trg proti domu, mi je zopet padla v oči krivo postavljena cestna svetilka, ki se zdaj baha z novo glavo. Ta sicer sveti, a vse drugo spominja na tiste francoske sodobnike italijanskega komedijanta, ki so namesto mila in vode uporabljali parfume in dišave, da so prekrili smrad, ki je puhtel z umazanih teles.

4. junij 2004

Majhne skupine, veliki ljudje!

Nočno življenje terja spanec v ure, ko je sonce že visoko, a petek, drugi dan Linhartovega srečanja, mi v tem pogledu ni povzročal glavobolov, saj so sonce prekrivali deževni oblaki. Kakor nalašč za jutranji dremež, pa zato ni čudno, da so delavci Zavoda za kulturo Šoštanj izkoristili kar nekaj nadur prejšnjega dne in je ustanova zaživela šele okoli devete ure dopoldne.

Jaz sem vtise in spomine in druga klepetanja, ki so se mi napletla pred, med

in po prvih treh predstavah srečanja, zabeležil v svoj dnevnik ter napolnil baterijo svojega digitalca, če bi praznovanje rojstnega dneva le preveč utrudilo fotografa Dejana T. Linhartovo srečanje pač ne more mimo, da ne bi bilo z besedo in sliko zapisano zgodovini v reviji List.

Dan po polni luni ali dan polne lune – deževje je, čudno, tokrat prinašalo z vzhoda! Bo res kmalu dan po jutrišnjem? Ali pa je to samo še ena reklamna poteza producentov ekološke grozljivke, posnete v Ameriki?! So res zmožni spremeniti tudi vreme, da bi se film bolje prodajal? Hm, ... kako se naj človek upira agresivnim reklamam potrošniške družbe?! Le kako? V dnevih Linhartovega srečanja tako, da bi pobegnili v gledališče. Na dolgi rok pa se lahko vsakdo tudi sam posveti proizvodnji gledaliških produktov. Mislite, da v Šoštanju to ne bi šlo? Imeti »svoje« gledališče, namreč? Ljubiteljsko, seveda, da ne bodo občinski financerji kar poskočili do stropa. A tudi ljubiteljsko gledališče precej stane. Le kako torej začeti?

Morda se je odgovor skrival tudi v prvi predstavi drugega Linhartovega dne v Šoštanju. A tisti, ki smo na predstavo prišli, se bomo o temu težko pogovarjali. Bilo nas je namreč tako malo, da bi pogovor z različnimi mnenji težko stekel.

Res je bila skromna udeležba, a ko sem malo pred četrto uro nameril korak preko »puklastega« mostu, sem v mislih preštel kar nekaj znanih Šoštanjčanov, ki so si vzeli urico zase na tem ali onem vrtu, enakomerno raztresenih kavarnic okoli Trga svobode. Če bi res kaj dali na ugled svojega mesta, ki je gostilo največji letni zbor ljubiteljskih gledališč, potem bi, če že ne zaradi drugega, zaradi pregovornega šoštanjskega patriotizma lahko prišli posedat v mehke naslanjače šoštanjskega kulturnega doma. Po-udarjamo mehko, saj se v mraku parterja lahko človek za kratek čas pogrezne tudi v dremež, ... pa je zato res bolje, da so preganjali dolgčas ob gostilnicah in s svojim obiskom gledališča niso krnili ugleda svojega mesta. Morda zdaj bolj razumete, kaj hočem reči, ko pravim, da je na vsaki predstavi ali proslavi vedno natančno toliko ljudi, kot mora biti ...

Prva predstava drugega dne je morda vzbujala različna mnenja, najbrž pa se ne bom zmotil, da samo dogajanje na

odru večina ni mogla razumeti natančno tako, kot so si zamislili ustvarjalci in to povedali v programskem listu. Saj zato pa so programski listi, a ne da?! A pred samim brskanjem po vtisih igre naj zabeležim, da je tridnevni projekt Zavoda za kulturo Šoštanj s to predstavo doživel prvo spremembo, saj se je napovedana predstava celjske gimnazije morala umakniti ljubljanski srednješolski skupini Teater Pozitiv, ki deluje kot samostojna skupina pri Di-jaškega doma Ivan Cankar Ljubljana. *Plesna igra Odiseja 2004 pa je nastala tudi s pomočjo proračunskega denarja, ki sta ga skupini dodellila Mestna občina Ljubljana in Urad za preprečevanje zasvojenosti.*

Igralci oziroma plesali so bili srednješolci, glasba je bila v začetku agresivna, nato bolj mehka in nežna, igra in ples pa nekako »počasna« in od enega do drugega prizora bi si človek lahko izmislil veliko zgodb, če ne bi avtorji predstave razdelili gledališke liste, na katerih je bilo zapisano, za kaj bi naj pravzaprav šlo. Sami so zapisali: »Odiseja 2004 je domišljajska predstava o ponovnem stvarjenju sveta, o novem in zadnjem božjem poskusu, da bi ustvaril posrečen in dober človeški rod. Po vesoljnem potopu Bog tokrat najprej ustvari žensko.« Kot avtorja predstave sta se podpisala Borut Bučinel kot režiser in koreografinja Bara Kolenc.

Kljub temu da mi ni uspelo »pasti noter« – (nekako mimo mene se je odvil prvi del plesa), pa so se v drugem, nežnejšem delu igre ustvarjalci sprostili. Vsa reč se je iztekla bolj prijetno, kot se je začela in ko sem na koncu mlade umetnike povabil h »gasilskemu slikanju« na šoštanjskem odru, jih je bilo pravo veselje videti in slišati. Bili so zadovoljni s svojim delom in deležem, ki so ga sporočili svetu. Saj za to tudi gre pri gledališču. In me je prešinilo, da je bil ta ples tudi lep primer hermetičnega ustvarjanja, ki ponuja največ veselja ravno ustvarjalcem in je zato takšna igra ravno pravšnja za preizkušanje mladih talentov in prve raziskovalne gledališke korake. To pa je potrebno, če hočejo ljubitelji z odrskih desk izpovedati kaj drugega in kaj več kot zgolj do solz burkaško nasmejati gledalce, kar gotovo najlaže, a vseeno pogosto zvedeni in se banalizira v gegovsko in bebasto oponašanje pijančkov.

Foto: Dejan Tonkli

Po vesoljnem potopu je Bog tokrat najprej ustvari žensko.

Tega drugega dne so se obetale štiri predstave. Med prvo in drugo sem imel čas, da sem na sprehodu s svojim črnim prijateljem Murijem pod Goricami zbral nekaj misli in sam pri sebi zaključil, da je moj znanec Zen A. naredil krivico mladim ustvarjalcem, ko se je hudoval na organizatorja, češ, kaj da so nam pripeljali v goste. Toda časa za sprehajanje ni bilo veliko. Pričakoval me je tudi (zdaj leto dni starejši) fotograf Dejan T. in že sva se odpeljala v Gaberke, kjer je bila za 18. uro napovedana druga predstava drugega dne.

Dvorana v gasilskem domu je bila tudi slabše napolnjena kot prejšnji večer, pa vendar občutno bolj kot v Šoštanju. Na improviziranem odru se je v modri svetlobi utapljala klopca. Scena – park je pričakoval/a gledališnike iz (stare) Gorice. V ozadju, za težko in silno dolgočasno umazano rumeno zaveso se je na nastop pripravljala skupina Dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež. Režijo je vodil naš »rojak« Janez Starina, ki že dolga leta deluje na Primorskem, zdaj pa se menda seli v prestolnico. Upam, da bomo še slišali in videli kakšno njegovo delo, zakaj igra Alda Nicolia z naslovom Stara garda, ki so jo s filigransko natančnostjo uprizorili Majda Zavadlav, Božidar Tabaj, Marko Brajnik je bila - z eno samo besedo – pretresljiva! Preprosta srečanja dveh »odsluženih« starcev in ene starke, ki jim starost sploh ni v napoto, je razkrivala vedno nove in nove senčne plasti človeške narave, tudi ko gre za lastne otroke. Po komičnih vložkih, ki so (že spet) doživljali sproščen smeh in tudi

glasne komentarje domače publike, ki se je hitro vživela v dogajanje na odru, so na koncu mnogi navdušeno ploskali z očmi, polnimi solz. Publika v Gaberkah je že pozabila, da so tudi solze del gledališča in so si zato nekateri sramežljivo brisali oči. Še mene je na nek čuden način presunilo, ko sem ob čudežu ponovnega vstajenja Libera Bocce po koncu igre, ki je tik pred tem umrl na ramenih prijatelja Luigija Lapaqlia, iskreno zaploskal »oživiljenemu« Božidarju ter Majdi in Marku. Tudi oni so bili v poklonu publiki po svoje presunjeni (in tudi solzni), ko so se po izvrstni igri soočili z ožarjenimi lici navdušenih gledalcev.

Meni pa se je v misli zopet prikradla resnica, da tako doživete vloge starcev v predstavi večnosti ne more odigrati nihče, ki tega sam ne razume do obisti in sploh ni važno, ali je amater ali profesionallec. Še več, kar se mene tiče, takšno vlogo lahko tako doživeto podajo samo ljubiteljski igralci, bodisi profesionalci ali amaterji z vsem žarom entuziazma in če bi bil poklican (pa hvala bogu nisem), bi ocenil igro Stara garda z daleč najvišjo oceno, v primerjavi z vsemi sedmimi predstavami, ki sem jih videl v prvih dveh dneh Linhartovega srečanja 2004.

Vsi, igralci in gledalci, so bili presunjeni do solz.

Časovna stiska je pričela počasi loviti organizatorje, pa to ni pomembno, ker v gledališču časovnih stisk na račun kvalitete ne more biti. Zato ni bilo nič hudega, da se je tretja predstava drugega dne, Markolfa, ki so jo uprizorili burkači Slovenskega kulturnega društva France Prešern iz Trsta pod režijsko taktirko iz »studia Poper« poznanege Sergeja Verča, v Šoštanju pričela z manjšo zamudo. Ta zamuda se je kasneje selila tudi na začetek četrte predstave, a kot že rečno, zaradi tega ni bil nihče prikrajšan. Še več. Vsi, ki smo tako želeli, smo

lahko videli vse predstave v celoti.

Težko sem naravnal svoje registre iz tragedije, ki so jo odigrali Goričani v Gaberkah, na komedijo Tržačanov, ki je drvela preko šoštanjskega odra in mi je tudi sočno narečje Kraševcev, ki so ga izvrstno uporabljali primorski glumači, še vedno vzbujalo asociacije na prejšnjo igro, ne na to, ki je tekla pred mojimi očmi. Preveč so štiri predstave za eno popoldne in najbrž bo tudi ocenjevalcem jutri, ko bodo morali izbirati najboljše, gotovo mogoče očitati subjektivnost – kako pa naj drugače ocenjujejo gledališke predstave kot tako!

Markolfa, tako se imenuje farsa in tudi glavna junakinja te farse izpod peresa Daria Fo, je še ena brezčasna komedija, ki nam postavlja ogledalo ne glede na to, kdo in kje smo mi. Tukaj in zdaj - ali kateri drugi v kakšnem drugem času. Denar ima svojo moč – pokvari nas in očiščenje običajno sledi, ko ta isti denar po tej ali oni poti izgine. To so nam še enkrat, sicer učinkovito, a najbrž zaman, povedali Tržačani. Treba pa je povedati, da je bila tokrat skoraj polna tudi šoštanjska dvorana, kar je pa zanikalo trditve, da v Šoštanju publike ni. A tudi tega dne so ponovno »zmagali« Gaborčani in drugi ljubitelji gledališča, ki so za vaške razmere res pozno, ob deseti uri zvečer, do konca natrpali IGG, kot bi »improvizirano gledališče Gaberke« lahko poimenovali s kratico.

Tržaško Markolfo je režiral Sergej Verč.

Še vedno pod vtisom »Stare garde« pa sem tokrat v svojih mislih oblikoval prvi resnejši očitek organizatorjem, saj sem prepričan, da bi za finale drugega dne morali pravzaprav Goričani spraviti v jok množico, ki so jo skušali v smeh spraviti še eni zamejci, tokrat s Koroške – komedijanti SPD Danica – Teater ob Dravi iz Šentprimoža. Pod režijskim vodstvom Branke Bezljak Glazer in koreografinje Majde Fridl so se lotili dokaj, za moj okus, nesmešne komedije Du-

šana Jovanoviča z naslovom *Življenje podeželskih plejbojev ali Tuje hočemo, svojega ne damo*. Avtor igre že kdove katerokrat preigrava zanimivo človeško lastnost poročenih mož in žena, ki delujejo po načelu: tujega moškega/ženo hočem, svoje/ga ne dam! Skoki čez plot in klasika gledališke komedije, ki se zrcali tudi iz imen glavnih junakov v igri koroških burkačev nekako niso stekli prepričljivo. Prav lahko, da je bila temu kriva res neakustična dvorana v Gasiškem domu Gaberke, v kateri so se nekam pod strop izgubljali ljubko spodrezujoči se r-ji, ki so tako značilni za »naše« Korošce. Ali je bial temu kriva skromna, a domiselna scena, maska, ki je karikirala trajnost prej navedenih lastnosti, ne glede na to, v katero stoletje bomo pokukali, ali pa že omenjeni tekst, ki so ga igrali, ali pa vse po malem – to bodo sodili drugi. Jaz lahko govorim izključno o svojih vtisih in prav lahko je, da nisem razumel še kakšnih bolj zapletenih skrivnosti gledališča, ki ljubiteljskim gledalcem niso večšč. Postal sem prav radoveden, kako bo predstave sodila strokovna komisija.

Zapeljivke, vredne skokov čez plot ...

Drugi dan se je iztekkel, tokrat je bila utripa kultiviranega nočnega življenja deležna vasica Gabreke, in gospodje iz Ljubljane, ki so velikokrat precej naveličani in jim takšna srečanja pomenijo prej obveznost kot zabavo, so morali znati iskreno navdušenje gledalcev, ki se potrudijo in spoštljivo sprejmejo tudi manj posrečene »izdelke«, saj je očitno, da jih ljubiteljski »proizvajalci« izdelajo s srcem in ne za denar. Upajmo, da se bo to lahko videlo tudi v reportaži nacionalne televizije, saj se je kamera TV snemalca kar nekajkrat z odra preselila v gledališče. Kot ves čas so se tudi to četrto predstavo drugega dne izmenjavale pozitivne energije med odrom in dvorano ter tako bogatile igralce in gledalce. Kaj bi želeli boljšega!

5. junij 2004

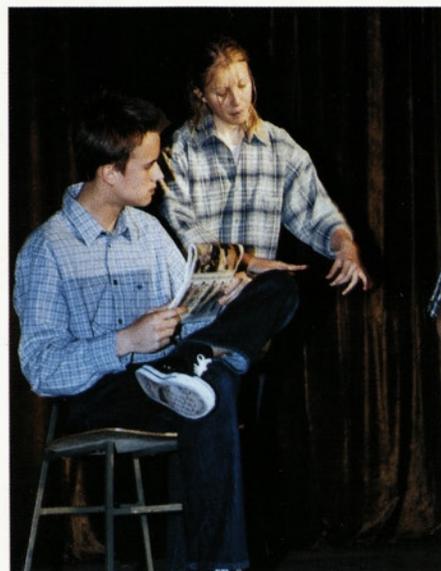
Denar poganja tudi amaterske odre.

Kot bi pihnil, je prišel tretji dan gledališkega srečanja. Jutro je napovedalo še eno deževno soboto, meni pa se je jutro ob zbiranju in zapisovanju vtisov prejšnjega dne hitro prevesilo v dopoldne.

Ta dan se bo zaključil projekt Zavoda za kulturo Šoštanj, za katerega je vprašanje, ali bi se ga lotili že v prvem letu svojega delovanja, če bi se zavedali, kako zahteven v resnici je. Zato poklon in pohvala predvsem Kajetanu Č. in Milojki K., ki sta tri dni divjala sem ter tja na relaciji Šoštanj–Gaberke. Ta dan gotovo ne moreta sprejemati kritik na vsebino dogajanja (ki jih pravzaprav ne bi smelo biti, vsaj po do sedaj videnem ne!) in na spremembe v napovedanem programu. Med slednje sodi tudi obžalovanje vredna odpoved zadnje (gostujoče) predstave Hvarskega pučkega kazališta – z otoka Hvara. Morda jih bomo videli ob kakšni drugi priložnosti, skoraj zanesljivo pa s to predstavo nikoli. Škoda.

»Festivalski« dan so v soboto začeli dijaki celjske gimnazije Center, na kateri že od polovice devetdesetih let deluje skupina »Have fun Club« pod mentorskim vodstvom profesorice angleščine Karen Polimac Dobovšek. Na Linhartovo srečanje so prišli s predstavo *Johna Osborna Look Back in Anger*. Posebnost igre za naše razmere je bila v tem, da so jo dijaki odigrali v angleščini. Mentorica je v prijetnem klepetu nekajkrat poudarila, da si njihova skupina v resnici ne gre gledališča, temveč je glavno vodila ideja, da »igralci« razumejo, kaj govorijo. Pri tem pa ni mislila na to, da razumejo angleščino, ki jo govorijo, temveč da razumejo pomen in vsebino igre, ki jo, kot rečeno, naj ne bi »igrali« v klasičnem pomenu besede. Zahtevna naloga – ki pa v odnosu mentorica/režiserka – dijaki/igralci« očitno dobro uspeva. Bolj pod vprašaj pa se postavlja odnos do gledalcev, ki v konkretnem primeru na gabrškem odru/garaži niso ravno uspevali dojeti vsebine. Tudi ali pa predvsem zaradi jezika. Tako je bila

za večino maloštevilnih gledalcev predstava predvsem test potrpežljivosti, (ki ga nekateri niso opravili). V povezavi s stilizirano »igro« so se, kot je večina prisotnih (ne)razumela, igralci pogovarjali v nerazumljivem jeziku in si podajali nevidne predmete ... Kljub temu je večina iz vljudnosti potrpežljivo sledila zavzeti (ne)igri mladcev in mladenk. No, na žalost pa so bili tudi tisti redki, ki so mislili, da bodo bolje razumeli, če bodo našli primerno lokacijo v dvorani ali za odrom in so nenehno topotali sem ter tja, in resno motili tiste, ki so se vendarle potrudili slediti predstavi. Tu pa je treba zabeležiti prvi velik organizatorski minus, saj je bilo očitno, da so v nekaterih delih v Gaberkah zahteve presegle sposobnosti organizatorjev...

Važnejše od »igrati« je »razumeti«.

Zamuda tu, zamuda tam – sobota je bila zaznamovana z zamudami, ki bi lahko preglavice povzročale edino publiko, pa ob prijaznih opravičilih organizatorjev niso, saj je bila vendar sobota in če se človek nameri iti v gledališče, naj bi to bil družabni dogodek ... in je zaradi zamud pač bilo več časa za klepet z znanci. Meni je pa skoraj uspelo ujeti začetek naslednje predstave v Šoštanju. Gledališče Steps iz Izole je uprizorilo igro Čakajoč..., ki naj bi bila predelana znana drama Čakajoč na Godota Samuela Beckettta. Že naslov sam naj bi izdal predelavo v smislu okrajšave (če odmislimo, da sta bila glavna lika tokrat ženskega spola). Toda predelava je bila »samo« skrajšava in to tako, da predstava ni uspela prepričati niti pojasniti, čemu je ta/takšna predelava originalnega teksta sploh opravičljiva.

Foto Aleksander Grundnik

Foto: Dejan Tonkli

Foto Dejan Tonki

Zrezani Beckett je skušal biti dopadljiv.

In potem brrrrrrrrm nazaj v Gaberke, kjer je že bilo vse nared za predzadnjo predstavo Teatra Devžej ali Gledališče v žepu Maribor, druga scena prvega odra. Za to predstavo pa je velika škoda, da se je festival prevešal v zaključno fazo in da je zato koncentracija organizatorjem padla in da so bili tudi gledalci počasi utrujeni (da o žiriji ne govorimo). *Toda Mariborčani so bili s svojo igro prepričljivi in kakovostno izbrušeni z nekaterimi zanimivimi gledališkimi domisljicami, mizansceno in kostumografijo. Najbrž so ti elementi gledališke predstave prepričali tudi žirijo, čeprav je bilo zaznati podoben efekt kot na primer pri Gledališču pod kozolcem, ko dva ali trije igralci vlečejo predstavo. Pri Mariborčanih je bila ta različna moč igralske izvedbe veliko bolj subtilno zabrisana – prav mogoče, da tudi z že omenjenimi drugimi elementi predstave, med katerimi je treba omeniti tudi izjemno učinkovito luč.*

Foto Dejan Tonki

Zmagovalka.

Bi pa najbrž morali z zakonom povedati podajanje takšnih predstav tako bednih, mladane povojnih gledaliških razmerah, kot je siromašnost gledališkega odra (ki garaža gasilskega avtomobila pač ne more biti). Še posebej ni opravičila dandanes, ko je tehnologija za (o)čaranje množic dosegla neslutene razsežnosti in si je mogoče na primer v dnevni sobi pričarati kar kino in to za borih 50 tisočakov ... Stanje

duha se odraža v takšnih detajlih hiše, ki se ji reče gasilski dom. Gotovo niso dolgo razmišljali, ko je bilo treba sodobno opremiti kuhinjo, pa čeprav samo za kuho kranjskih klobas, za osvetljevanje sv. Florjana pa so namontirali predpotopni reflektor, ki bi sodil v tehnični muzej Bistra itd.

Ob koncu festivala pa se je tudi občinstvo, ogrnjeno v tople površnike, z veseljem sprijaznilo, da Ulično gledališče iz Trzina ne bo igralo na ulici, saj se v hladni vlažnosti ozračja gotovo nihče ne bi mogel razživeti. Ne igralci ne gledalci. Zato je bila najpametnejša odločitev, da se dvorana gasilskega doma spremni v oder, oder je postal gledališki balkon. Med temi pripravami pa so se gledalci, čakajoč na začetek, ovijali v oblačke tobačnega dima in se krepčali s teinsko/kofeinskimi poživili in alkoholnimi omamami, tako da je moral bife na »brodu Šaleškega jezera« okrepiti svoje kadrovske potenciale, kajti ni vsak dan nedelja in je treba neučakane goste hitro postreči, da ne odnesejo cvenka k sosedu ...

In potem se je v salvah, občasno res da bolj kislega smeha, ki sta ga povzročala predvsem Henirich Himmler in Fidel Kastro, zvrstila parada znanih in znamenitih od Britney Spears, do dedka Mraza, Mate Hari, Judy Garland in Romaria. Videli smo divji kabarejsko žonglerski cirkus, ki je besedila in gege upiral na politično realnost. To pa je razvidno že iz naslova predstave »Kafe EU ropa« (ali »Kafe EU Ropa«?), ki sta jo imenitno povezovala Slovenka Joži z avbo in Sloven'c Stanči s frajtonarico, kakopak!

Predstava je razvnela smeha željno občinstvo, a kot je za takšne nekatazične gledališče dogodke značilno, je že pol ure po koncu težko reči kaj drugega kot to, da so ga »fajn srali« in smo se »vsi režali«.

Budnemu očesu pa ni moglo uiti, da so se v dvorani gasilskega doma Gaberke postopno zbrali predstavniki skoraj vseh skupin, ki so tri dni služili Taliji v Šoštanju in Gaberkah. Seveda so pričakovali veliki finale: razglasitev najboljših, redki pa smo pričakovali tudi vsaj kolikor toliko tehtno utemeljitev izbora najboljših. Šef strokovne žirije Jože Vozny (v žiriji sta bila še Miloš Latinović

in Alojz Usenik) je res prevzel besedo, a o konsistentni argumentaciji oziroma »analizi« videnega ne bi mogli govoriti, ampak je s prijazno vljudnostjo nadrobil to in ono o tej ali oni predstavi.

Nenavaden se mi je na primer zdel njegov nasvet (mislim da ob komentiranju izvrstne igre Sluga dveh gospodarjev), da pri ljubiteljskih predstavah ni potrebe po tako razkošnih kostumih ... Haloo?! A je šlo za gledališče ali ne?! Še bolj neverjeten pa je bil nasvet, češ da smo zdaj pač v takšnih časih, da bi bilo dobro, da skupine vsako leto naštudirajo dve predstavi: eno za denar, drugo za srce ... Moram reči, da tako nonšalantnega podcenjevanja publike že dolgo nisem zaznal. Amaterizem v smislu, da

Foto Dejan Tonki

Strokovna žirija: Usenik, Latinović in Vozny ter »direktor festivala« Čop.

se ni treba pehati za denar in da amaterji z visokim profesionalizmom vztrajajo v ljubiteljstvu, ne potrebuje drugega kuriva, kot malo več državnega denarja, ki se vsiplje skozi (ljubljska) okna, najbrž tudi v klanovska združenja okrog takšnih in drugačnih amaterizmov. Zdi se, da bi bilo treba prezračiti tudi zatohlost gledališkega ljubiteljstva in mu dati veljavo z več mladostnega elana tudi v zaodrju, kajti njegovega vdora na oder očitno ni mogoče zadrževati.

Epilog

Amaterizem kontra profesionalizem. Jaz sem zadovoljen, da se spreminja v tisto, kar pravzaprav je v osnovnem, ne »socialističnem« pomenu besede. Zato najprej pojasnilo besede »socializem« v tem spisu: takrat, ko ni bilo važno, kdo kje kaj dela (da smo le imeli vsi delo in da je bil ljubi mir in da se je pač nekako trošilo čas in energijo), je bila osnovna ločnica med profesionalizmom in amaterizmom – izobrazba. Tisti, ki so

imeli na steni obešeno diplomu, so bili profesionalci, oni brez državnih potrdil, da znajo igrati, pa so bili amaterji. No, seveda – slednjih ni bilo mogoče zaposliti v gledaliških hišah. Bili so tudi drugi odtenki ideološkega pomena in pripadnosti edini politični stranki, kot danes radi rečejo, a to je že druga zgodba.

Ta/takšna meja med amaterizmom in profesionalizmom pa je glede glavne stvari (kot bi rekel Kafka) v bistvu veliko bolj zabrisana in je edina prava ločnica med tema dvema. Tega ni mogoče določiti s formalno izobrazbo, ki je potrjena z diplomu, temveč se še najlaže določi z dejstvom, ali neka oseba od gledališkega dela živi ali pa se ukvarja s tem delom ljubiteljsko. Zakaj tudi »amaterji« so lahko visoko profesionalni in da je temu res tako, dokazujejo najmanj tri predstave letošnjega Linhartovega srečanja: Mož brez obraza, Stara garda

Foto Dejan Tonkili

Adijo!

in nenazadnje tudi Improvizacija o Sinjebradcu. V teh predstavah je namreč ljubiteljstvo izpiljeno do stopnje, ki se je ne bi sramovalo nobeno zaresno gledališče, v katerih si služijo kruh (na)učeni umetniki.

Zloženi fragmenti
iz »ad hoc« dnevnika
Petra Rezmara

ŠKD

ZAVOD ZA KULTURO ŠOŠTANJ

Javni sklad Republike Slovenije
za kulturne dejavnosti
v sodelovanju z
zavodom za kulturo Šoštanj

organizira

Linhartovo srečanje

43. Srečanje gledaliških skupin Slovenije

Šoštanj

3. - 6. junij 2004

Na Linhartovem srečanju, ki je potekalo od 3. do 5. junija v Kulturnem domu Šoštanj in Gasilskem domu Gaberke, smo si ogledali naslednje predstave

Najboljša predstava v celoti po mnenju žirije:
Aldo Nicolai: STARA GARDA (prevod Borut Trekman)

Foto: Aleksander Grundnik

Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež, Gorica.
 Režija: Janez Starina;
 scenografija: Božidar Tabaj, kostumografija: Snežica Černic,
 tehnična oprema: Joško Kogoj, Franko Kogoj, šepetalka:
 Marinka Leban.
 Igrajo: Marko Brajnik, Božidar Tabaj in Majda Zavdlav.
 Predstava je bila v petek ob 18.00 v Gaberkah.

Najbolj inovativna predstava po mnenju žirije:
Branko Hofman, Zoran Petrovič: MOŽ BREZ OBRAZA

Teater Devžej ali Gledališče v žepu Maribora, Druga scena

Foto: Dejan Tonkili

Prvega odra.

Režija in scena: Zoran Petrovič;
 asistentka režije: Manuela Planinc; oblikovanje luči: Uroš Kaurin, Zoran Petrovič; glasba: Matej Zajc, Zoran Petrovič;
 kostumi: Barbara Spreiz; šivanje: Kornelija Kaurin.
 Nastopajo: Nina Ivanišin, Uroš Kaurin, Metka Majer, Alja Lobnik, Marko Petrovič, Rok Tkavec in Matej Zajec.
 Predstava je bila v soboto ob 18.30 v Gaberkah.

DRUGE PREDSTAVE (nenagrajene) so zapisane po vrsti, kot so bile uprizorjene.

Pierre Barbier: IMPROVIZACIJA O SINJEBRADCU

Foto: List

Satirično gledališče Cerjak.

Režija: Boris Kos; mentor: Slavko Cerjak;
 kostumografija, koreografija: Dunja Zupanec; glasbena oprema: Boris Kos, Dunja Zupanec, Štefan Cerjak.
 Igrajo: Sarah Berkovič, Urška Kotar, Maja Križnik, Rahaela Mirkovič, Urška Pavlenč, Barbara Planinc, Klemen Slakonja, Tina Tomazič, Ana Veselič.
 Predstava je bila v četrtek ob 17.15 v Šoštanju.

Nicola Manzari: MRTVI NE PLAČUJEJO DAVKOV

Gledališče Pod kozolcem, Šmartno ob Paki.

Režija: Jože Krajnc;
 tehnična pomoč: Mitja Bric (luč, ton); Franc Lukač (scena, rekviziti).
 Igrajo: Jože Robida, Mija Žerjav, Pavla Letonje, Adi Hofer, Lucija Fužir, Lija Modrijan, Franci Fužir, Zvonka Peršič, Feri Rudnik, Mirko Žerjav, Rok Drev, Bojan Lukek, Ana Glamočnik,

43. srečanje gledaliških skupin Slovenije

Foto: Aleksander Grudnik

Jana Lukek, Katja Jager, Sonja Hrastnik, Polona Hrastnik, Barbara Bralič, Andreja Vodovnik in Urban Hrastnik.
Predstava je bila v četrtek ob 19.00 v Gaberkah.

Carlo Goldoni: **SLUGA DVEH GOSPODARJEV** (prevod: Srečko Fišer)

Foto: List

DPD Svoboda Žiri, Dramska sekcija.
Režija, priredba, scenografija: Peter Militarev;
kostumografija: Breda Varl; tehnično vodstvo in tonski tehnik: Evgen Podobnik; osvetljevalec: Izidor Prosen; frizerka: Metka Podobnik; maska: Ivica Novak; šepetalka: Mira Naglič; scena: Ivica Novak, Stane Kosmač, Izidor Prosen, Andrej Petkovšek; izdelava kostumov: Jana Šuligoj, Marta Poljanšek in šiviljski atelje Diona; izdelava obutve: Anton Gorjup.
Igrajo: Vladimir Novak, Barbara Burnik, Boris Pečelin, Sebastjan Pagon, Petra Bekš, Luka Čadež, Marko Mrlak, Katarina Mlakar, Branko Pečelin, Robert Bogataj, Matej Jereb, Andraž Poljanšek, Blaž Podobnik.
Predstava je bila v četrtek ob 21.00 v Šoštanju.

Borut Bučinel in Bara Kolenc: **ODISEJA 2.4**

Teater Pozitiv, plesno gledališka skupina Dijaškega doma Ivan Cankar Ljubljana.

Foto: Dejan Tonkli

Režija, scenografija, izbor glasbe, oblikovanje in vodenje luči: Borut Bučinel;
koreografija: Bara Kolenc; kostumografija: Suzana Košir; vodenje tona, oblikovnje: Aleš Gibičar; vodja Tetara Pozitiv: Drago Pintarič; producenta: Manja Petelin, Drago Pintarič.
Igrajo: Maja Mikuletič, Nina Potočnik, Nina Ograjenšek, Jelena Kantar, Sebastjan Jagarinec, Samo Gnezda in Blaž Bačar.
Predstava je bila v petek ob 16.00 v Šoštanju.

Dario Fo: **MARKOLFA** (prevod: Marija Kacin)

Foto: Dejan Tonkli

Slovensko kulturno društvo France Prešern Trst.
Režija: Sergej Verč;
priredba v narečje: Tatjana Turko; scena: Peter Furlan; kostumi: Magda Tavčar; koreografija: Ivan Komar; songi: Marij Čuk; glasba: Tom Hmeljak; šepetalka: Alenka Vazzi; ton: Tatjana Blokar; izdelava kostumov: Marija Samec, Alma Ota; luč: Lucio Pagani.
Igrajo: Peter Terčon, Tatjana Turko, Saša Carli, Ingrid Werkžerjal, Ivana Terčon, Ivan Komar in Tatjana Blokar.
Predstava je bila v petek ob 20.15 v Šoštanju.

Dušan Jovanovič: ŽIVLJENJE PODEŽELSKIH PLEJBOJEV

Foto: Dejan Tonkli

Slovensko prosvetno društvo Danica, Šentprimož.
 Režija: Branka Bezeljak Glazer;
 priredba: Marija Hobel; scenografija: Kristjan Sadnikar; kostumografija: Andrej Garbron; koreografija: Majda Fridl; glasbena oprema: Hanzi Kežar; tehnična oprema: Adrijan Kežar, Ronald Hobel; drugi sodelavci: Marica Hobel, Bernardka Hribernig.
 Igrajo: Tone Wakovnik, Sabine Zankl, Mirko Ogris, Marjeta Maraž, Michael Stern, Franc Polzer, Franc Preinig, Micka Hobel, Rado Marko, Sonja Kert-Wkovnik.
 Predstava je bila v petek ob 21.30 v Gaberkah.

John Osborne: LOOK BACK IN ANGER

Foto: Aleksander Grudnik

Have fun club, Gimnazija Celje, Center.
 Režija, mentorstvo, dramaturgija, scenografija, kostumografija: Karen Polimac Dobovišek;
 asistent režije: Zijah A. Sokolović; koreografija: Miha Lampič; glasbena oprema: Bojan Jurjevčič Jurki.
 Igrajo: Žiga Žveplan, Alen Podlesnik, Jan Šilec, Katarina Čakš in Suzana Kovač.
 Predstava je bila v soboto ob 15.30 v Gaberkah.

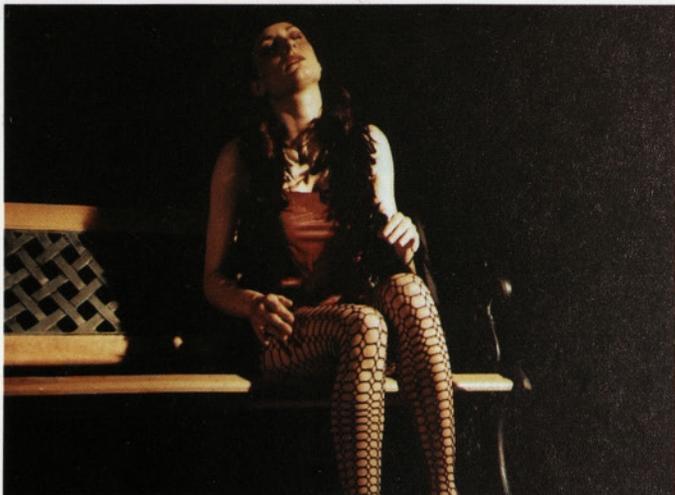

Foto: Dejan Tonkli

ČAKAJOČ ... (Samuel Beckett: Čakajoč na Godota)

KUD GLEDALIŠČE STEPS, Izola
 Priredba, režija, dramaturgija, scenografija: Zvonka Radojevič;
 avtor glasbe: Gorast Radojevič; luč: Danijel Udrih.
 Igrajo: Mojca Ipavec, Ksenija Jambrošič, Jure Ličen, Mateja Palčič in Lada Tancer.
 Predstava je bila v soboto ob 17.00 v Šoštanjju.

Foto: Aleksander Grudnik

KAFE EU ROPA

Teater Cizamo, KUD Franc Kotar Trzin.
 Režija: Ravil in Nataša Sultanov;
 scena, kostumi, glasbena in tehnična oprema: Cizamo.
 Igrajo: Ana Cimperman, Franci Cotman, Brigita Dane, Robert Janežič, Sonja Ručman, Osmir Ružnič, Simona Šavor, Primož Šešek, Primož Trobevšek in Andrej Zupanc.
 Predstava je bila v soboto ob 19.45 v Gaberkah.

Gasilska garaža gostila zmagovalce Linhartovega srečanja

Gaberke so že nekaj časa znane po tem, da so pri njih prireditve vedno dobro obiskane. V njihovem gasilskem domu se med letom dogodi veliko kulturnih dogodkov, ki se jih krajani in okoličani zelo radi udeležujejo. Člani kulturnega društva se trudijo med letom pripraviti čim bolj zanimiv in pester program. Med drugim skoraj vsako leto nekaj »igralsko« talentiranih posameznikov pripravi gledališko igro, ki je navadno komedija, ob kateri se dvorana kar trese od smeha. In ravno ti posamezniki so se lahko na 43. Srečanju gledaliških skupin Slovenije marsikaj naučili. Ugotovili so lahko, da je pri igri potrebno naštudirati prav vsak gib, ton in barvo glasu, pomembna je osvetlitev scene in še mnogo drugih majhnih stvari. Gaberški kulturniki so se ob tem resno zamislili in stekli so že prvi dogovori o možnosti vključitve zainteresiranih posameznikov v tečaj osnov režiranja.

Gaberčani so zelo ponosni, da je Zavod za kulturo Šoštanj ravno njih izbral za sodelovanje pri izvedbi Linhartovega srečanja. Menda izbira ni bila pretežka, saj so bili na Zavodu prepričani, da bodo vse predstave v Gaberkah

Foto: Aleksander Grudnik

Na zaključku so se gostom predstavili domačini.

množično obiskane, krajani pa bodo tudi z veseljem pomagali pri pripravi prizorišča. Za Kulturnico Gaberke je bilo to srečanje po pripovedovanju njegovega predsednika Franca Štehnika zgodovinskega pomena. Kljub temu da kraj nima s sodobnimi rekviziti opremljene dvorane, je tudi navadna garaža gasilskega doma odlično služila pri izvedbi kvalitetnih gledaliških iger. Pri tem gre zahvala tudi Gasilskemu društvu Gaberke, ki je za tri dni odstopilo svojo garažo in dvorano. Za krajane Gaberk je bila to velika priložnost, da si tako rekoč na pragu svojih domov ogledajo preko selekcije izbrane gledališke igre. Da so bile igre, izvedene v Gaberkah, res

kvalitetne, priča dejstvo, da sta glavno nagrado pobrali ravno skupini, ki sta nastopili v Gaberkah.

Samo srečanje je pripomoglo tudi k promociji Gaberk, saj so nastopajoči in obiskovalci prišli iz vseh koncev Slovenije ter tudi iz zamejstva. Predsednik Kulturnice si želi še veliko takih prireditev v Gaberkah, zato si bo društvo tudi v prihodnosti prizadevalo za čim večjo prepoznavnost kraja.

Za Kulturnico Gaberke: Zdenka Mazej
in Aleksander Grudnik

Foto: Dejan Tonkli

Pogovor s Kajetanom Čopom, državnim selektorjem Linhartovega srečanja in direktorjem Zavoda za kulturo Šoštanj

Linhart na vasi

Pogovarjal se je Peter Rezman

List: Selektor oziroma izbiralec (najboljših) predstav amaterskih gledališč Slovenije je v očeh tistih, ki se prijavijo na »tekmovanje«, silno pomembna oseba. Kako človek postane selektor predstav, ki so uprizorjene na Linhartovem srečanju?

Čop: Jaz sem postal najbrž zato, ker ves čas, odkar delujem na področju Velenja in Šoštanja, sodelujem z amaterskimi gledališčniki; nenazadnje je gledališče moja stroka! Najprej sem delal z velenjskimi gimnazijci. Naredil sem dve, tri predstave, s katerimi smo šli na srečanje Vizij. To je nekakšna predhodnica sedanjega »mladinskega« dela Linhartovega srečanja. S temi predstavami smo se udeležili tudi mednarodnih festivalov.

Nato sem delal še z AG Velenje. Naredili smo enega težjih gledaliških tekstov, ki se posreči le redkim režiserjem. Tudi profesionalnim. No, meni je na srečo uspelo. Sicer zaradi »ortodoksnosti« predstav s svojimi projekti nikoli nismo prišli v finalni izbor Linhartovih srečanj. Poleg tega se je takrat, ko sem sodeloval kot avtor, še strogo ločevalo med srečanjem srednješolskih skupin s skupnim nazivom Vizije in med srečanjem amaterskih skupin pod imenom Linhartovo srečanje. Sedaj je to združeno.

List: Ampak samo ljubiteljsko režijsko delo najbrž ni bilo povod za to, da ste postali selektor?

Čop: Jaz nisem delal ljubiteljsko, ampak sem takrat bil polno angažiran. Profesionalno.

Kakor koli, s temi predstavami smo se udeležil nekaterih srečanj in festivalov in naše delo je bilo prepoznano kot kvalitetno. Na takšnih srečanjih pa se človek sreča s kopico vplivnih ljudi za to po-

dročje in tako sem našel precej skupnih imenovalcev z Juretom Rudolfom. On v Javnem skladu za ljubiteljsko dejavnost oziroma bivši Zvezi kulturnih organizacij Slovenije »pokriva« amaterska gledališča in me je pritegnil k delu.

Tako sem si že lani ogledal nekaj srednješolskih in bil selektor za »mladinski« del predstav, letos pa so me povabili k strokovnemu izboru najboljših amaterskih skupin.

List: Torej sistem deluje tako, da si selektor ogleda kopico predstav ...

Čop: Ne, ne. Gre za več stopenj izbora. Najprej gre za izbor na občinskih ravneh, potem so medobmočna srečanja in nato nastopijo državni selektorji. Letos sem nalogo državnega selektorja predstav opravil jaz. V izboru je bilo preko sto, z mladinskim vred preko sto petdeset predstav. V ožji izbor jih je prišlo približno šestdeset. Tako sem sam dobil nalogo, da izmed 40 predstav (ogledal sem si jih 39) izberem »finaliste«, ki smo jih videli v Šoštanju in Gaberkah. To je bilo sedem predstav ljubiteljskih odrov, ki sem jih izbral jaz, in štiri predstave srednješolskih skupin, v ožjem izboru 22, ki jih je izbrala Kim Komljanec.

List: Ogledali ste si torej 39 predstav, izbrali pa 7. Po kakšnem kriteriju?

Čop: Kriterije sem podrobneje predstavil v programski knjižici in so bili vsem udeležencem znani. Sicer pa sem dal poudarek osnovnim gledališkim elementom, gledano čisto obrtno. Ko so predstave s temi splošnimi merili ocenjene, nastopi intuicija, torej tudi subjektivni pogled in občutek do posameznega projekta.

Jaz sem gledal predvsem na celovitost vsake predstave, da so torej vsi

elementi gledališke »obrta« (scena, kostumi, režija, dramaturgija, igra ...) izenačeni.

List: Kje je za vas meja med profesionalnim in amaterskim?

Čop: Pri odnosu do dela. Dejstvo je, da se danes na gledališki sceni, če gledamo strokovno področje, na katerem delujem, pojavlja zelo veliko »fušarjev«. To pomeni, da se pojavlja veliko ljudi, ki nimajo tovrstne izobrazbe, pa vseeno to počnejo ...

List: Tako kot na vseh področjih ...

Čop: ... ja. Ta meja med profesionalnim in amaterskim je sedaj zaradi dela teh in takšnih gledališčnikov zbrisana. Tako je še najlažje ločiti med institucionalnimi gledališči in zelo podjetnimi amaterji, ki se dobro tržijo in prodajajo ... Sicer je tega denarja najbrž še vedno premalo, da bi lahko preživeli, živi pa gledališče, ki z eno predstavo zbere dovolj denarja, da naredi novo.

Tako meje med profesionalci in amaterji še vedno obstajajo, a glavno mejo imajo ljudje v glavi oziroma v svojem odnosu do dela.

List: Če se vrneva k predstavam, na srečanju smo si jih lahko ogledali enajst. Od tega jih je bilo sedem, pogojno rečno, odraslih, a od teh so bile kar tri iz zamejske Slovenije. Kako to? Ali to pomeni, da je ljubiteljski oder v zamejstvu toliko boljši od »amaterjev« znotraj uradnih meja slovenske države? A ni to malo čudno?

Čop: To ni nič čudnega. To je pač srečanje slovenskih ljubiteljskih gledališč. Letos je bilo pač tako, da so bile predstave zamejcev zelo dobre.

List: Bili sta dve predstavi iz Italije (Stara Garda in Markolfa) ter ena iz Avstrije (Življenje podeželskih plejbojev) ...

Čop: Ja, in po moje je bila tudi avstrijska predstava za odtенок slabša, ker imajo Korošci malo težav z jezikom. Poleg tega se zdi, da tudi razmišljajo po avstrijsko, medtem ko, pogojno rečeno, »naši Italijani« tudi razmišljajo po slovensko in so soočeni z večjimi nacionalističnimi pritiski Italijanov oziroma se morajo bolj boriti za svoje pravice, kot to velja za Slovence na avstrijskem Koroškem.

List: Glede na to, da ste bili selektor, nas zanima: nagrade oziroma izbor najboljših predstav je opravila posebna strokovna žirija. Kot najboljšo »odraslo« predstavo so izbrali Staro gardo, kot najboljšo »mladinsko« pa Človek brez obraza. Kako komentirate njihov izbor oziroma katera predstava je bila po vašem okusu najboljša?

Čop: Moža brez obraza nisem videl, ker nisem bil selektor za srednješolske odre, tako da težko rečem, da se z izborom strinjam.

Kar se pa tiče vsega drugega, je zame absolutno najbolj zanimiva predstava igralcev iz Trzina ...

List: Kafe EU ropa ...

Čop: Ja, kafe EU ropa. Zakaj? Če bi analizirali komponente njihove predstave, je res težko govoriti o kakšni vrhunski stvaritvi. Toda če pogledamo, da gre za avtorsko predstavo, da je malenkost drugačna, je to vendarle neke vrste alternativa drugim predstavam.

Par let nazaj so bile predstave, kot smo si jih ogledali letos, razdeljene na Vizije, kamor so spadali predvsem mladinski odri, in Linhartova srečanja ljubiteljskih odrov. Trzinska predstava bi po takratnih merilih sodila med Vizije. Zdaj je to vse v eni vreči in meni se zdi, da je glavni primanjkljaj teh ljubiteljskih odrov neko iskanje alternativ, raziskovanje in nenazadnje tudi zabava. Zafrkancija, če hočete.

List: Kvalitetna ... najbrž?

Čop: Ja, seveda. Vendar oni več-

inoma sploh ne iščejo in uprizarjajo v glavnem že preverjene forme.

List: Pa se vam ne zdi malce pretirano pričakovati takšno vrsto inovativnosti in iskanj od amaterjev? To vendar sodi bolj v domeno profesionalcev ...

Čop: To že. Vendar ne smemo pozabiti, da se na Linhartovo srečanje prijavljajo skupine in društva, ki delujejo že skoraj polprofesionalno. Predvsem mladi. Na primer igralci iz Trzina: oni so praktično polprofesionalni. Oni veliko potujejo in nastopajo po raznih festivalih in tudi drugače ...

List: ... no, saj je bila večina drugih mladinskih predstav (Improvizacije o Sinjbradcu, Odiseja 2.4, tudi Mož brez obraza) kar precej eksperimentalistična, drugačna, zato najbrž tudi manj dopadljiva...

Čop: Že, že, vendar gre za nekakšen kvazi eksperiment. Recimo Ljublančani (Odisej 2.4). Ti delajo že leta in leta isto. Res pa je, da to, kar delajo, delajo zelo kvalitetno, zato vedno pridejo v ožji izbor. Pravega iskanja pa jaz ne zaznam. To eksperimentiranje in improvizacija je zelo zanimivo področje, ki ga dobro poznam. Nenazadnje sem svojo diplomsko delo utemeljil na iskanjih oziroma improvizaciji, če hočete.

List: Kako to, da je uspelo letos pripeljati Linhartovo srečanje v Šoštanj? Srečanje ste v Šoštanj pripeljali najbrž bolj kot direktor Zavoda za kulturo in ne kot selektor Linhartovih srečanj?

Čop: Tako kot na vseh področjih je tudi na tem področju ljubiteljskih skupin določen lobij, ki je zelo vpliven. Gre za družbo ljudi, ki se dolgo poznajo, jaz pa ima to srečo, da sem s kvalitetnim delom v minulem obdobju opozoril nase Jureta Rudolfa, ki v republiškem skladu skrbi za to področje in je nenazadnje tudi predstavnik mlajše generacije. Jaz pa sem, odkar sem sprejel delovno mesto direktorja Zavoda za kulturo Šoštanj, ves čas po malem lobiral, da bi Linhartovo srečanje letos pripeljali sem.

Ta ideja se ujema z mojo splošno idejo, da morajo biti takšna srečanja, kot je Linhartovo, v točno takšnih okoljih,

mestih in vaseh, kot je Šoštanj in kot so Gaberke. Na ta način se v takšnih okoljih vzpodbuja gledališka dejavnost, saj nima smisla, da bi to vzpodbujali tam, kjer je že dobro utečena. Na primer v okolici Ljubljane.

List: Že, že, toda slišati je bilo kar nekaj negodovanja, predvsem iz vrst nastopajočih, zaradi slabih pogojev, neopremljenosti odrov, občasno tudi nepripravljenosti publike na zahtevnejše predstave.

Mislite, da boste s tem, ko ste domačinom prikazali, kako živo je amatersko gledališče drugod, uspeli hitreje in lažje zagotoviti potrebna sredstva za opremo odra v Šoštanju?

Čop: Jaz sem srečanje pripeljal v Šoštanj zavestno, z vednostjo, da primerne infrastrukture tukaj praktično ni ...

List: ... torej ste »zlorabili« ljubitelje?

Čop: Dobesedno. No, šalo na stran ... Res upam, da je bilo tudi to srečanje eden od dovolj prepričljivih argumentov, da bo Občina Šoštanj, zanjo Zavod za kulturo šoštanj, lažje izpeljal investicijo, ali če hočete, zaključil investicijo obnove Kulturnega doma Šoštanj s tem, da bo opremil oder z vsemi pripomočki, ki so nujno potrebni za kvalitetne izvedbe odskih dogodkov.

Stanje sedaj je pač takšno, da res funkcioniramo, vendar si za vsako zadevo opremo izposojamo in če bo šlo deset let tako, bomo dobesedno »stran vrgli« toliko denarja, da bi lahko imeli lastno, prepotrebno opremo.

List: Vendar nekateri pravijo, da je strošek za opremo odra prevelik, da je za raven, kakršno tukaj dosega, mogoče improvizirati še naprej, tisti pa, ki si želijo pravega gledališča, lahko gredo do Celja, Maribora, Ljubljane ... In da je v tem pogledu uspešno izvedeno Linhartovo srečanje kontraproduktivno, saj je bilo izvedeno, kljub temu da ni bilo na voljo nobene opreme ...

Čop: Ne, to ni res, Linhartovo srečanje ni bilo izpeljano brez opreme, saj smo si jo izposodili! Tako kot vedno do sedaj. In to stane! Brez opreme se ne da nič!

List: Naj vas prosim za kratek komentar primerjave, ki jo lahko naredimo ob dveh zelo zanimivih kulturnih dogodkih državnega pomena, ki sta potekala v Velenju in Šoštanju. V mislih imam Linhartovo srečanje v Šoštanju, ki se najbrž dolgo ne bo ponovilo, in Herbersteinsko - Literino srečanja slovenskih literatov v Velenju, ki preraščajo v tradicionalno prireditve. Kot zanimivost povejmo, da tudi velenjski projekt vodi relativno mlad umetnik. Mislite, da bi lahko v Šoštanju zasnovali in izvajali neko tradicionalno, morda tudi gledališko srečanje, saj vemo, da se Linhartovo srečanje že v konceptu vsako leto seli v drugi slovenski kraj?

Čop: Mislim, da smo za organiziranje takšne »redne« prireditve dovolj sposobni in usposobljeni. Je pa treba, če že govorimo o primerjavi obeh dogodkov, opozoriti na bistveno razliko pri stroških in moči gospodarstva, iz katerega črpa »velenjski mladi umetnik«, in tistim, kar je realnost tukaj, čeprav moram na tem mestu poudariti, da smo imeli glede Linhartovih srečanj vso podporo, tudi finančno in ne samo iz proračuna. Tudi šoštanjski gospodarstveniki so nam, kot pri mnogih drugih zadevah, tudi tokrat tesno stali ob strani.

Treba je pač vedeti, da takšne prireditve temeljijo na denarju, ki pa jih srečanja sama nikakor ne morejo »proizvesti«. Zato primerjava ni najbolj korektna, saj je projekt v Velenju neprimerno dražji in rabi bistveno širši krog podpornikov. Toliko, kot jih Zavod za kulturo Šoštanj najbrž nikoli ne bo imel.

List: Ja, najbrž je eden pogojev za finančni uspeh velenjskega srečanja dejstvo, da imajo na njem zagotovljene sedeže vsi vplivni Velenjčani, v prvi vrsti župan, ki tudi tokrat ni zamudil priložnosti in je razdelil nekaj priznanj ... mislim velenjskega župana.

Čop: No, naj na cinično vprašanje povsem resno odgovorim. Naš župan ni nič manj kulturno osveščen kot velenjski, le da je treba upoštevati finančno zaledje enega in drugega ter kaj takšno zaledje omogoča. V Šoštanju je pač malo drugače kot v Velenju. V prihodnje pa računamo, da bo poleg Zavoda za

kulturo Šoštanj za takšne in podobne projekte pomagala pri firmah in zasebnikih lobirati tudi občina. Poudarjam pa še enkrat, da je bilo sodelovanje pri pravkar minulem gledališkem festivalu zgledno.

List: Tako sva prišla do denarja. Zanima me, koliko je bil proračun Linhartovih srečanj. Kakšen je bil strošek Zavoda za kulturo kot enega od soorganizatorjev srečanja?

Čop: Naš strošek se bo zavrtel do enega milijona tolarjev, čeprav je potrebno povedati, da je to samo naš del, saj je glavni organizator vendarle Javni sklad Republike Slovenije za ljubiteljsko kulturo, na nas pa je padla teža izvedbe festivala. Ocenjujem, da bo celote strošek znašal okoli štiri milijone, kar pomeni, da država pokrije več kot dve tretjini potrebnih sredstev.

To je torej tisto, kar sem napovedoval že v svoji predstavitvi za program direktorja Zavoda za kulturo Šoštanj. Torej poskrbeti, da se sredstva državnega proračuna porabijo na lokalni, tokrat šoštanjski sceni. Sam že sedaj lobiram, da bi tudi prihodnje leto pripeljali v Šoštanj podobno prireditve, kot je Linhartovo srečanje, vendar je treba ponovno opozoriti na slabe odrske pogoje, ki jih ponujamo. Stvar je v tem, da bomo, če ne bomo primerno opremljeni in kljub temu organizirali prireditve republiškega značaja, zelo hitro padli v slabo luč in potem bo veliko težje zagotoviti relativno kvalitetno ponudbo kulturnih prireditev v Šoštanju in drugih krajih naše občine.

Če pa se ozremo na druge dejavnike, v prvi vrsti publiko, je treba reči, da tako kvalitetnih »pogojev« drugod nimajo. Že velenjska občina je v tem pogledu po moje vprašljiva.

List: Del srečanja se je torej odvil v Gaberkah. Samo po sebi se postavlja vprašanje, zakaj Gaberke. Zakaj ne na primer drugi največji kraj? Topolšica ...

Čop: Mislite zato, ker sem sam Topolščan?

List: Recimo ...

Čop: Resno: jaz vem, da vsi tega ne bi razumeli, toda takšno srečanje zaživi ob primerni podpori domačinov, ki zagoto-

vo s svojo prisrčnostjo in iskrenostjo napolnijo gledališče in dajo predstavam svoj čar. To se je v Gaberkah v celoti izpolnilo. Ne rečem, da tudi v Topolšici ne bi bilo tako, vendar je prav in potrebno zaupati in dati priznanje tudi tistim sredinom, kjer je delo domačinov dobro.

Po drugi strani pa je veliko gostov Linhartovega srečanja spoznalo Topolšico s turistične in če hočete kulinarčne plati, tako da bi bil očitek, da Topolšica ni bila deležna utripa amaterskih gledališčnikov, krivičen.

Da zaokrožim: meni kot direktorju je šlo bolj kot za promocijo tega ali onega kraja za promocijo Zavoda za kulturo Šoštanj in odločil sem se za tisto lokacijo poleg Šoštanja, za katero sem vedel, da bo odziv dober in bo imel na goste iz vse Slovenije določen pozitiven vpliv. Publika je namreč del gledališča.

List: Kajetan Čop, direktor Zavoda za kulturo Šoštanj, soorganizator Linhartovega srečanja za leto 2004 in selektor istega festivala, jaz sem svojo bero vprašanj izčrpal. Zahvaljujem se vam za odgovore in vam seveda prepuščam sklepno misel tega klepeta.

Čop: Naj za zaključek rečem tole: če se bo sodelovanje med nami in našim ustanoviteljem nadaljevalo v tako pozitivni luči, kot je to sedaj, potem bi se dalo Občino Šoštanj kulturno pripeljati na raven, kot so ti kraji bili v času razcveta Vošnjakov. Se pravi, da bi mesto in seveda celo občino, vsaj v kulturnem smislu, pripeljati tja, kjer je nekoč že bila. Glavna v Šaleški dolini. Vsaj na enem področju. Seveda se po količini porabljenega denarja nikoli več ne bomo mogli primerjati z Velenjem, toda če bo takšna podpora kulturi, kot jo imamo zdaj v Šoštanju, tudi v prihodnje, bo Šoštanj kmalu zopet »car«!

Zavod za kulturo Šoštanj, se za pomoč pri izvedbi Linhartovega srečanja zahvaljuje sledečim: Javnemu skladu za RS za kulturne dejavnosti, podjetju Elsis, Občini Šoštanj, Termam Topolšica, gospodarskim organizacijam iz Šoštanja, komunalno podjetje Velenje, Esotech Velenje, Kulturnici Gaberke, Igorju Bahorju, Vinku Pejovniku ml., Volonte d.o.o. Šoštanj, PGD Šoštanj - mesto in Kavarni Šoštanj.

IDEJNA ZASNOVA PRENOVE TRGA SVOBODE V ŠOŠ- ŠTANJU

(naročnik KS ŠOŠTANJ,
izdelovalec Piano, atelje krajinske arhi-
tekture;

avtorji: Aleksandra DOLENEC GOJE-
VIĆ, Gregor GOJEVIĆ, Saša PIANO;
sodelavci: Matija KUNST, Miran ŠAN-
DER;

št. projekta Piano/77/2004-PGD-IZ,
Velenje, maj 2004)

liko, način urejanja in funkcijo ter ne glede na delež vegetacije, zato jih obravnavamo kot sistem odprtih prostorov. To so grajene in negrajene površine nastale naključno ali načrtno. Odprte površine so pomembni nosilci programov, povezav, estetske podede in s tem kvalitete bivanja, ki postaja vse bolj raznovrstno in zahtevno. Zahteve po kvalitetnemu okolju se vse bolj kažejo tudi v potrebi po ustreznem, vsebinsko diferenciranem, kvalitetnem odprtem prostoru znotraj mestne strukture. Odprti prostori so polnovredna prostorska kategorija mesta, zato jih ni dovolj le upoštevati, marveč jih je na nivoju načrtovanja nujno obravnavati celovito in v soodvisnosti z grajenimi strukturami. Če so odprte površine prepuščene le tehničnemu urejanju, so bistveno manj oblikovno dodelane, še manj kvalitetna pa je njihova vsebina. Mesto je potrebno ne samo približati človeku ampak približati različnim

tisti zaključeni prostori, ki imajo prostorske možnosti nadgrajevanja vsebin in oblik in povezujejo med seboj različne ali podobne dejavnosti.

Trg je javen prostor. Ena njegovih berljivejših vlog je njegova uporabnost. Trg je zbirna in središčna točka človekovih aktivnosti v centru mesta. Namenjen je prehajanju, dostopu do javnih in zasebnih objektov, naključnemu zbiranju ter organiziranim shodom in prireditvam; je prostor javnega delovanja; namenjen je komercialni prodaji, posedanju, počitku, opazovanju ljudi, ptic, pitju kave, prehranjevanju, gledališkim predstavam, paradam, rekreaciji ... Njegova ureditev je omejena le s tradicijo in človeško domišljijo. Lahko je tlakovana površina, travnik, prostor opremljen z bogato ali preprosto ulično opremo, zasajen z drevesi, grmovnicami ali cvetjem, s krošnjami dreves ali senčili ali stropom zaprta ali odprta proti nebu. Trg kot odprta, vedno in vsem dostopna površina, mora delovati v vseh letnih časih in vseh urah dneva v čim daljšem časovnem obdobju; njegova zasnova in način vzdrževanja morata biti prilagodljiva različnim situacijam.

Obstoječe stanje

Trg svobode predstavlja enega večjih odprtih javnih prostorov Šoštanja. Z lokacijo v neposredni bližini občine, blagovnice in banke predstavlja prostor visokih frekvenc prehajanja, je mestno jedro ter upravno središče mesta in nove občine. Z lokacijo v historičnem delu mesta pa prostor velikega javnega pomena in prostor navezave na ostale odprte prostore.

Danes Trg svobode ne deluje kot trg. Najkolidnejši elementi njegovega stanja so promet (saj je trg predvsem veliko parkirišče) ter fizično stanje trga in okoliških stavb. Nedefiniran je prostor namenjen mirujočemu in tekočemu prometu ter prostor namenjen pešcem. Niso zagotovljene parkirne kapacitete za invalide. Sistem intervencijskih dostopov ni urejen.

Kvaliteten odnos med trgov in okoliškimi objekti se odvija predvsem na nivoju objektov kot mas. Postavitev objektov zarisuje jasno berljiv tlorsko pravokoten prostor trga, objekt Občine določa njegovo širino, z berljivo osno postavitvijo trgu dominira. Objekti s svojimi usklajenimi višinami tvorijo skladen tridimenzionalen prostor trga, z manjšo vertikalno dominantno občine. Medsebojna

Krajevna skupnost Šoštanj želi z naročilom projekta prenove osrednjega mestnega trga nadaljevati proces prenove mesta Šoštanj. Zaradi številnih odprtih prostorov, predvsem pa zaradi številnih nedefiniranih površin ima Šoštanja v sebi velik potencial, ki ga je nujno premišljeno izkoristiti. S ciljem, da se ne bo Šoštanj razvijal le v gospodarskem smislu in širil le po obsegu, je potrebno urejanje načrtovati tako, da bo v bodoče tudi prijetno mesto. Odprti prostori morajo postati nosilci programov, povezani v sistem in ne le rezervne površine za objekte in parkirišča.

Pomen odprtih površin za mesto in vloga trga

Mesto poleg objektov sestavljajo vse tiste površine, ki so med njimi, ne glede na ob-

uporabnikom. Potrebno je razmišljati o invalidih, različnih starostnih skupinah, različnih interesnih skupinah itd. Pri urejanju odprtih prostorov ne more biti merilo povprečnost. Javne površine morajo biti uporabne za vse. Urejanje odprtih prostorov mora biti, seveda v nujnem okviru funkcioniranja, podrejeno oblikovanju, saj to ni zgolj urejanje funkcionalnih, za eksistenco nujnih ureditev, temveč estetsko urejanje, pomembno za počutje prebivalcev.

Trgi so pomembnejša območja grajenega odprtega prostora ne glede na kvaliteto obstoječe ureditve. To so praviloma ortogonalno zasnovane razširjene površine med objekti; so jasno zaključeni prostori, definirani z grajeno strukturo in programsko navezani na objekte, ki jih obdajajo; so vsi

postavitev objektov in prehodi med njimi pogujejo visoko dinamiko trga, prečne prehode in zanimive poglede na stavbne mase. Preko prehodov se tvorijo jasne povezave s sosednjimi odprtimi prostori.

Manj kvaliteten je odnos med posameznimi objekti in trgov; pritličja objektov se na trg v večini ne odpirajo, dejavnosti v pritličju imajo premalo javen značaj.

Kot ploskvi sta zanimivi predvsem dominantna simetrična fasada občine in razgibana fasada historičnega objekta (Trg svobode 9). Objekt banke in Krajevne skupnosti (Trg svobode 5) prispeva k slikovitosti trga predvsem z oblikovanjem svojega severovzhodnega vogala. Velik estetski potencial predstavlja neobnovljen objekt (Trg svobode 1), čeprav se na trg ne obrača s svojo glavno fasado. Fasadi modernistične blagovnice in sosednja zapolnitev s trgov ne komunicirata; predstavljata brisano ploskev, ki trg le prostorsko omeji. Fasade ostalih objektov so sicer obnovljene, izpričujejo pa izrazito zaseben značaj stavb in se v prostor trga vključijo le kot prazne, izolirane barvne ploskve.

Vegetacija se pojavlja izključno na robovih obstoječe zasnove trga; najintenzivnejša je na zahodnem robu. Oblikovno ni posebej zasnovana, sajena je bila v različnih časovnih obdobjih. Najstarejša je zasaditev treh posameznih dreves (topolov) ob objektu Krajevne skupnosti in ob cesti; najmlajša je preureditev grede ob Občini vendar pa je njena zasnova vezana na nastanek objekta občine.

Drevesa se pojavljajo kot samostojna drevesa, neformalna skupina dreves severno od spomenika, drevoredna zasnova ob blagovnici, naključna zasaditev ali ostanek neke pretekle ureditve. Grmovnice so sestavni del neformalne zasaditve ob spomeniku in formalne ureditve ob občini. Ploskovna zasnova je le manjša travna površina ob skrajnem zahodnem robu.

Glede na zasnovo so zanimiva posamezna drevesa (ginko, črni topol) in drevored (javor), ostala vegetacija oblikovalsko nima posebne vrednosti. Glede na kondicijo vegetacije pa so najpomembnejša drevesa na zahodnem robu: ginko in koloradska jelka.

Osrednji element trga je bronasti spomenik na kamnitem podstavku, oboje pa na široki plošči, nekoliko nad nivojem trga. Dobra lo-

kacija spomenika zaradi visoke vegetacije, ki ga s severne strani povsem zakriva, danes ni dovolj izrazita. Povsem neprimerna pa je postavitev cvetličnih korit na robu ploščadi ob spomeniku. Ostala oprema trga je dokaj skromna, omejena na nekaj luči, drogove za zastave, posamezne koške. Območje je komunalno opremljeno, lokacije smetnjakov niso posebej urejene.

Trg obroblijo manjši in večji prostori, ki so raznoliki tako po funkciji kot tudi obliki, vsi pa se vizualno, fizično ali vsebinsko navezujejo na trg: otroško igrišče med občinsko stavbo in stanovanjskim blokom, parkirne in dovozne površine za občino, zasebni ali javni prostori zahodno od občinske stavbe, atrij stanovanjskih hiš in lokala na zahodu, prostor okoli blagovnice, ulica severno od objekta Krajevne skupnosti ter dostop med banko in otroškimi igriščem.

Meje trga kot oblikovanega posega so nedefinirane, trg je kot celota neoblikovan, posegi vanj so se izvajali po kosih, trg je dotrajan. Zeleni deli so neprehodni in premasivni saj zakrivajo okoliške objekte in spomenik.

Zasnova preнове

Vodilni koncept oblikovanja je ohranjanje in ponovno definiranje kvalitetnih prostorskih nastavkov: jasne pravokotnosti trga in dominantne vloge osno locirane stavbe Občine. Ohranja se tudi generalna pozicija vegetacije, saj zagotavlja izolacijo zasebnih objektov in deli trg na senčni in sončni del, ter obstoječa ne-osna postavitve spomenika, ki je element dodatne dinamičnosti prostora.

Trg je relativno majhen, zadostiti pa mora mnogim funkcijam in omogočiti številne pre-

hode. Prvi poseg je zato vzpostavitev velike zvezne površine. Elementi, ki jih vstavljamo v prostor zadostijo več funkcijam, s svojo postavitvijo organizirajo prostor, s svojo prilagodljivostjo pa vzpostavijo bogastvo prostorskih efektov.

Trg sestavljata dve ploskvi na različnih višinah: ploščad pred občino in nižje ležeči večji zvezan prostor v rahlem naklonu, ki sega od ploščadi do nasproti locirane blagovnice. Med ploskvi umestimo sistem prehodov: večnamenske stopnice (tribune) vzdolž cele ploščadi pred občino, stopnice proti otroškemu igrišču in klančino za invalide. Otroško igrišče zavarujemo z ograjo. Višinsko razliko med trgov in višje ležečimi vhodi v banko in KS Šoštanj rešimo z enotnim sistemom stopnic, klančine za invalide in zidane ograje. Večnamenskost in prostorsko oblikovanje trga dosežemo z umestitvijo

tridimenzionalnih posegov: lomljenega zidu in prostorskih elips.

Lomljen zid je lociran v severovzhodni del trga; s svojo geometrijo, pod kotom glede na osni trg, tvori predprostore pred objekti, prostore potencialnega širjenja javnih programov pritličij. Lomljen sistem zidov definira prehoden večnamenski prostor, namenjen parkiranju, v času prireditve pa postavitvi stojnic. Z rahlim padcem glede na nivo trga omogoči delno zakritost parkiranih avtomobilov.

Prostorske elipse predstavljajo elemente v katere vnesemo predvsem zelene programe, nove in tiste, ki jih ohranjamo in varujemo; eno oblikujemo kot vodni element. Umestimo jih v severni pas trga (lokacija obstoječega zelenja) in v prostor kjer se trg

razširi proti povezavi s Trgom bratov Mravljak. Elipse so element regulacije prometa (ovirajo promet ob hkratni prehodnosti trga), delne izolacije zasebnih objektov na severnem robu trga, prostor za sedenje ...

Koncept izbire materialov sledi vodilnemu konceptu oblikovanja: uporabimo čim manjše število raznovrstnih materialov, bogastvo pojavnosti in prilagoditev funkcijam pa dosežemo z različno obdelavo (en material v različnih pojavnostih – kamen: rezan, lomljen, v ploščah, v kockah ...). Lomljeni zidovi in prostorske elipse so zidani in obdani z enakim materialom različnih pojavnosti, zidana in obdana sta tudi zidova med trgom in otroškim igriščem ter pred banko. Tlak je izveden po celem trgu v istem materialu, deli se na dve kvaliteti: ob objektih, pred občino in blagovnico se ga prilagodi čim lažji pohodnosti, v vmesnem prostoru pa privzame različne likovne kvalitete in enakomerno steče med vsemi umeščenimi elementi.

Obstoječa vegetacija se ohranja v skromnem obsegu saj je že na osnovi valorizacije razvidno, da je smiselno ohranjati samo nekaj dreves. Zaradi zagotavljanja dovozov predvsem do obstoječih objektov in sočasnega zagotavljanja nepovoznosti dela trga, ni mogoče ohraniti kvalitetnega drevesa za spomenikom (koloradska jelka). Tako od obstoječe vegetacije v novi zasnovi ostajata samo dve drevesi v osrednjem delu zahodnega roba (ginko).

Nova vegetacija se umešča v zanjo zasnovane prostorske elipse. V večino se zasadijo srednje velika drevesa z enostavnim pravilnim habitusom. Površine pod njimi se ozelenijo z grmovnicami na dva načina: v elipse bliže objektom se zasadijo nekoliko višje grmovnice, ki skupaj z drevesom ustvarjajo več zasebnosti stanovalcem; v elipse, ki so bolj odmaknjene pa se zasadijo nizke grmovnice ali pa se površine pod njimi zapolnijo z lomljenimi ali drobljenimi kamni enakega materiala kot so obdelane tlakovane površine. Prostorska elipsa ob vodni elipsi se zasadi tako, da se oblikuje kot povsem samosvoja. Ureditve pod obstoječim drevesom se prilagodi drevesu. Obstoječa drevesa ob blagovnici se zaradi slabe rasti, ki je posledica slabih rastiščnih pogojev, nadomestijo. Spremeni se tudi njihova mikro lokacija, ki se prilagodi novi zasnovi. Površina pod njimi se obdela tako, da je pohodna a hkrati zagotavlja ustrezne pogoje za rast. Vegetacijski elementi pa posežejo tudi izven območja obdelave: v severozahodni vogal

otroškega igrišča se posadi veliko drevo.

Osvetlitev deluje v novi zasnovi kot funkcionalen in estetski element. Svetloba osvetljuje ostale prostorske vnose in je sama tvorec prostorskega učinka.

Posebna oprema je enakovreden tvorec kvalitetnega estetskega značaja trga. Vsi elementi dodatne opreme (luči, smetnjaki, oglasne table, stojala za kolesa, drogovi za zastave ...) so usklajeni med seboj in s trgom kot celoto.

Zmanjša se obseg mirujočega prometa. Zmanjšanje parkirnih površin predvideva že ureditveni načrt Šoštanja. Urbanistična zasnova Šoštanja za to območje predlaga praznjenje zunanjih površin in zagotovitev parkirnih kapacitet na drugih lokacijah. 12 parkirnih mest se locira na severovzhodni del trga, ob cesti. Parkirno površino se zameji z lomljenim zidom, ki omogoča prosto prehajanje za pešce, v kombinaciji s konfini in pogreznimi konfini pa onemogoča širitev prometa na območja namenjena peščem. Parkirni prostor je v blagem naklonu, kar parkirane avtomobile tudi vizualno delno loči od preostalega trga. Dovoz do zasebnih objektov (stanovalci, urgenca) se omogoči preko parkirišča in pogreznih konfinov, v območju trga, sicer namenjenega peščem, se ga omeji s prostorskimi elipsami. Urgentni dovoz do objektov na trgu se vrši preko zapornice na južni strani trga. Površina trga steče zvezno, brez robnikov, preko ceste. Vozišče se od ostalih površin loči s konfini. Cesta se na trg priključi z manjšo cestno oviro, na ta način se tudi omeji hitrost vozil v območju. Parkirni prostor za invalide se zagotovi na severni strani trga, na pločniku ob objektu Trg svobode 6. Dovoz do parkirnega prostora je omogočen z obeh voznih smeri. Dodatna parkirna mesta za invalide se lahko uredijo tudi za stavbo Občine.

Prazna ploščad pred občino, stopnice - tribune in prazna, nepovozna jugozahodna površina trga, omogočajo organizacijo javnih prireditev. Prostor, ki ga oklepa novi lomljeni zid in je sicer namenjen parkiranju, se lahko sprazni in zapolni s stojnicami. Umestitev zelenja in obstoječi okoliški objekti zagotavljajo senco ob vročih dnevih.

Trg je namenjen in prilagojen vsem starostnim skupinam in ljudem s posebnimi potrebami (invalidi, starejši, starši z otroki, nosečnice, ...). Zagotovljene so trase lahko pohodnih površin, prostori za sedenje so

opremljeni s toplimi lesenimi sedišči, večje višinske razlike med trgom in občino ter med trgom in banko so izvedene tudi v obliki klančin, prav tako tudi višinska razlika ob parkirnem prostoru za invalide, ki je neposredno ob cesti, dobro viden, ob lahko pohodni liniji z dostopom do klančine. Cela površina trga je izvedena zvezno, brez robnikov, v nehrsečih materialih. Vse večje višinske razlike so varovane z ustreznimi ograjami.

Zaključek

Z novo zasnovo postane trg enovita, kvalitetno oblikovana in svojim funkcijam prirejena površina. Ne glede na stanje okoliških objektov predstavlja kvaliteten prostorski vnos, prilagojen svojim funkcijam. S svojo zasnovo nakazuje možen razvoj celotnega ambienta, na ta način deluje kot generator kvalitete bivanja v mestu. V nadaljevanju naj se skladno z obstoječim konceptom trga kot celote prenovijo tudi objekti okoli trga in intenzivira javna raba pritličij; objekti naj se odprejo navzven.

Investicija v javen prostor je investicija za veliko let. Kot element javnega interesa, skupna investicija v dobro skupine in posameznika naj bi Trg svobode predstavljal prostor z visoko estetsko vrednostjo. Postati mora prostor, ki bo izkazoval kvalitetno oblikovanje vseh umeščenih elementov, združujoč grajeni in zeleni del, prostor s katerim se bodo meščani identificirali in bili nanj ponosni, postati mora reprezentativna površina mesta.

PIANO,
ATELJE KRAJINSKE ARHITEKTURE
Saša PIANO

Viri

Dolenc G. A., Gojević G., Piano S. in sod. 2004. *Preureditev Trga svobode v Šoštanju, Idejna zasnova*; Piano, Atelje krajinske arhitekture, št. proj. PIANO/77/2004-PGD-IZ;

Piano S., Dolenc G. A., Gojević G., Kunst M. in sod. 2002. *Urbanistična zasnova Šoštanja - zasnova razvoja in programska zasnova*; Piano, Atelje krajinske arhitekture, št. projekta Piano/11/2001-UZ.

Piano S., Dolenc G. A., Gojević G., Kunst M. in sod. 2001. *Urbanistična zasnova Šoštanja - analitični del Piano, Atelje krajinske arhitekture*; št. projekta Piano/11/2001-UZ-SP.

Vučina E., Vučina M. in sod. 1989. *Ureditveni načrt Šoštanja. Zavod za urbanizem Velenje*, št. proj. 677/88-UN-P.

Prostorske informacije

Edi Vučina

Začetek poletja ni samo začetek vročih (!) dni, je tudi začetek brezskrbnih počitnic in hkrati konec pomembnega življenjskega obdobja. Še ena generacija nadebudnih šolarjev se poslovila od domačega zavetja lokalne osnovne šole in se v mislih že pripravlja na novo šolsko leto, ko bodo šli preverjat svoje znanje v druge kraje, večinoma v sosednje Velenje. Ko v LISTU gledamo vesele obraze osmošolcev, se nehote utrne kakšen spomin na čas, ko smo skozi osnovnošolska vrata tudi mi optimistično vstopali v svet. Priznati je treba, da je danes drugače. Vsaj zame, ko sem osnovno šolo zapuščal še globoko v socializmu, saj prihodnost takrat ni bila tako raznolika in nepredvidljiva. Štipendije so bile skoraj za vse, služba na koncu šolanja zagotovljena, plača pa, ob takratni uravnilovki in pomanjkanju materialnih dobrin, še ni bila tako pomembna. Pretirana tekmovalnost ter stremljenje po nadpovprečnosti se v opisanih pogojih nista izplačala, a to je že eden od razlogov, da eksperiment s socializmom v primerjavi z drugimi svetovnimi ureditvami ni uspel. Kot vemo, je prevladal globalni kapitalizem, ki temelji na neizprosni tekmovalnosti vseh z vsemi, kjer povprečnost nima kaj iskati in kjer poraženec izgubi vse, zmagovalec pa dobi mnogo več, kot potrebuje.

Mladi danes potrebujejo za življenje v globalnem tekmovalnem svetu več znanja kot kdaj koli prej. Pod pojmom znanje seveda ne mislim samo na obvladovanje faktografskih podatkov, pač pa na številne veščine od sposobnosti komunikacije pa do čustvene inteligence. Roko na srce, tisti najboljši že danes kažejo več znanja kot prenekateri odrasli z višjo formalno izobrazbo. Po drugi strani pa povprečno znanje ne dosega potrebnega nivoja, kar pa je najbrž povezano s počasnostjo družbene preobrazbe. Danes, ko šola še zdaleč ni zadosten vir izobrazbe, je namreč otrokov razvoj še bolj odvisen od socialne in izobrazbene stopnje staršev, tudi starih staršev, s katerimi otroci preživijo vedno več časa. To pomeni, da je kompetativnost naše družbe, države, če hočete, vedno bolj odvisna tudi od

neprestanega izobraževanja odraslih. Čakanje, da nas bodo iz težav izvlekli naši otroci, se najbrž ne bo izšlo dobro.

Rad pa bi opozoril še na en neizbežen »stranski učinek« tekmovalnega izobraževalnega sistema, ki sicer še do nedavnega ni bil značilen za osnovno šolo, ampak bolj za šole v nadaljevanju. Gre za velikanske razlike v znanju, ki v končni obliki pripeljejo do ogromnih, že kar nenaravnih razlik v socialnem statusu ljudi, te pa vodijo v vedno manj obvladljive socialne napetosti med ljudmi. Med tem ko se bodo tisti z znanjem do popolnosti integrirali v družbeni sistem in se posledično kopali v denarju, se bodo drugi počutili izključene in zavržene. Slednji pa bodo brez nujno potrebne samozavesti lahka žrtev zvitih trgovcev, populističnih voditeljev ali razpečevalcev raznoraznih opiatov. Še huje bo v drugi fazi, ko bo potrebno znanje dostopno le še tistim iz prve skupine, kar pomeni, da bodo nadvlado svojega socialnega razreda zlahka vzdrževali s plačljivim izobraževalnim sistemom. Slednje sicer spet vodi v družbeno stagnacijo, saj vodilne pozicije v družbi ne zasedejo več najbolj sposobni, pač pa le tisti bogatejši, ki si drago izobrazbo lahko privoščijo ne glede na to, ali so dejansko sposobni.

Prepričan sem, da se mladi osmošolci zavedajo sve-ta, v katerega vstopajo, in vem, da vsaj nekaterim ne manjka ambicij in volje, da bodo v tekmovalnem svetu uspeli. Želel bi si, da bi se kdo od tistih, ki bo dosegel dovolj visok nivo znanja, vrnil v naše malo mesto in pomagal k nujni preobrazbi. Če sem malce provokativen, bi bilo njihovo znanje že danes dobrodošlo pri odločanju o nekaterih vitalnih stvareh, kot je na primer skrb za zdravje naših občanov. Trenutno izvoljeni občinski svetniki z županom na čelu namreč ne premorejo toliko življenjske modrosti, da si z zdravjem, zlasti tistih, ki še odrščajo, ne gre igrati. Njihov domet (vsa čast izjemam) očitno ne seže dlje od tega, da kot edini vir preživljanja vidijo v plačilu za konzumiranje različnih strupov, ki

prihajajo iz naše sežigalnice odpadkov. Začeli smo z žveplom, nekaj časa z sumljivimi zdravili, nadaljevali smo s kostno moko, zdaj pa kot da ni dovolj, si naši (vaši) izvoljenci želijo še vdihavanja strupenih ostankov naftnih rafinerij (gudron solidifikat). Res, v obup me spravlja dejstvo, s kakšno lahkoto se lahko nekdo, četudi izbran na volitvah, odloči, da bomo skupaj z našimi otroki za nekaj časa poskusni zajčki, med tem ko bodo oni preštevali, koliko denarcev se bo za uslugo nateklo v občinski proračun. Ogabno. Ne dvomim, da bi generacija, ki danes zapušča osnovno šolo, dopustila kaj takega.

Neko drugo, po presoji odraslih manj pomembno, a zgodovinsko odgovorno odločitev, pa so odrasli že prepustili mladim šolarjem. Slednji so si namreč skozi anketo lahko izbrali ime za »novo« nastajajočo šolo. Škoda. Zdaj je eden redkih mladih Šoštanjčanov, ki si je v svojem kratkem življenju nabral veliko znanja, razvil presunljiv socialni čut in seveda znal skozi svoje pesmi komunicirati s številnimi generacijami, v svojem rojstnem kraju ostal brez svoje šole. Po moje bi prav on lahko simboliziral hrepenenje mladega Šoštanjčana po znanju, po ustvarjalnem in kritičnem razmišljanju o svetu, v katerem živimo. »Za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti ...« je zapisal v slavnem verzu. Mu bo z izbrisom njegovega imena celo uspelo?

Po drugi strani pa, če pomislim na neambiciozno, če že ne kar bedno arhitekturno zasnovo nove šole in na dejstvo, da jo graditelji kanijo graditi z »umazaniam«, s kurjenjem nevarnih odpadkov pridobljenim denarjem, je pa najbrž kar prav tako.

KRAŠKI IZVIR LJUBIJE

Besedilo in fotografije: Martina Pečnik

**Rek Voda je vir življenja občuti-
mo že tudi na naši koži. Problem
pitne vode ni omejen zgolj na
zahodne gospodarsko razvite
družbe, temveč dobiva globalne
razsežnosti. Če ob minulem Med-
narodnem letu voda sledimo ideji
Misli globalno – deluj lokalno,
bomo v naši neposredni bližini
odkrili pravo vodno bogastvo
– kraški izvir Ljubije.**

Kraški izviri

Slovenija je s 44 % kraškega ozemlja ena izmed najbolj kraških držav na svetu. Kraško ozemlje ne pomeni zgolj posebnih oblik na površju, kot so vrtače, kraška polja, žlebiči, škraplje ipd., ampak tudi odsotnost površinskih tekočih voda. Zaradi prepustne karbo-
natne podlage se voda pretaka pod površjem – govorimo o »kraški hidrologiji«. Pot vode ni enotna, vodne poti so razpredene po jamskih sistemih. Vode imajo različne hitrosti, ocene, dobljene na osnovi sledilnih tehnik, so v krasu med 2 m/h in 900 m/h, največje pa celo prese-
gajo 3000 m/h. Vode lahko menjajo svojo smer toka – ob visokih vodah se iztekajo v reko A, ob nizkih vodah v reko B (kraška bifurkacija). Iz-
vir podzemne vode je točka, kjer se vodne poti stekajo in zaradi stika z neprepustno podlago pridejo na površje – govorimo o »kraškem izvi-
ru«. Kraški izviri so lahko visoko na bregu ali v dnu dolin, na ravnini ali kot vrulje pod morsko ali jezersko gladino. Izviri so različnih oblik, strnjeni ali razpršeni. Ponekod vre voda iz sten in v slapovih pada v dolino, drugod izvira iz brezen in se mirno preliva na površje. Velikost in izdatnost izvirov je odvisna od njihovega zaledja – lahko so stalni, občasni (bruhalniki) ali presihajoči (zaganjalke).

Izvir Ljubije

Izvir Ljubije se nahaja v Belih Vodah, na skrajnem severozahodnem robu Občine Šo-

štanj. Gre za izvir istoimenske rečice, v katero se kmalu za izvirov pod Brložkim vrhom zliva Štajerska Kramarica. Ljubija se nato skozi svojo sotesko prebija proti savinjski strani, kjer se pred Mozirjem izliva v Savinjo. Izvir je v strmem osojnim pobočju na nadmorski višini 720 m. Voda se pojavlja iz tolmuna, ki je zasut s podornim skalovjem. Nižje v strugi je z leve strani še nekaj manjših izvirov, ki odvajajo vode z Brložkega vrha in Kriške gore. Nad izvirov je dolina suha, nadaljuje se proti zahodu do Zaloke, ki je osrednja dolina pod Smrekovcem na šoštanjski strani.

Kraške posebnosti Ljubije

Glede na način iztekanja vode sodi izvir Ljubije med prelivne oz. zajezone sifonske iz-
vire, pri katerih sili voda iz globin od spodaj navzgor. Izvir je torej nekakšna »ceva«, ki črpa vodo iz ogromne posode. Glede na dosedanje ugotovitve, je ta posoda kraška planota Golte in širša okolica Zaloke. Osrednji del planote Golt je zaradi svoje apnenčaste podlage pod-
vržen močnemu zakrasevanju¹, po podatkih Jamarskega kluba Topolšica je na planoti evidentiranih 15 jam (stanje 2002). Takšno površje seveda ne more razviti površinske vodne mreže, vsa voda se steka v podzemlje in preko zapletenih podzemnih poti izvira v dolinah. Zaloka je v tem pogledu še večja posebnost. Dolina leži namreč na stiku neprepustnih in prepustnih plasti (kontaktni kras). Nad dolino se prične Smrekovško pogorje, ki ga gradijo vulkanske kamenine, večinoma andezitni tuf, ki vode v splošnem ne prepuščajo. Pod Zaloko se prične območje apnenca, ki sega sem iz Golt. Voda tako priteče po pobočjih ter na robu do-
line ponika v prepusten apnenec. Po podatkih Jamarskega kluba Topolšica je v Zaloki eviden-
tiranih pet ponorov, skozi katere se odvaja površinska voda v kraško podzemlje. Jamarji ocenjujejo, da lahko v vseh petih požiralnikih ponikne do 300 l/sek. Vode iz Zaloke in Golt se nato združujejo v podzemnih prostorih in izvirajo kot Ljubija s povprečnim pretokom 1,3

m³/sek. Ko pride voda na površje, ima zaradi raztapljanja apnenca visoke vrednosti trdo-
te, kar pomeni, da vsebuje veliko mineralov kalcita. Poleg tega se na površini spremeni tudi tlak CO₂, ki je raztopljen v vodi. Poruši se ravnovesje, raztopljena kamnina zaradi padca delnega tlaka CO₂ ne more več ostati v raztopini, ampak se izloči v okolico. »Viški«
in preostale raztopljene snovi pridejo prav vodnim rastlinam, ki so jim takšni izviri za rast ugodno okolje. Izvir Ljubije krasijo npr. z mahovi obraščeni kamni.

Pomen kraških vod- nih virov

Vode iz kraškega podzemlja zagotavljajo že 50 % vseh potreb po pitni vodi v Sloveniji. Temu deležu se pridružuje tudi izvir Ljubije, ki je od leta 1980 urejen za napajanje vodo-
vodne mreže občin Šoštanj in Velenje. Zaradi posebnosti kraške hidrologije so vodna zaledja kraških izvirov slabo raziskana. Ker ne vemo zagotovo, od kod in kje vse se pretaka voda, ki nato končno izvira, je zahtevno tudi varovanje takšnih vodnih virov. Ve pa se, da je poleg živnega sveta prav voda zaradi svoje giblivosti in sposobnosti raztapljanja najrazličnejših snovi najbolj ogrožen del naravnega okolja. Kraške vode imajo zaradi podzemnega preta-
kanja naravno samočistilno sposobnost, zato so izredno dragocen pitni vir. Vendar pa ima njihova sposobnost tudi svoje meje. Preobremenitve na površju, med katerimi je pogosto intenzivno kmetijstvo, neurejena odlagališča odpadkov, neurejeni izpusti odplak ipd. lahko namreč kaj kmalu pokažejo svoje posledice tudi v podzemlju.

**Zakrasevanje je proces raztapljanja ka-
menin. Proces je značilen za oblikova-
nje kraškega površja, odtod tudi izhaja
izraz (»kras« v korenu besede.**

DOPUST – POPUST

Ljudje zelo radi zatrjujemo in rečemo drugim, da je dopust zato, da se človek odpočije, si nabere novih moči ... Telo potrebuje novih moči, zato imamo noč, nedeljo, dopust, počitnice ... Še Jezus je apostolom ob neki priložnosti rekel: »Pojdite na samotni kraj in se nekoliko odpočijte.« S temi besedami jih je poslal na kratek »dopust«. Ob drugih priložnostih lahko v Svetem pismu preberemo, kako je Jezus zaradi pretrujenosti sam zaspal v čolnu. Spet drugič so Jezus in apostoli, ker so jih neprestano oblegale množice, sedli v čoln in odrinili od obale, da bi imeli nekoliko miru.

Sam Bog je določil nedeljo za dan molitve in dan počitka. Zato je prav, da si po poštenem delu človek upravičeno zasluži počitek, mir, odih oziroma dopust. Vendar pa ne pozabimo, da nimamo samo telesa, ampak tudi duha – dušo. Tudi v dušo morajo pritekati vedno nove moči, sicer se izprazni, osiromaši, nastane duhovna praznina.

Zato je prav, da v času dopustov in počitnic »odrinemo kdaj tudi na globoko«. Žal marsikdo ostane na površini in je dopust zanj pravi duhovni »popust«, ko se opustijo molitev, maša in druge oblike duhovnega življenja.

Ne pozabimo: več prostega časa daje več priložnosti, da je družina skupaj; naj jo poveže

tudi redna skupna molitev. Ko obiskujemo različne kraje po domovini ali tujini, se ustavimo na božjih poteh, prejmemo zakramente, izročimo sebe in svoje domače Mariji. Bodimo tudi na potovanju oziroma dopustu kristjani – ljudje, ki so povezani z Bogom.

Če se na dopustu lahko spomnimo svojih prijateljev in domačih z razglednicami, telefonskim pogovorom ali samo mislijo nanje, potem je prav, da se spomnimo in smo povezani s svojim največjim dobrotnikom Bogom. To uresničujemo z molitvijo, z udeležbo pri sveti maši, z občudovanjem božjega stvarstva: planin, morja, cvetlic, živali, toplega sonca, mogočnega vetra ...

Počitnice prinašajo poleg letovanj in raznih oddihov tudi priložnosti, ko lahko mladi »odrinejo na globoko« na duhovne vaje. Kot vsako leto bodo tudi letos organizirane duhovne vaje za mladino po mladinskih centrih, kot so: Logarska dolina, Stržišče, Podčetrtek, Sv. Ignacij na Pohorju, Klanec pri Kozini ... Zato vse mlade vabim in spodbujam, da se teh prijetnih duhovnih doživetij z veseljem udeležijo. Podrobnejše informacije o duhovnih vajah si lahko preberete v mesečniku Ognjišče in v tedniku Družina.

Naj bodo počitnice čas, ko bomo naredili kaj za dušo. Obiščimo duhovno bogata srečanja in prijateljsko druženje, da bosta veselje in sreča del našega življenja.

Janko Babič, kaplan

SPORED NEDELJSKIH MAŠNIH SLAVIJ V JULIJU

4. julij – 14. navadna nedelja – izseljenska nedelja – lepa nedelja pri Sv. Križu

Svete maše:

Sv. Križ nad Belimi Vodami: maša ob 9. in pol 11. uri s telovsko procesijo, šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in 8.30, šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 19. uri, Gaberke ob 9.45, Zavodnje ob 10. uri.

11. julij – 15. navadna nedelja – lepa nedelja v šoštanjski mestni cerkvi

Svete maše:

šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in 8.30, šoštanjska mestna cerkev ob 11. uri s telovsko procesijo; maša tudi ob 19. uri, Bele Vode ob 8.30, Topolšica ob 9.45, Zavodnje ob 10. uri.

18. julij – 16. navadna nedelja – lepa nedelja v Topolšici

Svete maše:

V Topolšici maša s telovsko procesijo ob 10. uri, šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in 8.30, šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 19. uri, Bele Vode ob 8.30, Zavodnje ob 10. uri, Gaberke ob 9.45.

25. julij – 17. navadna nedelja – Anina nedelja pri Sv. Križu nad Belimi Vodami

Svete maše:

Sv. Križ: maša ob 9. in 10.30, šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in 8.30, šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 19. uri, Bele Vode ob 8.30, Topolšica ob 9.45, Zavodnje ob 10. uri.

1. 8. – 18. navadna nedelja – lepa nedelja pri sv. Antonu v Skornem

Svete maše:

sv. Anton v Skornem: maša ob 11. uri s telovsko procesijo, šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in 8.30, šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 19. uri, Bele Vode ob 8.30, Gaberke ob 9.45, Zavodnje ob 10. uri.

Svetloba

Meditacija

Ob prihodu na sončni travnik, kjer rastejo čudovite rastline in se poglabljam v čudoviti svet meditacije, sem opazil ovco. Bila je vsa zbegana, kajti tavalja je na nepravi strani ograde. Ko me je zagledala, je norela še bolj. Poskakovala je gor in dol ob ogradi, zraven pa je še v strahu meketala. Kdo bi razumel to blebetajočo govorico, namenjeno ostalim ovcam, ki so bile za ogrado na pravi strani? Od tam ne morejo nikamor, saj so zagrajene, a včasih se le zgodi, da katera zleze skozi preširoko režo v ograji. Ovca, ki je bila na zunanji strani ograde, je na vso moč silila nazaj k drugim, v varno zavetje črede. Tam, kjer so vse druge, je travnati hrib, tam se počutijo varne in tam pojedjo tudi vso travo. Potem dobijo od kmeta skrbnika še priboljšek, tako da jim resnično godi, posebej še, ker je vode vedno dovolj. Čez dan jih greje toplo sonce, ponoči in ob grdem vremenu pa najdejo svoje zavetje v prijetni zidanici. Včasih sem ovce rad slikal, posebej ko se je pojavila kakšna nova, ali pa sem opazoval, kako se znajde v novem svetu. Narava ima svoje zakonitosti in lahko sem videl, kako stara ovca spravi na svet svojega »otroka«, ga polize in nahrani. Jagnje se potem postavlja na noge dan ali dva in tako dobimo novega člana črede. Tem ovcam tukaj je usojeno, da še vidijo sonce, se imajo lepo, medtem ko nekatere živali nikoli ne vidijo sonca, kar pomeni veliko trpljenja. Pa pustimo ob strani danes živali, kajti ob tej izgubljeni ovci, ki je bila na napačni strani ograje, sem dobil preblisk o tem, kako smo ljudje podobni tem nevednim živalim. Ovca se sploh ni zavedala, da tam, kjer se ni počutila varno in je bila stran od črede, sploh ni tako slabo. Če bi imela vsaj nekaj zavedanja, bi kaj kmalu lahko spredvidela, da je na tej strani ograje mnogo več trave, ki ni pohojena in stara kot na oni strani. Lahko bi jedla, kar si srce poželi: travo, drevesne liste, trto, izbirala bi lahko med vsemi temi dobrotami narave. Ona pa nič, silila je nazaj k svojim, zmedena v lastnem strahu je butala v žičnato ogrado. Hotela je v varno zavetje, v svoj poznani svet, v svet svoje črede in omejenega travnika. Ne da ni vedela, da na tej strani lahko dobi boljše, ni spredvidela, da je stala v pravem raju. In tu se pojavlja ta podobnost med nami ljudmi in to izgubljeno ovco. Vedno se držimo svoje črede upajoč, da se ne izgubimo zunaj ograde. Če se nam zgolj slučajno zgodi, da

se znajdemo na drugi strani ograde kot naša ovca, postanemo panični. Namesto da bi bolj pogledali in videli, da smo v raju ali pa vsaj na vratih raja, blebetamo in meketamo ter se držimo ustaljenih vzorcev svoje črede. Ta ograda je naša zapreka, da bi videli v svoj notranji svet, v svoje lastno bit, v jedro, v raj. Raje ostajamo v varnem zavetju črede množic, ki živijo po navadah ustaljenih vzorcev. Ko glavna ovca ali pa kak koštrun kaj zablebeče, vse druge ovce blebečejo. Ko ena teče v zidanico, tečejo vse za njo. Ko je kje kaj »za požret«, žrejo vse hkrati, hodijo ena čez drugo ter se rinejo vse v ospredje. Kjer jedo travo, tam pustijo svoje iztrebke in tja ne gredo več jest. So že vse pohodile, razkopale in prekrile z iztrebki. Ko človek ploskne z rokama, se zapodijo po hribu navzdol, da se kadi za njimi. Tako je tudi z nami, ljudmi, le da znamo biti mi še hujši, kajti predolgo smo že za ogrado. Lahko gremo ven na svobodo, v raj. Ni potrebno spraševati, kako ven izza ograde, potrebno je samo ostati zvest samemu sebi in ne pristajati na formulo črede. Biti samo to, kar smo že od nekdaj, samostojni in popolni v svoji biti ter imeti zavedanje, da je življenje v čredi varno in ustaljeno, izza ograje pa nevarno, a rajsko, kajti prvič smo seznanjeni sami s sabo in svojimi neskončnimi potenciali. Biti v raju, ne pomeni oditi nekam po smrti, pomeni samo obrniti se za pol obrata, obrniti se v svojo notranjost. Tam je večnost, tam ni ne prete-

klosti in ne prihodnosti, tam je samo ena dimenzija, dimenzija večnosti. A ovca, ki ji je po nekakšni nesreči uspelo priti izza ograde, se ni zavedala, da je v raju. Lahko bi zapustila čredo in odšla daleč stran od drugih ovac. Toda strah je bil prevelik, kajti kdo ve, kaj bo, če bo ostala sama. Kdo ve? Ko je prišel njen gospodar, jo je postavil nazaj v varno zavetje ograde, ona pa je bila vesela, da bo zopet za ogrado v objemu črede in v svojem malem omejenem svetu, kjer se pač godi, kot se pač godi. Nekaj dni zatem je prišel gospodar in jo je odnesel. »Dobro je bila rejena in dobro sem jo tudi prodal,« mi je pripovedoval kmet. Šla je pod nož.

Mi smo ljudje in imamo možnost pogledati, kaj se skriva za ogrado, ali je mogoče tam le raj. Lahko pa ostanemo v ogradi in igramo svoje vloge. Eni ostajajo politični blebetači, drugi njihovi podrepaniki, tretji se rinejo v ospredje, četrti puščajo za sabo iztrebke, kjer se pojavljajo, medtem ko ostale ovce sledijo kolektivni zavesti o tem, da pač tako je in da se ne da kaj spremeniti. Ni potrebna velika sprememba sveta, kajti zadosti je zavedanje, da smo ves čas za ograjo in omejeni, razen če se nismo uspeli osvoboditi nezavedanja. Nezavedanje pa je kot rezilo noža, pod katerega je odšla naša ovca, kljub temu da je mislila, da je v varnem svetu črede.

Zen Aj

Prometni kotiček

Matjaž Cesar

Manjka prometna signalizacija.

Problemi s parkiranjem.

Prijetno je, kadar lahko človek napiše nekaj vrstic, ki mu ležijo na srcu. Nekaj razmišljanj, pohval, graj, morda nasvetov in nekaj...

»Kultura« je beseda, ob kateri večinoma pomislimo na nekaj lepega. To je tisto, kar od nas zahteva mnogo truda, da lahko naučeno takrat, ko je to potrebno, tudi pokažemo ostalim v svoji okolici. V času, ki nam je na razpolago

za učenje določenih spretnosti, se teh lahko naučimo dobro ali pa ne. Če velja drugo, potem je to že lahko »nekulturna«.

Enim je za pridobitev določenih spretnosti dovolj le kratek čas. Zopet drugim je potrebno več časa in volje. Tako pač je, ker smo različni.

Avto šola je kot oblika privajanja kandidatov na vključitev v promet glede na stanje, ki trenutno vlada na naših cestah, malce zastarela in preveč komercialno naravnana. Zdravniški pregledi so naravnani le na telesne zmožnosti in premalo na psihološke sposobnosti človeka.

Po moji presoji bi bilo potrebno oboje posodobiti. Nenazadnje lahko napravimo naslednjo primerjavo:

a) Pomislimo na to, koliko ljudi umre in koliko jih je poškodovanih v prometnih nesrečah na cestah.

Nobena od pristojnih institucij ne vodi evidence, kaj se dogaja s kandidatom za voznika v mladih letih in kasneje z voznikom kot odraslim človekom po opravljenem vozniškem izpitu.

O čem govorim? Govorim o tem, da se je do sedaj mnogo mladih ljudi izognilo služenju vojaškega roka, ker so na zdravniškem pregledu pokazali preveliko napadalnost in psihično nestabilnost. Dva tedna kasneje pa so na zdravniškem pregledu za vozniški izpit bili popolnoma sposobni za mnogo bolj zapletene in stresne situacije na cesti. Torej manjka sistem, ki bi povezal oba zdravniška pregleda in upošteval zdravstveno kartoteko vsakega posameznika.

Niso pa samo mladi vozniki tisti, ki lahko pomenijo potencialno nevarnost na cesti.

Tudi zelo stari in izkušeni vozniki so prave

mine na cestah. Poznam ljudi, ki jih vsaka situacija na cesti zmoti. Razburjajo se, da jih vsi ostali udeleženci v prometu ovirajo pri vožnji, le oni pa vozijo idealno. Ne prenesejo, če jih voznik, ki pripelje za njimi, prehití. Tekmujejo z vsemi, kot da so na dirki.

Posledice norenja voznikov, mladih in starih, so vidne na skoraj vsakem metru naših cest. Samo svečke v spomin še lahko preštevamo.

b) Koliko ljudi pa umre ali je poškodovanih za posledicami uporabe strelnega orožja pri nas?

Mnogo manj je žrtev iz tega naslova, kot jih je na cestah. Vendar je pridobitev dovoljenja za posest orožja mnogo bolj podvržena raznim pregledom in pridobitvi potrđil. Zahteva se popolnoma prisebnega človeka in tako je tudi prav. Z orožjem se pač ne gre šaliti.

Zakaj sem se odločil, da uporabim takšno primerjavo?

Zato, ker trdim, da je lahko vozilo, pa naj bo kakršno koli, v rokah neizkušenega človeka ali pa »norca«, pravo ubijalsko orožje.

V Prometnem kotičku bom danes pisal o (ne)kulturi udeležencev v prometu.

Da ne bo pomote. Tudi sam sem že zelo dolgo udeleženec v prometu in mnogokrat tudi sam pokažem nekaj nekulture.

Kaj sploh so kulturna ali nekulturna dejanja v prometu in kje iskati vzroke zanje?

1. Kulturna dejanja:

- strpen odnos do ostalih udeležencev v prometu;
- upoštevanja prometnih predpisov in prometne signalizacije v čim večji meri;
- voziti s hitrostjo blizu dovoljene omejitve (minimum ali maksimum), vendar ne nevarno;
- pri parkiranju upoštevati, da želijo parkirati tudi ostali udeleženci v prometu;
- dovoliti hitrejšemu, da nas prehití;
- vozilom na nujni vožnji omogočiti prosto in varno pot;

- pomagati ponesrečenim v prometni nesreči.

2. Nekulturna dejanja:

- nestrpnost do vseh udeležencev v prometu;
- zavestno kršenje cestno prometnih predpisov;

- brezglavo divjanje po prometnih površinah in ogrožanje ostalih udeležencev;

- prepočasna vožnja in vožnja s tehnično nepopolnim vozilom;

- parkiranje svojih vozil vse povprek (v križiščih, na intervencijskih poteh, na površinah za pešce, dovozih do hiš in garaž itd.).

Vzroki za prej naštetih nekulturnih dejanj pa so lahko:

a) Finančna (ne)sposobnost posameznika in skupnosti:

- nesposobnost nakupa vsaj minimalno dobrga in dovolj varnega vozila;

- predragi javni prevozi;

- stroški registracije in zavarovanja vozila so zelo visoki v primerjavi s cenami rabljenih vozil, starih okoli 10 let (prej naštetih premiji sta po navadi višji od cene vozila, zato se po naših cestah vozi vedno več neregistriranih vozil);

- časovna obremenjenost ljudi v smislu lovljenega časa s hitrejšim prevozom po cestah;

- prenizka sredstva, namenjena za sprotno urejanje prometne infrastrukture in prometne signalizacije na izredno razvejanem sistemu;

b) Osebnostno moralni nivo:

- neupoštevanje minimalnih zakonskih predpisov s področja prometa;

- prirojen ali privzgojen preizek prag tolerantnosti neke osebe do soljudi;

- privzgojen nesramen odnos do slabših udeležencev v prometu (mišljen je odnos udeležencev kot voznikov motornih vozil do slabše zaščitenejših kolesarjev in pešcev ter starejših in invalidnih oseb);

- premajhno znanje ljudi, ki se ukvarjajo s prometno problematiko;

- upravljanje vozil pod vplivom alkohola, mamil ali zdravil;

Naj bo za danes dovolj razmišljanja. Pred nami je po napovedih sicer kratko poletje, vendar upam, da bodo dolge počitnice naših otrok in kratki dopusti nas, odraslih minili v prijetnem in sproščujočem ozračju. Vsem skupaj želim srečno potovanje, kjer koli že boste, in vrnite se zdravi!

Naš moto: »Tudi počasi se daleč pride!«

Naslednjič: Občinska cesta skozi Metleče. Prosim vas za vašo razmišljanja, mnenja, nasvete ...

Pregled modrih dogodkov za območje občine Šoštanj v minulem mesecu

- V zadnjem času je bila, tako kot na območju celotne Slovenije, tudi na območju Občine Šoštanj zelo dejavna skupina, ki je specializirana za vlome v objekte. Nepovabljeni gostje so obiskali krajana Lokovice, krajana Skornega pri Šoštanju in Florjana. Pri krajanu Lokovice so NN storilci povzročili za okoli 250.000,00 SIT škode, pri krajanu Skornega pri Šoštanju za 30.000,00 SIT, v Florjanu pa v objekt niso uspeli vstopiti. Ob tem ne bo odveč poziv vsem občanom, da so pozorni na gibanje sumljivih ljudi, predvsem v okolici objektov bližnjih sosedov, ki se bodo v prihajajočih mesecih odpravljali na zaslužene počitnice. Vsako opažanje sumljivih in nepoznatih obiskovalcev nam bo pripomoglo k odkrivanju morebitnih storilcev takšnih in drugačnih kaznivih dejanj, saj jim bomo samo ob skupnem samozaščitnem ravnanju preprečili izvrševanje in dokazovanje le-teh.

- Kljub večkratnemu posredovanju in opozarjanju nekateri krajani še vedno ne spoštujejo nočnega počitka bližnjih sosedov. Tako smo tudi v tem mesecu morali posredovati na nekaterih nam že dokaj znanih - stalnih krajih, kjer so krajani kršili javni red in mir. Dne 3. 5. 2004 smo posredovali pri prebivalcu Koroške ceste, ki je brezobzirno v poznih nočnih urah predvajal glasbo, ki je motila sosede. Njegovo početje je bilo kaznovano z mandatno kaznijo, ki jo bo moral poravnati.

- 12. 5. 2004 so ribiči, ki so bili v okolici Šoštanskega jezera, obvestili, da pogrešajo svojega prijatelja iz Raven pri Šoštanju, ki se je v popoldanskih urah odpeljal na jezero s čolnom. Hitro je stekla obsežna iskalna akcija, v katero so se poleg policistov vključili še člani potapljaških organizacij R Slovenije, prostovoljci GD Šoštanj in Ribiške družine Šoštanj. Pogrešanega ribiča je v težkih iskalnih pogojih uspelo najti potapljačem čez nekaj dni, vendar žal prepozno. Rezultati obdukcije in ogleda kraja najdbe niso kazali znakov nasilne smrti.

- Dne 14. 5. 2004 smo bili s strani OKC PU Celje obveščeni o prepiru in pretepu v Šoštanju na Koroški cesti. V razgovorih smo ugotovili, da je prišlo najprej do prepira in nato še do fizičnega obračunavanja med tremi mladimi vročekrvneži, pri tem pa niso uporabili samo pesti, ampak tudi palice in nož. Vsi trije sodelujoči bodo svoje neprimerno obnašanje morali zagovarjati pri sodniku za prekrške ter na sodišču.

- 15. 5. 2004 smo morali posredovati pri družinskem prepiru v Skornem pri Šoštanju, kjer je prišlo do pretepa med zakoncema, ki bosta svoje ravnanje razložila pri sodniku za prekrške.

- Ugodne vremenske razmere so na naše ceste privabile ljubitelje enoslednih vozil (motornih koles, koles z motorjem in kolesarjev). Žal moramo poročati tudi o prometnih nezgodah, v katerih so bili le-ti tudi udeleženi. Tako smo v zadnjem obdobju obravnavali prometne nezgode v Lokovici, Šoštanju in Florjanu. V vseh primerih so vozniki enoslednih vozil dobili telesne poškodbe, vendar za vse nezgode niso bili krivi sami, ampak so bili povzročitelji vozniki osebnih vozil, ki so jim izsilil prednost. V zadnjem primeru nezgode, ki se je zgodila v Florjanu, so bili udeleženi sami mladoletni vozniki neregistriranih koles z motorji. Do nezgode je prišlo zaradi nepravilnega prehitavanja mladoletnega voznika kolesa z motorjem drugega voznika kolesa z motorjem. Ob tem je potrebno opozoriti vse starše, da poostrijo kontrolo nad svojimi otroki, ki bodo glede na prihajajoče počitnice bolj pogosto prisotni na cestah kot vozniki koles in koles z motorjem. Prav tako naj ne pozabijo na osnove obnašanja v cestnem prometu, uporabo le registriranih koles z motorjem ter obvezno uporabo varnostnih čelad. V času poletnih mesecev bomo poostriili kontrolo nad omenjeno populacijo tudi po mestu Šoštanj in širši okolici.

- Dne 19. 5. 2004 smo bili ponovno obveščeni o pretepu na Koroški cesti, kjer sta občana reševala stare spore s pestmi. Oba udeleženca, ki sta si skočila v lase, bosta obiskal sodnika za prekrške in sodišče, kjer bosta razložila svoj način ravnanja.

- 23. 5. 2004 pa smo bili obveščeni o razbitih šipah na stanovanjski hiši v Zavodnjah, kjer smo ugotovili, da je neznan storilec tekom noči razbil stekla na novogradnji. V večernem času smo bili nato ponovno poklicani na omenjeni naslov, kjer je pa tokrat zagorelo gospodarsko poslopje. Pri ogledu kraja dejanja smo ugotovili, da je bil požar namerno podtaknjen. V naslednjih dneh smo osumljenca izsledili ter ga skupaj s kazensko ovadbo privedli k preiskovalnemu sodniku, kjer je bil zaslišan. Po zaslišanju je le-ta zanj odredil pridržanje. Ob požaru je nastalo za okoli 7.000.000,00 SIT materialne škode.

- Med mladimi je močno priljubljen šport vožnje z motornimi kolesi po naravnem okolju. Ob tem bi vse uporabnike le-teh opozoril, da naj za vožnjo slednjih uporabljajo prometne površine, ki so temu namenjene, ter se izogibajo vožnji po naravnem okolju, saj je to z Zakonom o ohranjanju narave in Uredbo o prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju prepovedano. Policisti se bomo na omenjene kršitve dosledno odzvali ter v skladu z zakonom ukrepali.

Tajska

2. del
Fotografije in besedilo: Davorin Aram

Davorin Aram je s potepanja po Tajski, kamor se je odpravil s svojo sopotnico Majo, prinesel veliko vtisov. Nekaj jih deli z bralci Lista.

Zbudila nas je toplina jutranjega sonca. Vaščani so bili pri jutranjih opravilih, Dee pa nam je pripravljala okusen zajtrk, za katerega še danes ne vem, katero vrsto mesa je vključil. Ženske so prale perilo v potoku, otroci so se razposajeno igrali, možje pa so ravno prihajali z jutranjega lova. »Poglej, kako revni so, ničesar nimajo, pa vendar so srečni in zadovoljni. Živijo brez skrbi, ne poznajo časa in prav vse jim nudi narava, v kateri živijo,« mi je razlagal Dee. Prav vživel sem se ... In to je tisto, česar ne vidiš in ne občutiš vsak dan in zaradi česar vsi potujemo tisoče kilometrov daleč.

Opoldne smo se kar malo težko ločili od vasice in se ponovno preko goste gošče prebijali naprej. Po treh urah hoje smo prispeli do reke in na bambusovih raftih smo se po njej spustili vse do doline, kjer nas je že čakal džip. Zvečer sva bila ponovno v Chiang mai-u, katerega pa sva potem, ko sva ga z motorjem raziskala, že naslednji večer zapustila. Za deseturno vozovnico za avtobus do Bangkoka sva odštela 1200 tolarjev, peljala pa sva se s tako imenovanim VIP busom, ki je zelo udoben in namenjen predvsem turistom.

Zopet sva bila v Bangkoku in naslednja dva dneva sva posvetila pred-

vsem raziskovanju nočnega življenja, ki je tam zelo pestro. Obiskala sva tudi zloglasni Pat-pong. To je ulica, polna barov, v katerih so punce, in človek se zamisli, ko vidi, kako poceni ponujajo svoja telesa samo zato, da preživijo. Tajska je ena izmed dežel, ki slovi po prostituciji in okužbam s HIV. »Pazi se,« mi je dejal neki domačin v baru, kjer sva se krepčala s pivom. »Včasih je bil Pat-pong raj za mornarje in turiste. Ljudje so množično hodili sem in si za cele dneve in celo tedne kupovali užitek. Danes pa dekleta težje dobijo delo in temu primerno tudi spustijo ceno. Veš, včasih zadostuje že par dolarjev ... Preveč je okuženih. Ljudje so se jih začeli izogibati in tudi kondom jim več ne zadostuje.«

Minilo je že deset dni in počasi sem začel pogrešati slovensko kuhinjo, saj sem vsak dan jedel samo piščanca in riž. Pa obvezno brez omake, kajti nisem še okusil tajske omake, ki ne bi bila pekoča. In to zelo pekoča ... Večerjala sva najpogosteje kar na ulici in priznati moram, da je bilo vedno zelo okusno. Le kruh in kakšen kos salame sem vedno bolj pogrešal ...

Dobro, dovolj imava mest! Na otoke, o katerih sva že toliko prebrala, naju je vleкло. Po nočni vožnji in uro in pol dolgi plovbi sva se naslednji

dan izkrcala na otoku Samui. Med potjo sva spoznala mnogo popotnikov in večina jih je bila namenjena na sosednji otok Phan ghan. Vsak mesec ob polni luni priredijo Fool moon party in potem se celo noč žura, pleše in pije kar na plaži. »Tega ne smeta zamuditi!« so naju prepričevali ... in še danes mi je žal, da jih nisem poslušal. Na Samui sva si izposodila moped in z njim pretaknila vsak kot tega že kar preveč turističnega otoka. Preveč turisov je na plaži in vse pogosteje sem dobival občutek, da sem v Poreču ali Portorožu. Ravno zaradi tega pa sva kasneje iz plana izpustila največji in najbolj poznani tajski otok Phuket.

Že doma pa sva vedela, da ne bova izpustila otoka Phi-Phi. V bistvu sta to dva majhna otoka, Phi-Phi Don in Phi-Phi Leh. Slednji je nenaseljen in je bil leta 1999 kulisa filma The beach z Leonardom DiCapriom v glavni vlogi. Že na ladji do tja so nama kazali slike sob in jih ponujali za visoko ceno. Nisem se pustil opehariri in lepo sem mu razložil, da si bom že sam našel prenočišče. Da bi me privabil, je v trenutku spustil ceno za polovico in ko je videl, da kljub temu iz mene ne bo izvlekel denarja, je odšel k naslednjemu. Kar dobro sem se v teh dneh navadil na barantanje in nič več nisem bil kljucek, ki se pusti, da ga domačini oberejo do kosti. Kasneje sva si na otoku sama našla sobo za četrtno cene, ki mi jo je ponujal na ladji. Otoček je bil poln barov, stojnic in trgovinic in nenazadnje poln turistov. Imel pa je čudovito plažo, ki pa se je vsako popoldne zaradi oseke prestavila 50 metrov višje. Zvečer sva sedela v enem izmed barov, kjer so vsako popoldne od 16. ure dalje vrteli

filme ter tako privabljali goste. Med filmom sta k nama prisledla dva Izraelca in z njima smo se v naslednji uri in pol prav lepo zabavali in si menjavali izkušnje. »Petkrat sva že bila tukaj in vsako leto je več turistov. Pred petimi leti so sem hodili le avanturisti, ki so spali v spalnih vrečah, saj hotelov še ni bilo, ter si ogledovali otok, ki je kar sijal od lepote. Tudi danes je otok lep, vendar se lepota izgublja z vsakim novim dolarjem ki ga turisti potrošimo ... In Tajska že dolgo ni več dežela nasmehov, kot so jo včasih radi imenovali, temveč je to le še reklamni trik, ki vsakemu turističnemu delavcu pomeni le osnovno delovno orodje. Tako so se nekdanje resnično topli nasmehi danes spremenili v trde valūte, ki imajo že vnaprej točno določeno ceno. Vendar zato ne gre kriviti domačinov. So le ljudje, ki so se naveličali smehljanja tujcem,

obenem pa ugotovili, da so oni sami tisto, kar lahko prodajajo. In pri večini je to dovolj da preživijo ...«

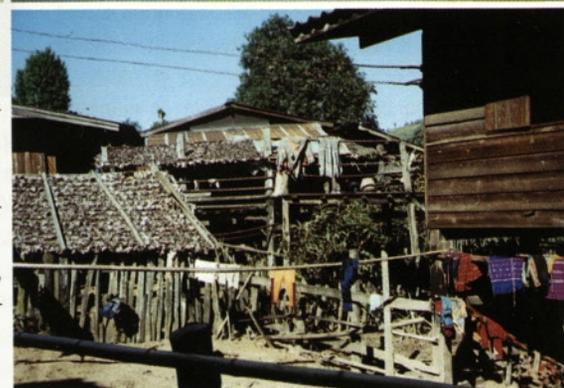
Naslednji dan smo se dogovorili in skupaj najeli čolniček z vodičem ter se odpravili na raziskovanje okolice. Vsako uro smo se ustavili na določenih točkah, malo »snorkljali« ter se zopet odpravili na kakšen drug otok, ki pa jih tam res ne primanjkuje. Nazadnje smo se ustavili še na tako imenovani Maya bay - plaži, kjer so snemali film The beach. Pravzaprav bi lahko govoril o laguni, ujeti med visoke skale ... Res čudovit pogled.

Naslednje tri dni sva preživela dopustniško in četrti dan, kar malo razvajena, odpoštovala proti Krabi-ju. Razen stojnic in barov nisva tam videla nič kaj posebnega. Najina

pot po Tajski se je bližala koncu in nazadnje sva se odpravila še v Hat Yay. To je mesto, ki leži na skrajnem jugu dežele in pomeni večini popotnikom zadnjo postajo pred mejo z Malezijo. Tam sva si končno privoščila tajsko masažo, katero so nama že cel mesec ponujali skoraj na vsakem koraku. Drugače pa je mesto najlažje opisati kot eno veliko stojnico, kjer ponudba zajema skorajda vse, kar si zamisliš. Parfume, majice, walkmane, cenene ure, CD-je, spominke ...

Tako sva se po enem mesecu poslovila od Tajske ter se z mislijo, da se še kdaj vrneva, odpravila proti Maleziji. O njej pa morda kaj več kdaj drugič ...

pripravila Ajda Prislan

ČEZ URŠLJO GORO

Mesec maj je Korošcem prinesel obilo kulturnih dogodkov. Junija pa je sledilo veliko zatišje, a vseeno nismo počivali.

V okviru prireditve Odprta vrata Slovenj Gradca se je na Trgu Svobode, ki so ga za ta dan preimenovali v Elizabetin trg, odvijala prava srednjeveška tržnica. Privabila je mnogo obiskovalcev od blizu in daleč. Uživali so v dogajanju, ki ga je nudila tržnica pri nas nekje do 15. stoletja.

V vlogi deželnega glavarja, ki je prišel iz Celovca, je bil organizator prireditve, Slovenjgradčan Hrabroslav Perger. Tržnico je odprl župan MO Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar, oblečen v srednjeveškega župana. Na ta tržni dan so prišli v goste tudi srednjeveški veljaki in navadni ljudje: Herman II. Celjski, plemiči iz češke dežele, Kranjske in od drugod. Sejem so obiskali tudi čarovnik iz Benečije, celjski vitezi, gospoda, kmetje, kmetice, berači. Rotenthurenski vitezi so spremljali princeso Elizabeto. Tatič Korl je poskušal krasti, pa so ga vitezi odpeljali na sramotilni steber, kjer mu je sodnik izrekel kazen in birič naložil 15 udarcev.

Glavno dogajanje se je začelo popoldne ob 17. uri, ko so naravnost iz bele Ljubljane prišli grajski »glumači«. Vitezi »Divje loke« so se mečevali in tako reševali majhne in velike medsebojne zamere. Bobnarji so pokazali, kako je tovrstna glasba zvenela v srednjem veku. Predstavili so tudi rokodelce. Na modni reviji je bilo moč videti, kako so se revnejši in bogatejši ljudje oblačili od 14. do začetka 16. stoletja. Program so izvajali člani slovenskih društev, ki se ukvarjajo z značilnostmi srednjega veka.

Organizator prireditve je že nekaj let zapored Hrabroslav Perger, ki ohranja družinsko tradicijo obrti medicar svečar. Vodi tudi organizacijo srednjeveških tržnic po Sloveniji in v več krajih Evrope. Lani so prejeli najvišje priznanje Evrope

za najboljšo in najbolj avtentično organizacijo srednjeveške tržnice.

V galeriji Štiblc v Mežici je bila na ogled razstava »DRUGA PODOBA LESA« domačina JANEZA GRAUFA. Janez Grauf se je rodil maja leta 1954 v Mežici. Po poklicu je elektrotehnik. Do sedaj je pripravil tri samostojne razstave kipov iz lesa, sodeloval pa je na več kot petdesetih skupinskih razstavah po Sloveniji in v tujini. Udeležil se je tudi več kiparskih kolonij. Za svoja kiparska dela je prejel več priznanj, med njimi tudi tretjo nagrado na mednarodnem kiparskem taboru forma viva Makole 2003. Trenutno je v galeriji Štiblc odprta razstava likovnih del otrok iz mežiškega vrtca.

Ko je na prostem pred Čajnico Peč množico poslušalcev razveseljevala skupina PATETICO iz Maribora s svojim cabaretom Patetico, so zaprli Meškovo ulico. Zakaj jočemo ob lepih filmih, vzdihujemo ob lepih pesmih? Zakaj otožnost, melanholija, nostalgija? Zakaj hrepenenje in zakaj samota? Največji poudarek v tem projektu ve-

lja seveda izvrstni glasbi svetovno znanih glasbenih izvajalcev, kot so Bob Marley, Tom Waits, Van Morrison ter drugih, in predvsem na novo napisanih besedilih v slovenščini, ki govorijo o tem, zakaj imajo ljudje tako radi srečne konce, zakaj si vsi želimo svojega koščka sreče in zakaj je tudi žalost lahko lepa, predvsem pa na novo določajo besedo »patetično«, ki je zadnje čase dobila v naši družbi tako negativen prizvok kot nekaj lepega in nekaj, kar že od zdavnaj obstaja, le da se nekoč umetniki tega niso tako sramovali kot dandanes. Ideja in besedilo so plod Roka Vilčnika. Poje Nika Perunović, klavir igra Dejan Berden, kontrabas Matjaž Krivec in bobne Ciril Sem.

Moški pevski zbor Adoramus Slovenj Gradec pod vodstvom Polone Krpač je praznoval 5 let delovanja. Zato so v Drugi osnovni šoli Slovenj Gradec odpeli jubilejni koncert. Začeli so s pesmijo Slovenec sem, nadaljevali s tujimi in domačimi umetnimi in nekaterimi narodnimi pesmimi. Slavnostni govornik je bil župan MO Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar. Vodja Javnega sklada za kulturne dejavnosti OI Slovenj Gradec Andreja Golgranc je pevcem podelila bronaste, srebrne in zlato Gallusovo značko. Od ZKD Slovenj Gradec je zbor Adoramus prejel jubilejno priznanje. Pevci so posebno zahvalo izrekli znamenemu slovenskemu glasbenemu strokovnjaku Tomažu Tozonu, ki jim že tri leta nudi strokovno pomoč.

Moški pevski zbor Adoramus Slovenj Gradec je ob jubileju izdal zgoščenko z 21 pesmimi. Naslov zgoščenke je Bele cvetlice, glasbene posnetke pa je produciral Tomaž Tozon.

Svoj letni koncert je v Drugi osnovni šoli Slovenj Gradec zapel Mešani pevski zbor CARINTHIA CANTAT iz Slovenj Gradca, ki ga umetniško vodi Tone Gašper. Posebni gost je bil Moški pevski zbor Glasbene Matice Ljubljana pod umetniškim vodstvom Tomaža Tozona. MoPZ Glasbene Matice Ljubljana je bil ustanovljen v pozni jeseni leta 2003. V zboru prepeva 65 pevcev iz vse Slovenije in kar 17 je Korošcev. V Slovenj Gradcu so imeli prvi javni nastop.

Kulturno društvo Prežihov Voranc Ravne na Koroškem je organiziralo koncert Mešanega pevskega zbora SOCIETAS CANTICA iz Vranova na Slovaškem, Koroškega okteta in pevcev iz Mislinjske doline. Moški pevski zbor SOCIETAS CANTORUM sestavljajo pevci Koroškega okteta z Raven na Koroškem in pevci iz Mislinjske doline. Zborovodji sta Janez Kolerič in Tanja Krivec. Ustanovljen je bil lani z namenom, da pripravi ekumenski koncert in duh ekumenizma s pesmijo ponese po vsej naši domovini pa tudi po Evropi. Že letos junija je zbor dobil povabilo na mednarodni pevski festival Vranovske zborovske slavnosti v Vranov nad Toplo na Slovaškem, kjer bo lahko slovaškemu občinstvu predstavil del svojega koncertnega repertoarja, EKUMENSKI KONCERT pa bo zbor v celoti predstavil letošnjo jesen doma in še v nekaterih slovenskih krajih.

Komorni mešani pevski zbor SOCIETAS CANTICA iz Slovaške republike je bil ustanovljen

marca 1993. Njegov umetniški vodja in dirigent je Štefan Eperješi. Program je usmerjen na obdobja renesanse, baroka, romantike, na skladbe 20. stoletja pa tudi na program ljudskih pesmi in spiritualov. Zbor koncertira po celi Slovaški. Udeležuje se različnih pevskih festivalov doma in v tujini. To so mednarodni festivali slovanskih, akademskih, komornih zborov in mednarodni festival F. Schuberta na Dunaju. Na pevskih festivalih so si pridobili tudi najvišja priznanja. V sorazmerno kratkem obdobju svojega obstoja je gostoval na Češkem, v Avstriji, Poljski ter Bosni in Hercegovini. Letos prvič gostuje v Sloveniji.

MATIJAŽ GOSTEČNIK razstavlja svoja steklar-ska likovna dela v Knjižnici na Ravnah na

Koroškem. Tokrat je izdelal stekla z umetniškimi načrti slikarja Klavdija Tutte. Trenutno razstavlja v Občini Dravograd.

Ob Ivarčkem jezeru nad Kotljami se je odvil dvodnevni Festival Metuljev. Večja skupina obiskovalcev je kljub zelo neugodnemu vremenu izpeljala več delavnic. Uredili so prizorišče dogajanja, spekli nekaj palačink, se učili žonglirati ter se z izdelavo rekvizitov pripravljali na drugi dan festivala in delavnic. Delavnice so izvajali člani društva Krsnik s Črne na Koroškem, Maja, Nina in Tanja pa so poskrbele za likovno dopolnitev prireditvenega prostora.

Dobro voljo je popestrila dub, ska in reagge glasba. Ob 18. uri je festival otvorila JAH-MAJA. Za njo so na oder stopili THE POKERHEADS iz Nove Gorice, ki so v svojem eksplozivnem nastopu dodobra razvneli strasti pod odrom. Deževalo je kot noro, vendar to nikogar ni motilo. Igrala je tudi skupina Fuck Jazz iz Slovenj Gradca. Dogajanje so zaključili RAS ABOUGALUM, skupina iz Ljubljane, ki vrti reagge klasiko.

Prvi dan Festivala Metuljev je minil brez

problemov. Mnogo obiskovalcev je prespalo v šotorih ob jezeru. Drugi dan so se že od jutra nadaljevale delavnice. Ob 20. uri se je začela zabava s sodobno elektronsko glasbo. Na enem odru so nastopili breakbeat in electro, na drugem pa tech house / progressive didžeji z gosti iz Londona. Katarina Bilobrck je naredila pričeske dekletom, jih oblekla in pripravila zanimivo in privlačno modno revijo pričesk.

Kulturno društvo Pihalni orkester Prevalje letos praznuje 95. obletnico delovanja. Zato je orkester v Druženem domu na Prevaljah odigral slavnostni koncert.

Pihalni orkester je pričel s svojim delom leta 1909 pod vodstvom pisarja VIZERJA. Knapi, železarji in kmetje so se radi družili v glasbenem duhu, kajti glasba jim je lajšala trdo življenje in vsakdanji boj za obstanek.

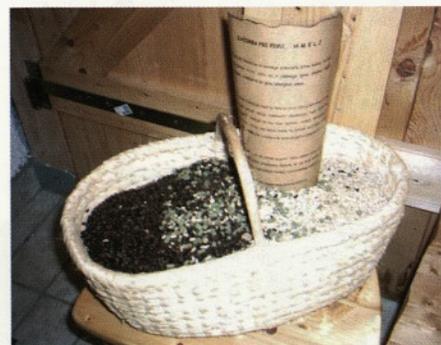
Danes je njihov dirigent DAVORIN JEVŠNIKAR. V godbi igra 55 članov različnih poklicev in starosti. Orkester organizira samostojne koncerte, se udeležuje tekmovanj, gostuje v tujini, nepogrešljiv pa je tudi na prireditvah v kraju in bližnji okolici. Krajane spremljajo tudi na njihovi zadnji poti.

Orkester z leti postaja vse boljši, kar dokazujejo tudi številna priznanja. Sodelujejo na republiških tekmovanjih pihalnih orkestrrov, kjer so v zadnjih petnajstih letih dosegli večje uspehe. Predsednik kulturnega društva SIMON SMOLAK je povedal, da so se iz tretje kategorije prebili v prvo. Leta 1987 so v Ormožu v 3. kategoriji osvojili zlato plaketo, leta 1997 v Sežani v 3. težavnostni stopnji tudi zlato plaketo. Nato so v Krškem leta 1998 zlato plaketo prejeli v 2. težavnostni stopnji in naslednje leto tudi v Krškem zlato plaketo v 1. težavnostni stopnji. Nazadnje so leta 2002 v Ilirska Bistrica v 1. težavnostni stopnji prejeli ZLATO PLAKETO S POSEBNO POHVALO.

In kaj pripravljajo ob slavlju 95-letnice? Posneli so zgoščenko PRVIH 95, kjer so zbrali osem studijsko posnetih in eno skladbo s tekmovanja. Avtor naslovne skladbe je domačin PETER JEVŠNIKAR, ki je bil pred desetimi leti tudi dirigent orkestra,

aranžma za Nežno šepetanje Slavka Avsenika je naredil sedanji dirigent DAVORIN JEVŠNIKAR. Načrtujejo posneti tudi video spot.

Zgodili so se dnevi Primestne vaške skupnosti Šmartno pri Slovenj Gradcu Pozdrav poletju. Poizkusili so mošt in v organizaciji Turistično olepševalnega društva Šmartno veseli ob spremljavi harmonikarja odšli po poti domače obrti. Ustavili so se na najvišji točki pri kmetiji Gampret. Po ogledu cerkve sv. Jurija na Legnu so se srečali tudi z gostilničarko Terezijo Brezovnik, ki je pripovedovala o zgodovini ene najstarejših gostiln v Sloveniji. To je gostilna Brezovnik v Šmartnem pri Slovenj Gradcu, ki ima neprekinjeno obrtniško gostinsko dovoljenje že iz davnega leta 1396 in nekaj notranje gostinske opreme, stare okrog 250 let.

Na Željkovem memorialu so se ekipe PVS Šmartno, Legen in Turiška vas potegovala za pokal v malem nogometu. Poleg športnih iger mladih in boljšega sejma so podelili tudi priznanja PVS Šmartno učencem osmih razredov Osnovne šole Šmartno, ki so zaključili šolanje z odličnim uspehom. Predstavitev gasilske tehnike, gasilsko tekmovanje in veselico so prestavili na dneve s sončnim vremenom.

Tudi v Mladinskem kulturnem centru Slovenj Gradec se dogajajo zanimive stvari. Naj izpostavim »indijanski tabor« na Vernerici pod Uršljo goro, kjer je Veleničan, ki je postal že na pol Indijanec, enega izmed zadnjih majskih koncev tedna pokazal indijanske veščine, njihov način življenja in razmišljanja.

Pritegnil je tudi koncert skupine Miss. Bee iz Kranja. Bend pravi zase, da majhnost in zaplankanost naše deželice botruje, da so še vedno nekje na obrobju moderne rock&elektro glasbe (alter podzemlje), sicer pa si zaslužijo več pozornih ušes. Na tržišču so z drugim izvrstnim samoizdelkom Stop and think. Prvenec With a Smile on My Face pa je nakazal, da poslušalce vabijo v tolmun psihadelije, osmišljene moderne elektronske ter jazz-i in na trenutke tudi lahke latinske latinske godbe.

Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj

Maja Rezman

Poletje je kot ustvarjeno za prebiranje knjig. Predvsem zaradi dopustov, dolgih, vročih noči in prostega časa po nedeljskem kosilu - kadar se veda ni formule ena. Tokrat vam bom predstavila nekaj knjig, ki sem jih kljub dopustniški izropanosti knjižnice še našla na polici novosti.

Prva je prijazna slikanica za najmlajše z naslovom *Poljubček za lahko noč*. Zgodbico si je zamislila **Amy Hest**, ilustrirala pa jo je **Anita Jeram**, knjižica je izšla pri založbi Epta ... Ravnokar sem ugotovila, da to ni novost, saj je stara že tri leta ... ups ... pa nič ne de. Zgodbica je res prijazna, saj pomaga uspavati in pomirjati. Posebna odlika te knjige pa je predvsem v tem, da so na koncu tudi predlogi za starše in vzgojitelje - kako knjižico prebirati in zgodbi predstaviti tudi najmlajšim. *Bina Štampe Žmavc* pa je dodala še tole pesmico - uganko,

ki jo starši lahko pojejo, ko otročičke uspavajo, otroci pa lahko uganko dopolnijo, ko začno izgovarjati prve besede:

*Neke temne, nevihtne noči,
ko veter v slivovih vejah vrši,
Poldek je v postelji, a ne spi -
čaka in v mamo upira oči.*

*Le kaj čaka - morda veš ti,
na najvažnejšo med stvarmi -
ko druge vse zložiš na kupček,
Poldek čaka na ... po...!*

Druga za otroke nosi naslov *Pingvinček Pik Pok*, avtor zgodbic je **Adam Bahdaj**, knjiga pa je izšla pri založbi Mladika. In kdo je ta radovedni pingvinček, ki sta ga radovednost in naključje ponesli v širni svet?

Pingvinček Pik Pok je živel na otoku snežnih viharjev. Živel je pingvinje življenje. Zjutraj je z drugimi pingvini plaval v morju, pojedel dve veliki, tolsti ribi in še nekaj manjših povrhu, popoldne pa se je sprehajal po pingvinji stezi med Ledeno goro in Skalo brodolomcev. In gotovo bi mirno živel, ko ne bi nekega lepega dne v Zalivu smejočega se kita srečal divje račke Ga Ga. In ta račka mu je nagalala o vijolicah in slavčkih ... potem je nekega dne v zalivu pristala Cesna, pa jo je Pik Pok mahnil vohat vijolice in poslušat slavčke ... Kaj vse se mu je še pripetilo v širnem svetu, pa si preberite sami.

Prva za odrasle je nekoliko drugačen priročnik za starše, ki so ga sestavile same izkušene mame zdravnice: *Ingke Andreae, Bettina Flint, Christine Heins in Madeleine Wittgenstein* (štiri mame in deset otrok - gotovo bogate izkušnje); zabavne ilustracije pa je prispevala *Corry Kittner*. Naslov je **Otroci otroci** in je res prava osvežitev, saj je polna prijaznih in na trenutke smešnih risbic, ki nasmejejo še tako zaskrbljeno mlado mamico. Sicer je na tržišču cel kup podobnih priročnikov, katerih vsebina se praviloma bistveno ne spreminja - sta pa barvitost in humor v tej knjigi izrazita, tako

da jo bom nekaj časa še obdržala ... je vseh tudi mali Ajli.

Knjiga z naslovom *Narava ima vselej prav* me je res očarala – zelo bi bila vesela, če bi mi jo kdo podaril za rojstni dan.

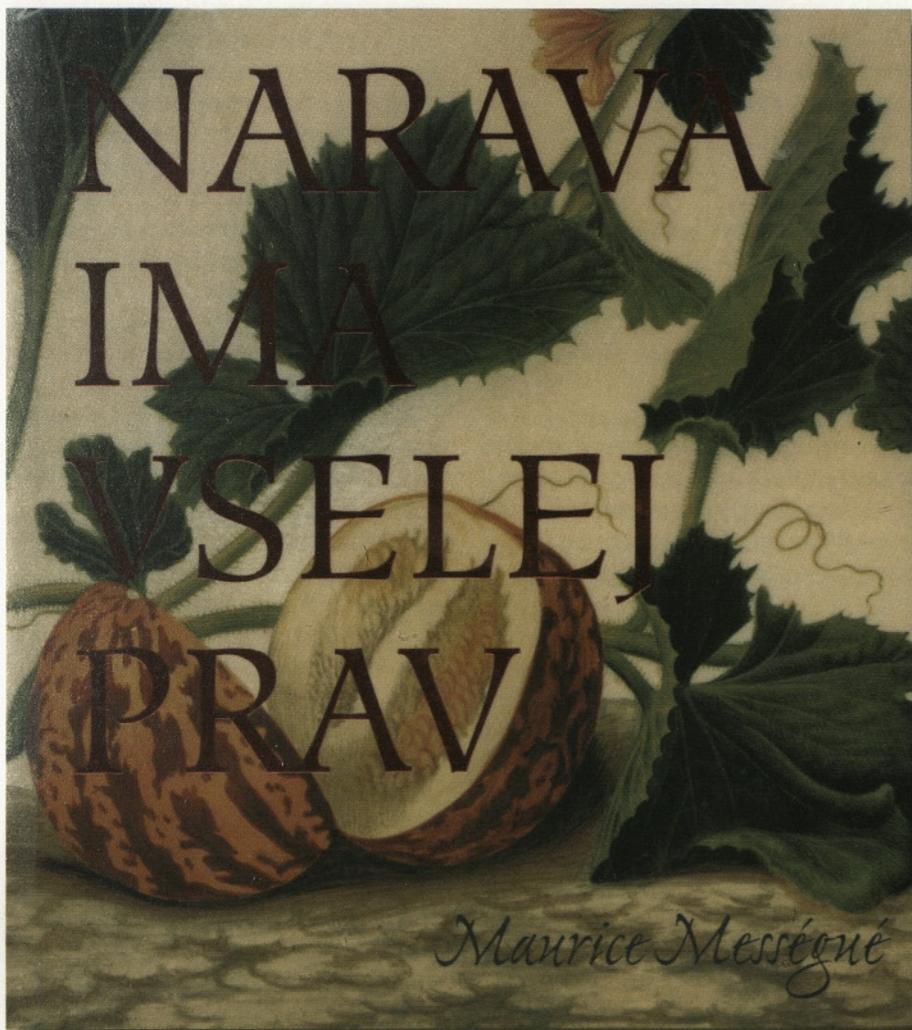
Avtor je **Maurice Mességué**, ki je v Franciji in drugod po svetu poznan prav toliko kot vidni državniki in umetniki – ta sloves je pridobil kot goreč bojevnik proti onesnaževanju okolja ter kot odlični poznavalec in praktik naravnega zdravilstva. Z znanjem, ki je prešlo z deda na vnuka, z očeta na sina, je neposredno ali posredno pomagal tisočem, tudi zelo znanim osebam, na primer Winstonu Churchillu ...

la vas bo, kako lahko brez kemikalij preprečite boazen ali pa jo vsaj omilite.

Priporočila in nasveti za zdravo življenje se prepletajo z življenjskimi radostmi, saj je avtor prepričan, da je odrekanje prav tako škodljivo kot pretiravanje, da lahko škodi tako preveč slastnih dobrot kot tudi preveč »zdravja«! Mességué nas pouči, katera zelenjava, sadje in zelišča imajo zdravilno moč, kako iz njih pripravljamo učinkovita domača zdravila, katera prehrana je zdrava, kako si pridobimo in ohranimo lepoto ter ponuja številne recepte za pripravo jedi, zdravil in lepotil. V njih se skriva bogastvo izkušenj in velika ljubezen do narave in človeka. Kot pravi avtor sam: »Vsa moja

in vsakdanjem življenju objavlja v revialnem tisku na Slovenskem, v Ameriki, na Finskem, v Makedoniji, Bosni in na Madžarskem. Njeno knjigo osebnih refleksij *Tujka v hiši domačinov* je založba Obzorja objavila leta 1999. Zdaj pa je Študentska založba objavila njeno drugo knjigo z naslovom: *Srečko Kosovel: pesnik in jaz*. Vznemirljivo podoba Srečka Kosovela je odkrila na slovesnosti ob pesnikovem grobu, ob devetdesetletnici njegovega rojstva, ko ni znala niti besede slovensko. Deset let kasneje je o njem napisala to knjigo.

Priporočam v poletno branje ... nekje pod borovci ... na krasu, s kozarcem terana v roki in ploskim kamnom pod glavo.

S pričujočo knjigo se lahko spoprijateljite na več načinov: lahko jo vzamete v roke, ko iščete kak nasvet v zvezi z zdravstveno težavo, kadar potrebujete zanimiv kuharski recept, lahko pa je tudi prijetno nedeljsko branje – avtor je namreč mojster kramljanja. Vsekakor ne boste ostali ravnodušni: zadišale vam bodo opisane jedi, zagrabilo vas bo, da bi imeli svoj vrtiček, pred vami bo oživela narava in vas povabila, da ji prisluhnete in se na sprehod po travnikih, poljih in gozdovih odpravite s košarico. Nauči-

»magija« je v tem, da je nimam. Moje »ukane« so plod zdravega človeškega razuma. Toda kot staro družinsko pohoštvo jih moram skrbno hraniti pod našo streho in se nikoli ločiti od njih, ker prinašajo hiši srečo.»

Najbrž ste že slišali za **Erico Jonhson Debeljak**? Iz rodne Amerike je prišla v Slovenijo leta 1993. Bančništvo v New Yorku je zamenjala za pisateljevanje v Ljubljani, kjer živi z možem in tremi otroki. Eseje in kolumne o kulturi

Reinhard Brečko je preplul Atlantski ocean. In? In če veste, da je pluti z zahoda na vzhod bistveno težje kot v obratni smeri, potem rečete: »Uf, ta je pa res en morski maček.« Kdo pa je ta Brečko? Osebo mislim, da je eden drznejših Slovencev, ki je poiskal (in našel) srečo in prihodnost v tujini ... in se leta 2002 vrnil domov na Koroško.

Njegov potopis smo pozimi slišali tudi v naši knjižnici ... in kogar ni bilo, lahko danes vzame v roke njegovo knjigo o tej svojevrstni pustolovščini.

Naslov knjige je *71 dni plave samote*, v njej najdemo zemljevide, skice in fotografije in je zanimiva tako kot potopis in hkrati tudi kot besedilo o navtiki. Če se Slovenci s prvimi še lahko pohvalimo, imamo slednjih pač bistveno manj, čeprav je med nami kar nekaj morjeplovcev. Tako je s tega vidika Brečkova knjiga tudi navtično berilo in priročnik, ki širi obzorje tudi v to smer. In še nekaj je, kar bogati knjigo. To so spomini, ki po popotniškem in navtičnem odpirajo še tretje obzorje. Pustolovec je prepletel svoje pomorsko potovanje z retrospektivo – mladostnimi spomini: na otroštvo, domovino, dogodivščine in prijatelje, med katerimi so tudi prav nič anonimna imena, kot sta pokojni slikar Jože Tisnikar in varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek. Skratka, zanimivo pričevanje o avanturah iz preteklosti in sedanjosti, doživetih in tudi zapisanih v nevsakdanjih okoliščinah: samotnih, zanimivih, nevarnih ... Posnemanje osvetujemo – branje priporočamo.

29. junij 2002 je bil Brečkov 53. dan plovbe. Preplul je 82 milj. Nekje v Sredozemlju.

Tako. Tole bi bilo za poletje nekako vse.

Knjižnica je odprta nekaj manj – pa saj so počitnice.

Čim več prijetnega lahkega poletnega branja želim ...

OBNOVLJENE OBLJUBE

Pred zadnjim množičnim ljudskim zapravljanjem denarja, to je volitvami, je bilo še posebej zabavno. Na raznih soočenjih, javnih nastopih in predstavivah so stranke in njihovi predstavniki tekmovali med seboj, kdo bo bolje in v krajšem času briljantneje rešil dosedanje ter prihodnje probleme. Kriz si je v raznih oblikah ogledalo hvaležno mnogoštevilno občinstvo. Tako kot so nekoč v imenu ljudstva gradili socializem, so se politiki tudi sedaj čutili dolžne in poklicane, da nam izpolnijo skrite sanje, za katere sploh nismo vedeli, da smo jih kdaj sanjali. Za priboljšek pa so palico s korenčkom, na kateri je z okornimi črkami pisalo 'demokracija', usmerili v Evropo in nato še kam drugam. Aktivnosti v soju žarometov so se vrstile, besede so se medile, piskrček za med in mleko pa je pristavil tudi lokalni strokovnjak za stike z javnostmi, kakor se je skromno predstavil osebam, za katere je menil, da so pomembne, in tudi pred ljudmi, v zvezi s katerimi je mislil, da je pomembnejši on sam, se je postavil z enakim nazivom. Ampak v tem primeru je to za spoznanje bolj odločno podaril. Izraz javnosti - za vsak primer v množini - naredi boljši vtis na javnost.

"Pozni ste, gospod," urednik lokalnega časopisa je dvignil pogled z vizitke in še enkrat ošvrknil napisano: Ferdinand A. Kumar, direktor, agencija za stike ... in podkrepil svoje besede: "Redakcija je tako rekoč zaključena." Nič kaj vesel ni bil možakarja pred vrati: z zlato iglo v kravati, mobilnim telefonom za pasom in avtomobilskimi ključi v roki, bingljajoč z obeskom bavarskega porekla.

"Veliko dela imamo, saj veste, zdaj bi naenkrat vsi oglaševali," je z natrenirano prepričljivostjo hitel pojasnjevati možki iz agencije, "sicer pa je tu posla za vse!" Besedo posel je pomenljivo upočasnil in s premišljeno dobro voljo najavil: "Stranke bodo plačale." "To je zdaj glavni biznis," je nadaljeval v optimističnem tonu, povzetem brčkone po katerem izmed kvizov. Urednik, ki je zadevo poznal iz življenja, ker so mu še od prejšnjih volitev dolgovali plačilo za reklamna sporočila s sloganom *Beseda velja*, pa je ostajalo še vedno le pri besedah, je manj navdušen vprašal: "In kaj bi želeli objaviti?"

"Popoldan vam posredujem naročilnico za tri reklamna sporočila najpomembnejših parlamentarnih strank."

"Čujte, popoldan je prepozno, časopis mora jutri v tiskarno, pojutrišnjem izidemo," se je vznejevoljil možak v redakciji in pomislil: spet nekdo, ki ne zna planirati in ne vidi ničesar dlje od svojega nosu. "Kaj gre v časopis moram vedeti zdaj, ne morem kar tako..."

"Prihranite prostor, trikrat po polovičko," se ni dal zмести oglaševalca.

Časopis pač živi od reklam in uredniki to dobro vedo. Pa tudi drugi vedo, kar vedo uredniki, na primer javnost ali pa tisti, ki imajo z njo stike: "Ta tri reklamna sporočila mi spravite noter."

"No, bom preveril, če bo šlo, glede na obseg ..." se je začela situacija predvidljivo mehčati.

"Če pa ne gre, pa dodajte eno stran!" je vztrajni gospod iz agencije brž potegnil politično rešitev in se zmagovalno nasmehnil.

Urednik ga je nejeverno pogledal in pri sebi nekaj zagodrnjal.

"Pa ja, dodajte stran, pa je!" je vidno ponosen negoval svojo izvirno idejo. "Dve polovički natisnete sem eno pa stisnete drugam!" kimal je z glavo, češ to pa ja ni nobena kunšt, jebenti.

Za naveličanimi uredniškimi očmi, ki so videle že marsikaj, pa se je odvijala mala drama. Naj pojasni ničkolikokrat pojasnjeno, naj to pove strokovno, pikro, obrne na šalo ali ... En drek mu bom razlagal to preproščino! Naj gre na stran in si obriše rit z listom, ki ima eno samo stran.

Urednik je vdihnil in ponudil: "Ali pa, če povečamo obseg za stran in pol."

"Seveda, krasno, saj sem vam rekel."

Navdušenje je naenkrat umolknilo. "Pa to ne bo dražje?"

"Ne, cena ostane ista," je velikodušno odvrnil hudomušnež ter opazil, da je naročnik navdušen nad ponujenim nesmiselom in da sploh ni zaznal ironije. "Ali pa bomo glede prostora morda našli drugo rešitev." Izvedljivo, bi moral še dodati, a je raje užival v svoji domisljici.

"Z vami je lepo sodelovati," je uredniku polaskal navdušeni gospod Ferdinand A. Kumar, direktor agencije, in ponudil roko, vendar jo je prehitelo vprašanje.

"Pokončne ali ležeče?"

"Prosim?"

"Reklame."

"Pokončne, ležeče," je ponovil gospod Ferdinand in se odločil, "vseeno je!"

"Črno-belo ali barvno?" je bil neizprosen časnikar.

"Barvno, barvno, z logotipom!" je poudaril gospod Ferdinand in se sproščeno naslonil nazaj, kakor da je zdaj vse opravil, samo še vstane in gre.

"Imate material s seboj?"

Gospod Ferdinand se je zdrzil, si ponovno nadel poslovni nasmešek in vprašal začudeno ter razločno: "Material?"

"Tekste, vsebino oglasov," je rahlo nestrpno razložil urednik, "mi si ne moremo kar izmisliti vaše reklame, a ne."

"Gotovo, gotovo, imate prav, seveda." Zsrbelo ga je na zatilju.

"Tehnični potrebuje tudi nekaj časa, da te oglase pripravi."

Urednik je dvignil telefonsko slušalko in se za spoznanje obrnil stran, pritisnil je tipko na aparatu, interno. Zdravo. Tri reklame še imam. Ja. Polovice. Mhm. Kolor. Ne. Predvidi prostor. Dobro. Ja, lahko.

Gospod Ferdinand se je medtem popraskal in pogledal urednik, medtem ko je le-ta spustil slušalko: "To bi rabili kdaj?"

"Zdaj."

"Zdaj?"

"No, pravzaprav bi bilo že včeraj prepozno," se je iz natančnega upoštevanja terminov pošalil urednik, razširil roke v nemoči, se malo spozabil in se zasmilil samemu sebi. Le zakaj je končni rok pri anglo-američanih poimenovan dead-line? Skrajni rok - smrt za urednika in pika, pardon črta. Pogledal je sogovornika in se zresnil: "Čimprej. Če želite, da bo objavljeno, kar ..."

"Mora biti v tej številki časopisa, ker izide tik pred volitvami," ga je presekala, "naše stranke tako planirajo."

Če bi vsaj malo načrtovali, je prešinilo urednika, bi bilo to narejeno pravočasno, ne pa da zadnji trenutek poslušata tale moledovanja in sprevedanja.

Oglaševalski izvedenec je hitel zatrjevati, kako da je zastavil svoj ugled in da mora biti ta zgodba zaključena v oboje oziroma tristransko korist. Kolikor je imel povedati, je izdatno podkrepil z obveznimi skratka, cirka, dejansko, rekel bi še in rad bi poudaril ter absolutno. Res, kakor je povedal,

možak je imel obilo dela; v glavnem z govorjenjem.

Zazvonil je telefon. Urednik se je motečega zvoka tokrat skoraj razveselil. Prosim... Ne. Ne. Nimam še. Ja. Ne. Mhm. Saj sem ti rekel. Mhmm. Ne, ne. V redu, ja. Velja. Dobro. Te pokličem.

Počasi ga je zajel nov pljusk besed in ker ga ni poslušal, se mu je zazdel gospod iz oglaševalske agencije kakor velika riba, ki spušča mehurčke pod strop njegovega steklenega akvarija. In ko je gospod Ferdinand A. Kumar obdingljal z obeskom, si je zaželel, da bi ga nekje na odprtem zasačil kak starac, morda bivši boksar, in ga ujel v precep.

Skoraj natanko kakor so bili dogovorjeni oziroma: "Z debelo triurno zamudo," kakor je bil natančnejši urednik, se je cenjeni gospod ponovno pojavil v redakciji. Prinesel je tudi potrebni material za reklamna sporočila, skoraj v celoti. Zaradi spleta okoliščin je manjkalo le logotip ene izmed parlamentarnih strank in nekaj nagovorov kandidatov, besedila, ki pa jih je prinesel, pa naj ne bi bila dokončna, ker se v štabu stranke še niso uskladili... Predvsem pa so imeli težave z izpolnjevanjem terminskega plana. No, morda pa niso vedeli, da bodo drug teden volitve, je prešinilo urednika, vendar je modro molčal.

Nekaj minut po odhodu oglaševalca je k uredniku v pisarno vstopil, kaj vstopil, vdrl, tehnični urednik. "K'ter kreten je prinesu to solato?" brez pozdrava trešči ponošeno mapo na zloženo urednikovo mizo, da se pomečkani listi različnih barv in formatov spjeljo iz nje, kakor da bi se razlili. "Ej, ta folk je vedno bolj butast! Pa poglej to sranje!"

Urednik je nagubal med obrvmi vprašaj in počakal na glavno misel, ki je običajno sledila. Sodelavca je poznal že kar nekaj let in s formalnostmi si nista grenila časnikarskega kruha.

"Poglej, ti teksti so za pretipkat! Oslarijaj!" se je dušil urednikov tehnični kolega. "Natipkano na računalniku so sprintali in prinesli k nam na papirju namesto na disketi, da lahko zdaj ponovno ključujemo po tipkovnici. A še vedno mislijo, da je reža na ohišju šparovček ali poštni nabiralnik?! Tem bi bilo treba računalnike odvzeti z dekretom! Saj ne rečem, da bi moral vsak imeti elektronsko pošto... ampak take neumnosti!" Iz dneva v dan. Urednik je skomignil, češ kaj pa jaz morem.

Tehnični je izbruhal svoj žolč in potegnil iz kupa listov manjši potiskan list izrezan iz časopisa.

"Tole, prijatelj, je pa pika na i." Urednik se je narahlo naslonil nazaj in v duhu izreka - za dežjem posije sonce - potrpežljivo vedril v svojem naslanjaču. Njegov kolega pa je na mizi zravnal papir, ki ga je držal in ogorčeno nadaljeval: "Poglej, štiri leta stare obljube bodo ponovili. Isti človek, iste besede!" Srepa je pogledal urednika in siknil: "In mi bomo tole sranje tiskali."

Izzvani je z zanimanjem potegnil glavo iz fotelja in se sklonil nad mizo. Pogledal kolega in uprl pogled nazaj v sramotni dokaz politične puhlosti. "Da ni pomota?" je bil skeptičen.

"Dej ne serji ga! To je njihova vizitka! Po moje tile še ene nagradne križanke v Cicibanu ne bi rešili!"

"Nimamo časa ugbat," je začel umirjati situacijo glavni urednik, "poklical bom naročnika in preveril."

"Pa vprašaj, če nam lahko prinesejo računalniški monitor, da bomo prekopyrali tekste..." je med rahljanjem in zlaganjem papirja v repolno mapo jedko pripomnil razburjeni.

Pri vratih se je obrnil: "Ali naj opremim reklamno sporočilo z datumom prvega natisa?"

"Ne nori."

"Resno, to bi bilo najbolj pošteno. Prava informacija." Misel mu je silila na jezik: "Izberite kandidata stranke, ki že štiri leta ni storila nič, zdaj pa vam ponovno obljublja že obljubljeno." Zmajal je z glavo: "To je perverzno!" In prhnil: "In med takimi bomo izbirali."

Urednik je pripomnil: "Politika je ..." in dvoglasno sta z ustrezno besedo zaključila misel.

Blaž Prapotnik

DOGODILO SE MI JE ...

Pred davnimi 55 leti sem že bil član delovnega kolektiva Hidromontaža v Mariboru. Takrat smo bili stacionirani pri hidroelektrarni Mariborski otok, delno pa na levem bregu Drave. Sam sem takrat sodeloval v ekipi, ki je nadzirala preizkusno obratovanje HE Mariborski otok; ta je takrat po končanih montažnih delih pričela obratovati. Poleg elektrarn Fale in Dravograda je bila to prva hidroelektrarna s pretežno domačo elektrostrojno opremo in zgrajena ter zmontirana z domačimi strokovnjaki.

S svojimi delovnimi obveznostmi sem bil kar zadovoljen, se hitro vživljal v novo okolje, spoznal prijetne ljudi in pridobil nove prijatelje. Med njimi so bili tudi člani naše »muzikantske družine«, ki je, kot sem že opisal, doživela tako neglaven konec. Največ pa sem se družil s kolegom Frančekom iz strojnega oddelka in pa z Maksom iz splošnega sektorja, ki je bil tudi ekonom (takrat zaradi pomanjkanja raznih prehrabnih artiklov zelo pomembna osebnost), mene pa so zaradi razlikovanja glede imen poimenovali za Makslna. No in mi trije smo ob popoldnevih po službi in ob nedeljah kot triperesna deteljica vedno tičali skupaj in tudi pogosto kakšno zakuhali in ušpčili. Bili smo pač še mladi, komaj odrasli najstniškim letom in se nam pač ne bi smelo šteti prehudo v zlo, če je bila kakšna potegavščina včasih skoraj na meji dobrega okusa, kar bo bržkone tudi naslednja šaljivo-grozljiva zgodbica.

Zanikrna kuharica

Prijatelj Maks, ki je bil ekonom, je bil istočasno tudi šef kuhinje. Skrbeti je moral tudi za nabavo vseh potrebnih živil in ostalega, kar je pač za zgledno delovanje delavske menze potrebno. In reš smo bili s hrano v njegovi restavraciji v glavnem kar zadovoljni. Nekaj pa pri vsej tej kuhariji le ni bilo povsem v redu, kajti kuharica Mara, klicali smo jo običajno kar Maruša, je bila precej samosvoja in trmasta žensčina srednjih let in je med njo in šefom Maksom pogosto prihajalo do nesoglasja in različnih mnenj.

Do skrajnosti pa so se skrhalo že itak slabi odnosi, ali kot rečemo, sodu je izšlo dno odkritje, do katerega je nekega nedeljskega popoldneva prišel šef Maks, ko je prišel pogledat, če se vse kuha, kot je bilo ogovorjeno za nedeljsko kosilo. Ob nedeljah je bilo v menzi manj dela, ker smo v menzi obedovali v glavnem le samski fantje in je bila pri štedilniku smo Maruša brez svoje pomočnice. Tako ni bilo nobenega nadzora nad dogajanjem v kuhinji, dokler se ni nenapovedano pojavil njen šef. Ko si je on nato поближе ogledal lonce na štedilniku, je ugotovil, da v največjem že veselo brbotča dišeča goveja juha in nato postal pozoren na manjši lonec,

v katerem je pričakoval krompir, vendar je zaprepaščen odkril nekaj povsem drugega. V loncu, iz katerega ni nič kaj prijetno dišalo, so plavale nekakšne čudne platnene krpe. Šele po natančnejšem ogledovanju je zgrožen spoznal, da je tisto, kar se je parilo v loncu, potrebno ženskemu svetu nekako enkrat na mesec. Ker pa se teh stvari v tistih skromnih časih ni dobilo kar tako kot danes, ko so jih polno TV ekrani in seveda tudi trgovine, jih je bilo pač treba prekuhavati in pripraviti za večkratno uporabo.

Medtem je juha že skipela, prekipelo pa je tudi Maksu, da je zgrabil problematičen lonec s kuhalnico vred, ga porinil pred Marušo in jo spodil iz kuhinje rekoč, da naj za svojo osebno higieno skrbi na svojem domačem in ne na njegovem javnem štedilniku in da se bo v ponedeljek odločilo, če bo sploh še kdaj prestopila tukajšnji kuhinjski prag. Sicer pa smo kljub vsemu imeli dobro nedeljsko kosilo. Maks je zakuhal juho in nam narezal porcije govedine. Franček je poskrbel za solato, jaz pa sem bil specialist za »restan« krompir.

Maščevalna kuharica

Naslednji dan, ko se je razburjenje zaradi neobičajne kuharije že malo poleglo in po zatrejanju Maruše, da ni uporabljala iste kuhalnice za oba lonca, smo le sklenili, da zadeve ne bomo obešali na veliki zvon in da kuharica dobi le »pogojni odpust«. Navsezadnje pa so bile njene kuharske sposobnosti kar v redu in bi v kratkem času bilo težko najti primerno zamenjavo. Nismo pa si takrat niti najmanj mislili, da nam je kuharica celoten cirkus glede njene oporečne kuharije tako zamerila in da se nam bo ob prvi priliki maščevala.

No in ta priložnost se ji je kmalu ponudila. Naš Franček je imel 25. rojstni dan, ki ga je seveda bilo treba dostojno proslaviti. Tako nam je naš ekonom Maks dal na razpolago jedilnico za ples, kuhinjo in pripravo jedi, pijačo pa smo si priskrbeli že poprej. Jaz sem seveda kar na hitro sklical muzikante našega sicer že razpuščenega in »prepovedanega« kvarteta in velezabava naj bi se pričela. V resnici je bilo tistega sobotnega popoldneva kar veselo. Pilo, pelo in plesalo se je na veliko, kajti med povabljenimi, večinoma mlajšimi delovnimi kolegi, je bilo kar nekaj radoživih deklet. Medtem pa nas je kuharica Maruša, ki je stanovala v bližini in »špionirala« za nami, »zašpicala« direktorju, češ da se v menzi nekaj čudnega dogaja. Ropot, vrskanje, petje in vpitje da je slišati celo v naselje, tako da bi bilo nujno, da pridejo tovariš direktor pogledat in napraviti red.

In res se je na pragu jedilnice kmalu pojavil direktor v vsej svoji avtoriteti in s strogi očmi ocenil situacijo. Glasba je seveda takoj utihnila, plesalci so okameneli in zavladala je zlovesča tišina. Kaj bo pa zdaj?! Pa se je naš Maks, ki je ravno plesal s kuhinjsko pomočnico, kar hitro znašel, se otrešel zadrege in korajžno pohitel k direktorju in mu pojasnil razloge za dogajanje v jedilnici. Obrazložil mu je, da pač eden od članov njegovega delovnega kolektiva praznuje svoj 25. rojstni dan in je seveda na »festo« povabil svoje sodelavce. Poudaril je tudi, da se zabava vrši v menzi z njegovo privolitvijo in da vse dogajanje teče v mejah dostojnosti. Ko se je tako direktor na lastne oči prepričal, da praznovanje ni tako grozno moteče, kot ga je opisala špčarka Maruša, in da tudi ni pričakovati kakršnih koli nevednosti, je celo tudi sam čestital Frančku za njegov četrstoletni jubilej, malo posedel in se nato poslovil s pripombo, da naslednji dan ne bi rad slišal kakšno ponovljeno aferico s »polomljeno kitaro«.

Šaljivo-grozljiv zaključek

No tudi naša trojica je enoglasno sklenila, da bomo maščevalni kuharici, ki je skušala na zvijačen način preprečiti naše praznovanje, pošteno vrnili »milo za žajfo«. Tako smo tudi mi nekako maščevalno razpoloženi res skomponirali pravi, pravcati šaljivo-grozljivi skeč, v katerem je bila glavna vloga dodeljena našemu nabritemu Frančku.

V pojasnilo dogajanja je treba povedati, da je imel ekonom Maks na skrbi tudi manjšo kmetijo, od koder je dobival meso, zelenjavo in ostale pridelke, ki so bile v tistih časih po vojni racionalne dobrine. Pa si je Franček nekega sobotnega popoldneva s skrivnostnim nasmeškom od prinesene govedine prilastil od kravjega vimena največji sesek (ali po njegovem zizek), ga vtaknil v žep delovne halje in se odpravil na WC.

Sedaj pa je na vrsti:

Ta hecni skeč; Šaloigra s samo enim dejanjem
Kraj dogajanja: Delavska menza, Prizorišče: kuhinja
Igralci: Maruša, kuharica, Maks, njen šef, Franček, glavni
akter, Maks, statit

Prvi in tudi zadnji prizor

Maks in Maruša se dogovarjata za sobotno kosilo.

Vstopi Franček (ki si je na WC-ju vtaknil odrezani kravji sesek za hlače, tako da mu je nad odprto zadrgo moel iz hlač), se postavi pred kuharico, hoteč povedati recept njegove mame za dobro govejo juho. Pri tem je nekam nerodno zakrtilil z rokama, da se mu je razprla delovna halja in je tudi kuharica zagledala tisto njegovo bingljajočo one. Zaprepaščno je izbuljila oči, močno zardela, zajela sapo in ravno hotela zarentačiti, ko se je nenadoma vmešal Maks: »Ja, Franček, kakšen pa si! Ti presneti prašič, poglej, kaj ti visi iz hlač! Za tvoje nespodobno vedenje boš takoj najstrožje kaznovan!« Ob teh odločnih besedah je zgrabil dolg kuhinjski nož, bliskovito zamahnil in Frančkov še krvaveč izvesek je ostal v njegovi roki.

To videč, je kuharica nemočno zakrtilila z rokama, si prekrila oči in skoraj bi omahnila na štedilnik, pa sem jo v zadnjem trenutku še ujel in jo posadil na bližnji kuhinjski stol, kjer je povsem nemočna obsedela. Bila je tako šokirana, da ni zmogla niti besede in smo se kar zbal, da bo izgubila zavest. Maks pa se le ni mogel vzdržati nekoliko zlobne pripombe: »No, tovarišica Maruša! Tale korenček pa bo verjetno kar primerna začimba za tvojo naslednjo privatno kuho, ki pa se, upam vsaj, ne bo več dogajala na našem štedilniku.«

ZASTOR PADE

Pa še to:

Kmalu za temi dogodki smo morali na posamezna gradbišča. Franček je bil poslan na montažo takrat največje hidroelektrarne Djerdap na Donavi, kjer se je hudo ponesrečil. Ostal je invalid in mnogo prezgodaj tudi umrl. Pokopan je uradno kot Franc Novak na domačem pokopališču v Mozirju.

Jaz pa sem bil določen za gradbišče manjše HE Sokolovica na reki Timok v vzhodni Srbiji tik ob bolgarski meji.

V najlepših letih se je za vedno poslovil tudi ekonom Maks Furman, Konjičan, tako da je od tiste »slavne« deteljice ostal samo še Maks, ki se tistih davnih dogodkov še zelo dobro spominja in si nekako domišlja, da se bodo enkrat »na drugem svetu« kot reinkarniranci ponovno srečali ...

Maks Lomšek

Velenje
SP Do 35
LIST
2004

352(497.4 Šoštanj)

9002553.6/7

KNJIZNICA VELENJE

COBISS.O

ALI VIDITE POD VODO?

**List vidi namesto vas!
Ogledali smo si razstavo
društva »Deep blue«
na šoštanjskem bazenu.**

Pod vodo.

Berite List!

List lahko kupite v Šoštanju: Blagovnica ERA, Trgovina Urbanc, Papirnica Pero, Trgovine Topolšica, Gaberke in Skorno, Velenje: ERA Standard.

Naročnikom ga poštar prinese na dom!

Vse bralce Lista obveščamo, da je najlažje in najceneje, če se na mesečnik list naročijo tako, da izpolnijo spodnjo naročilnico in jo pošljejo na naslov:

LIST, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj.

Naročiti se je mogoče tudi telefonsko na št.: 03 / 898 43 39 ali na fax: 03 / 898 43 33.

Naročilo lahko pošljete tudi na e-naslov: list@sostanj.si ali preko www.sostanj.info

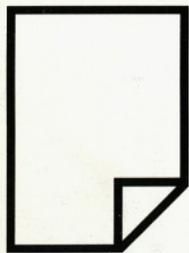
NAROČILNICA

Nepreklicno naročam mesečnik List.

Letna naročnina znaša 3.000,00 SIT

Ime in priimek:

Naslov:

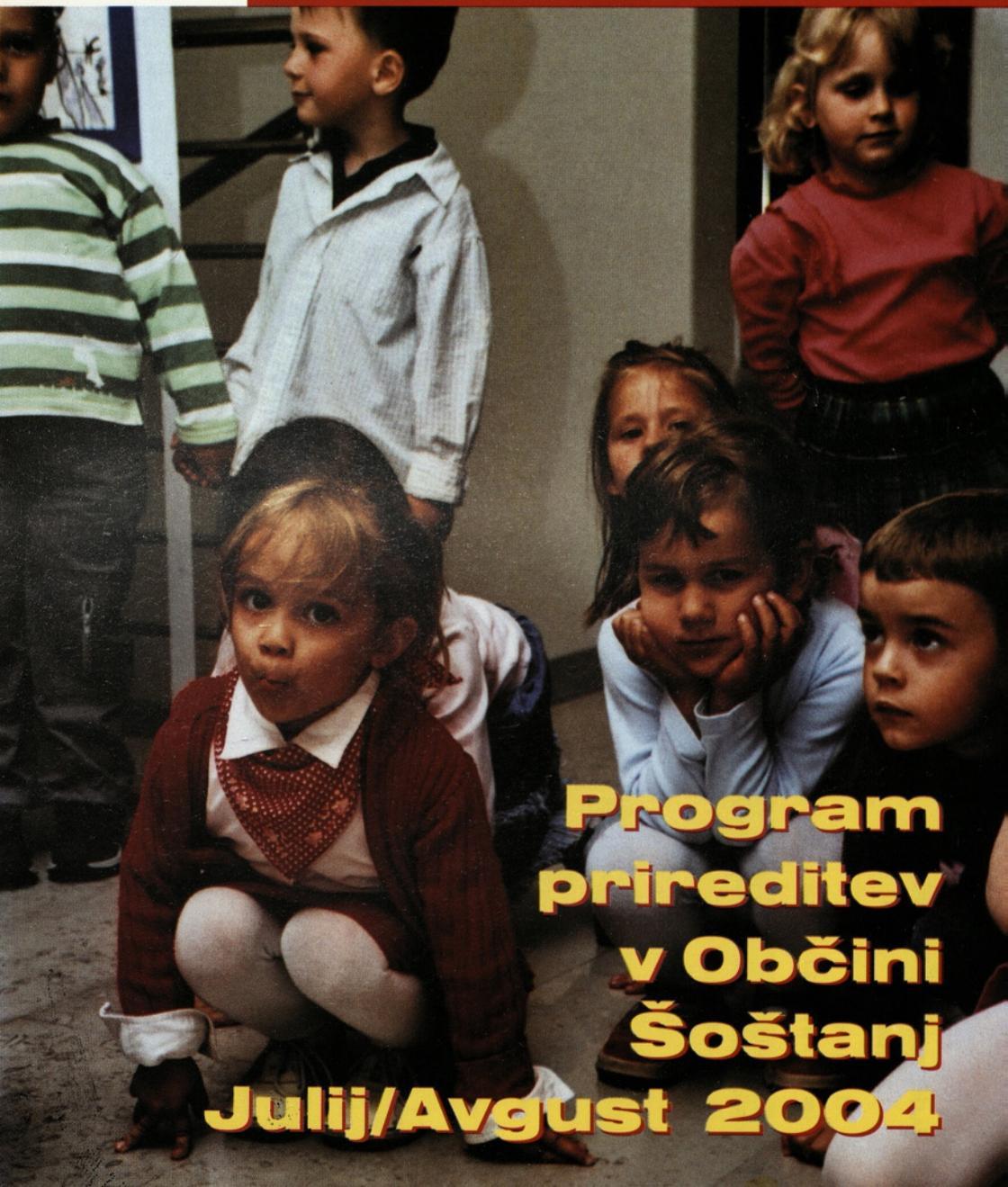
List

LETO X
ŠT. 6/7
10. JULIJ 2004

ISSN 1581-8373

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

**Program
prireditev
v Občini
Šoštanj
Julij/Avgust 2004**

JULIJ - 1. teden

četrtek, 1.7. in petek, 2.7.	otroško mesto	Sončno mesto na Siemenu za otroke od 5. do 15. leta	Slame nad Zavodnjami	Medobčinska zveza prijateljev mladine
od četrta, 1.7. do nedelje, 4.7.	nogomet	Otroška nogometna šola	stadion Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj
četrtek, 1.7. ob 20:00	razstava	Otvoritev razstave Odprimo oči	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
petek, 2.7. ob 20:30	predstava	Predstava Terezije Bastelj: Najina prosojnost	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 3.7.	planinstvo	Planinski izlet na Krn 2244m (dvodnevni izlet)	Julijske Alpe	Planinsko društvo Šoštanj
sreda, 7.7. ob 19:00	razstava	Otvoritev razstave likovnih del Egipčanski utrinki (avtorica Romina Znoj)	Galerija "Na šlogah"	Kavarna Šoštanj
četrtek, 8.7.	izlet	Izlet na Gorenjsko	Gorenjska	Društvo upokojencev Šoštanj
petek, 9.7. ob 19:00	čaranje	Čarovnik na obisku	Kavarna Šoštanj	Kavarna Šoštanj

JULIJ - 2. teden

sreda, 14.7. ob 8:00	pohod	Izlet Prebold - Reška planina (lahka pot)	Savinjska dolina	Društvo upokojencev Šoštanj - pohodniška sekcija
petek, 16.7. ob 19:00	koncert	VEČER SANGRIJE s ta pravimi glasbenimi ritmi	Kavarna Šoštanj	Kavarna Šoštanj
nedelja, 18.7.	planinstvo	Skupni izleti Šaleških planinskih društev: Grinovec (zelo zahtevna pot), Kompoleta (zahtevna pot) in Velika planina (lahka pot)	Trije različni izleti v Kamniško-savinjske Alpe	Planinska društva Šoštanj, Velenje in Vinska Gora
nedelja, 18.7.	turizem	10. praznik žetve in kruha	Gaberke	Prostovoljno gasilsko društvo Gaberke

JULIJ - 3. teden

ponedeljek, 19.7.	taborništvo	Taborjenje RIBNO 2004 (tabor poteka do 28.7.)	Ribno pri Bledu	Rod Pusti grad Šoštanj
petek, 23.7. ob 20:00	festival	Smallfest - festival mladih	Prireditveni prostor ob Družmirskem jezeru	Zavod za kulturo Šoštanj in Mladinski center Velenje
sobota, 24.7. ob 20:00	festival	Smallfest - festival mladih	Prireditveni prostor ob Družmirskem jezeru	Zavod za kulturo Šoštanj in Mladinski center Velenje
nedelja, 25.7. ob 15:00	turizem	Veselje ob toplici	Topolšica	Turistično društvo Topolšica

JULIJ - 4. teden

sobota, 31.7. ob 4:00	planinstvo	Planinski izlet na Višarje (lahka pot) in Kamniti lovec 2071 m (zahtevna pot)	Italija - Julijske Alpe	Planinsko društvo Šoštanj
sobota, 31.7. ob 4:00	planinstvo	Planinski izlet na Viš 2666 m (zelo zahtevna pot)	Italija - Julijske Alpe	Planinsko društvo Šoštanj
nedelja, 1.8. ob 14:00	srečanje	Srečanje mladih harmonikarjev	Aerodrom Lajše	Turistično društvo Lajše

AVGUST - 1. teden

sobota, 7.8. ob 20:00	razstava	Otvoritev razstave društva likovnikov Ljubljana	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
-----------------------	----------	---	-------------------------	--------------------------

AVGUST - 2. teden

sreda, 11.8. ob 8:00	pohod	Mostnar - Izvir Ljubije - Bele Vode (lahka pot)	Bele Vode	Društvo upokojencev Šoštanj - pohodniška sekcija
sobota, 14.8. ob 16:00	gasilstvo	21. tekmovanje starih ročnih in motornih brizgaln z gasilsko veselico in ansamblom ČUKI	Gasilski dom Šoštanj	Prostovoljno gasilsko društvo Šoštanj - mesto

AVGUST - 3. teden

sobota, 21.8. ob 15:00	šport in veselica	Srečanje društev občine Šoštanj z veselico (ansambel Pogum) in Matjažem Javšnikom - Izijem	Igrišče v Florjanu	Športno-kulturno društvo Mačji kamen
sobota, 21.8. ob 19:00	veselica	Prva veselica Zavoda za kulturo Šoštanj s Fanti treh dolin	Bazen Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
nedelja, 22.8. ob 14:00	turizem	Kravje dirke v Gaberkah	Gaberke	Kulturno-turistično društvo Kulturnica

AVGUST - 4. teden

torek, 24.8. ob 19:00	splošno	7. redna in volilna skupščina Športne zveze Šoštanj	Sejna soba občine Šoštanj	Športna zveza Šoštanj
nedelja, 29.8.	turizem	Predstavitve zloženske TD Pristava	Prireditveni prostor Pristava	Turistično društvo Pristava

Napovednik prireditev pripravljajo in objavljajo: mesečnik LIST, Kabelska televizija Šoštanj (kanal 22) in spletni Portal Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>)

KATEGORIJE PRIREDITEV:

šport
  kultura
  šolstvo
  gospodarstvo
  splošno

List

kabelsko razdelilni sistem šoštanj

Šoštanj.info
<http://sostanj.info>

kavarna & šoštanj
TAPRAVI NASLOV ZA TAPRAVO KAVO